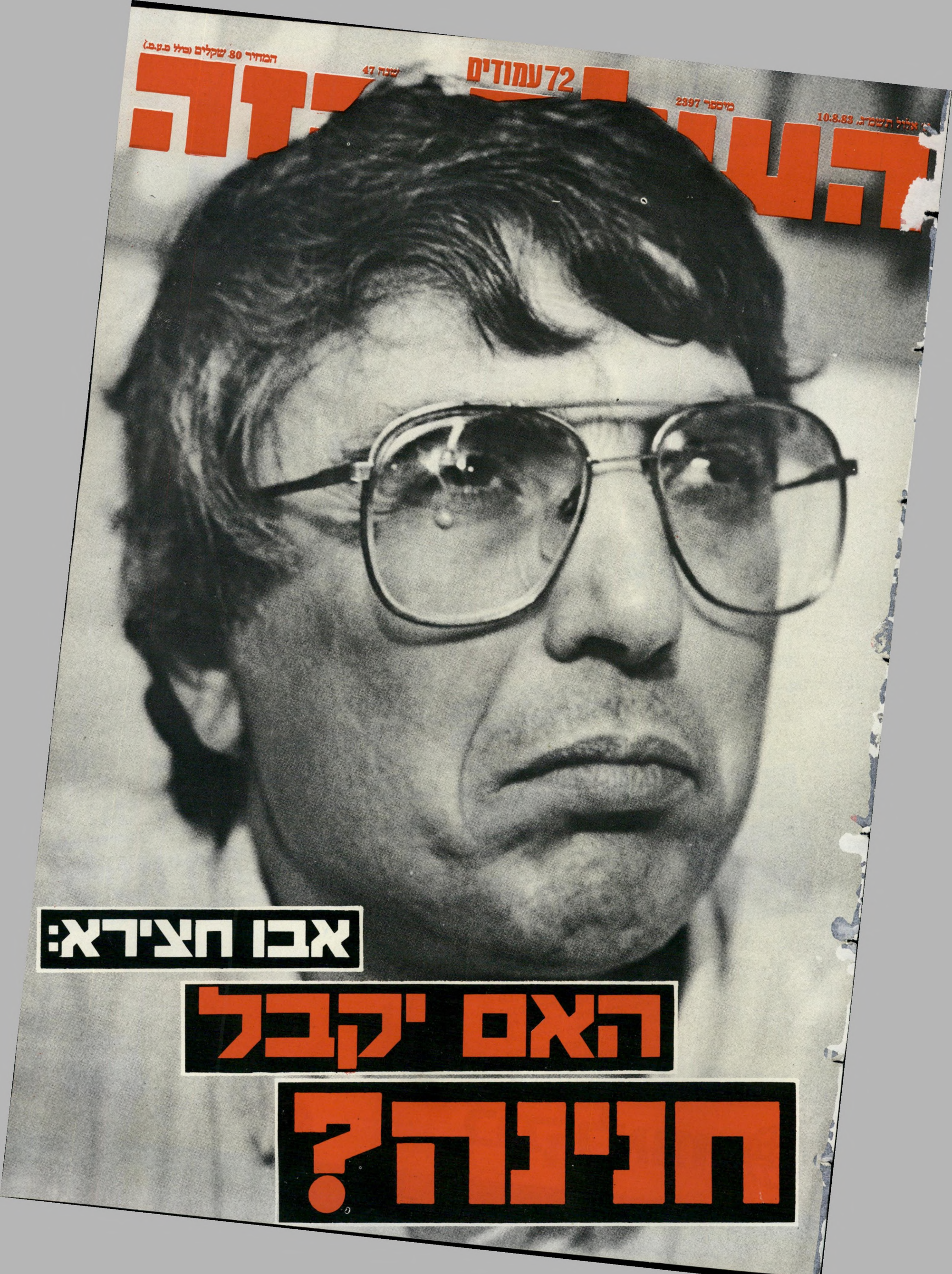
המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
שנה 47
72 עמודים
מיספר 2397
ז' אלול התשמ"ג, 10.8.83

העיר

אבו חצירא:

האם יקבל חנינה?

טיק-טק

פיפס-פיפס

מידע לאומי נותן לך תשובות.
יש לך שאלה? טיק־טק ומידע לאומי פולט את התשובה. מיכשור משוכלל בעשרות סניפים עומד לרשות הלקוחות במתן מידע מהיר ומעודכן על חשבונותיהם. בלחיצת כפתור יכול לקוח לדעת את הרכב תיק ההשקעות שלו, את היתרה שלו במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, ובעזרת פקיד הסניף את היתרה בתוכניות החסכון ובקופות הגמל! באמצעות מסוף ברנ"ע בבורסה לניירות ערך, המקשר בין הסניף שלך לנציגים של בנק לאומי בבורסה, ניתן לתת הוראות גם עד כמה דקות לפני תחילת המסחר.

SWIFT - תקשורת בינלאומית
רוצה לסגור עיסקה עם אוסטרליה? תוך שניות ספורות אתה יכול לסגור עיסקה בינלאומית עם גורם שנמצא במרחק אלפי קילומטרים מישראל. SWIFT הוא שמה של מערכת תקשורת ממוחשבת הנמצאת בשימוש בנק לאומי. תוכל בעזרתה לבצע העברות מטבע חוץ מחו"ל ולחו"ל במהירות ובסודיות מוחלטת.

פיפס-פיפס

הכספומט חוסך לך זמן
למעלה מ־170 מכשירי כספומט בכל הארץ עובדים 24 שעות ביממה במטרה לחסוך לך זמן. פיפס-פיפס... ויש לך כסף! פיפס-פיפס... פיפס... והשיק מופקד! פיפס-פיפס ויש לך יתרה. מאות אלפי לקוחות של בנק לאומי כבר מנצלים את השרות הזה.

טיק-טק

המחשב של בנק לאומי עובד בשבילך גם בלילה.
בבנק לאומי תמצא את מרכז המחשבים האזרחי הגדול ביותר בישראל. מה הוא עושה בלילה אחד? הוא מעדכן כ־6 מליון חשבונות ומעביר כ־400 אלף שיקים (כן, בלילה אחד!) וכשאתה נכנס בבוקר לסניף ומקבל את היתרה המעודכנת שלך זהו סופו של התהליך. כי כל הפיפס-פיפס והטיק-טק נעשים במטרה אחת: לשרת אנשים.

מחשבים וגם לשרות אנשים

בנק לאומי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4 03־. תא־דואר 136, ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך תבניות: יוסי שגיו ◆ רכז המערכת: שלמה פרנקל ◆ עורכי ביתוב: תמי מוסזביץ וגיורא נוימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת פרגוסטי וציפי מנשה ◆ עורכת דסק: אהובה קורן ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המודעות: רפי זברני ◆ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ◆ הדפסה: „הדפוס החדש" ◆ הפצה: „גד" בע"מ

כתבת השער הקדמי:
חנינה לאבו־חצירא?

מאחורי הקלעים כבר מתבוננים עסקני תמי את הצעד הבא: סניה לנשיא המדינה חיים הרצוג, שהוא מחותנו של ניסים גאון, סטטרון המיפלגה, בבקשת חנינה למנהיג שנשלח לכלא.

6

כתבת השער האחורי:
„אני ספרדיה ומצליחה!"

השדכנית הלנה עם־דם, שחזרה מניו־יורק כדי לנהל את מישפטה נגד הטלוויזיה הישראלית שהציגה אותה כרמאית, מאשימה: „ל־כתבת שרי רז כאב ש־אני ספרדיה ומצליחה!"

66

רוצחים את חקירת גרינצוויג

בעצרת־האבל לזכר אמיל גרינצוויג התייצב צעיר אלמוני, שטען כי ידוע לו זהות הרוצחים. כל הנוכחים, כולל אנשי מישטרה, התרשמו כי האיש הוא תימהוני. היום, חצי שנה אחרי הרצח, מחפשת אותו המישטרה ב„עד־מפתח". צוות־החקירה שולף ארנבים מהשרוול, עוצר מישהו. מדליף משהו — וזה סימנים לתפוס את הרוצח הלל־ים וגווים.

10

האשה שבצל

רחל גולן, אשתו של מפיק־הסרטים מנחם גולן, נמצאת בצל, ומתוך בחירה. היא שונאת את הבלוף של הוליווד ואומרת: „אם אני רוצה לישון טוב בלילה, אני חייבת להאמין בנאמנותו של בעלי." בכתבה גלויית־לב וחושפנית היא מצהירה: „מנחם הוא הבעל הנאמן ביותר בעולם!"

33

שבת שווה זהב

כל ח"כ של אגודת־ישראל מקבל מיליארד שקלים בשנה מכספי הציבור. השיטה, שאב־רהם שפירא (בתמונה) קרא לה „בום־טראח". היא פשוטה: דורשים בקול חקיקה כלשהי בענייני דת ואחר כך בשקט־בשקט מקבלים תמורתה הרבה שקלים.

12

החרות וההפקרות

לחשודים טרם נודע על כך, אך העולם הזה גילה: בימים הקרובים יוגש כתב־אישום בעבירות של זיוף, מירמה והפרת־אמונים נגד עסקני־סטודנטים של חרות, שעשו ככל העולה על רוחם בחב־רות נסיעות.

65

מיפלגת רפול

הרמטכ"ל לשעבר והנגר בהווה רפאל („רפול") איתן הסכים לייצר שרפרפים. עתה הוא בונה לעצמו כיסא גדול, בפוליטיקאי. הוא דחה הצעות להצטרף לחירות ולתחיה, וחולם על תנועה חדשה. בין השאר הוא מאיים „לפתוח את ה־סה נגד שרון."

5

כוח תחת מוח

למרות עדיפותו הענקית של צהל על פני יריביו במילחמת־לבנון, הוא לא השיג נצחון חותך ומהיר. אחת מסיבות הכישלון היא ההסתמכות על כח שיריון מאסיבי, שאינו יעיל בתנאים הרריים וקשים.

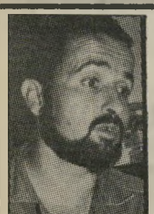
29

לראות או לא לראות

האם רשאים הסבא והסבתא לדרוש מאלמנת בנם להיפגש עם נכדיהם, חרף רצונה של האלמנה? במדור חוק בצד מנתחת אילנה אלון את זכויות הסבים על פי החוק. סעיף שנחקק אחרי מילחמת ששת הימים, מורה שהמערכת המישפטית תקבע את הזכויות.

40

מאסר ללא גבול

כשעמד להשתחרר אנדריי דרזנין (בתמו־נה) מכלא 6, ניסו שילטונות הכלא לה־עמידו לדין מחדש. השיטה שבה מאיי־מים עתה על סרבני־לבנון: עם שיחרורם מהכלא ניתן לתת להם צו־גיוס חדש. ואם יסרבו שנית – לשלוח אותם מייד בחזרה לבית־הכלא.

68

שורשים תימניים

יהודית נגר החליטה לחזור לשורשיה. יום לפני נישואיה היא ערכה טקס חינה מסורתי בבית חו־ריה ביהוד, והכריזה: „ה־מסורת ה־תימנית עו־שה לי טוב על הנשמה."

36

המירוץ לערוץ

מי יזכה בעוגת ערוץ הטלוויזיה השני? העולם הזה סוקר את רשימת המתחרים על הזיכיון, את יכולתם ואת סיכוייהם. שר־החינוך זבולון המר הוא האיש שעליו יוטל להחליט מי יזכה בנתח של 50 מיליון הדולר.

33

המדורים הקבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
הנדון	15
אנשים	16
בלונים	18
זה היה העולם הזה שהיה	21
מיכתבים	22
הורוסקופ	23
תשבצוסן	24
זה וגם זה	39
יומן אישי	43
מה הם אומרים. מה הן אומרות – זבולון המר, אריה איבצן, יצחק יבנה, אמנון אריאלי, ציפי שביט ומוריס לוי	44
נמר של נייר	46
קולנוע	48
אנשים בעולם	50
עולם קטן	52
אתה והשקל	55
מיבחר שידורים –	56
שידור	57
רחל המרחלת	58
לילות ישראל	60
סמוידט	63
תמרורים	70

קריאה נוספת

הסיכסוך במערכת רחוב ראשי, שפרץ אל בתי־המישפט, שופך אור על כמה מן ההיבטים היותר מפוקפקים של התופעה הישראלית החדשה — המקומונים.

מתיאורו של העורך המפוטר, יאיר קוטלר, עולה כי קבוצה של אילי־הון הקימה שורה של מקומונים, כדי להרוויח כסף. השיטה היא לחלק לאוכלוסיה בחינם עלונים רמויי־עיתון, ולהציע למפרסמים לפרסם את מרכולתם בעלונים אלה. בעיקר נעשה הדבר כדי להשיג חלק מן העוגה הפירסומית הגדולה של המיפלגות במערכת־הבחירות. המיפלגות מקבלות מקופת־המדינה — כלומר, מכיסך — הוד־עתק למימון הבחירות, ולרוב אינן יודעות מה לעשות בכל השפע הזה. אילי־ההון המקימים את המקומונים יכולים לקוות לשים את ידיהם על חלק מן הכסף הזה.

טענתו של קוטלר היתה כי נאסר עליו לכתוב מאמרים על פי מצפונו והבנתו, אם היה בהם כדי להרגיז בצורה כלשהי את ראשי־המיפלגות, האמורים לתת מחר את המודעות השמנות.

איני נמנה עם חסידיו של קוטלר. בעיני הוא אחד האנשים היותר אנטיפאתיים שהכרתי, איש ריב ומדון. לדעתי קיים פער רב בין יומרותיו וכישוריו. אך אין צורך לפקפק בנאמנות תיאוריו.

עולה ממנו כי שיטת המקומונים, שהוא היה קשור עליהם, היא זו:

● עלוני־הפירסומת, המתחזים כעיתונים, מחולקים בחינם.

● אין בהם נסיון כן להתמודד עם בעיות המדינה והחברה. החומר המערכתי בא לשרת את האינטרסים המיסחריים של אילי־ההון, שהם הבעלים.

● המטרה היחידה היא להרוויח כסף.

● הקו המנחה היחידי של העיתון הוא לזכות בחסדיהם של נותני־מודעות פוטנציאליים.

כל זה לא היה חשוב, אלמלא היה לכך צד הרסני מאוד: מקומונים אלה מתחרים עם עיתונים לגיטימיים, מכיוון שהם גוזלים מהם את המודעות הדרושות לקיומה של עיתונות חופשית.

✱ מכת החינמונים

במשך מאות בשנים התגבשו רפוסיה של עיתונות חופשית. ואלה תכונותיה:

● העיתון נמכר לקורא במחיר סביר. הקורא, המשלם מכספו כדי לרכוש את עותק העיתון, מביע בכך את רצונו לקרוא אותו. הוא מביע בכספו אמון בעיתון הרצוי לו.

● על סמך תפוצה זו מקבל העיתון מודעות מצד גורמים מיסחריים, המבקשים להיעזר בו כדי להציע את סחורתם או את שירותיהם. זה חל גם על גופים ציבוריים ופוליטיים.

● אין לנותני־המודעות השפעה על תוכן החומר המערכתי. שום עיתון הראוי לשמו לא יסבול התערבות המפרסמים בתוכן מאמריו ובטיב הדיווח שלהם, ושום עיתונאי הגון לא ייענה ללחץ כזה.

כלומר: המודעות אכן חשובות לקיום העיתון, אך לא למענן מופיע העיתון. הוא מופיע כדי לספק לציבור הקוראים מידע ופרשנות, לפי מיטב הבנתה ומצפונה של המערכת.

התופעה החדשה של המקומונים שוברת בצורה גסה את המסגרת הזאת, והגיע הזמן להרהר בהשפעתה על קיום העיתונות החופשית במדינת־ישראל.

המקומונים הראשונים היו נסיונות כנים למלא חלל שהיה קיים לגבי הדיווח על המתרחש בערי־שדה, המוזנחים בעיתונות הארצית. במידה שחולקו בחינם וסמכו רק על מימון של בעלי־מודעות, הם פתחו פתח להשתחת העיתונות.

אחר־כך „התלבשו" על כך העיתונים הארציים. מתוך להט ההתחרות ביניהם התחילו גם הם לחלק עיתוני־חינם מקומיים. מעולם לא הבנתי את קוצר־הרואי של עורכי־עיתונים אלה, שלא הבינו שהם כורתים את הענף שעליו יושבת העיתונות החופשית.

שניים־שלושה מן המקומונים האלה הם בעלי איכות עיתונאית, ויש לעורכיהם שאיפה להגיש לקורא־החינם חומר עיתונאי אמיתי. אבל אלה הם החריגים. ברוב המקומונים — השם הראוי לעלונים אלה הוא „חינמונים" — השיטה היא למלא את השטח הריק שבין המודעות בגיבוב כלשהו, כדי לעשות על קורא־החינם את הרושם שהוא מחזיק בידו בעיתון. הדמיון בין החינמון לעיתון אמיתי הוא כדמיון שבין „פרלמנט" בדמוקרטיה עממית ובין פרלמנט אמיתי, שנבחר בבחירות חופשיות.

✱ סכנה לעיתונות החופשית

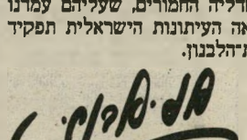
הסכנה לעיתונות החופשית, הנובעת ממכת־החינמונים, היא ככמה וכמה מישורים.

ראשית, החינמונים מבקשים לקחת מן העיתונות הלגיטימית את המודעות, שהיא זקוקה להן כדי להתקיים. אכן, זוהי כל מגמתם של עלונים אלה, המוקמים בידי אילי־הון ציניים כדי להרוויח כסף. תוך כדי כך מרגילים החינמונים את המפרסמים לכך שהם יכולים להכתיב למערכת מה לכתוב ומה לא.

שנית, מכיוון שהחינמונים צריכים למלא איכשהו את החלל הריק שבין המודעות, וגם להעמיד פנים כאילו הם רומים לעיתונים אמיתיים, עליהם לשכור עיתונאים. נוצר ביקוש לעיתונאים שאין לו כל יחס לצרכים האמיתיים של מדינה כמו ישראל. כל מי שיודע להחזיק בידו עט ולכתוב, מבלי לשגות יותר מפעמיים־שלוש בכל מישפט, יכול לקבל עתה תפקיד ותואר של „עיתונאי". כך נוצרת התחרות, המשבשת את רמת המיקצוע העיתונאי. (איני רוצה לגרוע בכך מזכויותיהם של קומץ העיתונאים האמיתיים, שהתפתו ללכת בשדה הזה).

אחרי שקוטלר התפטר, לא חדלו החינמונים להופיע. משמע, נמצאו עורכים חדשים, שלא בחלו בתפקיד שקוטלר לא הסכים למלאו — לערוך „עיתון" שמגמתו היא להתחנף לבעלי־המאה ולבעלי־השררה, כדי להשיג מהם שוחד בצורת מודעות. קשה להעלות על הדעת תפקיד מאוס יותר, המבזה את עצם המושג „עיתונאי".

העיתונות החופשית ממלאה תפקיד חיוני בסדר־החיים הדמוקרטי. כל פגיעה בה היא פגיעה בעצם קיומנו כחברה חופשית. על אף שגיאותיה ומחדליה החמורים, שעליהם עמדנו לא פעם, מילאה העיתונות הישראלית תפקיד חיוני במילחמת־הלבנון.

תשקיף

אין מפד"ל

המפד"ל חדלה למעשה להתקיים כמיפלגה.
בין סיעת הצעירים של זבולון המר ויהודה בן־מאיר, ובין סיעת למיפנה, שבראשה עומדים הד"ר יוסף בורג ורפאל בן־נתן, יש קרע מוחלט. אין מתקיימות עוד שיחות בין שתי הסיעות, אין ישיבות־הנהלה של המפד"ל, ולמעשה מתארגנות שתי הסיעות לכך שיהיה עליהן להתמודד בבחירות לרשויות המקומיות ולכנסת, כל אחת בנפרד.

מתרחב המאבק ב„עבודה"

חוגים רבים במיפלגת־העבודה מצטרפים לדרישה להביא להחלפת ההנהגה במיפלגה.
מבקשי השינוי רוצים להביא לסילוקם של מוכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, של יו"ר המיפלגה, שימעון פרס, ושל הח"כ יצחק רבין. ההנחה של אחד החוגים האלה היא ששלושת האישים קשורים זה בזה, ולא יתכן להביא לסילוקו של אחד מהם מההנהגה, בלי להביא לסילוקם של שני האחרים.
להערכת חוגים אלה, החוליה החלשה בשרשרת זאת היא ירוחם משל, וההתקפות ירוכזו עליו בשלב הראשון.

514

מספר הרוגי צה"ל במילחמת הלבנון עלה בתחילת השבוע ל־514. מספר הפצועים מגיע ל־2928, ובכללם פצועים של תאונות־דרכים.

דרישה לוועידה בליברלים

פעילים במיפלגה הליברלית, בראשות איש־העסקים גיסן נוימן, פנו לנשיאות המיפלגה בדרישה לקיים בשנת 1984 את ועידת־המיפלגה.
מטרת היוזמים: מניעת שינוי בתקנון המיפלגה. אם ישונה התקנון, יישמרו יחסי־הכוחות הנוכחיים במיפלגה גם בכנסת הבאה.

פילוג של"י — עובדה מוכרת

ועדת־הביקורת של ההסתדרות הכירה רשמית בכך ששל"י התפלגה לשני חלקים, ודחתה את הטענה שהיתה רק „פרישה".
בהסתדרות עצמה התחלקו הזכויות בין שני הפלגים — האחד בראשות רן כהן, השני בראשות הד"ר יעקב ארנון — בהתאם ליחסי־הכוחות בקרב נבחרי של"י לוועידת־ההסתדרות. אף שהיה זה מיבצר של רן כהן, הצטרפו 30% מן הנבחרים האלה לפלג היריב. לכן החליטה ועדת־הביקורת לחלק את נכסי של"י בהסתדרות, ובכלל זה הייצוג בוועד־הפועל, לפי השיעור של 70־30. הפלג של כהן ימשיך להחזיק בהסתדרות בשם של"י, השני בחר, זמנית, בשם של"י־אלטרנטיבה.

גומעה יצא וחזר

ד"ר אחמד גומעה, שנפרד מתפקידו בשגרירות מצריים בישראל בסידרה של מסיבות, הוחזר לישראל מייד אחרי שובו לקאהיר.

הסיבה: הממונה על השגרירות, מוחמד בסיוני, נאלץ לשוב למצריים, ובהעדר נציג בכיר אחר, הוטל על גומעה למלא את מקומו.

ראשי־עיריות פרו־ירדניים?

ראש עיריית בית־לחם, אליאס פרייג', שחזר השבוע מביקור בירדן, שהוגדר כביקור פרטי, נפגש שם עם השר לענייני השטחים הכבושים, חסן איבראהים, ועם שר־ההסברה, עדנאן אבו־עודה.
פרייג', שלפני צאתו נפגש עם מתאם הפעולות בשטחים הכבושים, בנימין בן־אליעזר, העביר לירדנים את נכונותו של בן־אליעזר להחזיר לראשות העיריות ראשי־ערים פלסטיניים, ואת מועמדיו לתפקידים אלה: הרופא וחיד ג'עברי לראשות עיריית חברון; נדים זרו, ראש־עירייה מגורש שחזר לגדה, לראשות עיריית רמאללה; וזעפר מצרי, יו"ר לישכת־המיסחר בשכם וסגנו של בסאם שכעה לשעבר, לראשות עיריית שכם.
המועמדים ידועים כבעלי אוריינטציה ירדנית.

הרגל הפלסטיני — חוקי?

„המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני" פנתה רשמית אל היועץ המישפטי לממשלה, בבקשה להנחות את המישטרה שסמל המועצה — הרגלים השלובים של ישראל ופלסטין — הוא חוקי.
בחוות־דעת מישפטית ארוכה קבעה המועצה כי אין בחוק איסור על רגל פלסטין, וכי עצם העובדה שרגל זה משולב ברגל ישראל מונעת את ההנחה שיש בו הזדהות עם אירגון עויין. הפנייה באה אחרי שהמישטרה פתחה בחקירה נגד ראשי המועצה, בגלל הצגת סמל זה.

תיתכן השבתת הטלוויזיה

יתכן שהטלוויזיה הישראלית תושבת השבוע.
החלטה על־כך קיבלו מנכ"ל רשות השידור, יוסף („טומי") לפיד, ומנהל הטלוויזיה, טוביה סער. ההחלטה תבוצע אם יימנע ועד־העיתונאים את איומו, להשבית את צוותי הצילום של הטלוויזיה.

דיון סודי בקואליציה

נציגים מכל סיעות־הקואליציה השתתפו בדיון סנימי סודי, שנסב על הטלוויזיה הישראלית.
נציגי הסיעות הביעו אכזבה ממנכ"ל רשות־השידור, טומי לפיד, וממנהל הטלוויזיה, טוביה סער, ולעומת זאת העתירו שבחים על מנהל קול ישראל, גידעון לב־ארי.

ז'ק פורש

העיתונאי משה ז'ק, שערך במשך שנים רבות את תוספת־השבת של הצהרון „מעריב", חדל לערוך את העיתון. את התפקיד קיבל עליו העורך הראשי של מעריב, שמואל שניצר.
לז'ק מלאו 65 שנים לפני חודש. בקרוב הוא ייצא לגימלאות, ויסתפק בכתיבה בלבד.
השינוי התאפשר אחרי מאבק קשה, שבסופו הסכים המיליונר עובד בן־עמי, בעל מעריב, לשינוי זה. שניצר הבטיח לבן־עמי כי העמדות „הלאומיות" של מעריב לא ייפגעו בעיקבות השינוי.

הצעה לביטול האגרה

ראש המטה לייעול המשק הציבורי, המהנדס יוסף דוריאל, העביר לוועדת־הכספים של הכנסת תזכיר מפורט, המצדד בביטול גביית אגרות רדיו וטלוויזיה. התזכיר הוכן על פי סנייה של הוועדה. על פי ההצעה תיגבה אגרה באופן חד־פעמי מכל מכשיר־קליטה בשלב הייבוא או הייצור שלו. הגבייה תיעשה על־ידי שילטונות המכס, ותועבר על פי חוק לרשות־השידור. בעלי מכשירים קיימים ישלמו כופר־אגרה חד־פעמי, בגובה של שתי אגרות שנתיות, וחשבונם ברשות־השידור ייסגר.

ה„לביא" יקורקע?

בחוגים בצה"ל רווחת ההערכה, כי יחולו עיכובים משמעותיים בפיתוח מטוס־הקרב הישראלי החדש, „לביא".
מקורם של העיכובים הוא בהתנגדות האמריקאית העיקשת לספק מימון ומידע, החיוניים לפיתוח הלביא.
אם יעוכב הפיתוח לזמן רב מדי, מעריכים חוגים אלה, עלולות תכניות הלביא להפוך מיושנות, בגלל השינויים המהירים בפיתוחים האלקטרונים בתחום מטוס־הקרב.

נבון יחזור?

במיפלגת־העבודה מעריכים כי הנשיא־לשעבר, יצחק נבון, יודיע על החלטתו לחזור בצורה סעילה לפוליטיקה רק אחרי שיוישבו ענייני מישפחתו.
נבון אינו רוצה לתת עילה לליכוד לתקוף אותו על רקע זה.

לוברבאום לרשת השניה

מנהל הטלוויזיה הילמודית, יעקב לוברבאום, הוא מועמדו של שר־החינוך־והתרבות, זבולון המר, למלא תסקיד מרכזי בהקמת רשת־הטלוויזיה השניה.
לוברבאום מקורב מאוד להמר, המעריך מאוד את יכולתו.

„ידיעות אחרונות" נגד „הארץ"

בעלי הצהרון „ידיעות אחרונות" נערכים למאבק חריף ביותר בצהרון החדש שיוציאו לאור בעלי היומון „הארץ".
לבעלי ידיעות אחרונות נודע כי הצהרון החדש יתחרה בעיקר בהם.

עיתונאים לחו"ל בתשלום

בוועדת־האתיקה של אגודת־העיתונאים מסתמנת מגמה לשים קץ לנסיעות־חינם של כתבים לחו"ל, מטעם הגורמים שאותם הם אמורים לסקר. אם תתקבל ההחלטה, ייאלצו מערכות־העיתונים לממן את נסיעות כתביהם.
הדיון הצפוי על נושא זה מעורר התעניינות רבה באגודה ובין בעלי־העיתונים.

דרוקר ישלם פיצויים לצה"ל

מישרד־הביטחון מתכוון לתבוע מהקבלן הפרטי זכריה דרוקר פיצויים, בגלל נזקים שנגרמו לצה"ל במחנה צבאי בצפון הארץ.
שם ביצע דרוקר עבודות בנייה, שלא עמדו בתנאי החוזה מבחינה בטיחותית, ואף לא הושלמו בזמן.

קומוניסטים מחו"ל לנצרת

למחנה־העבודה שעורכת רק"ח בכל שנה למען עיריית נצרת יגיעו השנה גם קומוניסטים מארצות שונות באירופה.
עד כה נערך המחנה במתכונת של מחנה־עבודה יהודי־ערבי.

העם מסמרים בלי ראשים

שיגעון בלבנון, שיגעון בלבלי ושיגעון של סקס־דין

סגן־משנה יהודה מצגר, שנפצע בלבנון, מת השבוע מפציעיו.

מותו של הצעיר, שנאבק במשך חודשיים על חייו, היה תיזכורת לעֵר־בדה שהמילחמה בלבנון נמשכת. אם נטה מישהו לשכוח זאת, באו חייליה של יחידת־מילואים, ששוחררו זה עתה מתקופת־שרותם השלישית בלבנון, והפגינו לפני בית ראש־הממשלה. הם מחו על המשך המילחמה, שבה נהרגו עתה שלושה ממפקדיהם.

בארץ הצפונית המקוללת נמשך השיגעון העקוב־מדם. היה נדמה כאילו כל הלבנונים עוסקים בספורט לאומי: פיצוץ מכוניות־תופת. מיטענֵי־מוות נוצריים קטלו המוני מוסלמים בעל־בק ובטריפולי, מיטענים מוסלמיים קטלו את הנוצרים בביירות. הכל הרגו את הכל, והכל שנאו את צה"ל, שנתקע בלבנון כמסמר בלי ראש.

היסטריה בלוד. צעירי־ישראל, ששירתו בגיהינום הלבנוני, כימעט ר־נשכחו על־ידי הציבור, שהסתכל כ־מהופנט בדיוני הצמרת הכלכלית.

בעודו אוכל ושותה, ממלא את כל מיסעדות־הפאר וגורם למהומות בנמל־התעופה בן־גוריון, המתין הציבור לגזֵ־רות הבלתי־נמנעות, שאמורות היו לבוא מידי האוצר. דוברים, פרשנים וסתם מגידי־עתידות ניבאו עשרות גזֵ־רות שונות מכל הסוגים, החל בצימצום שרות־הבריאות, שהשכבות העניות ביותר נזקקות להם, וכלה במס החביב על חשבון עובר־ושב.

בהמתינו לגזירות, נהג הציבור על פי הכלל שכדאי לבזבז מייד את כל מה שיש, כי אירידור יקח את השאר. הבידֵ־בוז הלא־איכפתי הגיע לממדים היסט־ריים.

היתה זאת הבעת אי־אמון מאסיבית במנהיגות הכלכלית, וממשלה הקיֵ־מת כולה. אך הכל השלימו עם העובדה כי אירידור הוא מסמר בלי ראש. גם בבוא המפולת, הוא יישאר.

מסמר השבוע. אולם מסמר הש־בוע היה, כלי ספק, אהרון אבו־חצירא, שבית־המישפט העליון של המדינה החליט לשלחו למאסר של שלושה חודשים (ראה עמודים 6-9).

כאשר התעוררה השאלה אם חבר־כנסת, שנדון למאסר על עבירה שיש עימה קלון, יכול להמשיך ולשרת ככנ־סת, הסתבר כי ח"כ כזה גם הוא מסמר בלי ראש. אי־אפשר להוציאו. שמואל רכטמן ה"אשכנזי" אולץ בשעתו על־ידי חבריו להתפטר, כאשר נכנס לכלא. אבו־חצירא ה"מארוקאי" הודיע שאינו חולם על כך.

עצם ההבחנה בין אשכנזים וספרדים הוכנסה לפרשה זו מלכתחילה, ואבו־חצירא וחבריו דאגו השבוע לכך שלא תישכח. כימעט בכות הוכנסה מילח־מת־העדות לפרשה (ראה להלן). אי־אפשר היה להתעלם ממנה.

יחסים מרחביים הצבעה ברגליים

כל אירגוני אש"ף מילבד אחד הסתיעו — ובכך הביעו אמון חד־משמעי בהנהגתו של יאסר ערפאת

היה זה הישג קטן, אך חשוב, ל־אש"ף.

במיצעד־הפתיחה של תחרות האת־לטיקה הבינלאומית בהלסינקי, שחשי־בותה קרובה לזו של אולימפיאדה, ניצאו בזה אחר זה הרגל הכחול־לבן של ישראל ודגלה של אגודת־ספורט של אש"ף.

ליד הדגל האחד נישא השלט "ישראל", ליד השני השלט "פלסטין".

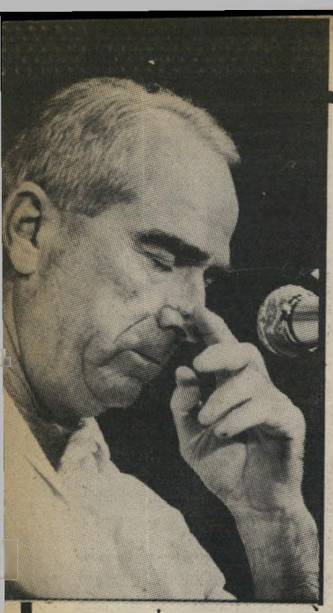
המישלחת הישראלית השלימה עם המצב, ולא פרשה מן המישחקים. שום סערה לא התחוללה בישראל.

המורדים קמאו. אולם היתה לצמרת אש"ף סיבה טובה יותר להיות מרוצה השבוע. אמנם, בבקאע הלבנו־נית הוסיפו הקרבות לסעור מעת לעת. כוחות סוריה ולוב הסתערו על מעוזי פת"ח, כשהם פועלים תחת המטווה של ה"מורדים" באירגון זה. מדי פעם הודיעו לעיתונות הזרה הבלתי־מאומנת על ניצחונות.

העובדה שכוחות פת"ח מחזיקים מעמד במיזרח־לבנון שלושה חודשים אחרי פרוץ הקרבות, אף שהם מנותקים שם כימעט כליל, היא הישג חשוב למנהיגם, יאסר ערפאת. הסורים ובע־לי־בריתם רחוקים מלסכן את מיבצר ההנהגה הפלסטינית בעיר טריפולי, בצפון־לבנון. הכוחות הסוריים שם אף פינו שורה של עמדות חשובות.

תיקוות ה"מורדים" שכוחות רבים בפת"ח ברחבי העולם יצטרפו אליהם התבדו לחלוטין. המרד קפא. אך כל הזירה הלבנונית אינה שרה־הקרב העיקרי בין האפט' אל־אסד ויאסר ערפאת. המאבק אינו צבאי בעיקרו, אלא פוליטי. ושם נחל ערפאת, השבוע, ניצחון מהדהד.

(המשך בעמוד 14)

רסול
מיפלגה חדשה?

הנגר מכין לעצמו כיסא

אשתו **מנסה** לשכנע אותו שישאר בבית, אך הוא החליט לצאת מתחומי הנגריה שלו. הרמטכ"ל לשעבר, רפאל („רפול") איתן, מימש השבוע את התיקוות שתלה בו מחנה הימין הישראלי, ונכנס באופן רישמי לזירה הפוליטית.

במוצאי־השבת שעברה היה רפול אורח של 50 מושבניקים וקיבוצניקים, שהתאספו בנהלל. בתום דיון בן יותר משלוש שעות, החליטו הנוכחים במקום על הצטרפותם ביחד עם רפול לקבוצת צל"ש – צעירים למען ישראל, שבראשה עומדים ישראל כץ ושמואל כהן־אבידוב, בנו של ח"כ חרות.

שבוע לפני כן דחה רפול בשתי ידיים הצעה מפתה שהופנתה אליו, לעמוד בראש תנועת התחיה. היוזמה באה מצד ח"כ התחיה גאולה כהן, שהבטיחה לו תמיכה של רוב חברי המרכז.

רפול הסביר לה, שהוא הולך בדרך עצמאית שבה בחר, ושתהיה בעתיד הקרוב אלטרנטיבה לכל המערכת הפוליטית.

אוסף מילים

מהי הדרך של רפול? לפני חודש ימים נערך בתל־אביב כינוס יסוד של צעירים למען ישראל. כפי שדווח בהרחבה על האירוע בהעולם הזה (2393), קדם לכינוס משא־ומתן רציני בין ראשי־הקבוצה, כולם פעילים בתנועת החרות, ובין הרמטכ"ל שפשט את מדיו.

אחרי כינוס־היסוד ערכה הקבוצה כינוסים נוספים ברחבי־הארץ, שבהם השתתף רפול. בכינוס שהתקיים בראשון־לציון, התבקש הקהל לתרום למען הקבוצה. אחר־כך נערך ערב־התרמה מיוחד במיסעדה תל־אביבית, בהשתתפות רפול.

במהלך המסיבה נאסף סכום של כמה מיליוני לירות, להוצאות ראשונות של הקבוצה. התורמים היו בעלי־ממון המזוהים עם חרות והתחיה, רובם קבלנים.

מאז הפך הרמטכ"ל לאזרח, פנו אליו אנשי תנועת המושבים וחברי קיבוצים, המזוהים עם האגף הימני־קיצוני של תנועת העבודה. אנשי תנועת המושבים, ביניהם ח"כ עמוס הרר וח"כ אריק נחמקין, שניהם מנהלל, קיוו שרפול יצטרף למיפלגת העבודה.

הוא החליט לקחת את העניינים לידיו ויזם פגישה רחבה עם תומכיו, ביניהם אנשי חוג עין ורד, בני המושבים שתמכו בעבר בתנועת התחיה, וקיבוצניקים מתנגדי תנועת שלום עכשיו. בניגוד למצופה, הוא לא הסתפק בהטפה רעיונית, אלא קרא להם להצטרף אליו במיסגרת החדשה.

השאלה שנשאלה באותו ערב היתה: מדוע לא יצטרף רפול למיפלגה קיימת?

התשובה נעוצה במצע תנועת צעירים למען ישראל, שעליה סמך איתן את ידיו, אחרי שהוא עזר בניסוחה. מדובר בה על שיבה לשישה ערכים מרכזיים:

- העיקרון הציוני,
- עליה,
- התיישבות,
- עבודה עברית,
- כיבוש העבודה,
- המאבק.

רפול רואה באוסף מילים זה את המרכיבים של האידיאולוגיה הציונית שעליה הוא אינו מפסיק לדבר.

בנושא זה הוא מצא מייד שפה משותפת עם ישראל כץ, לשעבר יושב־ראש אגודת־הסטודנטים בירושלים ויושב־ראש התאחדות־הסטודנטים הא־רצית. כץ עצמו הוא בן מושב, וכפי שהסביר זאת אחד מחברי צעירים למען ישראל, „נוצרה ביניהם כימיה."

רפול מתייחס לעניין ברצינות גמורה. הוא מופיע לפחות שלוש פעמים בשבוע בחוגי־בית ברחבי הארץ, מקיים פגישות קבועות עם כץ וחבריו, ויחם פניות אישיות לידידים בעלי השקפות הדומות לשלו שיצטרפו אליו.

„הסיסמות שלו ניקלטות היטב בציבור המאוינים," אומרים בצל"ש. „הפשטות שבה הוא מציג את הרעיון הציוני נכנסת לליבו של כל יהודי, בעל השקפת־עולם חילונית לאומית."

אנשי הקבוצה השואבים עידוד מההתעניינות בהם הקימו מטה־ פעולה קבוע בדירה בצפון תל־אביב.

הפתעות לציבור

חרי **בינום** היסוד של צל"ש, בהשתתפות רפול, היו בטוחים רבים שהוא מנסה להיכנס בדרך זו לתנועת החרות, ולהשיג מקום טוב באמצע. העובדה שאנשי צל"ש הם חברים רשומים בחרות חיזקה השערה זו.

אך בחודש האחרון השתנתה דעתם גם של הפרשנים הפוליטיים. התברר כי רפול סבור, שהופעה עצמאית על בסיס מצע צל"ש תביא לו יותר תומכים מאשר הצטרפות לכל אחד מהגופים הפוליטיים הקיימים. הוא מעריך, כפי שאמר זאת בשיחות סגורות, שעד לבחירות הבאות הוא יוכל לגבש כוח שאי־אפשר יהיה להתעלם ממנו בזמן הכנת רשימות המועמדים לכנסת ה־11.

אל מי פונה רפול?

הקבוצה החדשה אינה מסתפקת בפניה למאגר האנושי המוכר של הימין. למרות שצל"ש ורפול „יחזרו על פיתחי המתנחלים בשטחים וקיצוני תנועת העבודה," יש להם „עד חשוב פי כמה: השכונות ועיירות הפיתוח.

רפול משוכנע שבמיגזר זה הוא יצליח. לא לחינם הוא חוזר בכל מיפגש ומנפנף בתרומתו להקניית חינוך יסודי לחיילים חסרי־השכלה, בעת שירותו כרמטכ"ל. הוא מצפה שאותם הצעירים יצטרפו לקבוצה הפוליטית החדשה.

מקור אחר לגיוס קולות הוא הישובים לאורך הגבולות. ביום החמישי הבא הוא יהיה הנואם המרכזי בעצרת שתתקיים במעלות תחת הסיסמה: „ביטחון לגליל, שלום לישראל."

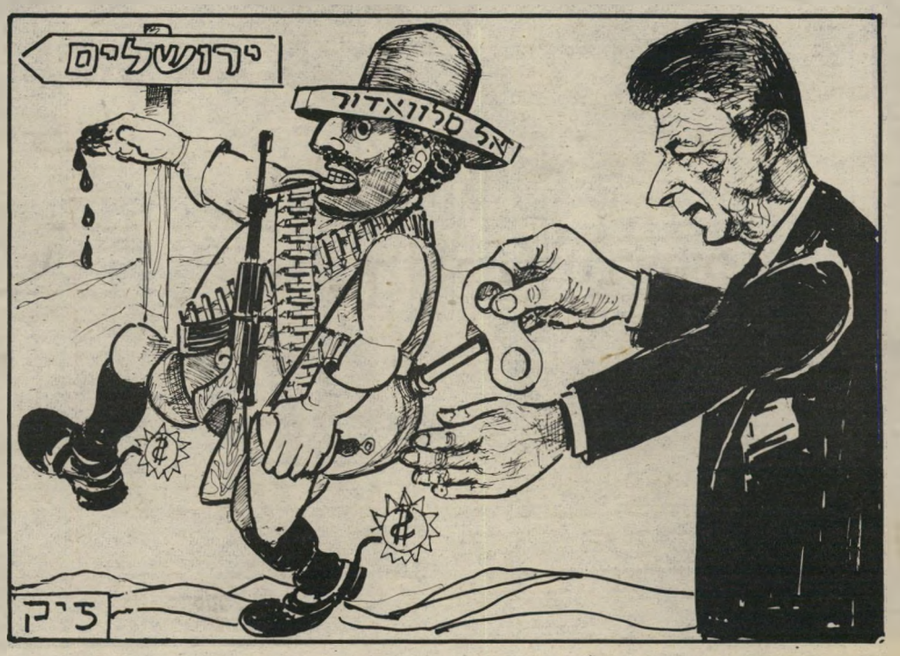
אך לרפול יש הפתעה אמיתית באמתחתו.

באותו זמן, וכמעט אותן מקומות, יערוך בחודשים הקרובים השר ללא־תיק אריאל שרון מסע רומה, אך למטרה שונה: חיזוק מעמדו בתוך תנועת החרות. עד היום נמנע רפול מלתקוף את שרון, על רקע תקופת עבודתם המשותפת, ובעיקר מאז החלה מילחמת הלבנון.

הרמזים שפיזר רפול למקורביו הם, שהוא מכין כמה הפתעות לציבור ולשרון על המילחמה. „הוא יפתח את הפה בגדול," אמר בביטחון רב אחד הצעירים ששוחח שעות על גבי שעות עם רפול, ודן עימו בליקוי־המילחמה.

לפני שנה ערכה הטלוויזיה הישראלית מבצע גיוס תרומות ללב'. במוקד לב'־תרום עמדה מכירה פומבית של תמונות וחפצים אחרים. בין המוצגים שהוצעו למכירה היה שרפרף מיוחד שבנה רפול בנגריה שלו, בתל־עדשים. השרפרף שזכה בכינוי „שרפרפול" הפך אחר־כך לסימן ההיכר של הגנרל־הנגר. כאשר פשט את מדיו, הוא הודיע חד־משמעית שהוא יקדיש את כל זמנו ומירצו לבית הבד שלו, שבו הוא מכין שמן־זית, ולתעשיית השרפרפים.

עתה אין עוד ספק שלעצמו מכין רפול את השרפרף הגדול ביותר.

בעלי־ברית

„אתם אשמים!" צועק ידיד של ח"כ אבו־חצירא לעבר הצלמת

ואכזבה היו שפוכים על פניהם. ברגע שהתחילו המצלמות לתקתק, כמו לפי סימן מוסכם מראש, התחילו האוהדים לקרוא קריאות גנאי. אלא שהפעם, בניגוד לפעם הקודמת, לא הפנו את זעמם אל השופטת, מכיוון שעל כס המישפט ישבו שלושה שופטים, אלא אל העיתונאים: „אתם אשמים בכל! בגללכם זה קרה. כל האשכנזים זכל. תלכו לעזאזל!" אלה היו רק הקריאות העדינות.

כל החבורה המלוכדת התקדמה במורד המדרגות, תוך שהיא שולחת ידים ואגרופים לכיוון התיקשורת האשכנזית.

למטה עמדו השוטרים הרבים ואנשי מישמר־הגבול, ביניהם גם קצינים ובעלי דרגות. הם ראו את הגוש האנושי מתקרב אליהם, וזו הצידה. איש מהם לא התערב במהומה ולא ניסה לעצור את האוהדים המשולהבים, שתקפו באון פיסי את הצלמים ואף הצליחו לרסק לאחד מהם את הציוד. אבו־חצירא הלך ביניהם כשהוא

„המישטרה אשמה!"

הדרמה האמיתית התרחשה מחוץ לכותלי בית־המישפט. קומץ אנשים שהקיפו את השר־לשעבר אהרון אבו־חצירא, יצאו יחד עימו מאולם־המישפט, כשהם מקיפים אותו בטבעת הדוקה צועקים, מקללים ואף תוקפים את הצלמים שהתייצבו מולם. כל זאת בעוד שהשוטרים הרבים, שזומנו למקום כדי למנוע התפרעויות אפשריות, עומדים בצד בחיבוק ידיים ואינם נוקפים אצבע כדי להשקיט את המהומה.

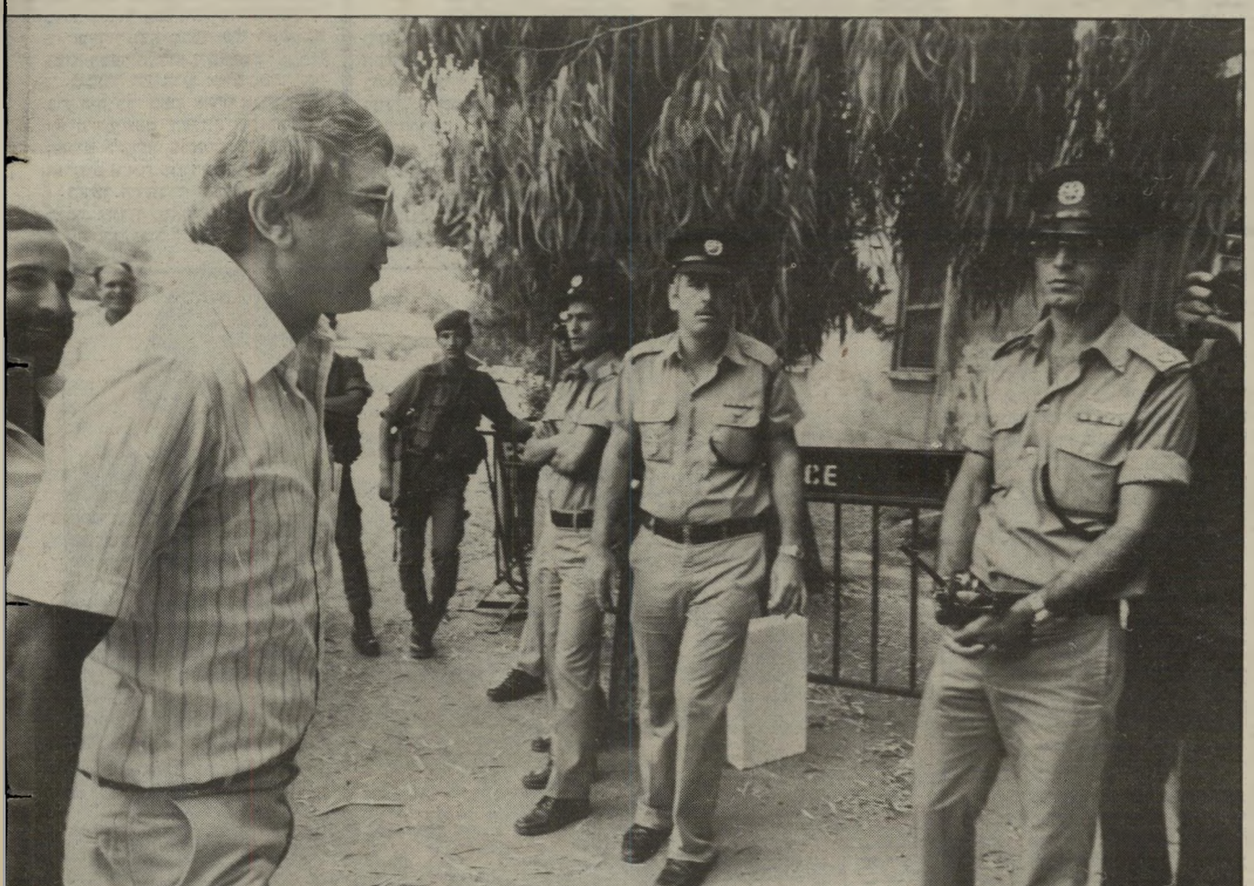
אבו־חצירא הגיע לבניין בית־המישפט העליון בירושלים בריוק בשעה היעודה. הוא היה לבוש בפש־טות, ללא חליפה, וכרגיל, חיוך רחב וקפוא היה שפוך על פניו. הוא צעד בהחלטיות לעבר המדרגות ונבלע במיסדרון המקומר של בית־המישפט העליון.

למטה הכינה המישטרה מחסומים וכוח־אדם רב כדי להבטיח שלא יתפתחו מהומות. מנסיון קודם במיש־פטיו של אבו־חצירא, הן בירושלים (שם זוכה) והן בתל־אביב (שם הורשע ועל הרשעה זו עירער הפעם), ציפו מפקדי המישטרה לקהל אוהדים רב ולמהומות גם במיקרה של זיכוי — לא כל שכן במיקרה של החמרת העונש.

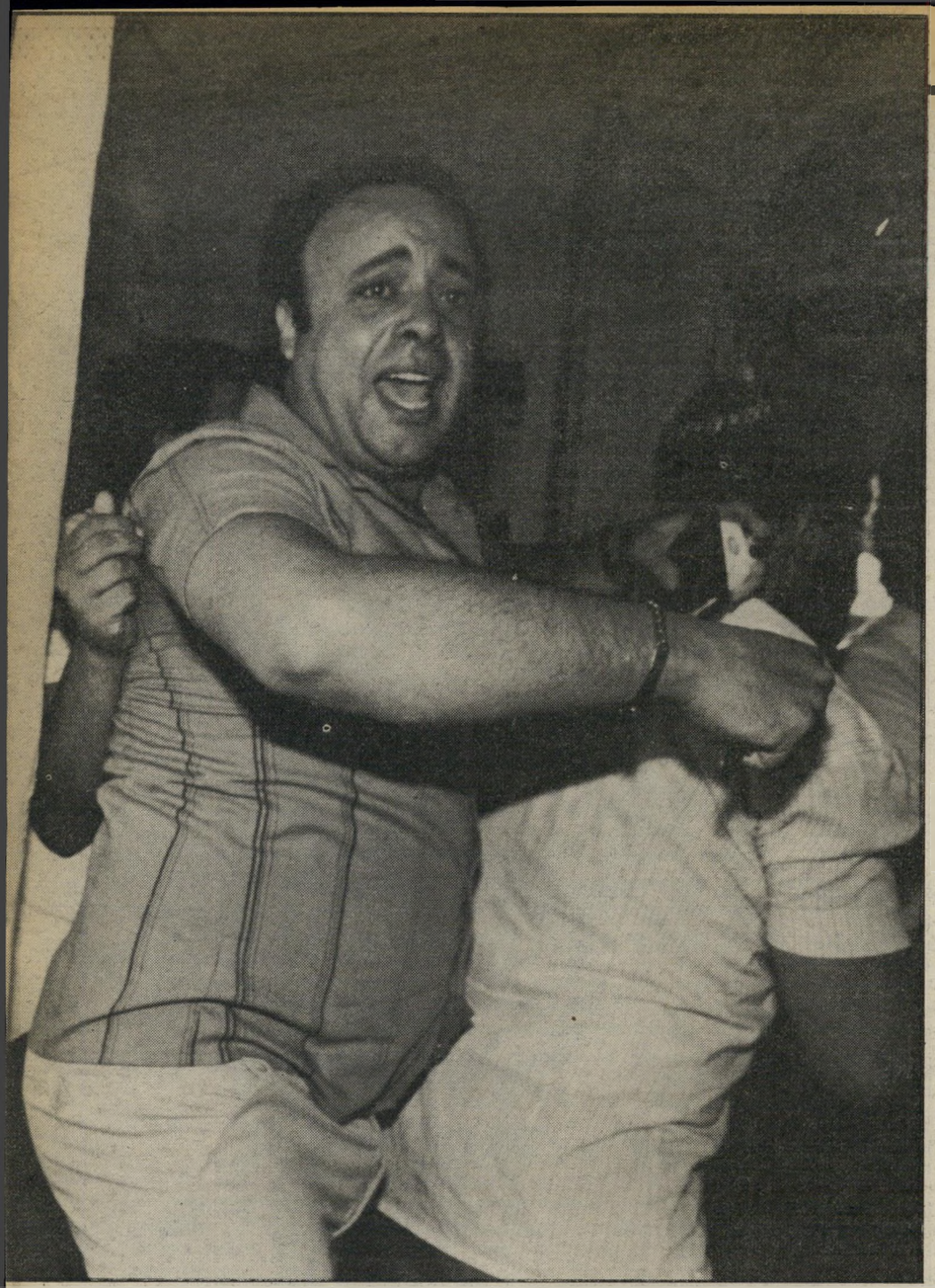
אולם הפעם, באופן יוצא מן הכלל, היה מיספר האוהדים שבאו לשמוע את פסק־הדין קטן ביותר. רובם בני־מישפחה קרובים ורחוקים.

זמן קצר אחרי שנכנס לאולם־המישפט כבר יצאה השמועה אל המיסדרון, כי אבו־חצירא קיבל שלושה חודשי מאסר בפועל. דקות ספורות אחרי כן נראה השר לשעבר בקצה המיסדרון כשעל פניו החיוך הקבוע, כאילו כלום לא אירע שם בפנים.

אבו־חצירא צעד לקראת צבא הצלמים שחיכה לו בקצה המיסדרון. הוא היה מוקף בקומץ אוהדיו שזעם

לקראת פסק־הדין אהרון אבו־חצירא (משמאל) עם הגיעו לבית־המישפט העליון בירו־שלים. הוא הגיע למקום בדיוק בשעה היעודה. בפתח בית־המישפט עמדו וחיכו לאבו־חצירא שוטרים רבים ואנשי מישמר־הגבול. בתמונה העליו־נה: אבו־חצירא מייד אחרי קריאת פסק־הדין שדן אותו לשלושה חודשי מאסר בפועל. יחד איתו יצאו אוהדיו כשהם קוראים קריאות גנאי.

„אשכנזים!" קורא אחד מאוהדיו של אבו־חצירא לעבר הצלמים הרבים שחיכו לח"כ בצאתו מאולם־המישפט. אוהד זה, ואוהדים אחרים, תקפו את הצלמים והאשימו אותם בכך שהוא נידון למאסר בפועל. כלי־התיק־שורת היוו את השעיר לעזאזל ועליו שפכו כל זעמם.

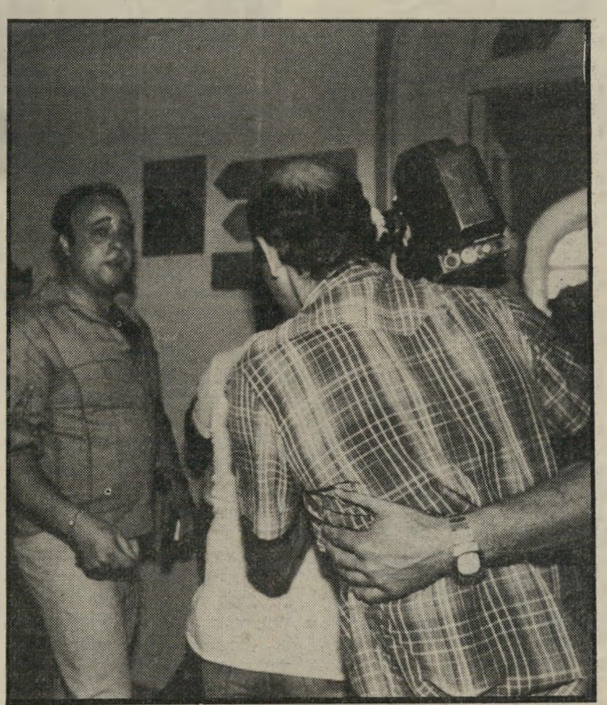
האחות עליזה, אחותו של אבו־חצירא, מייד בצאתה מאולם־המישפט. היא היתה מרוגזת ועיניה דמעו. גם היא קראה אחר־כך קריאות גנאי לעבר הצלמים והעיתונאים שעמדו בחוץ.

המורשע הקודם שמואל פלאטו־שרון (מימין) הגיע באמצע הדיון יחד עם אלי רונן. השניים נכנסו לבית־המישפט אך יצאו ממנו כעבור דקות ספורות. בסיום קריאת פסק־הדין עזבו את המקום במכונית המרצדס של פלאטו.

צחוק קפוא כשיצא אבו־חצירא מאולם־המישפט, אחרי פסק־הדין, היה שפוך חיוך קפוא ומאולץ על פניו. מימין: צלם טלוויזיה מנסה לצלם את אהרון אבו־חצירא.

אחרי שיצא, נכנסו פלאטו־שרון ואלי רונן למכונית המרצדס הנוצצת של פלאטו והסתלקו מהמקום.

זמן קצר אחריהם התפזר גם קהל האוהדים כשקריאות נקמה נחלשות והולכות נשמעו לאורך כל הדרך.

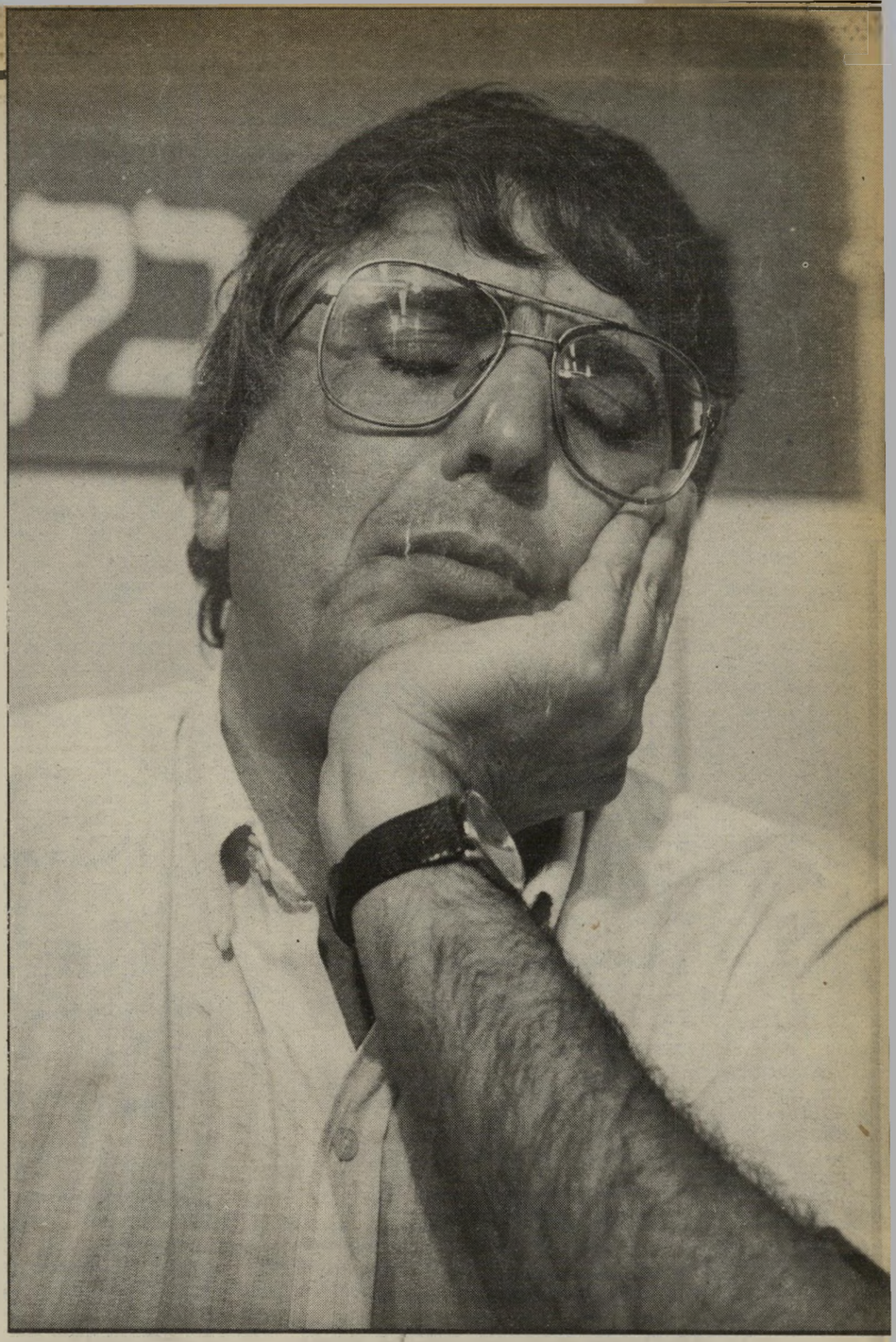
מנסה, ללא מאמץ מיוחד וללא הצלחת יתר, להשקיט את אוהדיו ואת בני מישפחתו.

דקות ספורות אחרי כן נכנס אבו־חצירא למכוניתו והסתלק מהמקום, כשאוהדיו ממשיכים לצעוק: „כל האשכנזים זונות! אנחנו עוד נראה לכם! תעופו מפה!" קריאות דומות הופנו גם לעבר השוטרים: „המישטרה אשמה בכל!"

מי שהפתיע בנוכחותו היה חבר־הכנסת לשעבר שמואל פלאטו־שרון, מי שהורשע בעבירות מירמה. גם עליו נגזר מאסר בפועל, אך הוא עדיין ממתין לפסק־הדין בעירעור שהגיש לבית־המישפט העליון.

כאשר נכשל פלאטו־שרון בבחירות האחרונות, האשים את אהרון אבו־חצירא בכך שתמ"י גנבה את המצביעים של תנועתו, פ"ש. מאז נותקו היחסים ביניהם וכל צד טען שיריבו מתנכל לו. הופעתו של פלאטו־שרון בבית־המישפט סימלה את קץ היריבות בין שני המורשעים. אחד הצעירים שנכחו במקום טען שזוהי תחילת הדרך לשיתוף פעולה פוליטי בין השניים.

פלאטו־שרון בא לבית־המישפט בחליפה כהה, חולצה בהירה ועניבה, כשהוא מלווה על־ידי אלי רונן. ה־שניים נכנסו לכניין לדקות ספורות, יצאו וחיכו לאבו־חצירא בחוץ. זמן קצר

בקומה זקופה לבלא?

אהרון אבו־חצירא נכנס לאולם־הישיבות. על פניו חיוך, כרגיל. הוא ניגש לשולחן הנשיאות והתיישב. מאחוריו, על הקיר, תלה שלט כחול גדול מתקופת הבחירות: „תמ"י — בקומה זקופה". לידו התיישב שר־העבודה והרווחה, אהרון אוזן. מתח רב שרר באוויר.

„אני לא מאחל לאף אחד בעולם לעבור את מה שעבר אהרון..." אמר אהרון אוזן והפסיק לפתע. קולו השתנק, עיניו מלאו דמעות. הוא הפסיק לדבר, הסיר את משקפיו וניגב את עיניו במיטפחת־אף לבנה. אהרון אבו־חצירא ישב לצידו ולא הניד עפעף.

הקהל באולם היה שקט. אחרי שנרגע אוזן וסיים את המישפט, הרעימו מחיאות־הכפיים את אולם הישיבות הצר.

חברי הנהלת תמ"י הוזעקו ביום השני לישיבה דחופה. לכולם היה ברור, כי הנושא העומד על הפרק הוא המשך דרכה של התנועה אחרי פסק־דינו החלוט של בית־המישפט העליון, שרן התייחס לנושא זה ולוא במישפט אחר. הוא התייחס ברבריו לתוכנית הכלכלית בלבד.

חנינה נשיאותית?

אחריו קיבלו חברי־ההנהלה את רשות הדיבור. הם קמו האחד אחרי השני והביעו את תמיכתם במנהיג התנועה. תמיכה ללא סייגים. היו שקראו למיפלגה להחזיר את אבו־חצירא לממשלה, כתגובה הולמת לפסק־הדין.

מישהו אמר כי „המערכה התחילה לפני שלוש שנים. חקירה במגמה פוליטית והתוצאה היתה ביוקרה פוליטית." מישפט זה מצא חן בעיני אבו־חצירא, שמילמל: „ניסוח יפה!"

כמה מהדוברים אמרו שתמ"י היא זו השואבת עידוד מאבו־חצירא, מנהיג בעל שיעור־קומה. היה מי שביקש מאוזן לקיים את ההבטחה שנתן לתנועה לפני שנה, כי יחשוף את תיק אפרסק.

איש מבין הדוברים לא העז לערער על מנהיגותו של אבו־חצירא. איש לא העז להעלות על הפרק את שאלת פירוק הקואליציה. השאלה הדחופה היחידה שבה עסקו מאחרי הקלעים היתה אם ילך או לא ילך אהרון אבו־חצירא לשלושה חודשי מאסר בכלא.

ישנם אנשים בתמ"י השוקלים להגיש בקשת חנינה לנשיא המדינה. יש מי שמאיים כי אם ילך אבו־חצירא לכלא, תפרוץ מילחמת־אחים פרועה. יש מי שדואג כל הזמן להתסיס את קהל הבוחרים והאוהדים של תמ"י ולהעמיד את השאלה על בסיס ערתי. המהומות והסקנדאלים שהתעוררו במהלך מישפטו בבית־המישפט המחוזי מהווים אזהרה למה שעתיד אולי להתרחש ביום שבו יאולץ אבו־חצירא לרצות את העונש שהטיל עליו בית־המישפט העליון. לכן החליטו כמה פעילים זריזים במיפלגה לנצל מצב חם זה ולפנות לנשיא־המדינה בבקשת־חנינה.

הם מקווים כי נשיא המדינה ישקול ואף יענה לבקשה כזו. הבסיס לתיקוותם: קשריו המישפחתיים של חיים הרצוג עם הפטרון המוצהר של תמ"י, ניסים גאון. יואל, בנו של הרצוג, נשוי לאחת מבנותיו של המיליארדר היהודי־סודאני־שווייצי. להרצוג, הם אומרים, יהיה נוח להיעתר לבקשה כזו, שהנימוק הרישמי שלה יהיה ארגעת־הרוחות ושיכוך המילחמה העדתית.

האם הם יפוצצו את הקואליציה? האם הצעירים יפוצצו את המיפלגה? האם יילך לבית־הסוהר?

מאחורי הקלעים של ישיבת־ההנהלה היו הדברים שונים לחלוטין. דבר ידוע הוא כי צעירי תמ"י נוטים שמאלה. הם אינם מרוצים מדרכה של התנועה ומחברותה בקואליציה עם הליכוד.

דקות מעטות אחרי שהחלה ישיבת ההנהלה התברר לכולם, כי לא תתקבל ואף לא תידון שום החלטה אופרטיבית מהפכנית. רבים עזבו אז את האולם ויצאו אל המיסדרון. שם אפשר היה לראות בעיקר את הצעירים עומדים בזוגות ובקבוצות ומתלחשים ביניהם.

זה זמן רב שצעירי תמ"י מנסים למשוך את התנועה שמאלה. יש הטוענים, כי בקרב הפעילים בסניפים אכן מסתמנת מגמה כזו, אך לחברים בהנהלה אין האומץ, לדבריהם, ללכת לכיוון זה בהצבעות או בהחלטות מעשיות לגבי דרכה של התנועה.

הצעירים טוענים, כי החלפתו של אבו־חצירא כמנהיג התנועה אינה אפשרית בשלב זה, מכיוון שאין לו אלטרנטיבה בתוך התנועה. „הוא את השר לשעבר לשלושה חודשי־מאסר בפועל.

השאלה העיקרית היתה: להישאר או לא להישאר בקואליציה?

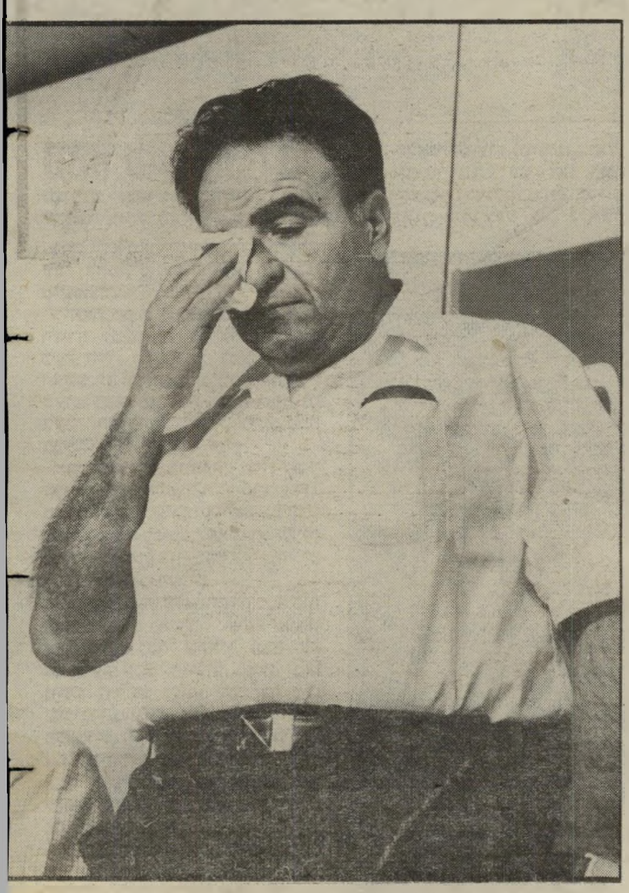
האווירה במישרדי התנועה היתה רוגשת. פעילים הסתודדו בכל החדרים ובפינות־המסדרון. כרבע שעה לפני תחילת הישיבה מיהרו חובשי־הכיפות להתפלל מינחה. עיתונאים התרוצצו וניסו לרחרח בכל מקום. כולם ציפו להחלטה מפוצצת.

לבסוף התיישבו כולם באולם הצר, חיכו לבואם של מנהיגי התנועה. אבו־חצירא נכנס ראשון והחל מפלס את דרכו בין האנשים. לקח לו זמן רב להגיע למקום מושבו, מכיוון שכולם קמו ללחוץ את ידו, איש־איש לפי התור, בלי מילים.

אהרון אוזן פתח את הישיבה בדיברי חיזוק ועידוד לאבו־חצירא, כעוד הח"כ שהורשע בפלילים יושב לידו כשפניו חתומות.

ככר בהתחלה היה ברור, כי שום החלטה מכרעת לא תיפול בישיבה זו של תמ"י. אוזן עבר מייד לדבר על הנושא הכלכלי ועל תוכניתו של שר־האוצר, שאותה שוללת תמ"י כמעט לחלוטין, מכיוון שהיא פוגעת בעניים, שאותם אמורה תמ"י לייצג.

אחרי שגמר אוזן את דברו, קם אבו־חצירא עצמו. אך מי שציפה ממנו כי יתייחס בדבריו למישפטו או לפרישתה האפשרית של תמ"י מה־קואליציה, התאכזב. אבו־חצירא לא

השר אוזן בובה בישיבה
„תמ"י לא תפרק את הקואליציה"

הישיבה של הנהלת תמ"י לדיון בפסק־הדין
דברים אחרים מאחורי הקלעים

אזרח ישראלי הפעיל ביום הראשון בבוקר את הדדיו, כדי לברר מה קרה במישפט אבו־חצירא. מן המקלט בקע קולו של סגן־השר של תמ"י, בן־ציון רובין. הוא דיבר על פסק־הדין שניתן זה עתה בבית־המישפט העליון במישפט מדינת־ישראל נגד אחרון אבו־חצירא.

אחרי שהקשיב במשך שתי־
ים־שלוש דקות קרא האזרח
לאשתו: „אבו־חצירא זוכה!"

היתה זאת טעות מובנת. האשם לא היה באותו אזרח. כל מי שלא שמע את הידיעה שבראש השידור, ושהקשיב רק לראיון עצמו, מוכרח היה לקבל את הרושם שהנאשם זכה בניצחון מזהיר.

רובין השמיץ את השופטת המחוזית והאשים אותה בבז־יון. הוא תבע אולטימטיבית שהממשלה תמנה מייד ועדת־חקירה ממלכתית, כדי לבדוק את התנהגות המישטרה בפר־שה זו. מכל זה אי־אפשר היה להסיק אלא את המסקנה, כי השופטים העליונים ביטלו את פסק־דין השופטת המחוזית השנואה, ושהמישטרה נתפסה בקלקלתה.

אותו אזרח נדהם כעבור כמה דקות, כאשר הזכיר השד־דמה יותר לקריאת ההמון במיגרש כדורגל („השופט בן־זונה!") מאשר להתבטאות של איש־ ציבור במדינת־חוק על בית־ המישפט של המדינה.

אך אהרון אבו־חצירא ידע שהוא יכול להרשות לעצמו את הכל, מפני שהוא רוכב על סוס המטיל את מוראו על הציבור הישראלי: סוס ההפלייה העד־מבחינה זו, לא חשוב מהו המצב האובייקטיבי: אם אבו־חצירא הוא אכן קורבן של הפ־לייה עדתית מצד המישטרה ובית־המישפט, או שמא מנצ־לים הוא וחבריו את הנימה העדתית בצורה ציונית לגמרי, כדי לחפות על מעשיהם המח־פירים.

עצם העובדה שהמוני „מיזר־
חים" נסערים בכנות, ומזדהים
בצורה זו או אחרת עם העסקן
המורשע מרמלה, מלמדת הר־
בה על המצב בישראל. ברור כי
הרגשת העלבון והקיפוח קיי־
מת, וכי היא עלולה להתפרץ
בנקל בכל הזדמנות.

לא אבו־חצירא יצר הרגשה
זו. הוא שותף לה, ואולי הוא מנ־
צל אותה במיוחד. אך זוהי תופ־
עה לאומית, שתטיל את צילה
על המדינה שוב ושוב. בחומרה
גוברת והולכת.

נורמה מול נורמה. יתכן
שישיר־בוב הנימה העדתית בפ־
רשה זו אינו כה מיקרי, ולא נבע
רק מאינטרסים אישיים.

הפרשה מוכיחה כי הנורמות
המקובלות על ציבורים שונים
בישראל שונות מאוד.

בעיני ציבור אחד („אשכנזי"
בעיקרו) שליחת ידו של עסקן
בכספי־ציבור היא פשע נורא.
גם בשיא השחיתות של שיל־
טון־מפא"י במדינה, כאשר כס־
פי־הציבור הופקעו באופן שיג־
רתי לצרכים אחרים, לא היה
איש מוכן לסלוח לעסקן שנח־
שד בגניבת הכסף לטובת עצמו,
כמו אשר ידלין. אם העביר את
הכספים למיפלגה, היה זה נס־
לח, ומוטב היה לעצום עין. אם
לקח כסף לעצמו, היה פושע.

הסלחנות כלפי יוסף בורג
והאפרסקים שלו מובנת גם
היא על רקע זה. איש לא חשד
בבורג כי לקח כספים לעצמו.
החשד היה שהעביר את כספי
מישרדיו, בדרכים עקלקלות,
לקופת מיפלגתו וסיעתו.

בעיני ציבור זה אשם אבו־
חצירא בפשע: הוא לקח כסף
של קרן ציבורית והשתמש בו
לצרכיו הפרטיים.

בעיני חלק אחר של הציבור
היו אבחנות אלה בלתי־מובנות
לגמרי. ברוב ארצות־העולם –
ובהן כמעט כל ארצות העולם
השלישי, וארצות־ערב בכללן –
אדם המצליח להגיע למישרה
ציבורית חפשי להשתמש לצר־
כיו בכספי הציבור. במסורת
האיסלאמית אין כל הבדל בין
קופתו האישית של הסולטאן
וקופת המדינה. עד לפני שנים
מעטות לא היה קיים גם למר־
איתי־עין תקציב ממלכתי ב־
שעודיה, והמלך העביר כספים

מי רוכב על מה?

רן כי קרה ההיפך: פסק־הדין
של השופטת המחוזית אושר
כולו, והעונש שהיא הטילה על
הנאשם אף הוחמר. תחת להס־
תפק במאסר־על־תנאי, כמו ה־
שופטת, קבע בית־המישפט ה־
עליון עונש של שלושה חודשי־
מאסר בפועל.

השופט בן־זונה. כאשר
הופיע הנאשם המורשע עצמו
בטלוויזיה, בערב של אותו יום,
חזר על נימה זו. הוא דיבר על
השופטת כאילו גינו אותה השו־
פטים העליונים. השמיץ את ה־
מישטרה כאילו נתפסה סוף־
סוף בקלקלתה, ומעשיה הבזו־
יים התגלו לעיני כל.

היה זה תרגיל מזהיר ביחסי־
ציבור. שכל עבריין אחר בארץ
יכול היה ללמוד ממנו. הוא
לנסיכים ולמישרדי־הממשלה
כאוות־נפשו ומצבי־רוחו.

בעיני רבים, שנורמות אלה
מובנות להן, היה הטיפול בפר־
שת אבו־חצירא בלתי־מובן לג־
מרי, מה גם שדובר בסכומים
קטנים. ההסבר היחידי שנראה
להם כסביר היה שהמימסד
האשכנזי הצבוע – על מנהיגיו,
שוטריו ושופטיו – החליט
לרדוף את העסקן המיזרחי.

כך אכן השתרבבה פרשה זו
בפעייה העדתית. המתקתקת
כפצצת־זמן מתחת לשולחן
המדינה. היא מוכיחה כי „מיזוג
העדות" נכשל כישלון מוחלט
ועמוק. ולשום גורם בארץ –
ובכלל זה גם מיפלגתו של אבו־
חצירא עצמו, תמ"י (ראה עמו־
דים 8־9) – אין אלטרנטיבה.

מקצוען ופוליטיקאי מעולה," אומרים עליו כל חברי ההנהלה, כולל הצעירים.

מתנה משמיים

ביתתים עסוקים חלק מצעירי תמ"י בהקמת גוף רעיוני חדש. זה אינו עדיין גוף פוליטי, אך הצהרת הכוונות, כפי שפורסמה בקול־קורא מטעמם, שונה כמעט לחלוטין מהצהרת הכוונות של תמ"י.

התנועה החדשה היא „המיזרח אל השלום" ומדברת, לפחות בתחום המדיני, על פיתרון הבעייה הפ־לסטינית בדרך של משא־ומתן. התנועה מדברת על זכות־ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני, על הפסקת ההתנחלויות, במיוחד כש־הכספים זורמים אליהן על חשבון שכונות־ המצוקה ועיירות־הפיתוח.

הם טוענים כי היחידים המסוגלים להוביל את מדינת־ישראל לשלום עם מדינות ערב הם המיזרחיים המכירים את התרבות הערבית והשפה הערבית, והם היחידים היכולים לדבר אי־תם ולשבת איתם למשא־ומתן.

זוהי מגמה רדיקאלית ביותר המ־סתמנת בתוך שורות תמ"י, ומתחילה לאגור בחודשים האחרונים יותר כוח בסניפים.

אך הנהלת תמ"י ושאר מוסדות התנועה אינם מקבלים כרגע כל החלטות מעשיות קיצוניות. ואיש מהם אינו מעז כמעט לצאת בפומבי נגד ההנהגה הבלתי־מעורערת של התנועה.

וכך קרה, שהישיבה המיוחדת של הנהלת־התנועה שזומנה השבוע רנה בנושא הכלכלי, מבלי להתייחס כלל לגורי־הדין, ולשאלה אם ילך או לא ילך אהרון אבו־חצירא לכלא.

לתמ"י לא נוח לפרוש מהקואליציה, ואולי להפיל את הממשלה בדרך זו, על רקע עניינו של אהרון אבו־חצירא. תמ"י מבקשת להצטייר כמיפלגה הנאבקת על עניינים עקרוניים. הנוגעים לשכבות־הציבור שהיא רוצה לייצג.

מנהיגי תמ"י יודעים, שאם הם יפילו את הממשלה כאשר העילה הגלוייה לכך היא פרשת אבו־חצירא, יהיה על כך כעס רב בליכוד. תועמלני הליכוד לא ינהגו עוד בתמ"י בכפפות משי, כפי שנהגו בבחירות לכנסת העשירית. הם יזכירו לציבור הבוחרים שלהם על מה בדיוק נדון אבו־חצירא למאסר: על כך שלקח לעצמו מכספים, שנועדו לחלוקה לאותן שכבות־ציבור שאמורה תמ"י לייצג.

לאותם בתמ"י, המבקשים לפרוש מהקואליציה ולהביא להקדמת הב־חירות, העניין השבוע שר־האוצר מתנה משמיים.

המדיניות הכלכלית החדשה שעליה מדובר במישרד־האוצר, משמעותה היא פגיעה בשכבות החלשות בציבור — אותן שכבות המורכבות ברובן מבי עדות המיזרח.

אם תרצה, תוכל תמ"י להציג את פרישתה מהקואליציה על רקע זה, שהוא רקע עקרוני, העולה בקנה אחד עם האידיאולוגיה המוצהרת שלה.

המגמות האלה, המתרוצצות בתמ"י, אינן נעלמות מעיני מנהיגי הליכוד. המדיניות שהותלט עליה בליכוד היתה לשמור על „איזון" בפרשת אבו־חצירא. מצד אחד נשלח שר־המישפטים, שהוא הספרדי המיקצועי של המיפלגה הליברלית, להגן על כבוד המישפט. אך מאידך התיר הליכוד לסגן יו"ר הכנסת, הח"כ מאיר כהן־אבידוב, לומר דברים בזכותו של אבו־חצירא. בליכוד נזהרים מאוד שלא להרגיז את תמ"י.

לכאורה, לא תביא פרישה אפשרית של תמ"י מהקואליציה לנפילת הממשלה. לימין הממשלה יעמדו עדיין 61 חברי־כנסת, כלומר: רוב.

אך זהו רוב רופף ביותר. בתוכו מצויים הח"כ חיים דרוקמן, שפרש מהמפד"ל, והעלול להימנע מלתמוך בממשלה בעניינים מסויימים. על הרוב הזה נמנים, מן העבר השני גם הח"כים יצחק ברמן ודרור זייגרמן מהמיפלגה הליברלית שנאמנותם לממשלה אינה מובטחת בכל תנאי.

בליכוד גם יודעים, שאם יעריכו הח"כים אברהם שפירא ושמואל הלפרט כי נפילת הממשלה קרובה, הם ימהרו להכשיל אותה בעצמם ולגרום להקדמת הבחירות, כדי להתחמק ממילוי הסכם הרוטציה באוגדת־ישראל, המאיים עליהם.

התסריט האידיאלי מבחינתה של תמ"י הוא, שייחדו הבחירות לרשויות המקומיות, שתמ"י אינה ערוכה להן כלל, והן ייערכו בתאריך הבחירות לכנסת, שיוקדמו בתוך כמה חודשים. בדרך זאת תוכל הכריזמה של אבו־חצירא להשפיע גם על הבוחרים לרשויות המקומיות.

בינתיים התגלו קשיים בהפעלת מהלך כזה, שתמ"י לא הסתירה כלל את רצונה בו. אך אם ייכשלו הצעדים הכלכליים החדשים של אריזור, ושותפי הקואליליציה הקטנים יעריכו כי כישלון זה עלול לפגוע גם בהם, כי אז יוכלו גם התחייה, המפד"ל ואגודת־ישראל להצטרף למהלך של תמ"י. כישלון המדיניות החדשה של אריזור יביא גם להערכה מחודשת במערך, שעל־פיה כדאי למיפלגה זאת להקדים את הבחירות.

מה תוכל תמ"י להשיג על־ידי הקדמת הבחירות, בכל הקשור בפרשת אבו־חצירא?

התשובה פשוטה: במהומת הבחירות תישכח הפרשה ותישכח. לנשיא המדינה לא יהיה שום קושי להעניק לאבו־חצירא חנינה דה־לוקס, שתת־קבל בהבנה רבה על רקע מערכת הבחירות. אפשר יהיה לומר שצעד כזה של הנשיא, גם אם הוא מרחיק לכת, מוצדק בגלל הזיכרונות המרים מן המתחים העדתיים, שהתפרצותם ליוותה את מערכת־הבחירות לכנסת העשירית.

אחרי בחירות כאלה יוכל אהרון אבו־חצירא לשוב למקומו ליד שולחן הממשלה.

לתמ"י תהיה זו התחלה חדשה, המשוחררת מן החששות והמתחים שליוו את התנועה בשנים האחרונות, שבהן נמשך מישפטו של מנהיג התנועה.

ענת מרגומטי ■

האם מתנהלת חקירה רצינית — או מערכת כוזבת של יחסי־ציבור

רוצחים את חקירת גרינצוויג

"אני יודע מי רצח את אמיל גרינצוויג!" אמר הצעיר ה־מזוקן, "שהיה לבוש ברישול. הוא עמד מול חברי מישמרת־הזיכרון בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב, שנערכה אחרי רצח מפגין שלום עכשיו. לפני כל מי שהאזין לו, הוא שטח את פירטי סיפורו המרתק.

אחד הנוכחים במקום מיהר להזמין את המישטרה, וגם דאג להתקשר למערכת העולם הזה. כתבי העולם הזה, בן־ציון ציטרין וענת סרגוסטי, באו מייד למקום, בשעה 1 אחרי חצות. כששמעו את דבריו הם התרשמו, כמו האחרים במקום, שהאיש בורח מליבו את הסיפור. היה נראה, שגם השוטרים שתיחקרו אותו הגיעו למסקנה דומה.

השבוע, כמעט חצי שנה אחרי הרצח, פירסמה המישטרה תצלומי העדים, שביניהם יש־כביכול מידע העשוי להביא לפיתרון תעלומת־הרצח. באחד מהם מופיעים פניו של אדם הדומה להפליא לדיוקנו של הצעיר התמהוני. המישטרה מתייחסת אליו כאל עד־מפתח בפרשה.

הצעיר, שהציג עצמו בכיכר מלכי־ישראל בשם דני, בן קיבוץ נען, סיפר את הסיפור הבא:

— תפגע. אולם דני, בן נאמן של ההתיישבות העובדת, לא יכול להחריש — מה־גם שהוא עצמו נכח במקום הרצח.

צוות העולם הזה ניסה לצלמו, אך הוא התחמק מהמצלמה. „אני לא רוצה שהם יחסלו גם אותי," הסביר לצלמת.

„כמו בארגנטינה"

דה דובר דני אמת? הנוכחים במקום נטו בתחילה להאמין לגירסתו. אך ככל שהמשיך לדבר, החל הספק לכרסם בליבם.

בינתיים הופיעה ניידת. דני נענה ברצון לשוטרים שקראו לו, ומסר להם את גירסתו. אחר־כך הוא התחיל לדבר בהתרגשות על משוררים עבריים, וכעבור זמן־מה רץ לכיוון מדרגות בניין־העירייה ונעלם. למחרת ניסה כתב העולם הזה לאמת את הפרטים שמסר דני. הם היו בלתי־מדוייקים ובלתי־אמינים. החשש שהוא בדה את כל הסיפור מליבו הפך וראי. אחר־כך גרינצוויג. היא סימפטום לחקירה־לא־חקירה של רצח פוליטי, שהתרחש מול מישרדו של מנחם בגין.

אחרי חמישה חודשים, שבהם לא התקדם הצוות החוקר כהוא זה, בא לפתע המיפנה הדרמאתי. ברעש גדול, מלווה בהדלפות לעיתונות, נודע שנעצרו שני ירושלמים — חיים תורג'מן וראובן אברג'יל.

שניהם תושבי ירושלים, שנולדו וגדלו בשכונת מוסררה. אברג'יל השתייך בשנות ה־70' לפנתרים השחורים. ב־1975 הורשע בעבירות שונות, ונכלא לשלוש שנים. כש־השתחרר, החל משקם את חייו. הוא נשוי, אב לשני ילדים ובעל עסק מצליח לדיבורי־מאכל במרכז ירושלים.

על מעצרו בפרשת רצח גרינצוויג סיפר אברג'יל לענת סרגוסטי:

ב־2 לפנות־בוקר שמעה בתי בת ה־10 דפיקות חזקות בדלת. אמרו לה שזה מישטרה, והיא פתחה להם. נכנסו הביתה שישה אנשים חמושים באקדחים ובעוזים. העירו אותי ואמרו, שיש להם צו־חיפוש בקשר לחומרי־נפץ. הם הפכו את הבית ולא מצאו כלום.

ביקשו ממני שאתלווה אליהם לתחנת־המישטרה. שאלתי אם אני חשוד בהחזקת רכוש גנוב או נשק גנוב. למטה: אברג'יל ניצב ליד דונם המירפסת בביתו, שפורק על־ידי המישטרה בעת החיפוש, שבו לא נמצא דבר. הוא נעצר אחרי שהמישטרה טענה שיש לו מידע על רוצח גרינצוויג.

העד המיסתורי „דני" מקיבוץ נען, (מזוקן בצד שמאל של התמונה) כפי שצולם בעת הפגנת שלום עכשיו מול מישרד ראש־הממשלה. הוא עומד לצד מתנגדי ההפגנה שניצבו בשולי הרחבה. הצעיר המזוקן טען אחרי הרצח שהוא יודע מיהו הרוצח. בדיקת העולם הזה ובדיקת המישטרה לא אוששה את גירסתו. עתה פירסמה המישטרה תמונתו כאחד מעדי־המפתח.

ידידה שלו היא אשת קצין צה"ל בקבע. הקצין הזה נפגש עם בנה של אישיות פוליטית ידועה ועם אדם נוסף בדירה בירושלים. השלושה תיכננו מעשה חריג, כדי למנוע את פיטורי אריאל שרון מתפקידו כשר־הביטחון. היעד שנקבע היה מפגיני שלום עכשיו. הקצין הוא שסיפק את הרימון.

„אשתו של הקצין היא שסיפרה לי על כך. גם משום שבעלה בוגד בה, וגם משום שהיא לא היתה יכולה לשאת את מעשי החבורה אחרי הרצח," הסביר דני בקול רם ודרמאתי, מרוע החליטה ידידתו לדבר.

לטענתו, היא לא הסתפקה בכך, והוכיחה לו את הקשר בין רצח גרינצוויג. ההתנקשות בראשי הערים בגדה ורציחות של ילדים ערביים בגדה בידי מתנחלים יהודיים.

דני המשיך לדבר. יש לו יסורי מצפון, כך אמר, כי אם הוא יסגיר את הקצין, הרי שאשתו — שהיא ידידתו הסתבר, שהוא הופיע גם לפני אנשי מישמרת־המחאה בירושלים וסיפר להם גירסה רומה.

פרשת הצעיר התימהוני היא ההוכחה הטובה ביותר כיצד רוצחים חוקרי המישטרה את חקירת רצח־

העולם הזה שואל:

1. מדוע פורסמו תמונות העדים המבוקשים על־ידי המישטרה רק חצי שנה אחרי הרצח, כשזיכרונם של העדים הפוטנציאליים כבר מטושטש?
2. מדוע חוצץ פרס כסף ענוג כל־כך שאין בכוחו לפתות בעלי מידע אפשריים למסור את הידוע להם?
3. מדוע לא רשמו או הוחלף צוות־החקירה, כמקובל במישטרה, אחרי שהגיע, למעשה, למבוי סתום?
4. האם נחקרו אנשים שנחשדו בזמנו בהתנקשות בראשי הערים בגדה, והאם נבדק האליבי שלהם?

מבוקש לעדות
עובר אורח

מבוקש לעדות
אנטי־מפגין זועק

מבוקש לעדות
מתנגד בצד

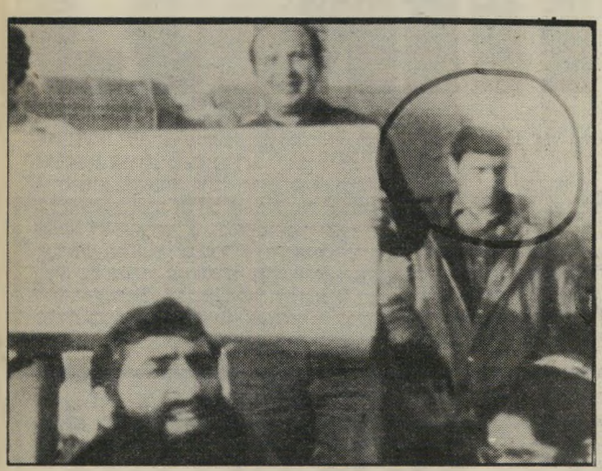
מבוקש לעדות
ליד המדרגות

מבוקש לעדות
חובש כיפה

מבוקש לעדות
דתי מזוקן

מבוקש לעדות
בעד או נגד?

מבוקש לעדות
מפגין או אנטי־מפגין?

עצור ואמרו לי שלא, שאני רק דרוש לחקירה.

הלכתי איתם.

בתחנת־המישטרה התברר לי שאני עצור. אשתי לא ידעה כלום.

זרקו אותי בחדר בלי שמיכות ומיזרונים. באותו לילה לא חקרו אותי בכלל.

בבוקר, ברבע ל־7, הופיעו שני אנשים, הראו לי תעודות של שירות־הביטחון (ש"ב) והתחילו לשאול אותי אם אני מתכנן מהפכות. ביקשתי להיפגש עם עורך־דין, והם לא התייחסו לכך.

שאלו אותי ביחס לאמיל גרינצווייג. הסברתי להם, שלתאריך שבו נרצח יש לי אליבי מוצדק מאוד — באותו זמן הייתי באילת אצל גיסי, שהוא במיקרה שוטר. ידעתי על הרצח רק למחרת, מהעיתונים.

בבית לא ידעו דבר על מעצרי. אשתי טילפנה לכל תחנות־המישטרה, ואיש לא ידע לומר לה אם אני עצור

האם חמונות אלה הן רציניות או אוסף מיקרי שנועד להרשים את הציבור?

והיכן אני נמצא. ממש כמו בארגנטינה, פשוט נעלמתי לה.

רק אחרי 48 שעות הוציאו אותי לאור, ונתנו לי להיפגש עם אברהם ברדוגו, עורך־הדין שלי. הביאו אותי לשופטת נאור, הציגו לפניה מידע חסוי וביקשו להאריך את מעצרי.

השופטת אמרה שהמידע לא מספיק, האריכה את מעצרי ביום אחד בלבד, וביקשה שיביאו חומר נוסף.

למחרת הראו לה עוד חומר, ואז האריכה את מעצרי ב־10 ימים נוספים.

במשך כל תקופת מעצרי נחקרתי כמה פעמים על־ידי אנשי שירות־הביטחון. הם התייחסו אלי כמו אל אסיר ביטחוני. הייתי מגיע לחקירה והייתי רואה שם ערבים חשודים בעבירות ביטחוניות יושבים ומחכים לחקירה, כשפניהם מכוסות בשק. זה די הפחיד אותי.

פעם, בתחילת שנות ה־70', הייתי פעיל בפנתרים. מאז, כבר הרבה שנים, אני לא שייך לשום מיפלגה, לא מתעסק בשום פעילות פוליטית.

אבל הם טענו כל הזמן כאילו ישנה מחתרת של 10 אנשים, שאני מאמן אותם בנשק. כשעצרו אותי, פירסמו זאת בכותרות גדולות בעיתונים. כאילו תפסו את הרוצח של אמיל גרינצווייג.

בזמן שהייתי במעצר באו שוב לביתי וערכו בו חיפוש יסודי. הם אפילו פירקו באכזריות את ציפוי־העץ במירפסת־הבית. הם חשבו שמאחורי זה מסתתר מחסן־נשק. אבל, כמובן, לא מצאו כלום, והשאירו את לוחות־העץ מפורקים ושבורים.

הם גם עצרו את אשתי ליום שלם של חקירה, כשהילדים לבד בבית, בטענה שהיא יודעת על קיום המחתרת ועל תוכניותיה.

המעצר היה צריך להסתיים ביום השישי. עד הצהריים לא היה ברור לי, אם אני משתחרר או לא. עד אותו היום גם לא גבו ממני שום עדות בכתב, אפילו לא רשמו את האליבי שלי.

באותו יום, קרוב ל־1 בצהריים הגיע התוקר, גבה ממני את העדות הראשונה ולקח אותי לשופט לה־שתחרר.

עד כאן סיפורו של אברג'יל.

גם אברג'יל וגם תורג'מן — שנעצר יומיים לפניו ושוחרר לפניו — לא חתמו על ערבות כאשר שוחררו מהמעצר. כך גם לגבי העצורים האחרים (שישה במיספר), שנעצרו בקשר לחקירת רצח־גרינצווייג.

(המשך בעמוד 70)

ח"כי אגודת־ישראל במליאת הכנסת. לפי כיוון השעון: הלפרט, שפירא, פרוש, לורינץ.

כמה עולים לך ארבעה אלה?

כל אחד = מיליארד

כאשר היה יצחק־יהודה שפירא בן 13, רצה אביו, אברהם־משה שפירא, לערוך לו חגיגת בר־מיצווה כהילכתה. הדבר היה בתקופת המיתון של שנות השישים, אך המיתון הזה פסח, איכשהו, על שפירא. הוא החליט שהמקום הראוי הוא מלון הילטון, המפואר שבמלונות תל־אביב. ידידו הטוב של שפירא, שר־האוצר פנחס ספיר, התחנן לפני התעשיין כבר־הגוף שיוותר על החגיגה המ־פוארת בבית־המלון, ויערוך את החגיגה בביתו. שפירא הסכים, אבל היה לו תנאי: שספיר יקבל את האורחים.

וכך היה. שר־האוצר בכבודו ובעצמו עמד בפתח, וקידם את פני החוגגים בלחיצות יד.

כמה שנים חלפו, ויצחק־יהודה נכנס לחופה ביחד עם הבתולה מרת שפרינצה לבית מורגנשטרן. הפעם כבר לא יכול היה שפירא להתאפק. החתונה נערכה בלונדון, אבל על דעתו של התעשיין העשיר לא עלה לוותר על האורחים החשובים מישראל: חברי־כנסת, פקידים בכירים וקולגות מענפי התעשייה והבנקאות. שפירא חילק את רשימת המוזמנים לשני סוגים: הסוג הנחות יותר של האורחים, אלה החשובים פחות לעסקיו של שפירא, התבקשו לשלם חלק ממחיר הכרטיס. החשובים יותר קיבלו לא רק כרטיס, אלא גם שהות במלון מפואר בלונדון.

וכך אירע, ששמנה וסלתה של החברה הישראלית התאספה במלון קמברלנד היקר בבירת בריטניה, ומשם נסעה לאולמי דנסקרפט גרדן המפוארים, שם נערכה החתונה הכשרה למהדרין.

שפירא, המנהיג הנמרץ של סיעת אגודת־ישראל בכנסת, ידע תמיד מה ערכם של חברים טובים וחשובים — וגם מה מחירם. בעניינים הנוגעים לכיס, אברהם שפירא הוא מתלמידי בית הלל. הוא אינו בורק בציציות, וגם השקפות פוליטיות אינן מעניינות אותו. האיש שעשה את שפירא למיליונר גדול הוא פנחס ספיר. במיצווה המשיכו גם לוי אשכול, יהושע רבינוניץ, שימחה ארליך, ייגאל הורביץ ויורם אריאור.

עכשיו, כששפירא הוא חבר־כנסת בעצמו, וגם יו"ר הוועדה המייעצת של בנק ישראל, הוא נזקק קצת פחות לעזרתם של שרי־האוצר האלה. הוא מסוגל לראוג יפה לעצמו. חוק „מיהו יהודי" אמנם לא עבר בכנסת בשיטת הבום־טראח, כפי שהבטיח שפירא, אך בשיטה זו, של בום־טראח, עברו כמה חוקים ותקנות שחוללו גרולות למען מיפעליו המסועפים של חבר־הכנסת האדוק במיצוות.

שיטת הבום־טראח פועלת לא רק למען אברהם שפירא אישית, אלא למען כל הח"כים של אגודת־ישראל, ולמען אגודת־ישראל כולה, על 73 אלפי בוחריה.

זהו עיקר השיטה:

אגודת־ישראל חותמת על הסכם קואליציוני, ובו עשרות סעיפים, הנוגעים לענייני רוח ולענייני חומר. הסעיפים הנוגעים לענייני רוח הם הפרות גסות יותר או גסות פחות של „הסטאטוס קוו" בענייני דת. רבים מתנגדים להפרות האלה בקואליציה עצמה, וקשה מאוד — לעתים בלתי אפשרי — להעבירם. הסעיפים הנוגעים לענייני חומר מתמצים במילה אחת: כסף. הרבה כסף. גם לסעיפים האלה נמצאים מי שמתנגדים: שרי־האוצר, למשל.

בכל כמה חודשים, כשמחליטים על־כך חברי הכנסת של אגודת־ישראל, שליחיה של מועצת־גדולי־התורה, מועלית לפתע דרישה לקיים סעיף קואליציוני זה או אחר, הנוגע לענייני „הרוח". קמה סערה ציבורית. הסעיף בהסכם הקואליציוני אינו מקויים, אגודת־ישראל מאיימת לפרק את הקואליציה, ואז — בום־טראח — מקויים במלואו, ולעתים עם תוספות. אחד הסעיפים

הכסף הקל של „האגודה"

קשה לנקוב בסכום המדוייק שאותו מקבלת אגודת־ישראל, אבל אפשר להעריך. כל אחד מחברי־הכנסת של אגודת־ישראל עולה למשלם המסים הישראלי ארבעה מיליארד שקלים במחירי 83', לתקופת כהונה של ארבע שנים — או מיליארד אחד לשנה, בערך.

על־פי ההסכם הקואליציוני, צריכה אגודת־ישראל לקבל 1.4 מיליארד שקל לשנה, במחירי 1982. התהליך האינפלציוני הסך כבר סכום זה ל־3.35 מיליארדי שקלים, במחירי 83'.

אך אותו תהליך אינפלציוני מקשה מאוד על החשבון המדוייק. מי שאחראי על החישובים ועל אישור ההקצבות, היא ועדת־הכספים של הכנסת, שבראשה עומד ח"כ האגודה שלמה לורינץ. אפשר להניח שכאשר יש מקום לפרשנות, מעגל לורינץ את הסכומים המגיעים לאגודת־ישראל כלפי מעלה.

אך לא מעט הקצבות לאגודת־ישראל, למוסדותיה ולבוחריה, מגיעות גם בדרכי עקיפין שונות ומשונות. התקציבים בני המיליארדים לבניית העיר האגודאית עימנואל בגרה המערבית, למשל, אינם נחשבים כשייכים להסכם הקואליציוני. גם הקצבות שונות של מישרדי ממשלה, כמו הקצבות של מישרד־העבודה־והרווחה ל„נוקדים" נוספות לסכום הזה. יש גם הקצבות של מישרדי הדתות והפנים, למועצות מקומיות ולמועצות דתיות, הקצבות של מישרד הקליטה ועוד כיוצא באלה כספים, העושים את דרכם לכיסי סיעת אגודת־ישראל ולידי בוחריה.

בסך הכל מסתכם התשלום השנתי של ממשלת הליכוד לסיעה האנטי־ציונית בארבעה מיליארד שקלים. כאשר מדברים עכשיו על קיצוצים במישרדים ממשלתיים שונים,

איש אינו מעז לדבר על קיצוצים בהקצבות הנדיבות לאגודת־ישראל.

שיטת החלוקה של הכספים האלה מעניינת לא פחות מכמותם. הכספים מחולקים על־פי מפתח אישי. לכל אחד ואחד מחברי־הכנסת של אגודת־ישראל מוקצב סכום מסויים, שהוא אחראי להעברתו. לכל אחד מחברי־הכנסת יש רשימה — שאיש אינו מעז לברוק את תוכנה המדוייק — של מוסדות מסוגים שונים ומשונים, שאליהם אמור הכסף לעבור. לפני כמה שבועות העביר מישרד־האוצר, על־פי שיטה זאת, 155 מיליוני שקלים. חלוקה דומה היתה בחודש אפריל השנה. ועדת־הכספים של הכנסת אישרה או סכום של 23.5 מיליוני שקלים לחלוקה בין מוסדות האגודה, על־פי קביעתם האישית של ארבעת הח"כים אשר על הקופה. כל אחד מהח"כים קיבל לרשותו בריוק רבע מן הסכום: 5.875 מיליוני שקלים.

מבקר המדינה יצחק טוניק, אמנם העיר לא מזמן, שלא יתבן לחלק מענקים לישיבות לפי חלוקה פוליטית, אבל מי מאזין למבקר המדינה בעניינים שהם בנפשה של הקוא־ליציה?

תהיה זו טעות לחשוב שאגודת־ישראל עושה חיל רק כשיש קואליציה שבראשה עומד הליכוד. בשנת 1961 היה דוד בן־גוריון זקוק לקולותיהם של חברי־הכנסת של האגודה כדי לשמור על המימשל הצבאי, בבת־עינו. הוא רכש את קולותיהם ברשיון לבנק. הם קיבלו את הבנק שלהם ב־1965.

הבנק עשה כמה וכמה עיסקות מפולפלות מדי, והוא הועבר לבסוף, כמעט במחתרת, לרשותו של בנק לאומי. אוצר המדינה השקיע מיליארדי שקלים — אז היו אלה מיליוני לירות — כדי להציל את כספי המפקידים התמימים מאבדון.

הנוגעים לענייני „חומר", ומאות מיליוני שקלים מוזרמים לכיסים נבחרים.

כך קרה שחוק „מיהו יהודי" לא הועבר. מטוסי אל־על עדיין טסים בשבתות, כאשר שיטת עקיפה אחת החליפה שיטת עקיפה אחרת. וגם „חוק הארכיאולוגיה", שלכאורה הועבר בשיטת הבום־טראח, הוא חסר כל סיכוי להמשיך את דרכו אל ספר החוקים. לעומת זאת מתקיים במלואו ההסכם הקואליציוני כשמדובר בהקצאות הכספיות לאגודת־ישראל.

מתנה לחג

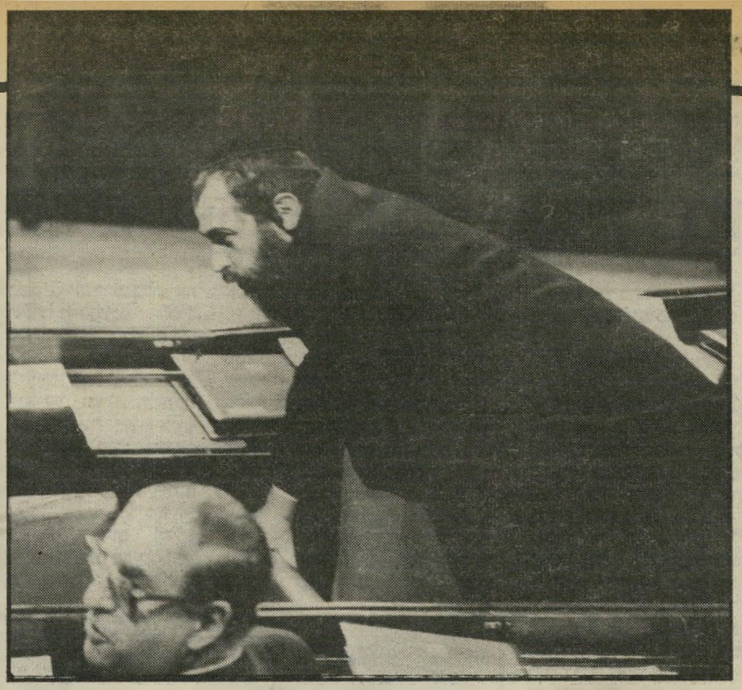
בועצת־גדולי־התורה, שהחליטה להע־מיד את אברהם שפירא בראש סיעת אגודת־ישראל בכנסת, ידעה היטב מה היא עושה. אברהם שפירא יכול ללמד את חבריו הערמומיים והוותיקים לסיעה פרק, או לפחות מסכת, בשיטת־הבום־טראח.

אברהם־משה שפירא הוא בנו של בעל בית־חרושת, שייצר סרטים לתעשיית הקונפקציה של דרום תל־אביב. בנו של פנחס שפירא, אברהם, נשלח לישיבה בקיבוץ הדתי מאור־חיים. שם התרחשה הפגישה הראשונה בינו ובין מי שהיה אז מנכ"ל מישרד־הביטחון, פינחס ספיר. תשע שנים לאחר מכן כבר ניהל אברהם שפירא את המיפעל של אביו, ובערב ראש־השנה של 1959 הוא זכה לקבל מתנה נאה מספיר: בית־חרושת ארוז ומוכן לאריגת שטיחים. התעשיין שהיה אמור להקים את המיפעל התחרט, וספיר החליט להעביר אותו לשפירא. בשותפות עם סר אייזיק וולפסון.

בעיסקת החבילה הזאת קיבל שפירא גם את עיירת העולים אור־עקיבא, שנועדה לספק למיפעל את הפועלים הזולים. אחר־כך חזר על עצמו התרגיל הזה של מיפעל ביחד עם עיירת עולים גם בנתיבות ובנצרת־עלית, שם הוקמו מיפעלים נוספים של איל־השטיחים והצעצועים.

בניגוד לאגדות על כושרו העיסקי הפילאי של שפירא, ניצבה המציאות העגומה: המיפעל שלו באור־עקיבא נקלע לקשיים חמורים, בגלל שיטת האריגה המיושנת. אך ספיר חש לעזרת סר אייזיק ורב אברהם־משה. הוא נתן הוראה, ומייד הזרימו בנק טפחות הממשלתי, בנק המיזרחי ובנק הפועל המיזרחי, הבנק לפיתוח התעשייה וקונצרן כור מיליונים רבים של לירות להצלת המיפעל.

באותה תקופה, ימי שילטון מפא"י, טיפח שפירא את קשריו עם חוגי השילטון, אנשי מפא"י ורפ"י, וגם אנשי המפר"ל. נשיא המדינה, חיים („ויויאן") הרצוג, המשיך לכהן כחבר במועצת־המנהלים של מיפעלי שפירא גם אחרי שבחרה בו הכנסת לתפקיד. שפירא מינה את דורון פלד, בנו של הממונה על המכס לשעבר, דוד פלד, כמנכ"ל אחד ממיפעליו, ומנכ"ל של מיפעל אחר הוא בנו של שר־התיירות לשעבר, איש הליברלים העצמאיים משה קול.

הלפרט
השולייה

אך תקופת הזוהר האמיתית של שפירא באה רק אחרי שהתחלף השילטון, והתחיל שילטון החטוף־ככל־יכולתך של הליכוד. לביתו של שפירא ברחוב שטריקר היקר שבצפון תל־אביב התחילו להגיע אורחים מסוג חדש, ויכולתו להתחבב במהירות כה רבה גם על השליטים החדשים, לא נעלמה מעיני פטרונו הדתי של שפירא, הרבי מגור.

שפירא הוצנח מעל לראשיהם עטורי־השיבה של חברי־הכנסת שלמה לורינץ ומנחם פרוש, להיות מנהיגה של סיעת אגודת־ישראל והמוציא־זמביא העיקרי שלה. אך הרב החכם מגור לא שכח לתלות גם אימים קטן מעל לראשו של שפירא. כדי להבטיח את התנהגותו הטובה: הרב הפקיד מכתב ובו פצצת זמן בידי יוסף מלמד, ראש המועצה המקומית בראש־העין, והחמישי ברשימת אגודת־ישראל לכנסת. על פי המיכתב הזה, חייב להתפטר מן הכנסת שפירא עצמו, או ח"כ הרביעי ברשימה, שמואל הלפרט, לטובת מלמד, בתום שנתיים לכהונת הכנסת.

בענייני דת הם לא השיגו כימעט כלום — כי את הכל הם מכרו בכסף טוב

על המיכתב הזה יש פרשנויות שונות המעכבות את הוצאתו אל הפועל, אך אין ספק שכולם יקבלו את פרשנותו של הכותב עצמו, הרבי מגור, פנחס בונים אלתר. העובדה שהרב אינו ממהר בפירושים, מעידה שהוא מרוצה משפירא.

אך מי שיכול להיות מרוצה במיוחד משפי־רא, הוא שפירא עצמו. במרוצת כהונתו הקצרה בכנסת כבר הספיק שפירא לראוג לכך שייגנז דו"ח של ועדה שברקה מהי הסיבה המדוייקת להפרש העצום בין מחירי השטיחים מתוצרת הארץ (רובם של שפירא) ובין מחירי השטיחים המיובאים. שפירא גם דאג לכך שסוכנות הייבוא של השטיחים מחו"ל תעבור לרשותו. בשיטת הבום־טראח הוא העביר חוק המעניק הטבות במס למומחים מחו"ל המועסקים במיפעליו, ועשה הכל כדי שלא יופחתו המיסים על שטיחים המיובאים מאירופה, על פי הסכם עם השוק המשותף. שפירא אף אמר בוועדת־הכלכלה של הכנסת כי „צריך לרמות בגלוי את השוק המשותף."

לרמות בגלוי

בכל הזמן הזה לא זנח שפירא את ידידיו הישנים מן המערך. הוא ממשיך להזמין אותם לרחוב שטריקר, ולאחרונה נכנס שפירא כשותף בחברת מאגרי טכנולוגיה, כששותפיו האחרים שם הם הבורסאים הנודעים אליעזר פישמן ויוסף ריגר — וגם חברת ההשקעות של הקיבוץ הארצי של מפ"ם.

העמדתו של שפירא כראש לשועלים, היתה עלבון צורב לח"כ הוותיק שלמה לורינץ, איש חצרו של הרב שך, יריבו הגדול של הרבי מגור. אך לורינץ, שכבש לעצמו את ראשות ועדת־הכספים של הכנסת, אינו מתלונן. להיפך: חבריו מתלוננים נגדו שהוא מנצל את מעמדו כדי להעדיף את הישיבות שהוא חפץ ביקרן על־פני ישיבות אחרות, של רבנים אחרים.

לורינץ דק הגיזרה והדור הלבוש מתגורר בירושלים, ומעמי החיים חביבים עליו. אורחיו מקבלים את הוויסקי היקר מכולם.

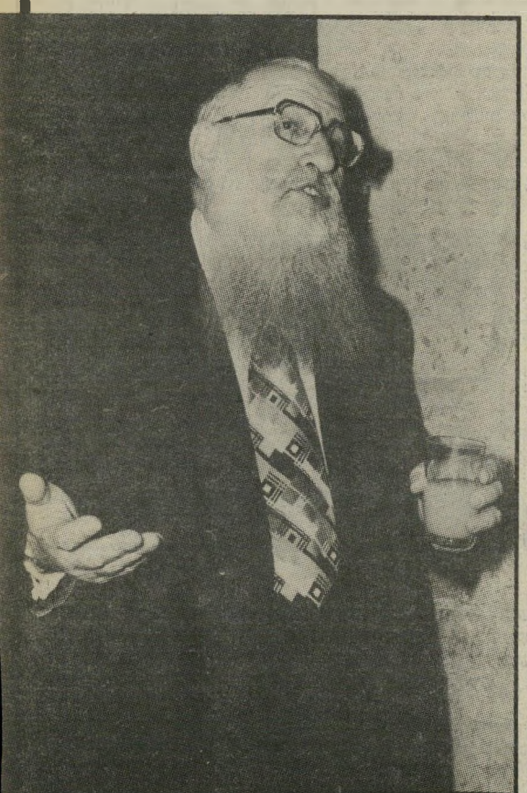
לורינץ נולד בהונגריה, ועלה לישראל כשפרצה מילחמת העולם השנייה. הוא נשלח לכלא כאשר נחשפה התארגנות מחתרתית של צעירי אגודת־ישראל שזממו להשליך פצצה לתוך אולם־הכנסת בירושלים.

השהייה הקצרה בכלא הנחילה ללורינץ פופולאריות רבה בחוגי אגודת־ישראל, והביאה אותו אל המקום שהיה היעד לפצצה — מליאת הכנסת.

גם לורינץ, הוא איש עשיר, אם כי עושרו אינו משתווה לזה של שני חבריו, שפירא ופרוש. הוא היה בעל בית־דפוס, והיום הוא בעל קרקעות יקרות בבני־ברק.

אך עיקר כוחו של לורינץ אינו בעושרו האישי, אלא בכספים שהוא חולש על חלוקתם. ועדת־הכספים היא הוועדה החשובה ביותר של הכנסת — למעשה הוועדה היחידה היכולה להשפיע במישרין על ביצוע החלטות הממשלה, או לעכב אותן. אגודת־ישראל, שאינה רוצה להזדהות עם המצע הציוני של הממשלות הישראליות, מעדיפה, במיסגרת ההסכמים הקואליציוניים שהיא חותמת, לא לבקש מקום בממשלה. אך תפקיד יו"ר ועדת הכספים הוא

(המשך בעמוד 68)

פרוש
מלונות

שפירא
מיפעלים

לורינץ
קרקעות

ערב חקיקת חוק הערוץ השני, מגיש „העולם הזה" רשימה עדכנית של המועמדים לקבלת הזכיון הגדול ביותר

ה החלטה כבר נפלה. בפגישה שהתקיימה לפני שלושה שבועות בין שרי החינוך והאוצר, הוסכם על הקמת ערוץ טלוויזיה שני, מיסחרי, שיהיה בשליטת זבולון המר. ועדה שתמונה בקרוב תגבש את הצעת החוק, וזו תובא לאישור הממשלה והכנסת בתוך זמן קצר ביותר.

אנשי מיקצוע טוענים שאם הקמת התשתית תעשה על־ידי הממשלה, ידרשו לפחות 18 חודשים עד שאפשר יהיה להתחיל לשדר בערוץ. על בניית תשתית לטלוויזיה בכבלים, שתהיה בשליטת מישרד התיקשורת, אין מדברים בשלב זה. גם לא ברור איך תופעל הרשת ואיך יתחלקו השידורים בין הגורמים שירצו לקחת בהם חלק. הרווח השנתי הצפוי מהפעלת הרשת המיסחרית יגיע עד 50 מיליון דולר.

„העולם הזה" מגיש את הרשימה המעודכנת של הגורמים המעוניינים לזכות בנתח מהערוץ השני המיסחרי. חלק מהמועמדים עוד דיים כבר כיום בתחום תיקשורתי זה. אחרים רק הודיעו על כוונתם להשתתף במירוץ, ללא יכולת מיקצועית מוכחת.

● **קונצרן אייזנברג** – שילוב של חמישה גורמים מיקצועיים ועיסקיים. הראשון הוא קבוצת אייזנברג, המיוצגת על־ידי איש־העסקים מיכאל („מיקי") אלבין, אילן תהילה, לשעבר מזכירו הצבאי של שר־הביטחון, הוא הממונה על ריכוז פרוייקט הטלוויזיה של הקונצרן. השני הוא חברת סרטי רול, ש־25 אחוז ממניותיה נמצאים בידי גליה אלבין, אשתו של מיקי, והשאר בידי ישראל רינגל וניסים גאון. קבוצה שלישית היא של בעלי־הון מחו"ל בראשות איש־עסקים הבינלאומי, וסוחר־הנשק מכסיקו מרכוס כץ. קבוצה רביעית, אף היא מתבססת על הון מקומי וזר, היא של נחמן פרל, חבר מרכז חרות ויושב־ראש מועצת־המנהלים של אל על. קבוצה חמישית היא בראשותו של גידעון גרזון, יושב־ראש מועצת המנהלים של מיפעל הפיס ויושב־ראש אגף־ההסברה של תנועת החרות, כשלצידו אנשי פירסום שונים.

הקונצרן מתכוון להקים את אולפניו בבנין הסינרמה בדרום תל־אביב, שנרכש למטרה זו לפני שנה. לכל גורם חלק שווה. יועץ־התיקשורת של אייזנברג, שנותן ידו גם לפרוייקט זה, הוא הכתב המדיני של ידיעות אחרונות, שלמה נקדימון, לשעבר יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, ובעל קשרים מצויינים במימשל. החברה מסרבת לגלות מיהם אנשי המיקצוע שאיתה היא נמצאת עתה במשא־ומתן מתקדם לשם הפעלת הפרוייקט. החברה בונה את הצלחתה על קשרים אישיים במיפלגת השילטון.

● **מיסטל תיקשורת** – חברת־גג של סרטי קסטל, אשר מנהלת את מרכז התיקשורת הירושלמי. החברה היא בבעלות אינקובה. מנהליה הם מיכה שגריר, מוותיקי הרדיו ורן ארזי. סרטי קסטל הוקמו ב־1966. באחרונה חתמה החברה על זכויות להפקת סידרה של 12 תוכניות של הגשש החיוור. היא מספקת סרטי וידאו, מתמחה בהפקה לטלוויזיות בכבלים לארצות־הברית, נותנת שירותים לחברות זרות בעיקר אמריקאיות. מאולפניה מופק יום־יום החלק הירושלמי של ערב חדש. מפיקה יומן חדשות שבועי באנגלית בשידור־חי לרשתות כבלים בארצות־הברית. עתה היא מרחיבה את שידוריה לאמריקה. מעסיקה 58 עובדים.

● **אולפני טל־עד** – מנוהלים על־ידי עוזי פלד, בעבר סגל־מנהל הטלוויזיה, ואבשלום כץ. אחד מבעלי המניות העיקריים של החברה הוא בנק דיסקונט. היא ממוקמת בבניין תיאטרון ירושלים ונותנת שירותים לחברות טלוויזיה זרות מכל העולם.

● **ג'ג – אולפני ישראל** – חברת־אם של קבוצת קנון, שנסחרת בבורסה האמריקאית. היא בשליטת מנחם גולן ויורם גלובוס. יצחק אברהם רותם, שהוצנח לתפקיד ללא כל הכשרה מוקדמת. האולפנים הם שילוב של אולפני הרצליה ובקרי פטה המפריס גבעתיים. האחרונים שייכים ליצחק („איזו") שני ויוסף דיאמנט. אולפני הרצליה שייכים לילדיה של מרגוט קלאונר, עמוס מוקדי ובעל אחותו, צבי שפילמן, בעלי חברת־הסרטים ישראפילם.

● **ג'ג – אולפני ישראל** – חברת־אם של קבוצת קנון, שנסחרת בבורסה האמריקאית. היא בשליטת מנחם גולן ויורם גלובוס. יצחק („איציק") קול, שפרש מהאולפנים תמאוחדים, הוא סגן־נשיא החברה. היא מקימה מרכז־תיקשורת בעטרות שבמיזרח־ירושלים ויהיה לה אולפן בתל־אביב, בבית ארלוזורוב. לקול, שהעלה את האולפנים המאוחדים לרמה גבוהה ביותר, מנבאים הצלחה דומה בג'ג – אולפני ישראל.

● **ערוץ 1** – חברה בבעלות כללית (יותר מ־50 מאחוז), מישפחת מטלון ומוטה גורפונג, מנכ"ל החברה. היא מתמחה בהצגת סרטים לערוץ טלוויזיה שני בבתי־מלון גדולים בארץ, ופעילה בתחום קאסטות וידאו. היא רוכשת זכויות בחו"ל ומפיצה סרטים. החברה הוקמה לפני שלוש שנים על־ידי גורפונג כדי להיכנס לתחום טלוויזיה בכבלים, וגורפונג, לשעבר עובד ותיק בכלל הציע לכלל לרכוש את מרבית החברה. בעבר ניסתה כלל להקים חברת־אם לתיקשורת בהנהלת אביטל מוסינזון. הרעיון נכשל ומוסינזון פרש.

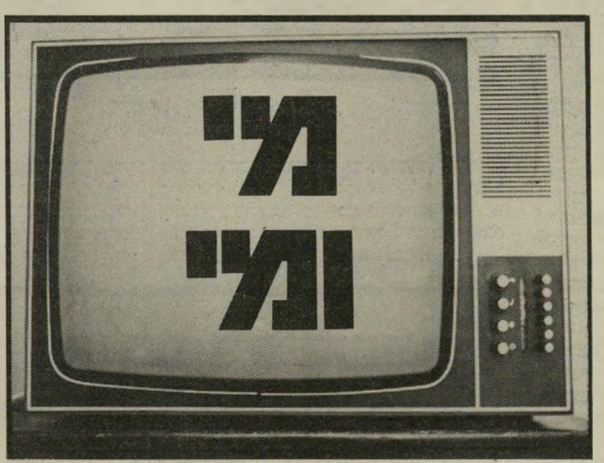
● **קול ההסתדרות** – פרוייקט של המרכז לתרבות וחינוך של ההסתדרות, שבראשו עומד נחום פסה, יושב־ראש המחלקה. מזה חודשים הם מפיקים מאגזין בשם מה קורה, המציג בווידאו בסופרמרקטים, קופות־חולים ומיפעלים הסתדרותיים אחרים את הישגי ההסתדרות. נוצרת תשתית של אנשי־ מיקצוע, שכרגע נעזרים גם בגופים מיקצועיים מחוץ לוועד הפועל ובכוחות מהתנועה הקיבוצית.

● **פ־מ־ט – איגוד המפרסמים.** חברת־בת של איגוד המפרסמים. פ־מ־ט הם ראשי תיבות של פירסומת מיסחרית בטלוויזיה. הוקמה בשנת 1971. מטרת־מכסימום: להפעיל יחד עם גורמים מיקצועיים אחרים את הערוץ השני. מטרת־מינימום: לשמש חברת־קניות של המפרסמים. האיגוד חתם כבר על הסכמים עם 100 מוסדות ומיפעלים שמתחייבים לפרסם בערוץ השני, לכשיופעל, אך ורק דרך פ־מ־ט. יושב־ראש מועצת המנהלים הפורש הוא עמירם צור, לשעבר מנכ"ל אזורים. יחליף אותו ברנו לנדסברג מהחברה הדרומית לשיווק. בין חברי מועצת המנהלים: חיים ליבר מעלית, גידעון קוטלר משטוק ואליצור גורן — מנכ"ל מיפעל הפיס.

● **גל־שיר** – חברת־גג השולטת בחברת טל שיר. בראשה עומדת המיליונרית הירושלמית גיטה שרובר. לטענתה יש לחברה כבר אולפן להפקות. בהקמתה, לפני פחות משנה, חברו חברות ההשקעה של בנק המיזרחי ובנק הפועלים, המיליונר ניסים גאון המקורב לתמ"י, חיים הרצוג, וראובן הכט. הם ניסו לחתום על הסכם עם חברת סי־בי־אס ולא הצליחו. כעבור זמן נוצר קשר עם אברהם („איבי") נאמן ומרדכי („מוטי") תג'ר אנשי מרכז חרות ובעלי מ־ב־ע, חברת־בת של רסקו. הרצוג שנבחר לנשיא פרש מהחברה. שרובר, לדבריה, ניתקה את קשריה עם נאמן ותג'ר. היום יש לה הרכב חדש שהיא מסרבת לגלות את זהותו. לטענתה אפילו מועצת־המנהלים של ההרכב החדש עדיין לא כונסה.

● **כור תיקשורת ואלקטרוניקה** – חברת־בת של כור שהוקמה באחרונה. בראשה עומד גידעון לב. לשעבר מנכ"ל מישרד־התיקשורת, כור, חברת הענק ההסתדרותית, מכחישה שבכוונתה להיכנס לתחרות על הערוץ השני, אך אנשי מיקצוע מציעים לשים לב להתפתחות החברה, בעיקר בכל הקשור לטלוויזיה בכבלים, וגם במאבק על חלוקת הנתח של הערוץ השני. בעבר טיפל בנושא הערוץ השני בכור מועמד המערך לראשות עיריית תל אביב אשר („ארתור") ברנתן. עתה נותק עימו הקשר.

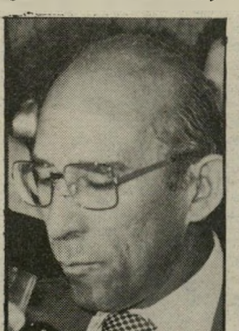
(המשך בעמוד 70)

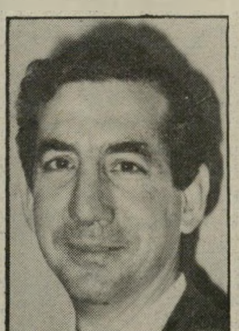
מי ומי בטלוויזיה המיסחרית

אייזנברג

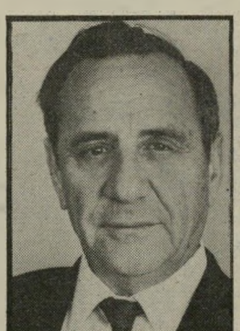
נאון

אלבין

כץ

פרל

במדינה

(המשך מעמוד 5)

הסגנת הליכוד. בתוניס התכנס הוועד המרכזי של אש"ף — גוף־ביניים בין המוסד הפרלמנטרי הרחב („המועצה הלאומית הפלסטינית") וה־מוסד הממשלתי („הוועד הפועל") של אש"ף. גוף זה משקף בדיוק את יחסי־הכוחות במועצה הלאומית.

כמו במושב המועצה הלאומית באל־ג'יר לפני חצי שנה, היתה המשמעות העיקרית של הכינוס בעצם קיומו. השאלה המכרעת היתה: האם יישתפו כל האירגונים המסונפים לאש"ף בכינוס, שנקרא על־ידי יאסר ערפאת?

במצב־היחסים הקיים עתה בין ה־הנהגה הרישמית, בראשות ערפאת, ובין סוריה, היתה עצם ההופעה במושב התוניסי בבחינת הצבעה, שהיתה חשר־בה מכל הצבעה אחרת. ודיו דמשק קרא להחרמת המושב. מורדי פת"ח, המכנים את ערפאת כבוגד וכסוכן אמריקאי־ציוני, תבעו לסלק אותו, ולמעשה קראו להריגתו.

התוצאה: כל אירגוני אש"ף הופיעו במושב, מילבד אחד: אירגונו הקטן של אחמד ג'בריל („החזית העממית לשיחרור פלסטין — המיפקדה הכללית"), שהוא סוכן לובי גלוי. לעומת זאת בלטה נוכחותם של נציגי „החזית העממית" ו„החזית הדמוקרטית", שהיו בעבר פרו־סוריים.

מול פני ההסתערות הסורית על העם הפלסטיני, התלכד אש"ף.

נגד סוריה. אחרי הפגנה זו של ליכוד, היו ההחלטות נתונות מראש.

המושב אמנם קרא, לתיפארת המליצה, להתפייסות בין אש"ף וסוריה, ובין ההנהגה וה„מורדים". אך ההחלטה העיקרית קראה חזר־משמעית לביצור עצמאותה של התנועה הלאומית הפלסטינית. על רקע המציאות, היתה זאת דחיה מוחלטת של המוימה הסורית, שנועדה לשים קץ לעצמאות זו, ולהפוך את התנועה לכלי־שרת בידי המריניות הסורית.

מדיניות

סכין אמריקאי

במכה ברוטאלית אחת נעצה ממשלת וושינגטון סכין בגבם של כוחות־השלום בישראל.

תנועת־השלום הישראלית, הלוחמת נגד ההתנחלויות בשטחים הכבושים מפני שהן מהוות מוקשים קטלניים בדרך לשלום — הותקפה השבוע מאחור.

תנועה זו היא פרו־אמריקאית ברובה הגדול. רבים מדובריה הבולטים — החל בד"ר נחום גולדמן המנוח, וכלה בפרופסור ישעיהו ליבוביץ — האמינו כי באחד הימים תבוא ארצות־הברית, לברה או בחברת ברית־המועצות, ותכפה על ממשלת־ישראל את השלום.

השבוע באה ממשלת ארצות־הברית ותקעה סכין בגבה — בצורה פשוטה וברוטאלית.

רגן ולווינגר. תחילה באה ההצבעה האמריקאית במועצת־הביטחון.

המושב התכנס לפי דרישת הערבים, כדי למחות על רצח שלושת תלמידי המיכללה האיסלאמית בחברון. כל המדינות, ממיזרח וממערב, התלכדו בגינוי המעשה ובקריאה להפסקת ה־התנחלויות. ארצות־הברית הטילה וטו.

מבחינה מדינית, היה זה מעשה של הקרבה־עצמית. ארצות־הברית הנחילה בכך ניצחון תעמולתי קל לברית־המועצות, בודדה את עצמה גם מבעלות־בריתה הקרובות ונותרה לבדה לגמרי, בחברת מנחם בגין ומשה לווינגר.

אך היתה זאת הפגנה ברורה: בגין ולווינגר חשובים עתה לנשיא רונלד רגן מכל שאר בעלי־בריתה בעולם. כי בניגוד להם — בגין יכול לעזור לו להיבחר מחדש.

אך לא היה די בהצבעה זו. יחד עימה באה הודעה, שכללה מסר ברור לגמרי: ארצות־הברית מחייבת את ההתנתקות של ממשלת־בגין בשטחים הכבושים.

הנדון:

זאת תהיה מהפכה, שתגמד את המהפך

הערץ השני

ה דרוש לנו כמו חור בראש.
משוטו במשמעו. כי זה דומה לחור בראש.

■ ■ ■

א ומרים שהמעם זה רציני. הפעם מנוי וגמור עם ממשלת־ישראל (אם אפשר לקרוא כך לאוסף זה של פושטי־רגל) להעניק לנו ערוץ שני בטלוויזיה.

מדוע?

מה גרם לה לממשלה זו, שאינה מסוגלת לעשות דבר ולהחליט על דבר, להתמלא במרץ ולגשת בהחלטה נחושה לביצוע המהפכה הזאת בחיינו הלאומיים?

אין זה בגדר סוד שמור. שני מניעים פועלים כאן במשולב.

ראשית: הזעם על הערוץ הראשון.

נדמה לה, לקבוצה זו של שלומיאלים ממלכתיים, שהטלוויזיה מתנכלת להם. שונאת אותם. אורבת להם מאחרי כל פינה. שופכת את דמם.

ואתה עומד ותוהה: הכיצד?

טלוויזיה מיסכנה ומוכה זו, הפוחדת מפני הצל של עצמה, החיה באווירה מתמדת של אימה ותבהלה, שכל מישפט של מישפטפטן גורם לה לגנוז כתבה — היא האוייב מס' 1 של הממשלה?

בלבלב מדולדל זה, הפוחד אף לכשכש בזנבו הק־ צוץ — הוא המטיל את מוראו על הקואליציה?

מה יש בה, בטלוויזיה זו? אוסף של סרטים זרים וסדרות זרות. חדשות מזוקקות, שהן אפיפיוריות אף מן הפאפו. עימותים, שלעולם לא יזמן אליהם מישהו ביקורתי באמת. תוכניות־דת, שבהשוואה אליהן חנן פורת מתון ומשה לוינגר שפוי. מיגוון־דיעות, המשתרע לאורך כל הדרך מן הפאשיסט הקיצוני ביותר, המטיף, לרצח־עם, ועד השמאלן המבויית ביותר, המצייץ כציפור קאנארית בכלוב. וגם ההודעה היומית של יוסי שריר.

זהו הדרקון הנוראי, אשר הערוץ השני נקרא להכותו שוק על ירך, להצלת הממשלה ולתיספארת מדינת ישראל.

■ ■ ■

ד מניע השני להקמת הערוץ השני הוא פרוזאי יותר.

במשך שש שנות שילטונו הצליח הליכוד להגיע לשיאים של שחיתות, העולים על השיאים שהושגו על־ידי מפא"י ובנותיה, אלופות השחיתות, במשך 45 שנות שילטון ביישוב ובמדינה.

זה לא היה הישג פשוט. לא קל היה למצוא לכל עסקן ממדרגה עשירית מישרה ממלכתית וציבורית בכירה שתתאים לו בדיוק — כלומר, שאין לו אף קורטוב של קורטוב של הכישורים הדרושים לה. לא קל היה להבטיח בצורה כה מושלמת את ליהוק כל המישרדים והחברות המלכתיות, כדי להבטיח הרס אחיד ושלם.

אבל זה הושג. בתצלום מן האוויר, נראית עתה המדינה כמו אחות־תאומה של הירושימה. שדה חורבות.

חברת־התעופה קבורה באדמה (צולם ביום חול) והחקלאות פורחת באוויר. ואלף ואחד עסקני חרות זכו במישרות שמנות ובמעמד חברתי מתאים.

אבל זהו רק הקצף שעל פני המים העכורים.

מתחת לשחיתות גלוייה זו מוחבאת השחיתות האמיתית, זו של המולטי־מיליונרים, הפרוטק־ציונרים של המישטר, שעטו על מדינת הליכוד בלהקת נשרים על פגרים המושלכים בשדה.

דרכם של רוב הטפילים האלה התחילה עוד בימי מפא"י. אך רק בימי הליכוד נפתח לפניהם גן־עדן של ממש. כשם שהכנימה מתפשטת בשדה של פרחים, פשטו הללו על כל נכסי המדינה ומערכות הכלכלה. הפרחים נבלו, הכנימות משגשגות.

מסופקני אם יש רפובליקה של בננות באמריקה הלאטינית, או קהילייה של בוטנים באפריקה השחורה, שבה ניתן לקבוצה של ספסרי־הון טפיליים למצוץ את לשד־העצמות של הגוף הלאומי כפי שזה קרה במדינת־התפוזים המפוארת שלנו.

במדינות ההן, המעוררות בנו גיחוך והרגשה נעימה של עליונות, יודעים הכל כי גדולי־המדינה מקבלים את שלהם מידי החברות המנצלות את המדינה. רק כסיל גמור יאמין כי אצלנו זה אחרת. התעשרות פרועה זו של יחידים לא היתה אפשרית אלמלא היו לפחות חלק מאנשי המימסד הפוליטי שותפים סמויים לרווחים.

המולטי־מיליונרים האלה הם השליטים האמיתיים של המדינה. הם רוכבים על סוס הליכוד, אך אינם מואסים. כמובן, גם בחסדי המערך. לכל אחד מהם יש כמה ראשי־אופוויציה הסמוכים על שולחנו, וגם כמה כתבלבים שמאליים־מרופלמים אשר להם הוא זורק מדי פעם נתחים שמנים.

אבל הארי לעולם אינו שבע לאורך־זמן. כזה טיבעו. תיאבונו מתעורר שוב ושוב. אחרי שנוקו כל הפגרים, ולא נותרו מהם אלא עצמות יבשות, הוא שוחר לטרף חדש.

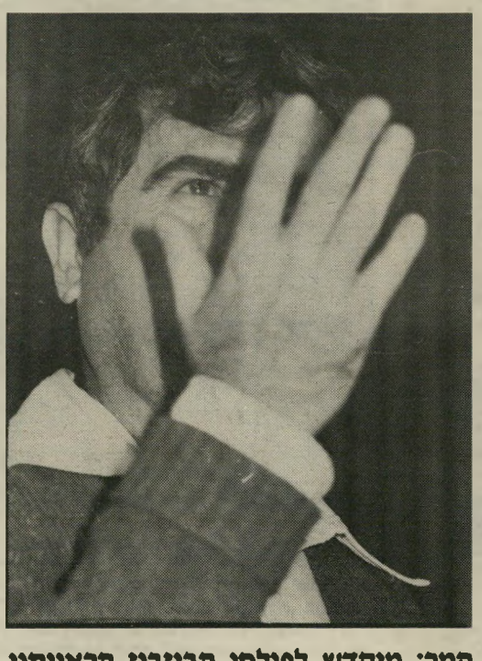
והנה, עופר־אוילים מקפץ על ההרים ומדלג על הגבעות. טרף עסיסי ושמן: הערוץ השני.

■ ■ ■

ד ערוץ השני הוא אחד העסקים הגדולים ביותר שנמסר אי־פעם לחמסנים.

הערוץ הוא ביזנס. ביזנס עצום.

יתכן שזהו השלל הגדול ביותר שהוצע אי־פעם לחלוקה בין הפרוטקציונרים. כי הטלוויזיה המיסחרית היא עסק־אוויר במלוא מובן המילה, ותרת־משמע. ההשקעה בה זעירה, והרווחים מרקיעים שחקים.

חמר: מיקדש לפולחן תביזבוז תראוותני

בקיצור: טרף אידיאלי לטפיליונר המצוי במדינת־היהודים, שאינו מזכן לייצר דבר, להסתכן בדבר, ליזום דבר, אלא רק לגרוף שלל קל מן המזכן.

אם מישהו פיקפק בכך, די להסתכל במילחמת־האיתנים של חיות־הטרף, המתנפלות על השלל הזה, והמוכנות לטרוף זו את זו כדי לזכות בו.

אי המולטי־מיליונר, שאינו מנסה לשים את ידו על השלל הזה? אי העסקן, שאינו מנסה לקדם מיליונר כלשהו ליעד זה, תמורת טובת־הנאה?

איני מאמין שהיה אי־פעם מיפעל לאומי, שהוכתם ולובלב על־ידי קנוניות כה מבוערות עוד לפני שנשם את נשימתו הראשונה.

■ ■ ■

א ך הנזק העיקרי, הכרוך בהקמת הערוץ השני, אינו טמון במטרות הפוליטיות המסוכנות, העומדות לנגד עיני יוזמיו, ולא בשחיתות הכלכלית המלווה את היזומה.

הערוץ השני מהווה סכנה חמורה בהרבה אף מתחום הפוליטיקה היומיומית והשחיתות היומי־מית.

הוא מסכן במישרין את אשיות הדמוקרטיה הישראלית, מפני שהוא עלול לדלדל ולייבש את שורשי העיתונות החופשית, שבילעדיה לא ייתכן שום מישטר דמוקרטי. במדינת־ישראל המתוחכמת אין צורך לאסור עיתונים, להטיל עליהם צנזורה דורסנית, לרצוח עיתונאים או לשרוף מישרדי־מערכת, כפי שקורה במדינות פרימיטיביות מסויימות. אפשר להשיג את אותה המטרה בשיטות הרבה יותר אלגנטיות, כגון ל־דמוקרטיה היחידה במיזרח התיכון".

העיתונות החופשית חיה ממודעות מיסחריות של משק חופשי. אין היא יבולה להתקיים בשום דרך אחרת. כל שיטה אלטרנטיבית — כגון מענקים ממשלתיים ותשלום מקופת־הציבור — תחסל בהכרח את חופש העיתונות. מי שישלם לתיזמורת, יכתיב לה את המנגינה.

כיגון הערוץ השני מאיים במישרין על קיומם של כל העיתונים החופשיים בישראל, ובייחוד על העיתונים היומיים הגדולים. אם תחול ירידה משמעותית בכמות הפירסומת המיסחרית המתפרסמת בהם, הם יהיו דומים לשדה בלתי־מושקה ביום שרב. הטלוויזיה המיסחרית תהיה דומה לשכן אכזר, המטה את זרם המים ומוליך אותם לערוגה אחרת.

זוהי סכנה חמורה. אך גם זאת אינה הסכנה העיקרית.

■ ■ ■

ה טלוויזיה היא, בראש וראשונה, עריץ רוחני.

אי שהתהלך בחודשים האחרונים ברחובות תל־אביב ביום א' בערב, בשעה הנכונה, יכול היה לחשוב כי חזר לימי־העוצר של המנדאט הבריטי. אך לא שילטון זר גלוי הטיל את העוצר הזה, אלא עריץ סמוי, זר גם הוא: התוכנית דאלאס.

זה לא קרה רק בישראל. זה קרה בעשרות מדינות אחרות ברחבי העולם, וביניהם מדינות תרבותיות עשירות כמו גרמניה המערבית.

העריצות של ארגז־הקסם פועלת כמו גאז־עצבים בלתי־נראה: היא חודרת לכל מקום, ואין מסניה הגנה. זהו גאז רוחני, והוא יכול להיות קטלני.

הערוץ הראשון הוא חצי צרה. בהיותו מכשיר ממלכתי גלוי ויחידי, הוא כפוף לסייגים רבים. הוא נאלץ להקדיש זמן־מה לטיפול בעניינ־ציבור, ולוא גם מסולף ומגמתי. אין בו פירסומת מיסחרית. חוץ מתשדירי־השרות, שרובם אידיוטיים למדי.

כל זה הוא באין וכאפס לעומת מה שצפוי בערוץ השני.

■ ■ ■

ה ערוץ השני יהיה מיסחרי.

אנשי יחסי־ציבור יכולים לנאום אלף נאומים כדי לטהר את השרץ, אך טיבו של ערוץ מיסחרי נתון מראש, ובתנאי ישראל על אחת כמה וכמה.

ערוץ מיסחרי מוכרח לטפח תרבות מזוייפת של מותרות וראוותנות, כי בכך תלויים קיומו והרווחים של בעליו.

בוודאי יהיה בו שמאלץ לאומני למכביר, כדי לרצות את רצון הבוסים הפוליטיים, ובראשם זבולון המר, הפטרון של המיפלצת הזאת. אכן, זוהי תופעה ישראלית מובהקת: עסקן רתי, המנצח על שטיפת־מוח מוחלטת של ההמונים באמצעות הפירסומת החומרנית הגסה ביותר.

קארל מארכס אמר שהדת היא אופיום להמונים. בישראל מנצח העסקן הדתי על הגשת אופיום תחליפי — הסם המשכר של התאווה החומרנית. מכונית מפוארת יותר. חופשה בבית־מלון מהודר יותר בארץ רחוקה יותר. מקלט־טלוויזיה גדול יותר וציבעוני יותר. בושם משכר יותר, שטיפה אחת שלו תהפוך את עוזרת־הבית מירוחם לליידי מבוסטון.

הטלוויזיה המיסחרית מייצרת עריצות של חלומות חומרניים. אין זו תופעת־לוואי. זוהי מהותה. היא מזכרת חלומות חומרניים כדי להתקיים, לשגשג ולהעשיר את בעליה.

לשם כך היא מוקמת.

■ ■ ■

כ בר עתה קיימת בארץ עריצות של פירסמות משודרת. שאינה דומה לפירסומת המודפסת. ההבדל בין השניים אינו הבדל של כמות, אלא של איכות.

ג'ינגל ברדיו יכול לדחוק את מיטב המוסיקה של בטהובן והחיפושיות. הוא מתנחל במוחו של המאזין חסר־הישע, כמו כנופיית־הרדווישים של הרב לווינגר בעיר ערבית. אי־אפשר לגרשו. כמה פעמים תפס כל אחד מאיתנו את עצמו כשהוא מזמזם ג'ינגל מטומטם כלשהו, של משקה מקומי או מכונית זרה?

אך עריצות השידור הקולי היא באין וכאפס לעומת עריצות השידור החזותי.

אי־אפשר יהיה שלא לראות את תשפוכת הפירסומת, ואי־אפשר יהיה לאטום את המוח מפני הקרינה. המוני בית־ישראל יהיו חשופים לקרינה זו בלא־מגן: הם יראו וישמעו, הערכים של הפירסומת החומרנית יתנחלו בנקיקי נפשם. המסר של הלוכסוס הראותני ידחוק כל מסר אחר. הוא פונה אל המכנה המשותף הנמוך ביותר: תשדירי־השירות של אלברט־פירות ייראו בהשוואה אליו כתורת־משה מסיני.

אל תהיה לאיש אשליה בעניין זה. הקמת הערוץ השני, המיסחרי, פירושה מהפכה בחיי ישראל. מהפכה בעלת השלכות רוחניות חמורות הרבה יותר ממהפך פוליטי קטן, כמו זה של 1977.

■ ■ ■

א פשר לתמוה על קוצר־הראייה של עסקנים, הנותנים את ידם למעשה זה.

תורת הצימצום והחיסכון בפיהם, וידם עוסקת בהקמת הדיקטטורה של הביזבוז החומרני הגס ביותר. הם מטיפים לזקיפות־הגו הלאומית, והם פותחים את השערים לערכ־הכוב הנלווים ביותר של פסבדו־תרבות צרכנית בינלאומית.

כל זה כדי לנקום נקמה קטנה בטלוויזיה הצייתנית הקיימת, ומתוך האשלייה כי במכשיר החדש יוכלו להפיץ תעמולה מיפלגתית בצורה יעילה יותר. וכדי לקבל שלמונים מן המולטי־מיליונרים, שיזכו בסופו של דבר בשלל זה. וגם כדי שעסקן אחר, שהוא במיקרה שר־החינוך־והתרבות, יוכל לקבל עוד נתח של שררה.

גלגל את עיניך השמיימה, זבולון המר!

מדוע בדקו את ליבו של שר־החקלאות המיועד, מדוע הגן שר־הפנים על שולמית אלוני ומהי הבעיה של איש־הרדיו דויד מרגלית?

■ שר־החקלאות המיועד, **סם** (״פייסי״) **גרופר**, נתקף בפחד. השר הקודם, **שימחה ארליך**, שנפטר, נותח בליבו. סגן־שר החקלאות השני, **מיכאל דקל**, חש בליבו ונותח בשבוע שעבר. כאשר בא גרופר לבקר את דקל אחרי שנותח בבית־החולים על שם שיבא בתל־השומר, הוא שאל את ראש המחלקה, הפרופסור **דני גור**, בבדיחות הדעת אם מחלת־לב היא מחלה מדבקת. אחר־כך בי־קש לעבור ליתר ביטחון בדיקות במכון־הלב.

■ בני מישפחו של דקל זעמו על מיעוט האח״מים שביקרו אצלו. ראש־הממשלה **מנחם בגין** טילפן פעמיים, לפני הני־תוח ואחריו ואיחל לו החלמה מלאה. השר **יורם ארידור**, יריבו הפוליטי של דקל, היה ה־ראשון שבא לבקרו והיה אצלו פעמיים. שר־החוץ **יצחק שמיר**, שדקל נמנה עם מחנהו, בא לבקרו, וכך גם שר־התיק־שורת **מרדכי** (״מוטק׳ה״) **ציפורי**, שבא לבקר בבית־החולים קרוב מישפחה חולה אחר. **רוני מילוא**, שאיתו יש לדקל קשרים אישיים מצויינים, בא אף הוא לבקר אותו לפני יציאתו לחו״ל. מלבדם לא באו שרים וח״כים אחרים.

■ לפני הופעתו במוקד, כינס גרופר את צמרת מישרד־החקלאות כדי לדון בדרכי הופע־תו בעימות מול הפרופסור **רענן וייץ** בעניין המשבר במושבים. בדיון, שנמשך יותר משעתיים, יעצו לו הדוברים לנהוג במתי־נות. עוזרו המיועד **אריה זייף**, אף נסע איתו לאולפן בירושלים ואמר לו: ״תהיה רגוע. אתה הולך להיות שר. שהציבור יראה שאתה איש ציבור רגוע.״ בסופו של דבר לא עזרו ההצעות.

■ לפני חצי שנה היה אמור סגן־השר **חיים קופמן** לחלק את תעודות הזוכים במיבצע בית העסק והשירות המומלץ ב־באר־שבע. ביום האירוע התפרס־מו מסקנות דו״ח ועדת כהן, וקופמן שהיה עסוק כתוצאה מכך בעניינים חשובים, לא בא. התעודות שהוא היה אמור לח־תום עליהן חולקו באותו ערב ללא תימתו. השבוע שהה סגן־השר בעיר הדרומית בעניינים מיפלגתיים. את ארוחת־הצהריים סעד באחת המיסעדות בעיר. בעודו אוכל ניגש אליו בעל המ־קום וביקש רשות להפריע לו. הוא הוריד מהקיר את התעודה שבה זכה, וביקש מקופמן לחתום במקום המיועד. זוהי תעודת בית העסק והשירות המומלץ היחי־דה שסגן־השר חתום עליה.

■ צמד השחקנים **ציפי שביט וישלמה וישינסקי**, שיופיעו בקרוב מעל בימה אחת במחזה הצרפתי המתורגם האי־דיוטית, התראיינו בתוכניתו של **מני פאר**, השבוע הזה. פאר הזכיר לשניים שלפני 10 שנים הוא הופיע לצידה של **ניצה שאול** במחזה, ולפני 20 שנה הופיעו **גילה אלמגור ואורי זוהר** בגירסה הראשונה. המשו־תף לשלוש ההצגות שהועלו היה הבימאי **יואל זילברג**. פאר שאל את וישינסקי אם הוא יוכל להתחרות בדמות החוקר כפי שגולמה לראשונה על־ידי זוהר. וישינסקי אמר שהוא רוצה לש־כוח את הופעתו של זוהר, וסיפר שכאשר הוא ראה אותו או בהר־פעה דיקלם זוהר את הטכסט ביידיש ותירגמו אחר־כך לעב־רית. בהפסקה שאל אותו וישינ־סקי מדוע הוא עושה זאת וזוהר ענה לו: ״החוקר, לפי תוכמתו, הוא בטח יהודי או למה שהוא לא ידבר ביידישז?״

■ שביט נשאלה על־ידי פאר איך היא חשה במעבר מתיאטרון ילדים ובידור להצגה של ממש. היא סיפרה שבתחילת דרכה היא התעודות שהוא היה אמור לח־תום עליהן חולקו באותו ערב ללא תימתו. השבוע שהה סגן־השר בעיר הדרומית בעניינים מיפלגתיים. את ארוחת־הצהריים סעד באחת המיסעדות בעיר. בעודו אוכל ניגש אליו בעל המ־קום וביקש רשות להפריע לו. הוא הוריד מהקיר את התעודה שבה זכה, וביקש מקופמן לחתום במקום המיועד. זוהי תעודת בית העסק והשירות המומלץ היחי־דה שסגן־השר חתום עליה.

■ צמד השחקנים **ציפי שביט וישלמה וישינסקי**, שיופיעו בקרוב מעל בימה אחת במחזה הצרפתי המתורגם האי־דיוטית, התראיינו בתוכניתו של **מני פאר**, השבוע הזה. פאר הזכיר לשניים שלפני 10 שנים הוא הופיע לצידה של **ניצה שאול** במחזה, ולפני 20 שנה הופיעו **גילה אלמגור ואורי זוהר** בגירסה הראשונה. המשו־תף לשלוש ההצגות שהועלו היה הבימאי **יואל זילברג**. פאר שאל את וישינסקי אם הוא יוכל להתחרות בדמות החוקר כפי שגולמה לראשונה על־ידי זוהר. וישינסקי אמר שהוא רוצה לש־כוח את הופעתו של זוהר, וסיפר שכאשר הוא ראה אותו או בהר־פעה דיקלם זוהר את הטכסט ביידיש ותירגמו אחר־כך לעב־רית. בהפסקה שאל אותו וישינ־סקי מדוע הוא עושה זאת וזוהר ענה לו: ״החוקר, לפי תוכמתו, הוא בטח יהודי או למה שהוא לא ידבר ביידישז?״

■ שביט נשאלה על־ידי פאר איך היא חשה במעבר מתיאטרון הרבה לחו״ל. ״אם כך זה ימשך יש להניח שבסוף יחזיק בשיא השהייה בארץ שימחה ארליך.״

■ מיהו אוייב המערך בבחי־רות המוניציפליותז בכינוס ראשי מועצות מקומיות ערביות אמר יושב־ראש המטה מטעם המערך, **מרדכי** (״מוטה״) **גור**: ״בניגוד למה שאתם חושבים, האוייב שלנו הוא לא הליכוד כי אם רק״ח. מילחמתנו היא הוצאת המועצות המקומיות מידי הקומוניסטים.״

■ כינוס של ויצו שנערך בהרצליה, שרן בנשים במישור המוניציפלי הפגיש שתי מרואר־נות שלא ראו זו את זו 25 שנה. השתיים הן **תמר קטורזה**, חברת מועצה מטעם רשימה עצמאית, העומדת בראש רשי־מתה שכבית־שמש, **וסיגלית סריאל**, חברת המיפלגה הליבר־לית שהציגה עצמה כמועמדת לשר השישי של המיפלגה. השר־תיים למדו בבית־הספר התיכון כרמיה בירושלים, ושתיהן היום בשנות ה־40 הראשונות לחייהן. קטורזה היא אם לשלוש, ומלבר עיסוקה הציבורי היא אשת יחסי־הציבור של מיפעל מנועי בית־שמש. סריאל היא בעלת חברה פרטית ליחסי־ציבור ול־יורדים. אחרי הפגישה הנרגשת אמרה קטורזה לסריאל: ״בניגוד לך אני לא רוצה להיות ח״כ או שר.״

■ באחד מביזקי החדשות של גלי־צה״ל דווח השבוע שראש־לישכתו של ראש הממ־שלה, **יחיאל קדישאי**, תקף את ועד עובדי מישרד־החוץ, שטענו ששר־החוץ ממנה מי־נויים פוליטיים במישרד. העי־תונאי הבאר־שבעי **יצחק שתיל**, חבר תנועת החרות, מיהר לטלפן ללישכתו של קדישאי. הוא היה באותו זמן אצל **מנחם בגין**, ושתיל ביקש מהמזכירה שתשאיר לו הודעה בזו הלשון: ״ישר כוח. בקצב כזה אני מקווה שבעוד כמה שנים תגיע תנועת החרות סוף כל סוף לשילטון.״

■ שתיל וקדישאי מכירים זה שנים רבות. כאשר שניהם התגוררו בתל־אביב הם נהגו להתפלל מדי שבת בחצרו של הארמו״ר מלעלוב.

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** (״צ׳יק״) **להט** בא בקשה מוזרה. הוא הסכים לרכוש את הציור אם טימור תעטר בבגדים את הגוף העירום. טימור לא רצתה להשיב בשלילה, כי אז היתה מפסידה סכום של 3000 דולר. אך היא החליטה לסדר את הרוכש. הוא הציע שהיא תלביש את האשה העירומה בשימלת כלה. ״כדי שהרבי לא יכעס.״ טימור עשתה כפי שביקש והוא לקח עימו את התמונה לביתו בבלגיה. ״השתמשתי בצבעים שקופים,״ סיפרה טימור, ״ועד שהוא ינחת הם יתייבשו והאשה שוב תהיה עירומה.״

■ האם היתה ידה של **שולמית אלוני** באירגון הפגי־נות החרדים הירושלים? לפני שלושה שבועות, בעיצומו של ההפגנות נגד המשך החפירות בעיר־דויד, טילפנה אשה לשר־הפנים הד״ר **יוסף בורג**, והאשימה את המישטרה בהכאת חרדים מפני שהשוטרים הם ער־בים או בנים למישפחות מעור־בות. בורג ניסה להסביר לה את טעותה והיא קטעה אותו: ״זוהי בוודאי פרובוקציה של שולמית לתערוכת שורשים שהתקיימה בגני־התערוכה ורואיין על־ידי צוות קול ישראל שהיה במקום. בתשובה לאחת השאלות הוא ציטט פסוק מתפילה. שאל אותו המראיין **יורם הלפר** מאיפה בקיאותו בסידור. ענה צ׳יק: ״הייתי בקיא בתפילות עוד לפני שעסקתי בקולאיציה.״

■ אספן ציורים בא לביתה של הציירת **רחל טימור** כדי לרכוש אצלה ציור. הוא התרשם מסידרת ציורי מישחקי המזל שלה. הרוכש, חובב כיפה, שבא ביחד עם אשתו, בחר בתמונה שבה עומדת אשה עירומה מעל לגלגל רולטה, אך בפיו היתה אלוניז״ ענה לה בורג: ״מחר היא יוצאת למוסקבה. הבה נראה אם ההפגנות ימשכו בכיכר השבת, או שהן יעברו לכיכר הדומה ואז נדע מה הקשר של אלוני לכך.״ אחר־כך העיר בורג בחיוך שהמישטרה אפילו לא יכולה לחשוד בח״כית, מפני שההפג־נות נמשכו בירושלים גם בהער־רה.

■ לעורך ואחד ממגישי כל ציבעי הרשת, **דויד** (״דודי״) **מרגלית**, יש בעיה. השבוע פר־רסם סקר דחף המציב את תוכ־ניתו בראש סולם האזנות של מאזיני הרדיו, אחרי תוכניתו של **גבי גזית** יש עניין, אף היא

אריאל שרון מחפש את כיסאו, בעוד שממלא־מקום ראש עיריית תל־אביב, יגאל גריפל, מביט בשעונו. שרון היה אורח סניף עבר־הירקון של תנועת החרות, שהתכנסה באופן יוצא מן הכלל לכבוד האורח במידשאה של מלון רמת־אביב, לרגל הבחירות המוניצפליות הקרבות. האירוע החל באיחור משום ששרון שב מביקור בבירות ונאלץ להחליף את בגדיו באחד מחדרי המלון. כאשר הוא הוזמן לשולחן הנשיאות על־ידי מנחת־הערב (משמאל), באיחור של שלושת רבעי שעה, בא שולחן בתנופה. גריפל, שאף הוא גדול־מימדים, הביט בשעונו כדי לבחון את גודל האיחור ואת משך הנאום שתיכנן לשאת. בעוד שרון דיבר לפני עשרות רבות של מאזינים, דיבר באותה שעה שר־החוץ, יצחק שמיר, לפני חברי חטיבת האקדמאים של תנועת חרות, בקומה ה־14 במצודת זאב. באולם נכחו עשרות בודדות של מאזינים, רובם לא־אקדמאים.

דב בן־מאיר שולף עט מאוסף העטים הגדול שלו, ליד שולחן־עבודתו בביתו שברמת־אביב. בן־מאיר, ח״כ העבודה, מזכיר מועצת־פועלי תל־אביב ומועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, אוסף מזה שנים עטים שונים. לדבריו הוא כתב בכולם, ולו רק לימים אחדים. בתיקו הוא מחזיק באורח קבוע עשרה עטים שונים. את ספריו ומאמריו הוא כותב בעט ולא במכונת כתיבה. העט החביב עליו ביותר הוא עט נובע.

אנשים

שלמה להט מטפס לבימת היכל־התרבות בעזרת כיסא (למעלה) ואילו שאול בן־שימחון, מארגן כינוס שורשים, נעזר בעוזרו למיבצע, יעקב פרץ, ברידתו מהבימה (למטה) להט ובן־שימחון היו רואי הצנת הבכורה של המחזה בוזמימה. פרץ הוא קצין־חינוך של פיקוד־מרכז לשעבר.

זבולון המר

יורד במהירות מבימת היכל התרבות, כשהוא נעזר בכיסא שהוצב במקום מדרגות. חסותו של המר למופע־הבכורה של המחזה המארוקאי בוזמימה כמעט והתבטלה בגלל כרטיס־ההזמנה. שם נכתב שמחזהו של גבי בן־שימחון הוא „קומדיה קבלית מוסיקאלית עם אלמנטים של פנטזיה וארוטיקה יהודית מיזרחית.“ עודד וינר, עוזרו של שר־החינוך־והתרבות הודיע שהשר חובש הכי לא יוכל להשתתף בהצגה שיש בה ארוטיי מארגני המופע הסבירו לו שאין מדובר בהופ ארוטית מגרה. „זוהי ארוטיקה רוחנית,“ אמרו וינר לא קיבל את ההסבר. ערב הבכורה הוא בא אשתו, אחרי חתונה מישפחתית, לאולם בריש שם נערכו החזרות להצגה. אחרי שהיא הצגה בנ הוא השתכנע והסכים שהשר שלו יבוא לבכו

שעבר את הסכסולגית האמ־ריקאית **רות** („ר״ר רות“) **וסטהיימר**, בעלת שעת שידור פופלארית שבה היא עונה לשא־לות מאזינים בניו־יורק. עורכת המיפגש ביום השישי, **אילנה צור**, שאלה אותה על מיתוס הגבר הישראלי. הסכסולוגית הציעה לו לשנות את מוער קיום המגע משעות הערב, בתום יום העבודה, לשעות הבוקר שאחרי ארוחת־הבוקר. וסטהיימר סיפרה שמרבית הפניות אליה עוסקות בחויות טראומיות הנובעות מקיום המגע הראשון. היא מציעה לפונים אליה שינטרלו את החויות הטראומטיות על־ידי ניסיון התרכזות, באותו הזמן, בתמונות יפות ואפילו בסרטים.

■ ח״כ הליברלים **יהודה ברח**, המקורב לחוגי נאמני הר־הבית, נשאל איך מתקדמת דרישתם לקבלת ההר לידיים יהודיות. ענה פרח: „הכל תלוי בסימני הפיסוק. הר הבית בידינו? או הר הבית בידינו?“

■ שלושה חרשים־אילמים מנתניה, עיר מגוריו של פרח, פנו אליו ושאלו אם ניתן לצרפם למיפלגה למרות מיגבלותיהם הפיסיות. „בפוליטיקה, כשלא שומעים זה דווקא יתרון ולא חיסרון,“ ענה להם הר״ר לחינוך.

■ שר־התיירות **אברהם „אברש־ה“) שריר**, ריבר בלהט על חשיבות תיירות־הפנים. שאל אחד המאזינים, ממשתתפי כינוס האקדמאים של המיפלגה הליב־רלית בתל־אביב: „האם חולצו־תיך הן כחול־לבן?“ שריר חייך וענה: „תחליט בעצמך.“

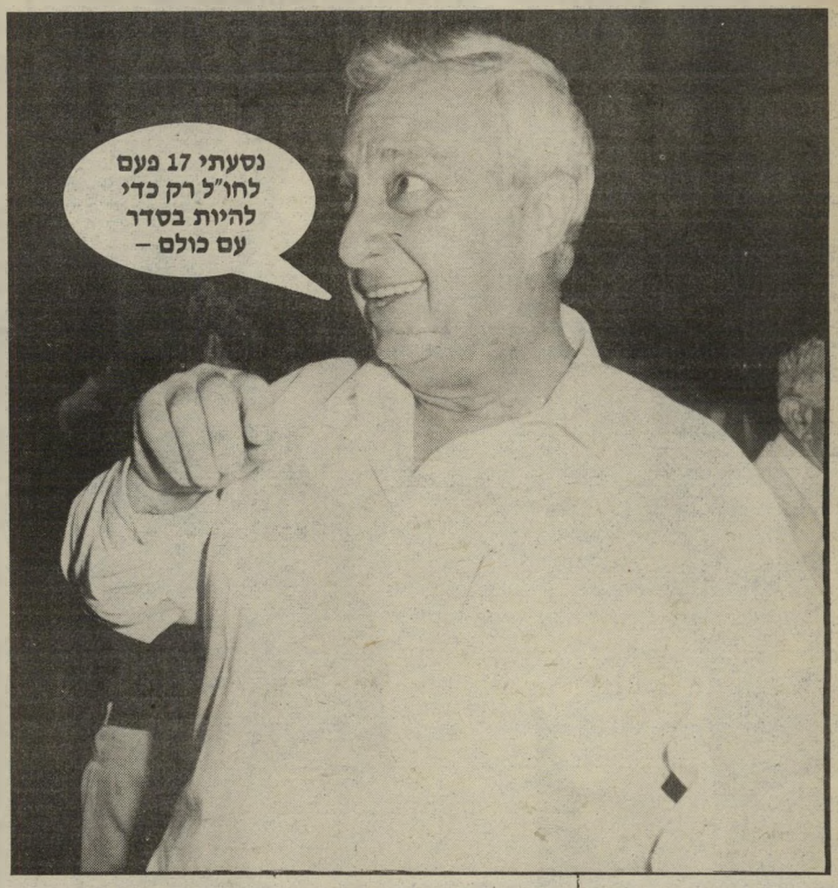
■ מפיק ומגיש כולבוטק, **רמי גינת**, לא יכול להשתחרר מהמראות שהוא ראה לפני שידור התוכנית על אלימות הורים כלפי ילדים שהוקרנה לפני חודש. גינת סיפר שלפחות שני קטעים הוא לא היה מסוגל להכניס לשידור. האחד, צילומי ילד בן שלושה חודשים שנזרק לאמבטית מים רותחים ונכווה בכל חלקי גופו. קטע אחר היה של תינוק שאביו דפק את ראשו בקיר, והראש התנפח למימדים מיפלצתיים.

חשובים הסקרים. כי אנחנו תו־כנית איכותית ולא כמותית. עכשיו יש לי בעיה.“

■ מהי השעה הטובה לקיום יחסי מין? תוכנית הרדיו מיפגש של רשת א׳ אירחה ביום השישי

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

אריאל שרון

אנשים

מהו גירוש לדעת יו"ר ועדת החוץ־והביטחון ומה חושב העוזר על השר־בלי־חיק

■ איש־הרדיו הוותיק **משה טימור** מצא דרך להתגבר על המטרידים הטלפוניים המטלפנים לביתו. הוא מדבר כמזכירה אלקטרונית ואחרי שהוא משמיע צליל של פיפס הוא שומע מהי ההודעה. יום אחד טילפן אליו חבר שהיה אמור להזמין אותו לארוחת־צהריים. החבר שמע את המזכירה, שהיתה קולו של טימור, והודיע שהוא לא מגיע לפגישה. „זו הפעם הראשונה שהמזכירה אמרה: למה? למה? למה?" סיפר אחר־כך טימור.

■ חבר מרכז המיפלגה הליברלית, **שלמה ירקוני**, שהוא טייס לשעבר, שמע על הצעת ראשי המיפלגה לשנות את תקנון התנועה כדי להבטיח את מקומותיהם לכנסת הבאה. הוא לא התעצל וכתב חוזר לחבריו במרכז תחת הכותרת: „תקנון משופץ ותפור כשכפ"ץ." במיכתב הוא מציע: „תבוטל מיגלבת 60 האחוז. תוקם מועצת עוצרים שתכלול שניים־שלושה שרים וח"כ אחד. היא תטיל מיש־טר צבאי, תאסור התארגנות קבוצות פנימיות חוץ מאיגוד העובדים הליברלים. בשלב שני תקים מועצת העוצרים ועדת שיתוף, שחבריה יהיו מועצת העוצרים והחברים שלהם, וזו תחלק את השלל. בשלב השלישי תפוזר המיפלגה ופינקסי החברים יבוטלו. כל הפעילים יתבקשו להירשם מחדש ויוגדרו חובות החברים והתחייבויותיהם. מי שיסרב יוצא. יוטל פיקוח על גיוס חברים. וכל מצטרף יתוחקר לפני ועדת־קבלה ויצטרך לנמק מדוע הצטרף, ולגלות מי צירף אותו ומי הם ידידיו במיפלגה."

■ **שמואל פלאטו שרון** נשאל מה התקדם בעניין מיש־פטו. „לאיזה אתה מתכוון? צריך להגיד לי, כי יש לי הרבה מי־שפטים," ענה הח"כ, שבית־המישפט העליון עומד לפסוק בעירעור שהוגש במישפטו, שבו הורשע על שוחד־בחירות.

פסוקי השבוע

● **יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנ־סת, אלידד בן־אלישר**, על הענשת זורקי אבנים בגדה: „איני נרתע מהעברת אנשים את הגבול לירדן. לא הייתי מכנה זאת ‚גירוש'. בסופו של דבר מדובר בהעברתם מחבל ארץ אחר למישנהו באותה ארץ."

● **האלוף (מיל') אביג־דור („יאנוש") בן־גל**: „המי־לחמה השתבשה כאשר המשכנו לזחול לציר ביירות־דמשק אחרי־הפסקת האש."

● **אבי דודאי עוזרו של השר ללא תיק אריאל שרון**: „יש לו, כמו לכל אדם, נקודות תורפה, אבל הן מתגמ־דות מול המנהיג הענק."

● **הנ"ל**: „אריק שרון עוד ינהיג את תנועת החרות ויהיה ראש־הממשלה שלנו. אני רואה בעיני רוחי איך העסק עובד בראשותו."

● **הרב מנחם הכהן**: „מצב כלכלי: המשק באדמה והחקלאות באוויר."

● **המשורר יב"י**: „שיכ־נס השד בשודד אדמת שכנו."

● **הנ"ל**: „מימשלים שהפכו את הביטחון לערך מקודש הם שקברו את נשמת האומה."

● **דובר עיריית תל־אביב, רוני רימון**, על הכרזת חיים שיף שהוא ממונה על הסברת מסע הבחירות של שלמה להט: „משמעות המינוי היא אפסית, וערכה דומה בערך למצב שבו גוף כלשהו היה בוחר בשיף, למשל, למישרת נשיא ארצות־הברית."

● **המחזאי יהשוע סר־בול**, בחותם: „מה ההבדל בין תנועת העבודה לליכוד? תנועת העבודה הקימה מושבי־עובדים, והליכוד הופך אותם למושבי־אובדים."

● **הנ"ל**: „מה אנחנו רוצים בלבנון? — לקבל פאלוס מה־פלאנגות."

מוני יקים מחבק את ידידתו הבלונדית יפה שעיה. יקים, בפעם השניה את הארץ לטובת עבודה בארצות־הברית, בא ערב נסיעתו לניו־יורק להצגה המארוקאית בוזמימה. בעוד שחברתו היססה לפני הצילום, קיבל יקים את צלמת העולם הזה בחיוך רחב.

קריסטל 2 ליטר!

החום בוטל. שותים קריסטל.

פולארויד מפתח רעיונות מדהים בפחות מחצי מחיר

בפולארויד פיתחו עבורך את "ויוה" — מושג חדש בצילום. מצלמה קומפקטית העולה פחות מארוחת ערב לשניים. לחיצה על הכפתור ותוך 60 שניות יוצאת תמונת צבע מרהיבה בגוון משיי מיוחד וכל זאת בפחות מ-1/2 מחיר.
הוסף לכך 5 שנות אחריות והרי לך **"ויוה" — רעיון מצוין! מצלמה מצוינת!**

מחיר להיום: (בצמוד לשער הדולר)
מצלמה — **1,470.-** ש' (לא כולל מע"מ)
פילם — **294.-** ש' (לא כולל מע"מ)

Leon Dagon ליאון דגון

Polaroid

"Polaroid" and "Viva" are trademarks of Polaroid Corporation Cambridge, Mass. U.S.A. © Polaroid Corporation 1983

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא בהרחבה, בכתבת־שער, את החלק השני של סיפור שליחותו של ציון בן־אפרים, שניהל מגעים בין המורדים בשילטון בעיראק ובין שילטונות ישראל. תחת הכותרת "10 שנים בשמיים" הובא סיפורו של חיל־האוויר ומסקרו הצעיר, עזר וייצמן. תחת הכותרת "מראה מעל לגשר" הובא סיפור ההכנות לבחירת "מלכת־המים 1958".

"ארוסתי מארינה" הוא סיפורו האישי של נבה מילחמה ישראלי שנפל קורבן לרמאית גרמנית שנעלמה. מדור־העיתונות של השבועון עסק ביחסה של מישטרת ישראל לכתב־הסשש בעיתונות היומית.

בשער הגליון: שליח המחתרת העיראקית, ציון בן־אפרים.

"העולם הזה" 1089
תאריך 13.8.1958

פריצה למערכת "העולם הזה" ★ "קול ישראל" אוסר את השמעת שירי נעמי שמר

בריא ביבי,

אני מוצא את עצמי כרגע במצב בלתי־נעים. מישהו יכול לחשוב שאני שקרן.

בשבוע שעבר ציינתי, בהערה לכתבתו הראשונה של שליח המחתרת העיראקית, כי "השמות האמיתיים (של חברי המחתרת העיראקית) שמורים במערכת." כוונתי היתה, שהמיסמכים הקשורים בשליחות שמורים בידינו. אך לא התכוונתי לומר שהם נמצאים במישרדי המערכת עצמה.

נראה לי, שמישהו הבין את דברי שלא כראוי, וקיבל אותם בפשטות רבה מדי. מישהו זה שלח מישהם כדי לערוך אצלנו חיפוש יסודי מאוד. הם לא מצאו את המיסמכים הנדונים.

על כן עליי להתנצל לפניהם על הטירחה הרבה שגרמתי להם. אם אכן אני אשם באי־ההבנה, אבקש את סליחתם.

הפריצה, שנערכה בליל־שבת במישרד המערכת בתל־אביב, היתה מוזרה ביותר. צלם־המערכת אריה קרן, הראשון שהגיע לעבודה בשבת בבוקר ומצא תוהו־ובוהו בחדרים. הזעיק את המישטרה וצילם למענה כמה תמונות המראות את פירטי המעשה. הפרטים המוזרים מדיניים. נערכו בהם חיפושים מדוקדקים ביותר, נבדקו כל הניירות והתמונות.

מה היתה מטרת החיפוש? השערתי היא, שהפורצים חיפשו ניירות מסויימים מאוד. הם רצו להחזיר את המיסמכים הרשמיים הקשורים במשא־ומתן עם שליח המחתרת, ביניהם מיכתבים של ראש־הממשלה, ראשי מישרד־החוץ ועוד. כי מיסמכים אלה יוכיחו לכל ברר־דעת, שאומנם היתה זאת פרשה שנידונה בדרג הגבוה ביותר, שהעסיקה את ראשי־המדינה, שמילאה תיקים עבים במישרד־החוץ ושהיתה על כן בחזקת הודמנות היסטורית חד־פעמית — שהוחמצה בזדון, מתוך שיקולים פסולים שעוד נעמוד עליהם.

אילו נעלמו מיסמכים אלה, יכלו ראשי המוסדות האחראיים לטעון כי היה זה רק עניין של מה־בכך, חסר רקע רציני.

ברצוני להביא לידיעת הנוגעים בדבר פרט אחד, שיחסוך להם הרבה טירחה בעתיד. לפני כמה שנים, אחרי שהחלה שרשרת מעשי־האלימות נגד מערכת זו וראשיה, הונהגה אצלנו שורה של אמצעי־ביטחון, שהם כיום בחזקת פקודות־קבע. הוראות אלה אינן נוגעות רק לביטחונם האישי של ראשי המערכת וכתביה ולהבטחת מקורות המידע, אלא גם לנוהל שמירת מיסמכים חשובים. הכלל הראשון הוא: לעולם אין להחזיק מיסמך חשוב במערכת, או בבתיהם של חברי המערכת.

אם תרצו למצוא אותם בכל זאת, תצטרכו להתאמץ קצת יותר. אחרי הכל, לשם כך אתם מקבלים משכורת.

אורי אבנרי

אנשים

● **הפרופסור ערי דיבוטינסקי**, על מרידת האסירים הערביים בכלא שאטה: "ברן נוסף בכלא שאטה היה תורם יותר לביטחון המדינה מאשר מושל צבאי בג'יש."

● **חברי־הכנסת הציוני כללי (ליבראלי) אלימלך רימלט**: "במקום שהש"ב יעסוק בעניני ביטחון ושמירה במקום שצריך, הוא עסוק בשמירה על תושבי הארץ היקרים והבאמנה טלפונית לשיחותיהם."

● **אמנון אזר־נעמי**, איש צוות שלושה בסירה אחת, בהכחישו את הידיעה כי התנצל לפני הסופר אהרון מגד על שהעליבו בקללה לסופרים שעזורה סערה בארץ: "יתכן שפגעתי באהרון מגד. אולם מעולם לא פגעתי בסופרי."

זינדר, להכחיש את קיומם של קומיסארים לתרבות, הודה בגלוי בישיבה השנייה: "אין שום קומיסארים, יש רק קומיסאר, אני הוא הקומיסאר."

השבוע, אחרי שפסל את הסלע האדום מטעמים מדיניים, את אנאקש ואת הפריון מטעמים מוסריים, הורה זינדר לפסול לשידור את פיזמונה של נעמי שמר ישראלה, מטעמים מיפלגתיים. "לא נוכל להקליט את זה," אמר השדר אפריים וייל לשמר המופתעת באולפני קול ישראל, שאליהם הוזמנה לחקת פיקוד צפון להקליט את הפיזמון הסאטירי, השם ללעג את פעולות ועדת־העשור. "קיבלתי הוראות."

הוראות דומות קיבלו גם גלי צה"ל: "נא לא לשדר את ישראלה."

היה זה צעד מרחיק לכת. כי נעמי שמר, בת קבוצת כינרת המפא"יית ואשתו של הכימאי הצעיר גדעון שמר, שפיזמוניה הם מן המבוקשים ביותר, לא התכוונה מן הסתם לחתור תחת הממשלה ומיפלגותיה בפיזמונה:

הגברת ישראלה חוגגת חג עשור
תגידו – "כך נאה לה" תאמרו "זה יעבור"
אך ידידי, הגברת החליטה,
לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי.

לכן כשאלינו הגיע העשור,
הופיעו כל אורחינו ממש לפי התור.
מהוליווד כוכבת וכוכב,
מברודווי זמרים עם קול זהב,
"פולי ברזר"עם כל התפאורות,
ססיל־דה־מיל עם "עשר הדיברות",
כי ידידי, הגברת החליטה
לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי.

אז בשלישית הופיעו ה"אינקה" במחול
(תנו גם לאימפרסריו לחיות למרות הכל).
מלונדון בא גם "המלט" העצוב
לראות אם יש פה משהו רקוב.
בדחן מפראג, מוקיון מהוננלו
וכולי וכו' וכו' וכולי
כי ידידי, הגברת החליטה
לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי...

אותנו, מה מבן הוא, עזבו כולם בדד,
מי כאן מכיר אותנו? – אותנו אף אחד,
הן כל בימה הופכת כאן בינונית,
כשדוריס דיי פוסעת בלי כותנת
וכל "בצל ירוק" כאן הופך לבן
כשמרילין מונרו באה עם הישבן...

... כי ידידי, הגברת החליטה
לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי...

משהו מתפתח. על סיבות האיסור על השמעת ישראלה רבו התמיהות בחוגי קול ישראל, כמו בחוגים אחרים. היו שאמרו כי סיבת האיסור היא מוסרית: "איך אפשר לשדר שדוריס דיי פוסעת בלי כותנת ושמרילין מונרו נמצאת כאן עם הישבן?"

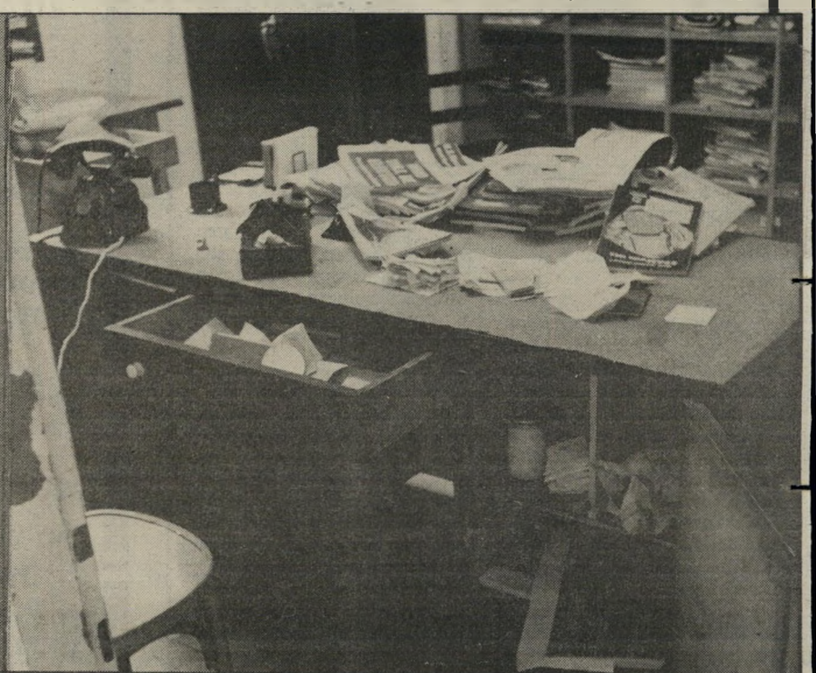
אחרים טענו: "הסיבה היא פוליטית. מה זאת אומרת "המלט" העצוב בא לראות משהו רקוב?"

הקומיסארים

אני הקומיסאר

המועצה הציבורית של קול ישראל, המורכבת מרוב גדול של נאמני הקואליציה הממשלתית ומיעוט של נציגי האופוזיציה, דנה בישיבותיה האחרונות במעט רק בסעיף אחד ויחיד: הצנזורה האלמונית על שידורי־השידור. בעוד שבפעם הראשונה, אחרי גילויי העולם הזה (1085), ניסה מנהל קול ישראל, ד"ר צבי

שולחן פריץ במערכת

ממראות מערכת העולם הזה, למחרת הפריצה למישרדי המערכת. בתמונה: אחד משולחנות המערכת פרוץ, וחוקרי המישטרה לוקחים טביעת־אצבע

חזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים

מאת שבתאי לביא

מקץ אינסוף שנות פעילות אסטרולוגית יש די והותר הוכחות שאסטרולוגיה "עובדת". את זה נילו מזמן סוחרי הבורסה, הפסיכיאטרים, הפוליטיקאים ואמצעי התקשורת. הפונים אל האסטרולוג כדי לברר כהלכה את העבר ולהקשיב לצפונותיו של העתיד

כשבונים גשר, עובדים לפי תוכנית — אחרת אין הגשר מגיע לנדה שממול. החיים הם גשר — מלידה עד מוות — וקוראי ספר זה, מאת האסטרולוג הנודע שבתאי לביא, לומדים להניח אותו כמו שצריך:

איש אינו נעשה צעיר יותר בכל שנה שעוברת. לכן במקום לבקר אצל אסטרולוג ולקבל אינסטנט-עתיד, **מוטב ללמוד כיצד לתכנן, להבין ולחזות את העתיד הפרטי שלך ושל יקיריך טוב מכולם.**

פשוט מאד, **לך זה חשוב!**

האסטרולוג הוא אדם כמוך. עם חשבון במכולת ואנו נפוח. אם הוא למד לחשב את העתיד מספרי האסטרולוגיה **גם אתה יכול לעשות זאת!**

אנו ממליצים על ספרו של שבתאי לביא, היות והוא הספר היחיד בנושא חיזוי-עתיד באסטרולוגיה המופיע בשפה העברית. הוא כתוב בצורה פופולרית, שכל בוגר תיכון מסוגל להבינה. הוא מבוסס על נסיונו העשיר של מר לביא בחיזוי ובהוראת-החיזוי בקבוצות הלימוד שלו; ובעיקר

הוא מדוייק!

הספר יופץ בחנויות הספרים המובחרות, מאוקטובר 83 ומחירו יגיע, ככל הנראה, לכ-850 שקל

חברת A.I.F. העוסקת בקידום מכירות בעזרת אסטרולוגיה, מאפשרת לך לרכוש אותו עכשיו, באמצעות הדואר, **ב-500 שקל בלבד.**

אל תוותר על מכירה מוקדמת זו **היא עשוייה לשנות את חייך!**

הֵי עֵיִן!

נצל הזדמנות-פז זו להזמנת "חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים" ישירות מהוצאת A.I.F. באמצעות הטופס הרצ"ב.

הספר יישלח בדואר, על-חשבון ההוצאה, באריזת אל-מעך מיוחדת. חשבונית מ.ע.מ. תצורף.
(נא לשלוח ההזמנה בדואר רשום).

תודה !

לכבוד

הזמנה

שבתאי (שבי) לביא
A.I.F ה עֵיִן!
שד' אברהם 5 רמת-גן 52423
טל 03-734847

שלחו אלי בדואר עותקים מהספר "חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים" לפי 500 שקל העותק

הכתובת למשלוח _____

_____

_____

רצ"ב שיק מס' _____ משוך על בנק _____

ע"ס _____ ש' _____ שם המזמין _____

תאריך _____ חתימה _____

ZIVA TELEM
wishes to invite you to the

זיוה חלם
מזמינה אתכם

SALE

למכירת בגדי סתיו — 1983
בגוונים אופנתיים!
יבוא: קולקציה חדשה של בגדי ערב
מאנגליה, פריז, גרמניה ואיטליה.
מעדכות משי נקי ומשי סינטטי

GUY FULOP — ג'י פולופ
בגדי עור אופנתיים, מכנסיים,
ג'קטים, חולצות וחצאיות.

עדיין במחירים מיוחדים!

כמו כן ניתן להזמין הזמנות מיוחדות.

מבחר מרהיב של חגורות!

M/N שמלות מקסימות, חולצות
ומכנסיים לקיץ בכל הגדלים
ובכל הארכים.

המכירה תתקיים ביום

שישי 26.8.83	שבת 27.8.83
Friday 26.8.83	Saturday 27.8.83
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

המכירה תתקיים
בבית זיוה חלם
רח' דוד המלך 10, הרצליה-פיתוח
At the resldence of ZIVA TELEM
10 David Hamelech St.,
Herzlia-Pituach, Tel. 052-72976

מכחבים

טעות בגברת

האשה שעמדה ליד השופט בנימין כהן ("העולם הזה" 2394) זוהתה בטעות כאשתו.

מה קרה לכם? אשתו של השופט היא הגברת תמר כהן, שהיתה מנהלת בית-הספר אחד-העם בתל-אביב, ולא האשה שהופיעה בתמונה!

ציפי ירקוני, תל-אביב

● *הצדק עם הקוראה. לצערנו, נפלה טעות בזיהוי, והמערכת מתנצלת לפני שתיהן. תמונתם של בנימין ותמר כהן – בעמוד זה.*

● ● ●

הרצח בחברון

מורי ערערה לימין התלמידים בחברון.

בנימין כהן (באמצע) ואשתו תמר (משמאל) התנצלות

ועד המורים בחטיבת-הביניים בערערה שלח מיברק שבו הביע סולידאריות מלאה עם המורים והתלמידים של המכללה המוסלמית בחברון, ומגנה בחריפות את הרצח הנתעב שאירע במיכללה. הוועד מקווה שהשילטונות יעשו כל מאמץ כדי לתפוס את הרוצחים.

בשם הוועד
סמיח יונס, ערערה

● ● ●

בזעקה לעזרה

בקשת חירום לתרומות.

מישרד העבודה והרווחה הפסיק לתמוך ולממן את הקיצבה הקטנה שנתן בעבר למיקלט לנשים מוכות ולילדיהן בחיפה. התרומות פתחו בצורה קשה, וההכנסות מהנשים עצמן מכסות אך ורק את מיצרכי המזון המינימליים.

אם לא נרתם מייד להצלת המעון, לא יהיה בחיפה מיקלט לנשים המוכות והמאויימות על-ידי בעליהן.

תלמה ברי-דין, חיפה

● *אפשרויות תשלום:*
1 – הוראת-קבע חודשית לפי יכולתך, ל.הבנק הבינלאומי הראשון", סניף ראשי בחיפה, ע"ש "נשים למען נשים", מס' חשבון 105/600776.
2 – צ'קים דחויים ל-12 חודשים או תרומה חד-פעמית, לשלוח לת"ד 4667, חיפה.
טלפון: 04-662114.

● ● ●

צל"ש לנואי

נספח צה"ל בבואנוס-איירס זכה בעיטור ממשלת ארגנטינה, על שירותו למען העם של ארגנטינה."

אין זה בדיוק אות של כבוד. נכון יותר לומר, שזהו עיטור של אי-כבוד. הכת הצבאית של ארגנטינה פועלת נגד עמה וארצה, ורודפת, מענה ורוצחת כל אדם אשר פועל למען רווחתו, חרותו ושיגשוגו של העם הארגנטיני.

יותר מכך, הגנרלים השולטים בבואנוס-איירס לא פירטו מהי תרומתו של הנספח הישראלי, שבעבורה קיבל את העיטור, אך לא קשה לנחש. הדבר בוודאי קשור לסחר המלוכלך בנשק. ואם המדובר בנשק, מחשבה מזעזעת עולה בלב: הרי זה הנשק שחיזק את ידיהם של הפושעים המפעילים מחנות-ריכוז, המענים ורוצחים אלפי אנשים — בהם יהודים רבים.

אם ירו של איזה קצין ישראלי היתה מעורבת במכירת ולוא כדור תחמושת אחד, שקטל ולוא יהודי אחד — עליו לשאת באות-קלון לעד, ולא בעיטור כבוד.

לא פלא ששום פקיד ספרדי או איטלקי לא זכה במדליות ממשלת ארגנטינה. ספרד ואיטליה דרשו מהארגנטינים להקים ועדת-חקירה, לבירור גורלם של הנעלמים — אזרחים ספרדיים, איטלקיים ואזרחים ארגנטינים ממוצא ספרדי ואיטלקי. ממשלות רבין-פרס ובגין-שמיר זנחו את היהודים הנרדפים לגורלם, אטמו אוזניהם לבל ישמעו את זעקת המעונים, הסבו פניהן הצידה לבל יראו את הדם השפוך. את התמורה הן גבו בדולרים, וכעת גם בעיטורים.

גרישון סריש, באר-שבע

בחינם

לנזקקים — רצוי לאשה יחידה או למישפחה חד-הורית — מקרר אמקור 10 וטלוויזיה תדיראן בחינם (הובלה על חשבון המקבל ובאחריותו). לפנות לטלפון 03-282741.
אורנה לביא, תל-אביב

על השביתה שהיתה

קוראים מסכמים את שביתת-הרופאים.

שביתת-הרופאים היא ללא ספק עוד דוגמה לכישלונה של ממשלת-ההרס האיומה העומדת בראשנו, בהנהגת מנחם — ובנימין זאב — בגין. אולם אין מחדליה של הממשלה פוטרים את

(המשך בעמוד 24)

מרים בנימיני

מזל החודש:

אריה

השפעתו של כוכב שבתאי על הקריירה ועל קשרי הנישואין

בני מזל אריה אינם מלקקים דבש בימים אלה. מאחר שכוכב שבתאי (סטורן) נכנס למזל עקרב, האספקט שהוא יוצר כלפי אריה אינו קל.

אך לא רק בני מזל אריה מרגישים שקשה להם. כל מי שמשתייך למזלות דלי, שור ועקרב – יימצא במצב דומה. בשנתיים הבאות ירגישו אותם המשתייכים למזלות אלה, שהחיים אינם קלים להם. הם יעשו את חשבון הנפש, ויחליטו על שינויים חשובים בחייהם. גם אם בזמן שיתרחש השינוי לא יהיה קל, כעבור שנתיים יתברר שהוא היה נחוץ ביותר.

חלק מבני המזלות האלה יקבלו מכות־גורל שונות. מאובדן אנשים קרובים עד ניתוק – מרצון או מכורח – מבני־זוג או מבני־משפחה אחרים. אצל בני מזל אריה הנקודה הרגישה תהיה סביב ענייני הבית והמישפחה. קשיים בתחום זה יורגשו בעתיד. חלק מבני המזל יאלצו לשנות את המיסגרת המישפחתית, אחרים יצטרכו לקבל אחריות להורים מבוגרים, וחלק יתקשה לטפל בכל מה שקשור לשינוי או שיפוץ מקום־המגורים.

לדוגמה: אם נעקוב אחרי מה שקורה במפת־הלידה של ראש־הממשלה, מנחם בגין, נוכל ללמוד על מצבם של האריות. בנובמבר, כאשר נכנס כוכב שבתאי לעקרב, נפטרה אשתו, עליזה, וזו היתה המכה הראשונה שהנחית עליו כוכב זה. בפברואר עד אוגוסט נמצא כוכב שבתאי בנסיגה, ובמאי־יוני הוא חזר למזל הקודם, שבו נמצא בשנתיים האחרונות, היינו – מזל מאזניים.

כעת, כשכוכב שבתאי שוב חוזר למזל עקרב, כבר נוכחים מחדש במצבו הקשה של מנחם בגין. ביטול נסיעתו לארצות־הברית והרעש שזה עורר בעולם. זו מכה לא־קלה לבן מזל אריה, שאינו אוהב להתפרסם בחולשותיו. בשנתיים הבאות יימצא מנחם בגין במצבים קשים, והוא כשאר בני המזל, ייאלץ לעבור את התקופה ולנסות להחזיק מעמד.

בני מזל דלי ירגישו את השפעתו החזקה של כוכב שבתאי בתחום הקריירה שלהם. כוכב זה יימצא בבית העשירי, הקשור לקריירה, ומסמל בין השאר את אחד ההורים. בני דלי כבר התחילו לחוש שאינם יכולים להמשיך בעבודתם כמקודם, ועליהם לשנות בכל מחיר את מקום עבודתם. הם מוכנים לעזוב את המקום שבו הם עובדים, אפילו אם לא יימצא תחליף טוב יותר. הם אינם מוכנים להמשיך באותה מתכונת ובאותם התנאים שלהם הסכימו עד עתה. במקומם הקבוע תוקף אותם חוסר־שקט והרגשה חזקה של אי־שביעות־רצון, מצידם או מצד עמיתיהם לעבודה, עד שלעתים הם חשים עצמם מדוכאים במקום שקודם הם שלטו בו, או היו מקובלים בו ללא עוררין.

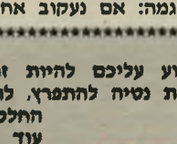
גם אם ברגע זה קשה להם, לבני מזל דלי, לבצע שינוי בתחום הקריירה – שכדאי ייצא בהפסדם העכשווי. כי אם לא ישנו כעת, מאוחר יותר הם יסבלו מהשיגרה המתמשכת, ולא יוכלו לשאת את השניים הקרובות, שלא אמורות לפנק אותם כלל וכלל.

הבית העשירי אינו קשור רק לקריירה. הוא מסמל בין השאר את האם או האב. בעניין זה קיימים חילוקי־דעות בין האסטרולוגים. חלקם טוענים שבית 10 מסמל את האב, שחייו משמשים דוגמה, וגם הם משפיעים במידה מרובה על הייעוד של האדם.

מכל מקום, הפיתרון ברגע זה אינו חשוב. מה שכדאי לדעת, שדליים שלהם הורים מבוגרים יצטרכו להעניק להם יותר תשומת־לב, וחלק ניכר מהזמן יוקדש

(המשך בעמוד 41)

כוכב שבתאי מציק למנחם בגין, משבש את הקריירה של עמוס ירון ומאיים לסלק את יורם ארידור מהבימה הפוליטית

השבוע עליכם להיות זהירים במיוחד, קיימת נטיה להתפרץ, להתרגז ולהחליט החלטות חפוזות. ב־עוד אתם מאבדים את הסבלנות ועלולים לפתוח במריבה עם הבוס או עם חברים לעבודה. רצוי שתאר־גנו לעצמכם חופשה ותתרחקו ממקור ה־מתיחות. בין השאר אתם רגישים יותר ונוטים לקבל חום או כאב־ראש. מי שסידר לעצמו חופשה, יצטרך להיות זהיר בנהיגה, בגלל המתח הרב.

★ ★ ★

השבוע תהיו עמוסי־עבודה. אולם לא תספיקו לבצע כל מה שלקחתם על עצמכם. מתנו את הקצב מאחר שמצבכם הבריאותי אינו טוב במיוחד. השתדלו לנוח ול־השאר יותר בבית. אורחים עשויים להפ־תיע אתכם בביתכם, רצוי שתהיו מוכנים מראש, ולא תבצעו את כל העבודה ברגע האחרון. בשטח הרו־מנטי המצב אינו מעודד ביותר. כל אי־הבנה קטנה עלולה ליהפך לריב או אפילו לפרידה.

★ ★ ★

פגישות עם ידידים וקרובים, שעימם לא התראיתם מזמן, יוסיפו עניין לשבוע. אתם תמצאו את עצמכם נוטעים לביקורים ו־נהנים מחילוף המקום הקבוע. אולם השבוע קיימת סכנה בדרכים, לכן עליכם לשמור על העצבים ולפתח מעט יותר סבלנות, מכיוון שמעשים נמהרים ע־לולים לסכן אתכם בתקופה זו, ובייחוד במחצית הראשונה של השבוע. הורים חייבים להשגיח על ילדיהם מפני אש.

יחסים עם בני־הזוג עומדים לפני אי־הבנה או אפילו משבר, למרות שבדרך־כלל אתם מצטיינים בטקט רב ובזהירות. השבוע תצטרכו להשגיח שיבעתיים על כל מילה היוצאת מפיכם. בני־הזוג נוטים להא־שים אתכם בדברים שבהם כלל אינכם אשמים. אל תתרגשו, נסו לצאת יותר ו־לבלות בחברת ידי־דים, שהקשרים עימם הוזנחו בשנה האחרונה. זה יעלה את המורל ומצב־הרוח.

★ ★ ★

נסיעה שתכננתם עלולה לא לצאת לפועל או להדחות. אל תצטערו, יתכן שעדיף לשנות את התוכניות בתקופה זו. בשטח העבודה אתם עלולים להסתבך בכל מיני בעיות בלתי־צפו־יות. הזהרו מאנשים שמעמידים פני ידי־דים. אנשים מתוסכ־לים ינסו להתנכל לכם. לכן הפעילו את האינטואיציה העקר־בית המפורסמת. ב־שטח הרומנטי המצב די טוב, אולם גם שם היו עירנויים ופיקחו עין יותר מתמיד.

★ ★ ★

מיכשולים פיתאומיים ובלתי־צפויים עלולים להקשות על השבוע. המדובר בתוכניות כספיות שעלולות להשתנות לפתע, ואתם תצטרכו ללמוד להסתדר עם המצב החדש. כדאי לחכות שהתקופה תעבור ולהימנע מש־נויים חשובים, כמו קניית בית או רכישה של מכונית חדשה. תקופה לא טובה ביותר לאהבה, אכזבות מבן־הזוג, ויחסים ישנים עלולים להתערער. הגבירו זהירות.

השבוע עדיין תורגש מתיחות בבית. נסו להרבות בנסיעות ובביקורים, תשהות בבית בתקופה זו מביאה למריבות ולוויכוחים שקשה למצוא להם פיתרון. אורחים שע־שויים לבקר בביתכם יגרמו לכם אכזבה וגם אתם עלולים להס־תכסן, וזו בהחלט סיבה נוספת להתרחק לזמן־מה מהבית ומ־הסביבה הרגילה. מב־חינה כספית תוכלו לקדם את ענייניכם השבוע, אולם היו זהירים ואל תסתכנו.

★ ★ ★

למרות שמצב־הרוח השתפר וכמו כן המצב הבריאותי, ברגע זה אתם שרויים בקשיים בלתי־צפויים. למרות שמצבכם לא קל בימים אלה, ידידים יפנו אליכם בבקשת עזרה ואתם תצטרכו לסייע להם לעבור את המשבר שבו הם נתונים. בשטח ה־רומנטי המצב די מאכזב, הכל הולך בצורה שונה מן ה־מתוכנן, אל תאבדו מצב־רוח בגלל זה. תיאלצו לחכות עד שמצב הכוכבים ישתנה.

★ ★ ★

עייפות רבה פוקדת אתכם לאחרונה. אינכם מעוניינים להיפגש עם אנשים ומעדיפים להתרחק מהכל. אין כוח להתמודד עם הדברים הרגילים בע־בודה, אתם נוטים להתרגז ולהעיר על כל דבר לכל אחד. טוב להתבודד בבית, לצ־מוד כוח ולהתכונן לעתיד. יחסים רומנ־טיים עלולים להגיע לקיצם השבוע, קרוב לוודאי שתחליטו על סיום פרשה מסובכת בימים אלה, והחלטה כזו תגרום להקלה.

החודש לא יהיה קל עבורכם. תצטרכו לגייס הרבה כוחות ולנסות להתגבר על הקשיים הצפויים בתקופה זו. מצב־הרוח אינו טוב, ובכל מקום אתם נתקלים בבעיות וב־אכזבות. זה החודש שבו אתם עלולים לשמוע על כל מיני אסונות ומשברים. מבחינה כספית עלר־לים לתבוע מכם יותר כסף ממה שאתם חייבים. לכן אל תמחרו לתת מז שמבקשים מכם וברגו קודם־כל את אזכויותיכם.

★ ★ ★

יש לצפות למתיחות עם בן־הזוג, שנמצא במתח לא מוסבר בימים אלה. רצוי להמתין מעט ולראות באיזו דרך לנתוב, אל תתכ־ננו תוכניות נפרדות – שתפו פעולה ונסו לקבל את עצותיו. המתיחות במקום־העבודה מגיעה ב־ימים אלה לשיאים. בתחלט הגיע הזמן שתצאו לחופשה. אם תדחו זאת, יתכן שכלל לא תצליחו להנפש השנה. עיסוק בספורט ישחרר אתכם ויישמח אתכם.

★ ★ ★

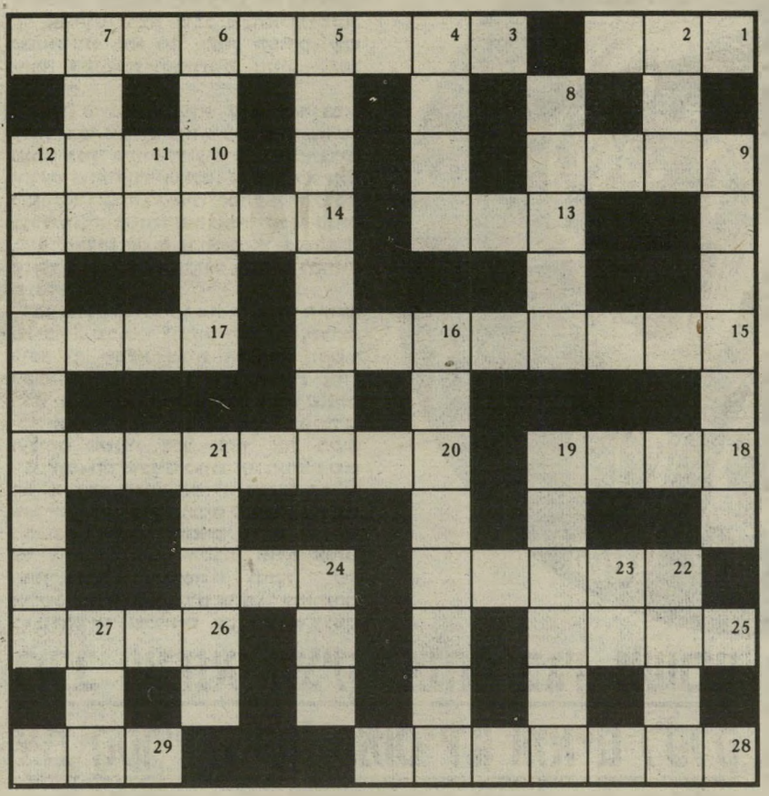
עבודה של מישהו אחר מוטלת עליכם בימים אלה. גייסו ידידים שיעזרו לכם להשתלט על כל מה שחוטל עליכם. מצבכם הבריאותי עדיין אינו טוב, ותחזו עסוקים יותר בחליכה לרופאים ולמרפאות. טפלו בבעיות היסו־דיות שמציקות לכם כבר זמן ממושך או אפילו שנים. כעת הזמן למצוא פיתרון לבעיות אלה. השטח הרומנטי עלול להיות מאוד קשה, בן־הזוג יימצא רחוק מכם – במילואים או בנסיעה.

משבצופן

2397

מאת נדיב אבידן

מאוזן:

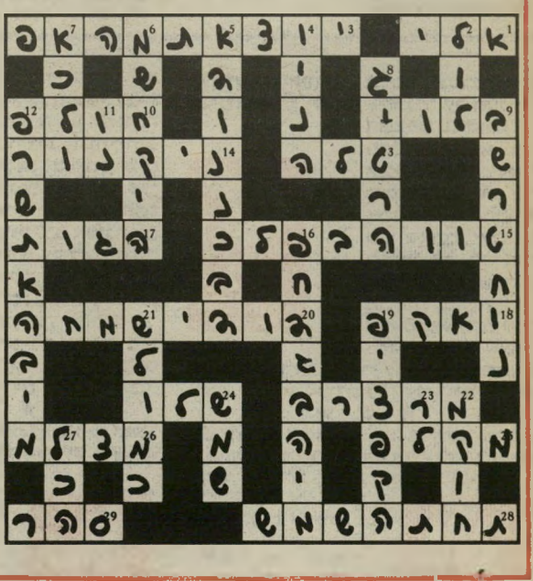
1. שם לב שהוא כבר לא חי (3)
3. קרובים קרובים (4,5)
9. במשך הזמן הוא הותש איכשהו (4)
10. אחרי רמת־גן אפשר למצוא מישהו פגיע (4)
13. היחידה שקיבלה הכשרה מיוחדת במקום נדוניה (6)
15. מתי סם מקל לפתוח דלתות? רק באגדות (5,3)
17. מוריע ברבים: רק אחד משלנו (4)
18. אשתדל להגיע לנפט באמצעות נשק (4)
20. ככר עכשיו ידוע שזה שוב יקרה בקליפורניה בשנת תשמ"ד (4,4)
22. אחרי שהכל נגמר נתנו לו גבינה (5)
24. חזור לישון! כבר מזמן יש כאן מכונה (3)
25. הד"ר שר ודוחף את האף לכל חור (4)
26. זו המצאה שלך שיש דלת בבית (4)
28. האם זה מאפשר לגנרל משלנו להרגיש כמו בגן־עדן? (4,3)
29. השחיין חזר ליבשה (3)

מאונך:

2. רצועה חזקה (3)
4. זה מאוד לא נעים כשהוא מתהפך עם כל הצירים שלו (4)
5. משל מחזיק אצלינו את כל הקלפים בניגוד לחוק (3,5)
6. עם המספרים שלו הוא עבר עלינו בסגנון של ח"כ בר־זוהר (3,3)
7. התנאי: על יד מישהו מבוסס (4)
8. אם **נביא** אמצעי תשלום נוכל למצוא לשון משותפת (5)
9. אולי לא ימשול בחלם ואולי כן (7)
11. אצלינו המוסד פועל בנשק אמריקאי (2)
12. אצל ד"ר כריסטיאן ברנרד זה דבר והפוכו (5,4)
16. הכסף לג'יימס בונד זה בסך־הכל אמצעי בטוי (4,4)
19. הן יורדות לשרשי הדברים, כך נקבע ע"י גיורת (6)
21. בתוך תוכה היא פרחה (5)
22. הוא מתלונן על מדיניות הממציא (4)
23. כמעט כל צה"ל מתקדם באיטיות (2)
24. לאחר שעזב הן מופיעות לפי הסדר (3)
25. הכשלון עלה בצוותא (3)

בהשתתפות גידי דגן

פתרון תשבצופן 2395

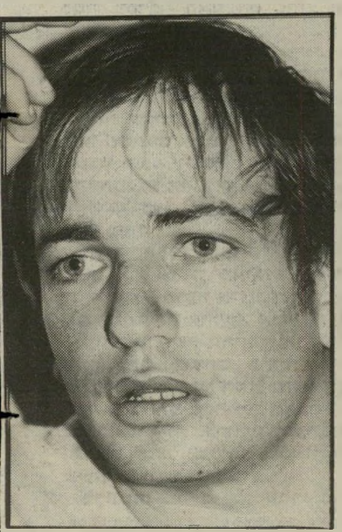
מכחבים

(המשך מעמוד 22)

הרופאים מאחריות מוסרית ומישפטית למעשיהם. הראיון עם ד"ר איתן חי־עם (העולם הזה 2391) מעורר כמה שאלות חמורות.

אכן, הרופאים זכאים למשכורת נאותה, והוויכוח אינו נסב על כך. אך בשעה שיש מובטלים במשק, והמצב הכלכלי קשה מנשוא, ניתן להתאפק ולא לרכוש עוד מכשיר־וידיאו או מחשב ביתי. ניתן לקמץ. העוברה שממשלת הליכוד אחראית למצב הכלכלי החמור, והיא שהרגילה אותנו למינהגי צריכת־מותרות — אינה מהווה היתר לרופאים לנהוג הפקרות.

הצהרתו של מנהיג־הרופאים, ד"ר רם ישי, לפיה לא ימלא אחרי צווי־הממשלה, יש בה כדי לפסול אותו כאדם וכרופא כאחד. החוק הוא שווה לכולם, וכולם שווים לפני החוק — כך נקבע עוד בהצהרת זכויות האדם והאזרח. גם אם אדם העוטה חלוק לבן חש עצמו חכם ונישא, אין הוא פטור

רופא חי־עם
ניתן להצטמצם

מכפיפותו לחוק. נהפוך־הוא. נערים בני 18 נהרגים למען מטרה מאוסה בלבנון, אך וזרק כדי שלא להפר חוק.

אך מלבד השאלה המישפטית קיימת גם השאלה המוסרית. שביתת־הרופאים, שהעזו לסכן את חייהם של חולים — גברים נשים וילדים — מעוררת בי זעזוע עמוק. העוברה שמיקצועם של הרופאים מאפשר להם להציל חיי־אדם אינה מתירה להם גם את ההיפך — לזלזל בחיים, לגרום להם, בעקיפין, למותם.

אייל פרדיס, חיפה

מי עושה שביתת־רעב? אנשים שאיבדו את היכולת הטיבעית והאנושית שלהם להיאבק, אנשים שאינם יודעים להעריך את הערך המקודש ביותר — חיים. במילים אחרות: אנשים המיואשים מהחיים.

מה עושה שביתת־רעב לאנשים השובתים? מורידה את המוראל שלהם ער למינימום, מונעת את תיפקודם הרגיל, פוגעת בכושר־החשיבה ומונעת את היכולת להחליט החלטות נכונות. במילים אחרות: פוגעת בשובתים נפשית וגופנית.

ומיהו רופא? רופא אמור להביא מרפא ושיקום לאנשים שנפגעו בגופם ובנפשם. במילים אחרות: בעל־מיקצוע העוסק בערך היקר הנקרא חיים.

רופא שאינו יודע לכבד את ערך החיים, רופא המוכן לפגוע בבריאותו הוא או בבריאות הזולת — אינו זכאי עוד להיקרא רופא!

גילה קרמונה, ענת גרינשפן, ונקובר, קנדה

● ● ●

הפיאות והתקציב

מיכתב גלוי לשר־האוצר.
(המשך בעמוד 26)

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד"ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
חסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה

דיאנה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחדפת 4) 226066, 229388

רק בדיסקונט אתה יכול לקבל מערכת מיקרו מחשב - ללא מזומנים.

לזה אנחנו קוראים „תנופה" לעסק שלך.

עד עכשיו ידעת שמערכת מיקרו מחשב יכולה לתת תנופה גדולה לעסק שלך.
עכשיו אתה גם יודע היכן לקבל מימון עבור מחשב כזה. בכל אחד מסניפי בנק דיסקונט.
אתה מקבל לרשותך מיקרו מחשב ותכנה אצל אחד הספקים המשתתפים במבצע ונהנה מתנאי ליסינג עדיפים בתכנית "תנופה" של בנק דיסקונט, באמצעות אי די בי ליסינג.
בתכנית "תנופה" של בנק דיסקונט אתה מקבל מערכת מחשב לעסק שלך ללא מזומנים, ובנוסף אתה זוכה בחסכון כספי גדול. איך? קרא את הטבלה ותיווכח בעצמך.

דוגמא למערכת מחשב שעולה – 300,000 שקל:

	בתכנית "תנופה"	בתכנית "ליסינג" רגילה
דמי שכירות	6,900.- ש'	8,100.- ש'
ביטוח סיכונים	חינם	300.- ש'
סה"כ תשלום חדשי (60 תשלומים חודשיים צמודי מדד)	6,900.- ש'	8,400.- ש'
1% עמלה	אין	3,000.- ש'
ביול חוזה	אין	2,250.- ש'
מימון בינים	אין	9,000.- ש'
סה"כ תשלום במזומן	אין	14,250.- ש'
מחיר אופציית רכישה בתום תקופת השכירות	תשלום סמלי	3,000.- ש' צמוד למדד

הרווח שלך: 14,250 שקל במזומן
ועוד 1,200 שקל לחודש × 60 תשלומים = 72,000 שקל
ועוד כ- 3,000 שקל בתום תקופת השכירות **ועוד** ביטוח חינם.

וזה עוד לא הכל,
אם תחכור מחשב בתכנית "תנופה" תקבל, בכפוף להמלצת הסניף, כרטיס "אשראית דיינרס עסקית" שנתי חינם. אשראית דיינרס עסקית – הכרטיס עם 18 היתרונות... (חשוב מאד לך ולעסק שלך). עכשיו, כל שעליך לעשות הוא להתייעץ עם מומחים איזו מערכת מחשב מתאימה לצרכיך. אחר כך תוכל לבוא לדיסקונט לקבל תנופה לעסק שלך, כי בבנק דיסקונט רוצים שתצליח.
המבצע יתקיים בתקופה מוגבלת ותקף לגבי מערכות בכל סכום (מינימום – $2,500.).

דיסקונט נותן תנופה לעסק שלך

יש עם מי לדבר.

בנק דיסקונט

רשימת הספקים (לפי סדר ה א-ב): אדרה בע"מ. אנטקס בע"מ. "אוליבטי" – דלתא חברה למסחר בע"מ. אי.אן.אס בע"מ איסטרוניקס בע"מ. א. נין נון ושות' בע"מ. אלביט מחשבים בע"מ. אלמור. חברת מערכות מחשבים בע"מ. אפסון מחשבים בע"מ. בי.סי.אי בע"מ. בית המחשב מרכז לעיבוד נתונים וסטטיסטיקה בע"מ. בני יוסף מחשבים. גטר מחשבים (2000) בע"מ. דוביק מערכות טכנולוגיות בע"מ. דטה מיכון בע"מ. היאנג – דרור מערכות מחשבים בע"מ. הייטק מערכות מחשבים בע"מ. חב' מאגר רזינהויס בע"מ. טכנו ראלקו בע"מ. טריוקל-די בע"מ. יגב מחשבים בע"מ. יוניקס – יונברסל קומפיוטרס בע"מ. מחשבים בע"מ. מ.ב.מ. מחשבים ישראל-טל מערכות טלקומוניקציה בע"מ. מיקרולנד מחשבים בע"מ. מיקרוטונר ובניו בע"מ. מ.י.ס.י. מעבדות המחשב ושותפיו בע"מ. סי.אי.אס. סיבויטי מחשבים בע"מ. סיסטרוניקס. סקופ אלקטרוניקס בע"מ. ר.ס.מ. מחשבים בע"מ. רשף בע"מ. שחף מערכות מחשבים (1981) בע"מ. צליל חברת מחשבים בע"מ. קי מערכות. קדם מכללה למחשבים ומערכות בע"מ. תכם מחשבים

חיסול המלאי
כל הקודם זוכה!

★ ילקוטי תלמיד מטיב מעולה ב־499 ש' בלבד!
★ תיקי נסיעות מכל הסוגים בגדלים שונים.
★ מזוודות לנוסעים לחו"ל.
★ ארנקים לנשים, ארנקי כסף מסוגים שונים.
★ תיקי תליה לגברים בכל הגדלים.
★ תיקי עור סקאי ובד.

שי לכל קניה מעל 1000 ש'
★ לרשותכם מחלקת תיקוני תיקים מכל הסוגים

ארנקי לביא
יצרנים ויבואנים
אלנבי 48 ת"א

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

למכירה דירה

2½ חדרים
בבת־ים
+ דוד־שמש וארון־קיר

לפנות אחרי הצהריים 03־581979

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

כבוד השר,
אתם משעשעים אותי:
כיצד אתם, המדברים על קיצוץ תקציב־המדינה, מסבירים את הכפילות המתמדת בין תחנות רשות־השידור וגלי צה"ל, העולה ממון רב? על עוברה זו אני מצביע, כמומחה בענייני תיקשורת אלקטרונית, כבר יותר מ־10 שנים.

השינוי היחידי במשך הזמן הוא שהכפילות גדלה.

אם לשפוט לפי עובדה זו, ברור לי שאתם תתקצצו את תקציב־המדינה יום אחד אחרי שאנשי מאה־שערים יקצצו את פיאותיהם.

רלף הלינגר, תל־אביב

לפחות דבר אחד טוב למדנו מפרשת פשיטת־הרגל של מושב נגה. יועצו הבכיר של יורם ארידור, ד"ר יקיר פלסנר, הוא מומחה בכלכלה חקלאית. ואם תחת הנהגתם של השניים הגיעו מושבי חבל־לכיש לאן שהגיעו — כדאי למהר ולמנות לשר־האוצר עוד עוזר, מומחה לענייני התנחלויות.

ברכה אמזלג, בת־ים

● ● ●

בלי סכיזופרניה

הקורא מציע להפסיק להשתמש במושג רפואי לצרכים ספרותיים.

המונח הרפואי סכיזופרניה הוא מאוד לא מוצלח. הוא בא לציין מחלה אשר עיקרה הוא סכיזם (שסע) בין השכל והרגש. כיום כבר ברור שאין זו

רודף־כלבים להט
להתאפק!

מחלה אחת, אלא קבוצה של מחלות, שהמשותף ביניהן הוא מועט ביותר.

רבים עדיין חושבים שסכיזופרניה היא אישיות כפולה (כמו אצל ד"ר ג'קל ומיסטר הייד), וכדי לשרש טעות זו, כדאי להימנע מלהשתמש במושג זה באופן מושאל, לצורכים "ספרותיים."

אלכסנדר גורדין, ירושלים

● ● ●

בלהט העשייה

עוד תעלול־בחירות של ראש עיריית תל־אביב (צ'יץ' והבלשים בעיקבות הקאקי," "העולם הזה" 2395).

קראתי לכלבתי, מיני, את הכתבה בהעולם הזה (היא רק בת 3, וטרם יודעת לקרוא), והיא נדה ראשה בעצב, כמו אחת שכבר ראתה בחיים את הכל. "עוד תעלול־בחירות של צ'יץ'," היא אמרה לי, כאילו שלא תפסתי מייד.

"אבל מה הוא רוצה," שאלה נעלבת. "שבכל פעם שאני צריכה קאקי, אקח קו 4 ואסע עד שדרות־נורדאו, שם הקימה העירייה בית־שימוש לכלבים?

"או, שייגמרו כבר הבחירות האלה," היא אמרה בחוסר סבלנות, "אני צריכה קאקי!"

אילנה ששון, תל־אביב

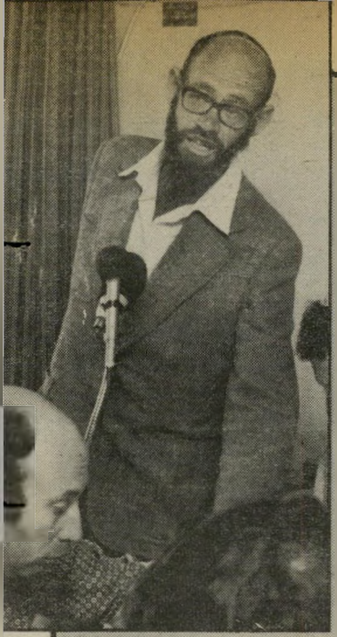
הכי מצחיק הוא, שעיריית תל־אביב מצאה לשופטים חסרי־העבודה עיסוק מתאים. את התמונות שהבלשים מצלמים בשעת מעשה, על חם, הם יביאו לפני שופט שעליו יהיה להחליט אם הוא רואה בתמונה פרש נוחלי או מוצק.

אכן, עיסוק נאה. אני מציע גם, שלצדדים תישמר זכות העירעור לפני ערכאה גבוהה — נאמר, בית־המישפט המחוזי בהרכב של שלושה שופטים — כי בסוגיות עדינות של בני־המעיים, התוצאה לא תמיד ברורה ממבט ראשון.

דני פלד, תל־אביב

ראש הממשלה משה לוינגר

מי יהיה איש־השנה של "העולם הזה" לשנת תשמ"ד?

אין ספק, יש רק איש אחד הזכאי לתואר: ראש־הממשלה בפועל, הרב משה לוינגר.

אילו נקלע מחבר ספר דיברי־הימים לישראל של היום, כך בוודאי היה מתאר את מראה עיניו:

בימים ההם נחבא מנחם בגין מעיני העם, וסריסיו יצאו מלפניו ויאמרו: "עצוב האיש." ואריאל איש שרון עשה מילחמה בשופטים. אשר סילקו אותו מעל סוסי המלך ופרשיו. והאיש משה, שנקרא מארצות הגויים לבוא במקומו, לא הביא בשורת־שלום – "ארש את עם הארץ," גמר בליבו. ומנגד, הטוענים למלכות יצחק ושימעון – איש את בשר רעהו הם אוכלים.

וכולם יושבים בבית־השיפתותיים, מרבים להג ואלות. ככלב השב אל קיאו, כך חוזרים הם, הכסילים, על איוולתם.

ורק מלך אחד עוצר אז בישראל – הלא הוא משה, שודד חברון.

ואכן, אין זה משנה אם ראש־הממשלה מתפקר או לא. אין זה מעלה או מוריד אם שר־הביטחון המודח חוזר תחת יורשו, אין זה חשוב כלל אם הכנסת החליטה כך או אחרת, אם נשיא ארצות־הברית מוראג או לא — משה לוינגר יודע מה הוא רוצה, חותר לכך ללא לאות ומשיג את מטרתו, צעד אחרי צעד.

אחרים מתקוטטים על כיסא. על תואר, על כתר־הירושה. אך הוא כבר מזמן השתלט על ישראל, ומשמש בה כראש־ממשלה בפועל. כשברשותו רק תואר צנוע של רב וכמה אכזרים סימליים של יהודי רתי־מודיעי — כיפה, טלית, רובה ואשפת־רימונים — הוא מכתיב לראשי־ממשלות, לשרים, לאלופים ולמפקדי מישטרה את המדיניות הדישמית של ישראל.

בעניין הזה אין הבדל אם המדובר בגולדה או בבגין, באלון או בדיין, בפרס או ברבין, בשרון או בארנס. כולם נשמעו ונשמעים לתכתיביו, כולם בידכו — מי מראש ומי בדיעבד — על מעשיו. כי כולם מקבלים את האידיאולוגיה שהוא משמש דוברה ומבצעה הבוטה ביותר: סיפוח השטחים הכבושים, גירוש האוכלוסיה הפלסטינית וניהול מילחמת־נצח נגד הגויים.

במיוחד אסור לשכוח את אחד ריותו של פוליטיקאי ישראלי, שבאחרונה נהוג להזכיר את שמו לטובה: לוי אשכול. מייד אחרי מילחמת־ששת־הימים נשא אש־כול דברים לפני מורי האוני־ברסיטה העברית בירושלים, בדלתיים סגורות, ושיתף אותם בהירהורים. "קיבלנו נרתיה נהדרת," הוא השיח את ליבו לפני אנשי האקדמיה, "בכשנו הרבה שטחים. אך מה נעשה עם הכלה, האוכלוסיה הגרה בשט־חים?" לוינגר נענה לאתגר, והציע פיתרון פשוט: לאנוס את הכלה. באיומים, בהטרדות, בטרור ובריזיונות אפשר לגרום לכלה לוותר על רכושה. ואם לאו תמיד אפשר לגרש אותה בכוח.

משה לוינגר עוסק במלאכתו הפושעת כבר 15 שנה, מאז שהתנחל בפסח תשכ"ח במלון פארק בחברון. הוא יכול לראות ברכה בעמלו. הגרה המערבית זרועה היום אין־ספור התנחלויות. ספקי־שוכים ספק־מיבצרים, סובבים בה אנשים מזויינים המשליטים טרור על האוכלוסיה, והיהודים בה פטורים מכל חוק, בעוד שהערבים כפופים רק לחוק שרירות־הלב.

לוינגר יכול לראות ברכה בעמלו, ואנחנו, שוחרי־השלום עם העם הפלסטיני, רואים בכך קללה. אך כך או כך, הוא היום השליט האמיתי של ישראל, הוא היום המייצג הנאמן של פרצופה המדיני והרוחני.

עם פרוס השנה העברית החדשה, בעלת השם הסימלי כל־כך — תשמ"ד — הוא זכאי, ובדין, לתואר איש־השנה.

אירית שוורץ, תל־אביב

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכ־תביהם מתבקשים לנסח אותם בקצרה. לבתוב אר־תם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למיכ־תביהם.

BROADWAY 80

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

מתאים לי

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

מוקד 816

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ההפתעה של עסים:

תירס טרי יותר מקפוא!

מאז ומתמיד ידועה עסיס באיכות מוצרי הירקות והפירות, המשקאות, הריבות והמעדנים שלה. עכשיו עסיס מציגה מוצר חדש ומפתיע: גרעיני תירס באריזת ואקום! הצבע – בהיר ובריא. הטעם – טבעי טבעי!
גרעיני תירס של עסיס מיוצרים בטכנולוגיה חדישה ומבושלים, לפני האריזה, במעט מים ובהרבה אדים – וזו הסיבה לאיכותם המיוחדת. ועוד דבר: אין צורך בפותחן! פשוט משוך את המכסה – וזהו זה! אין צורך לבשל או להפשיר. צריך רק תיאבון ...
גרעיני תירס של עסיס. קח אותם הביתה, לעבודה או לטיול.
הם ימתיקו לך את היום.

עסיס. איכות זה הטבע שלנו

שי עברי לחג עברי. כך צריך להיות.

כבר בשבוע הראשון של מילחמת־לבנון סתח „העולם הזה" בביקורת נוקבת של כישלונותיה המדיניים והמוסריים. מאז נכתבו על כך אלפי מאמרים.

בסידרה זו נעשה נסיון לנתח את הכישלונות הצבאיים המיקצועיים של מילחמה זו, בלי קשר לוויכוח על מהותה המוסרית והמדינית.

הביקורת על המהלכים הצבאיים של מילחמת־הלבנון נערכה, עד כה, בעיקר בחוגים מיקצועיים – וגם שלא בסרחסיה, ולרוב גם לא בפורומים סגורים. אלא בשיחות פרטיות בלבד. בסידרה זו נעשה נסיון ראשון לנתח את המהלכים הצבאיים של המילחמה באופן שיטתי ואובייקטיבי, ולהשיב על השאלות הנוקבות: מדוע לא השיג צה"ל ניצחון מהיר וחותך במילחמה, למרות עליונותו הכבירה? מדוע איחר להגיע לביירות? מדוע לא הבים את הצבא הסורי?

כוח במקום מוח

מילחמת־הלבנון יצרה תקדים בהיסטוריה של מילחמות ישראל־ערב.

בפעם הראשונה נלחמה ישראל בזירה כשהיא נהנית מעדיפות כמותית בולטת כימעט בכל סוגי־הנשק. צה"ל הפעיל במרחב המצומצם יחסית של לבנון כוח של טנקים ומאות רבות של קני־ארטילריה.

זהו מיספר־טנקים רב מזה שעמד מול הצבא המצרי במילחמת

ואילו הפעם לא עמדו מול צה"ל — אלא הצבא הסורי, שהוא קטן מצה"ל בהרבה, ורוב כוחו היה פרוס מחוץ ללבנון, וכוח לא־סדיר של אש"ף. בסך הכל כללו כוחות אלה בלבנון כ־400 טנקים. טנקים סוריים נוספים נכנסו במהלך הלחימה והגדילו את המיספר, אם כי לא בהרבה, בשל האבדות שספגו.

נראה כי הסורים הופתעו מן הבחינה האסטרטגית, וכי לא חזו הן את יעדי ההתקפה והן את עוצמתה.

מן ההתנהגות הסורית בתחילת המילחמה, ובן מסיפורי שבויים סוריים, עולה כי בתחילה הניחו הסורים שההתקפה תהיה מוגבלת לפעולה נגד כוחות אש"ף, ולכן כימעט ולא התערבו.

ביומיים הראשונים של המילחמה כמעט ולא נקטו הסורים שום צעד ממשי נגד צה"ל, ואף לא הפעילו את חיל־האוויר שלהם נגדו (מילבד הפגנת־נוכחות אווירית ביום השני, באיזור ביירות, שם איבדו מטוס אחד).

הפעילות האווירית של הסורים התגברה ביום הצבא הערוך בקווים פנימיים — דבר המקנה עדיפות לצבא הערוך בקווים פנימיים).

ואכן, הדרך מן הגולן הסורי ללבנון היא ארוכה יותר מן הדרך מהצד הישראלי ללבנון.

ניתן היה להעביר ללבנון ביתר מהירות מכפי שיכלו הסורים לעשות עם כוחותיהם ברמה.

שנית: גורם רב־חשיבות, אשר העניק לצה"ל עדיפות על פני הסורים, היה טמון בעובדה שהיוזמה היתה בצד הישראלי, בעוד הצד הסורי מגיב על תנועותיו של צה"ל.

ההיסטוריה הצבאית מלמדת שהעובדה שהיוזמה היא בידיו של אחד הצדדים שימשה ברוב המיקרים מפתח לניצחון, והיא אחד מן הגורמים העיקריים להשגת עדיפות על האוייב, **רבה את מהלכו האופרטיבי של המיבצע.**

היותה של לבנון חצויה על־ידי שרשרות־הרים מצפון לדרום הכתיבה תנועה לאורכם בשלוש גזרות נפרדות — מערבית, מרכזית ומיזרחית. בכל גיזרה פעל כוח או כוחות בעלי פיקוד נפרד, כאשר כימעט ולא היה קשר בין פעילותם של הכוחות השונים.

אמנם, השטח מגביל מטבעו אפשרויות של איגופים אופרטיביים, אולם, כפי שכבר תואר, אין הוא מונע אותם לחלוטין, והיה מקום לשימוש באיגופים כאלה כדי למוטט את הסורים.

המיגבלות המדיניות, אשר הוטלו על המילחמה, מציגות את קשרי־הגומלין בין מדיניות לאסטרטגיה, אשר נדמה כי הדרגים הקובעים לא היו מודעים למלוא משמעויותיהם.

העובדה כי המילחמה היתה יזומה על־ידי ישראל הטילה עליה מיגבלות בהפעלת הכוח (אין בכך כדי לכפור בעיקרון הקלאוזביצי ש„המילחמה היא המשך המדיניות באמצעים אחרים" — דהיינו בכפיפות האסטרטגיה לשיקול המדיני, אלא להצביע על כך שהשיקול המדיני חייב להתחשב במיגבלות האסטרטגיה).

למרות היתרונות שעמדו לרשות צה"ל, לא היו ביצועיו היבשתיים במילחמת־הלבנון מרשימים. היה דרוש לו שבוע כדי להגיע לביירות, כאשר עיקר הכוחות שמולו היו בלתי־סדירים או סדירים־למחצה, ואילו את יעדיו בגיזרה המרכזית והמיזרחית — הגעה לכביש ביירות־דמשק — לא השיג בשבוע הראשון, והיה עליו לעשות זאת בקרב עקוב־מדם בשבוע השלישי למילחמה, וגם בו נתפס הקטע המערבי של הכביש בילבד.

כל זה מצריך ניתוח והסבר החורגים מעבר למיגבלות הגיאוגרפיות והמדיניות, וניתוח התוכניות והמהלכים

מאת

רוני שפיגל

השלישי, עת החל צה"ל תוקף את מערכיהם. ואולם גם אז היתה מוגבלת בהיקפה. רק ביום הרביעי, עם תקיפת סוללות־הטילים, החלה פעילות אווירית מקפת.

גם היערכותם של הסורים מעלה כי לא היו מוכנים לקראת מילחמה זו. בעת פריצתה היה חלק גדול מן הצבא הסורי ערוך בצפון סוריה כמשימות של ביטחון־פנים, אחרי הקרבות שהיו בין הצבא הסורי לאחים המוסלמים.

עם פריצת המילחמה ביצעו הסורים כמה שינויי־היערכות של כוחותיהם בלבנון, כמו תיגבור מיתחם־ג'זין ופריסת חטיבת שריון 51 באיזור שתורא־דוויסת־צופר. אולם לא היתה כניסה גדולה של כוחות סוריים ללבנון אלא אחרי שצה"ל החל תוקף את המערכים הסוריים.

העתודה האסטרטגית העיקרית של הסורים — דיביזיית־שריון 3 — נכנסה ללבנון בלילה שבין יום ה' לו', ה־10 וה־11 ביוני — חמישה ימים אחרי פרוץ המילחמה.

● היתרונות העצומים

לבד עליונותו המיספרית ביבשה ושלי־טתו האווירית, היו גורמים נוספים שנתנו עדיפות לצה"ל על פני הצבא הסורי.

ראשית: הצבא הסורי, הקטן מצה"ל בהרבה, נאלץ להתפצל בין כמה גזרות עיקריות — לבנון, צפון־סוריה וירמת־הגולן, בעוד שצה"ל (יחד עם המילואים) יכול היה לצמצם את כוחותיו במידה משמעותית בגזרות מצריים וירדן, עקב הנסיבות המדיניות־אסטרטגיות.

יתרה מזאת, בעוד צה"ל היה ערוך בקווים פנימיים, היו הסורים ערוכים בקווים חיצוניים (צבא הערוך בקווים חיצוניים — המרחק שעל יחידותיו לעבור מקצה אחד של החזית לקצה האחר גדול מן המרחק שצריכות לעבור יחידות גם בתנאים של נחיתות כמותית.

מן העבר השני בולט העדר כל נסיון — הן מצד הסורים, הן מצד אש"ף — ליטול לידיהם את היוזמה. מערכת־ההגנה שהם ניהלו היתה מערכה פסיבית בעיקרה, כאשר התקפות הנגד מצידם היו נדירות, ונערכו ברמה הטקטית.

שלישית: יתרון שעמד לרשות צה"ל הוא משך הזמן הארוך־למדי שניתן לו לתיכנון ולאירגון המילחמה.

כידוע, אירגון מעולה והכנות מדוקדקות הם תנאים הכרחיים להצלחה, אולם — כפי שהוכיחה המילחמה — בהם כשלעצמם אין די.

● שתי המיגבלות

לעומת היתרונות יש מקום לשוב ולהזכיר את שתי המגבלות העיקריות, שניצבו לפני צה"ל — המיגבלה הגיאו־גרפית־זירתית והמיגבלה המדינית החיצונית והפנימית.

תנאי־השטח בלבנון הכתיבו במידה

מסיבות פנימיות וחיצוניות, אשר התבטאו במיגבלות על האסטרטגיה והכתיבו שיטות־פעולה צבאיות שיתאימו להן.

אולם המיגבלות הללו היוו חלק מן הסיבות לכישלון המהלכים הצבאיים. וכתוצאה מכך לאי־השגת חלק מן היעדים האסטרטגיים והמדיניים.

יש באן מעין פאראדוכס: האסטרטגיה הצבאית אמנם באה לשרת את המדיניות — אולם מדיניות, המטילה הגבלות על האסטרטגיה תוך התעלמות מכבלה, גורמת לכך שהאסטרטגיה לא תשיג את יעדיה, ולסיכך תיכשל גם המדיניות.

מילחמת־הלבנון מהווה דוגמה מובהקת כיצד התערבות המדיניות בשיקולים אסטרטגיים עלולה לשבש את המהלכים האסטרטגיים, כך שלא תצמח מהם תועלת מדינית. **לגבי מקבלי־ההחלטות המדיניים, זהו אולי הלקח החשוב ביותר.**

טנק „פאטון" בדרך לנבטיה: המרכבה סתמה את הדרכים ההררית בציר המרכזי והמיזרחי

האופרטיביים. דרושים ניתוחים הנוגעים לתחומים בסיסיים יותר של מיבנה הצבא, חימושו, דוקטרינת־הלחימה שלו ותפיסות־ היסוד בו.

● ההר אינו אוהב טנקים

מילחמת־הלבנון היא אחד המיקרים המעטים בתולדות צה"ל שבו נוהלה המערכה על־ידי פורמציות משוריינות גדולות בשטח הררי רציף.

תקדים לכך קיים רק במילחמת ששת־הימים, בקרב לכיבוש הגדה המערבית. ואולם סדר־הכוחות שהופעל שם על־ידי צה"ל היה קטן בהרבה מזה שהופעל בלבנון, וגם ביחס חי"ר/שריון היה מישקל גדול יותר לחי"ר.

לקחי מילחמת־הלבנון אימתו את מה שהיה ידוע זה מכבר — בשטח הררי נועד לטנק תפקיד מישני, בעוד שהכוח העיקרי הוא החי"ר, המסתייע בטנקים, ארטילריה הנדסה וחיל־אוויר.

(המשך מעמוד 29)

הדבר נובע מסיבה פשוטה. בשטח הררי אין עוצבות־הטנקים יכולות להתפרס ולהביא לידי ביטוי את עוצמתן. אמנם נכון הוא שפלוגת־טנקים — שכדי לאיישה דרושים כ־50־40 לוחמים — מייצרת עוצמת־אש גדולה מזו שמסוגלים לייצר לוחמי חי"ר במיספר זהה, אולם במציאות של שטח הררי יכולים בדרך־כלל רק 2־3 הטנקים הראשונים להילחם ולהביא לידי ביטוי את עוצמתם, בעוד ששאר הטנקים עומדים באפס־מעשה. החי"ר לעומת זאת יכול להתפרס ולנוע בשטחים שבהם טנקים אינם עוברים, לאגוף את האוייב ולתפוס את מאחזיו.

מן הצד הסורי בלטה במילחמה זו הפעלה של עוצבות משוריינות בהגנה, הן בבקעא, הן בשטח ההררי. הדבר נובע במידה רבה מן השינוי שחל במיבנהו של הצבא הסורי ומהתפרסותו בגיזרה רחבה.

במילחמת יום־הכיפורים מנה הצבא הסורי שלוש דיביזיות חי"ר ושתי דיביזיות משוריינות, ואיבר 18 מתוך 19 הטנקים שלו. הגדוד שנע דרומה יותר, על הציר, ספג אבידות כבדות ורק שישה טנקים ממנו הצליחו לחלוף תוך ירי על פני המוצב ולהגיע לצומת ח'אן־ארנבה. בעיקבותיו הוכנסה חטיבה 79, שסבלה אף היא אבדות. בסך־הכל נפגעו לצה"ל 40 טנקים בהבקעה זו של מוצב פולוגתי סורי. אילו היו הסורים חורגים מן הדוקטרינה המקובלת עליהם, ומנחיתים התקפת־נגר על שרידי חטיבה 17 שהגיעו לצומת ח'אן־ארנבה, היה נסיון ההבקעה בגיזרה זו נכשל).

הבעיה העיקרית הניצבת לפני כוח הלוחם בשטח הררי היא הצורך לנוע מהר, לעומת הקושי לעשות זאת, בשל תנאי־השטח והסכנה להיקלע למא־רבים.

תנאי השטח ההררי מעמידים קשיים רבים לצבאות מודרניים. שניים הם הגורמים העיקריים לקשיים אלה. האחד: רוחבם הצר של הכבישים והגשרים, והשני: כושר־המעמס הנמוך שלהם, (כך, למשל, בעת שלחם צה"ל בגדה המערבית במילחמת ששת־הימים. הוא הפעיל טנקי שרמן ו־M.X־13, שרוחבם 2.98 מ' ו־2.51 מ', ומישקלם 33 ט' ו־14.5 ט', לפי הסדר, בעוד שרוחבם של טנקי המרכבה, הצנטוריון והפטון הם +3.4 מ', 3.39 מ', 3.60 מ', ומישקלם 56 ט', 51 ט', ו־48 ט'. לעומת הזחל"ם שרוחבו 2.22 מ' ומישקלו 9 ט', שהיה נושא־הגייסות העיקרי במילחמת ששת־הימים, היה ה־M113, נושא הגייסות במילחמת־הלבנון, בעל רוחב 2.69 מ' ומישקל 10.4 ט'). הלוחמה בשטח הררי מצריכה רק"ם קל וצר (כדוגמת הפנצר K האוסטרי), אשר יהיה בעל מיגון טוב, בעיקר נגד מיטענים חלולים, חימוש שיאפשר לו לחדור את שריונם של טנקי־המערכה הקיימים, וטווח שיאפשר לו מעבר מרחקים גדולים־יחסית ללא צורך בתידלוק. בלוחמה בשטח הררי יש מקום לשילוב רק"ם אופני, שכן בשל ההיצמדות לתוואי־דרך קיימים, יחד עם הצורך לעבור מרחקים גדולים, יש עדיפות לרק"ם כזה, שהוא בעל ניידות אופרטיבית טובה יותר מאשר רק"ם זחלי, שניידותו הטאקטית טובה יותר.

השימוש בכלים קטנים וזריזים ישפר את יכולתו של הצבא ללחום ולנצל הצלחה בשטח הררי.

מימד נוסף שניתן להפעילו בשטח ההררי הוא סיוע מסוקי־התקיפה והאיגוף האנכי.

מסוקי־תקיפה, המתקדמים יחד עם הכוחות, יכולים לסייע באיתור והשמדה של מארבים וחסימות־אוייב, ומסוקי תובלת־סער יכולים להנחית חי"ר לתפיסתן של נקודות־מפתח לאורך צירי התקדמות, וכן להנחיתו באגפו או בעורפו של כוח אוייב החוסם את הציר.

הפעלה בזאת של מסוקים תאפשר תנועה מהירה ובטוחה יותר, תוך התגברות על מיכשלים בזמן קצר יותר משהיה דרוש ללא שימוש במימד האנכי.

● אש על ערים

מילחמת־הלבנון היתה המילחמה הראשונה, מאז מילחמת־העצמאות, שבה עמר צה"ל מול הצורך לנהל קרבות בשטחים בנויים רבים וגדולים.

בדרכו של צה"ל לביירות היה עליו לעבור שרשרת של ערים ועיירות — נבטיה, צור, צידון, דמור, דוחא וחלדה — ולכבוש מחנות־פליטים — ראשידיה, בורג' אל־שמאלי, עין־חילווה ומיר־מיה. לבסוף עמדה לפניו העיר ביירות, על שלעיתים אינו יכול לשאת כלים כבדים כמו טנקי־מערכה מודרניים.

● רכב קרבי קל!

כאשר הותווה מיבנהו של צה"ל בשנים מאז מילחמת יום־הכיפורים, עמד לנגד עיני המתכננים הדגם של המערכות שנוהלו נגד המצרים במידבר סיני. הצבא שנבנה הותאם ללוחמת־מידבר בשטחים מישוריים, שכן זאת היתה חזית־הלחימה העיקרית של צה"ל.

במילחמת יום־הכיפורים לחם צה"ל בשתי החזיתות בשטח שהוא מישורי בעיקרו, ומתאים להפעלת עוצבות־שריון גדולות.

אולם לקחי־המילחמה האחרונה מעלים את השאלה אם המיבנה וציוותי־הכוחות, שנעשו לפי הדגם הזה, תואמים גם את הלוחמה בשטח הררי.

שאלה זו מעלה את הצורך לברר אם יש מקום להנהגת מיבנה גמיש יותר של עוצבות בצה"ל, או של חלקן (כפי שנעשה בדיביזיות של צבא ארצות־הברית) כדי לאפשר גמישות בהפעלה ובציוותי הכוחות על־פי תנאי הזירה והאוייב.

גורם נוסף הוא אמצעי־הלחימה העיקריים. העומדים לרשות הצבא.

מאז מילחמת ששת־הימים חלו שינויים ברק"ם של צה"ל. זהו רק"ם כבד יותר ורחב יותר — דבר המהווה חיסרון בשטח ההררי.

וכולו היה פרוס ברמה. במילחמת־הלבנון מנה הצבא הסורי שתי דיביזיות חי"ר וארבע דיביזיות משוריינות, והוא נפרס בסוריה ובלבנון.

לדעתי, פגם השימוש בטנקים להגנה ביכולת־הלחימה של הצבא הסורי, בעיקר לאור העליונות האווירית של צה"ל.

טנקים כשלעצמם אינם הכלים האידיאליים להגנה, ועדיף על פניהם חי"ר הערוך בביצורים מוכנים־מראש והמסתייע בטנקים ובנשק נ"ט. חי"ר כזה יכול לעמוד ביתר קלות בתקיפות אוויר וארטילריה, הן משום שקל יותר להסוותו, הן משום שהוא יכול להיכנס לבונקרים תת־קרקעיים. השריון, לעומת זאת, חשוף וקל לגילוי מן האוויר (בייחוד בשטח הררי, שבו הוא מוגבל לצירים קיימים, מועטים) וגם אם ניבנים לו מיקלטים, כפי שעשו הסורים בכמה מקומות, עדיין חסרות לו הגמישות והזריזות שיש לחי"ר במעבר מעמדות־ספיגה לעמדות־קרב.

(דוגמה ליעילות של חי"ר מבוצר בהגנה נגד התקפת־שריון היא קרב־ההבקעה שניהלה אוגדה של דן לנר במיתחם ח'אן־ארנבה, במילחמת יום־הכיפורים. האוגדה כללה את חטיבות השריון מס' 17 ו־79 (כ־40 טנקים בכל אחת מהן). המוצב הקידמי הסורי בח'אן־ארנבה הוחזק על־ידי פלוגת־חי"ר שהסתייעה בטנקים, תותחים וטילים נ"ט, תולי"ם ומטולי אר־פי־ג'י. ההבקעה בוצעה כאשר חטיבה 17 תוקפת בשני מאמצים, צפוני ודרומי, בחיפוי חטיבה 79. הגדוד הצפוני, שנע מצפון לציר קונייטרה־דמשק, נתקל באש נ"ט, מחנות־הפליטים שבה.

בלחימתו בשטחים בנויים הפעיל צה"ל באופן מסיבי אש מסייעת — ארטילרית ואווירית — אשר כוונה בדרך כלל אל מטרות מוגדרות בתחומי השטחים הבנויים.

(חריגה מכך היתה ביום הראשון למילחמה, כאשר גדוד־צנחנים עלה על מארב במבואות צור.

על חוסר־היעילות של אש־סיוע עקיפה בלוחמה בשטח בנוי ניתן ללמוד מדוגמה שהובאה בחוברת צקלון, בהוצאת צה"ל, שהופיעה כחדשיים לפני המילחמה, ושהוקדשה ללש"ב (לוחמת־שטח־בנוי). בעת ההתקדמות האמריקאית לתוך גרמניה, במילחמת־העולם השניה, הוטל על שני גדודי חי"ר אמריקאיים לכבוש את העיר אאכן, שהתחזקה בידי כ־5000 חיילים גרמניים, ולהם קומץ טנקים וכמה עשרות

בפצצות על ביירות: הפגזות העיר המערבית, מגג מלון אלכסנדר בעיר המיזרחית

מחנות־הפליטים שבה.

בלחימתו בשטחים בנויים הפעיל צה"ל באופן מסיבי אש מסייעת — ארטילרית ואווירית — אשר כוונה בדרך כלל אל מטרות מוגדרות בתחומי השטחים הבנויים.

(חריגה מכך היתה ביום הראשון למילחמה, כאשר גדוד־צנחנים עלה על מארב במבואות צור.

על חוסר־היעילות של אש־סיוע עקיפה בלוחמה בשטח בנוי ניתן ללמוד מדוגמה שהובאה בחוברת צקלון, בהוצאת צה"ל, שהופיעה כחדשיים לפני המילחמה, ושהוקדשה ללש"ב (לוחמת־שטח־בנוי). בעת ההתקדמות האמריקאית לתוך גרמניה, במילחמת־העולם השניה, הוטל על שני גדודי חי"ר אמריקאיים לכבוש את העיר אאכן, שהתחזקה בידי כ־5000 חיילים גרמניים, ולהם קומץ טנקים וכמה עשרות תותחים. כדי לפצות את עצמם על נחיתותם הכמותית, החליטו האמריקאים להקדים להתקפה לכיבוש העיר ריכוך מסיבי באמצעות מטוסים וארטילריה.

במשך יומיים, שהוקצו לריכוך, הוטלו על העיר 161 טון של פצצות מן האוויר וכ־10 אלפים פגזי־ארטילריה, אולם למרות ריכוך מסיבי זה לא חלה ירידה משמעותית בעוצמת־האש של הגרמנים, והעיר נכבשה על־ידי צוותים של חי"ר וטנקים, שפעלו בשיתוף־פעולה צמוד.

ניתן היה לצפות שמישהו בצה"ל יסיק מכך את הלקח!

● אש בלחי־יעילה

דוגמה זו היא אחת מני רבות בהיסטוריה הצבאית, המאשרת כי אש עקיפה, דהיינו — הפצצות מן האוויר וירי תלול־מסלול של הארטילריה — אינה יעילה בלוחמת שטח בנוי. הדבר נובע מכך שהבניינים, ובייחוד רבי־הקומות שביניהם, מהווים מעין שיכבת־פיצוץ, הקולטת את אש־הסיוע והמונעת ממנה לפגוע בכוחות הלוחמים, המסתתרים בדרך כלל במרתפים או בקומות תחתונות. לעומת זאת, נודעת יעילות רבה לאש הנורית בכיוון ישיר.

ניתן לחלק את אש־הסיוע בשטח בנוי לשלושה סוגים עיקריים:

(1) אש לריכוך היעד,

(2) אש לסיוע ישיר בעת ההתקפה,

(3) אש אמנעה.

מן הדין להתעכב קמעה על תכונותיהם של סוגי־האש הללו.

(1) אש לריכוך היעד.

היותם של הבניינים שיכבת־פיצוץ טבעית, וכן הריבוי של מרתפים, מינהרות ומיקלטים המצויים בערים, מאפשרים לכוח־המגן להסתיר לוחמים וציוד מתחת לבטן־האדמה או בקומות־הקרקע, מבלי שאש־הריכוך תוכל לגרום להם נזק משמעותי, כפי שהראתה הדוגמה שלעיל.

הפיכת הבניינים לעיי־חורבות אינה מסייעת לכוח התוקף, שכן חורבות מהוות עמדות הגנה ומיסתור מצויינות לכוח המגן, כפי שהוכיח נסיון הלחימה בסטאלינגרד ובמקומות אחרים.

(2) אש סיוע ישיר.

הכוונה לאש המונחתת תוך כדי התקפה על נקודות שבהן נתקלו הכוחות המסתערים בהתנגדות חזקה, ועל־פי רדישה של כוחות אלה. אולם מאחר שרוב ההתקלויות בשטח בנוי קורות ברוך כלל בטווחים שהם קצרים מטווח־הביטחון הדרוש לאש־סיוע הארטילרית או האווירית, כדי שלא לפגוע בכוחות ידידותיים, מחייבת אש כזאת נסיגה אחורנית של הכוחות התוקפים כדי לאפשר את הנחתתה.

כתוצאה מכך ישאף יריב, הסובל מנחיתות באוויר ובארטילריה, להיצמד ליריב בעל העדיפות בתחומים אלה, כך שאוייב רב־תושייה יוכל לנצל את הנסיגה של הכוח התוקף כדי להתקדם ולתפוס את השטח שממנו נסוג — דבר שיהפוך את הלחימה לעניין מייגע ורב־נפגעים לכוח התוקף. זאת כאשר יעילותה של האש המסייעת מוטל בספק.

(3) אש אמנעה.

אש זו נועדת למנוע פעולות נגד של היריב. כך, למשל, זו יכולה להיות אש־נגד סוללתית, הנורית על הארטילריה של האוייב, והיא יכולה להיות יעילה במידה שהאוייב פורס את הארטילריה שלו בשטחים הפתוחים הנמצאים בכל עיר. אולם אם האוייב פורס את הארטילריה שלו בין בניינים רב־קומות, קשה לפגוע בו באש עקיפה, אם כי הוא משלם על תוספת מיגון זו בהצרת גיזרת־הירי שלו.

סוג אחר של אש־אמנעה היא אש הנורית על צירי־תנועה, כדי למנוע תנועת תגבורות או עתודות. אולם ריבויים של צירי־תנועה אלטרנטיביים בשטח בנוי (דרך רחובות מקבילים או דרך חצרות) הופכת גם סוג זה של אש לבלתי־יעיל.

אין האמור לעיל בא להוציא לגמרי מכלל חשבון שימוש באש עקיפה בשטח בנוי, אולם זאת רק במיקרים מיוחדים.

אין ספק כי לאש־הסיוע יש אספקט פסיכולוגי של נטיעת ביטחון במסתייע, וגרימת הלם לאויב. אולם היכולת לגרום לו להלם תלויה יותר במוטיבציה, בנפיון ובמוראל של לוחמיו.

● מלכודת מוות

סיכום המצור על ביירות יכול להצטרף לשלל הדוגמות על חוסר־היעילות של האש העקיפה בשטח בנוי.

בהערכה גסה הוטלו על העיר במהלך המצור כ־800־1000 טון פצצות מן האוויר, ונורו עליה כ־30,000–40,000 פגזים (כולל מן הים).

אחרי כל זאת יצאו מן העיר יותר מ־14 אלף לוחמים בריאים ושלמים, על נשקם. והסורים הוציאו ממנה 57 טנקים, שלפחות מחציתם היו בשירים ללחימה, נוסף על הארטילריה וציוד אחר.

נוסף על כך השאיר אש"ף אחריו טנקים, תותחים וציוד רב, שלא נפגע, יחד עם מאגרי נשק ותחמושת תת־קרקעיים.

אילו היה על צה"ל להסתער על ביירות לפני סיניה על־ידי אש"ף והסורים, אין ספק שהיה נתקל בהתנגדות חזקה ובעוצמת־אש גדולה, ומספר הנפגעים היה רב ביותר.

נסיון מילחמה זו ומילחמות אחרות מלמד כי הדרך היעילה ביותר ללחימה בשטח בנוי היא על־ידי צוותים משולבים של חי"ר וטנקים וכן ארטילריה ונ"מ קל (היורים בכינון ישיר), תוך העזרות בכוחות־הנדסה לפינוי מיכשולים.

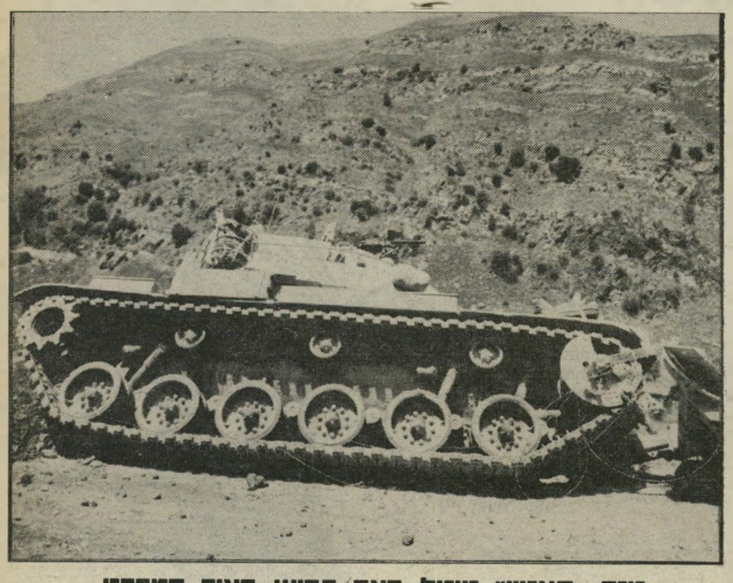
נסיון המילחמה, ומילחמות קודמות, חוזר ומאשר שהסעלת חי"ר רכוב בשטחים בנויים היא הרת־סכנות.

במילחמת יום־הכיפורים נכנסו שני טורים ישראליים לעיר סואץ, כאשר החי"ר נע על זחל"מים ונגמ"שים. הטורים עלו על מארבים מצריים, שגרמו להם אבידות כבדות, ושרידיהם נסוגו מן העיר שכותרה בידי המצרים.

עם זאת, הכלי מספק הגנה יעילה מפני אש חרמ"ש. הכלי המשמש את צה"ל ללחימת חרמ"ש הוא הנגמ"ש M-113 („ולדה"), אשר נתגלה במילחמה זו כפגיע

תמונה אסורה: טנק פאטון בהיפודרום של ביירות*

טנק „פאטון" מוטל בצד כביש בציר המרכזי

למרות נסיון זה היו במילחמת־הלבנון מיקרים של כניסת חי"ר רכוב על־גבי נגמ"שים לתוך שטחים בנויים לא־מטוהרים (כמו בדמור), דבר שגרם להם לאבידות, ולעיתים אילצם לסגת.

על חי"ר הפועל בשטח בנוי לפעול רגלית, בצמידות לטנקים, כאשר הטנקים משמידים את עמדות־האוייב והחי"ר מגן עליהם מפני חי"ר אויב, החמוש בנשק נ"ט.

(נושא הפעלת חי"ר־רכוב בשטח בנוי הוא חלק מן הסוגייה הכוללנית יותר של לחימת צירי־תנועה וכלי־נשק נ"ט ורסיסי ארטילריה, ולכן יש להפעילו במשימות המסורתיות של הנגמ"ש — דהיינו, הובלת החי"ר אל שדה־הקרב ותו לא).

(הפרק האחרון בסידרה: כישלון הפיקוד העליון)

העיר העתיקה בצידון: חיילי צה"ל ליד הבתים המופצצים

---

* *תמונה זו נפסלה בשעתו לפירסום. היא צולמה על־ידי צלמת **העולם הזה** מחלון המוסיאון, שהיווה את קו־החזית. הטנק שהתחפר ליד מירוץ־הסוסים היה סמוי מעיני האוייב.*

... להתמיל את השנה מתחילה !

כן, שוב הכינה לכם "קופל" חברת הנסיעות הגדולה בישראל הפתעה -
חופשות חג אמיתיות

בראש-השנה ובסוכות

לונדון
חופשה תוססת בלונדון
במחיר החל מ- $494

מלון מדרגת תיירות "גרנד הוטל" (או דומה)	6 לילות	$ 494
	7 לילות	$ 510
מלון מדרגת תיירות ראשונה "וייט האוס"(או דומה)	6 לילות	$ 545
	7 לילות	$ 572
מלון דה- לוקס "בריסטול"	6 לילות	$ 645
	7 לילות	$ 685
מלון דה- לוקס "סלפרידג'ס"	6 לילות	$ 725
	7 לילות	$ 780
מלון דה- לוקס "צ'רצ'יל"	6 לילות	$ 785
	7 לילות	$ 850

רודוס
4 ימי חופשה (4 לילות)
של שמש, ושל ים באי החלומי רודוס
במחיר החל מ- $329 בלבד

חופשת סוכות:
היציאה ביום שלישי בערב 20/9/83 חזרה במוצאי שבת 24/9/83

לבחירתכם גם מלון 5 כוכבים **במחיר $399**

חופשה חגיגית: 7 ימים במחיר החל מ- $359 בלבד

לבחירתכם גם מלון 5 כוכבים במחיר **$429**
יציאה כל יום ו'.

המחירים הנ"ל לנוסע בחדר זוגי כוללים - טיסה הלוך ושוב לאתר הנופש שהייה בבית המלון (כמספר הלילות הנ"ל), חצי פנסיון והעברה למלון וחזרה ברחדוס.
בלונדון - ארוחות בוקר בלבד.

תנאי אשראי מיוחדים
לבעלי כרטיסי אשראי אמריקן אקספרס ויזה דיינרס קלנב

אפשרות א':
50% עם רכישת עסקת החבילה לפני היציאה מהארץ ו- 50% בארבעה תשלומים חודשיים שווים ללא ריבית וללא הצמדה מה- 1 לחודש שלאחר רכישת עסקת החבילה.

אפשרות ב':
10% עם רכישת עסקת החבילה לפני היציאה והיתרה בששה תשלומים שווים וצמודים לדולר החל מה- 1 לחודש שלאחר רכישת עסקת החבילה.

הטיסות לרחדוס במטוסי "סאן דור" (אל על שרותי שכר) ובמטוסי "ארקיע" הטיסות ללונדון במטוסי חברות תעופה סדירות, ובחלק מן הטיסות כלולה שהייה של לילה אחד ברומא.
הטיסות לרחדוס כפופות לאישור ממשלתי בהתאם לתקנות טיסות חשכר רשיון מפעיל 015.

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ

לחופשות הגדולות טוס עם הגדולים
קופל נסיעות

וידוי חושפני של רחל גולן, אשת המפיק הישראלי שהפך את הוליווד על ראשה:

„עמדתי להשתגע ופלדנקרייז הציל אותי!"

כ**ששמעתי שרחל** ומנחם גולן נמצאים בארץ, צילצלתי למלון קרלטון. מנחם ענה: „שלום מה נשמע?" שאלתי: „איפה רחל?"

„מה את רוצה מרחל?"

„רוצה לשוחח אתה."

„מה אני צריך את זה?"

רחל גולן נמצאת בצל ומתוך בחירה. לפני ארבע שנים ביקרתי בביתה בלוס־אנג'לס, וילה הוליוודית טיפוסית, בריכת שחיה, מוסך גדול, אמצעי זהירות והגנה. היא נראתה, ונשמעה, כנטע זר בעולם הרמיון והאשליות הנקרא הוליווד. היא לא נראתה כחיה בסביבה הטבעית שלה. הבלוף של הוליווד לא דבק בה.

עשינו סיבוב במכונית. כשעברנו ליד מרכז־הקניות הענק סנצ'ורי סיטי, והמשכנו לכיוון ויל־שייר בולווארד, הצביעה בגאווה על בלוק

מישפחה שכזאת מנחם גולן עם אשתו ושלושת הבנות, בתקופה שהמישפחה עוד היתה ביחד. מימין: נעמי, העובדת כיום עם אביה בסרטים, רותי, שהיא אם לשני ילדים, והבת הקטנה יעל, המתגוררת עם רחל. מנחם, בגלל עיסוקיו, אינו מצליח להיות איתם.

בשימלה שאולה קרובי מישפחתו של מנחם גולן ערכו את החתונה בליברפול, כשרחל לבר־שה בשימלה של בתם. רחל ומנחם נסעו לחתונה ובחזרה בטרמפים.

מישרדים גדול: „כאן למעלה, בקומה העליונה, המישרדים של מנחם."

מנחם לא היה אז בבית. נדמה לי שעשה סרט באותה עת בפיליפינים. גם בן־הדוד, יורם גלובוס הגר באותה שכונה נעדר. כשאתה מפיק סרטים אתה נודד יחד עם ההפקות.

מאז ראיתיה בלונדון, לשם באה לבקר את מנחם שעשה אז את מאהבה של ליידי צ'טרלי. כשכולם היו באחוזה שבה הוסרט הסרט, רחל טיילה בשוקים הצבעוניים של לונדון. אשה נאה מאוד, אתלטית, שערות רכות, מרכיבה משקפיים, קול רך. הדיבור אינו שופע ביטחון, הדברים שהיא אומרת כן.

הבחנתי בהבדל בין רחל של היום לזו שלפני ארבע שנים. „ההבדל," היא אומרת, „נקרא פלדנקרייז." רחל עסוקה עד מעל לראשה. בימים אלה היא מסיימת קורס של ארבע שנים למורים לשיטת פלדנקרייז. רק שישה ישראלים משתתפים בקורס של 100 תלמידים. היא התחילה את הקורס בהדרכתו האישית של המורה הגדול, ושנתיים עשתה במחיצתו. השבוע היא גם עוברת לפנטאוז ברמת־אביב. קצת כלגן והרבה עבודה. רחל מצאה את הזמן להיפגש אתי, והרי סיפורה המרתק.

סיפרה רחל גולן:

אני באה מבית מאוד רתי. כשהוריי עלו מצ'כיה בשנת 1933 המישפחה נידתה אותם. אבי עבד כפועל בניין, היינו שלושה ילדים, אני הבכורה ושני אחים צעירים. למדתי בבית־ספר תלפיות לבנות ואחר־כך בבית צעירות מיזרחי.

כשהתגייסתי נשלחתי לחיל־האוויר, ושם פגשתי את מנחם. הוא מבוגר ממני בשנה. אחרי השיחרור הצבאי הוא החליט לנסוע לאנגליה.

(המשך מעמוד 33)

ללמוד תיאטרון, שנה שלמה הוא הריץ אלי מיכתבים יום־יום. הורי החביאו אותם. הם לא רצו את הקשר הזה. אך מנחם הוא עקשן גדול. הוא עבד כשומר־לילה בקונסוליה הישראלית, חסך פרוטה לפרוטה ושלח לי כרטיס.

כשהגעתי רצינו להינשא ולא היה כסף. מנחם גילה שיש לו קרובים בליברפול, הם התגרבו לערוך את החתונה. נסענו לשם בטרמפים. לבשתי את שימלת החופה של הבת, ואנשי הקהילה היו קהל האורחים, הרגשתי נורא. את המתנות נאלצנו להשאיר אחרינו, כי התביישנו לגלות שאנו חוזרים ללונדון בטרמפים. בלילות ישנו על מיטת־שדה של הקונסוליה, כי רציתי להיות עם מנחם כשהוא שמר. זה היה ירח הדבש שלנו.

נדודים באירופה

ב המלצת תיאטרון האולד ויק הוא התחיל קורס שבו השתתפו גם שמואל בונים ויואל זילבר. בקיץ המשיכו בהדרכה במחנות־עבודה של סטודנטים. כשגמר מנחם ללמוד הייתי כבר בחודש השמיני להריוני הראשון. כשחזרנו ארצה לא היה לנו איפה לגור, מצאנו משהו בשכונת מחלול. כשראה מנחם את תגובתי הוא הבטיח שתוך שנה נעבור לדירה של ממש.

מנחם התחיל לעבוד בהבימה כעוזר בימאי־חוץ. בשעות היום היה מתיישב על האופניים, נוסע לתחנה המרכזית ומשם באוטובוסים לקיבוצים לביים הצגות. בערב היה בתיאטרון, וכדי להרויח עוד כמה לירות היה עוזר להעביר, להקים ולפרק תפאורות.

הבת הגדולה נולדה בצריף שבשכונת מחלול, אך כמו שהוא הבטיח, אחרי שנה עברנו לדירה קטנה. מנחם החליט אז שהוא רוצה ללמוד לעשות סרטים, ונסענו כל המישפחה לניו־יורק, שם התחיל לעבוד ברדיו ובטלוויזיה. אני נהניתי, כי זאת היתה הפעם הראשונה והאחרונה שהיה לי בעל בבית גם בסופי שבוע.

חצי שנה הוא עבד בשגרירות, סיים את לימודיו, ואני, בעצתו של ציצי גרא התחלתי ללמוד איפור לטלוויזיה.

רוג'ר קורמן התחיל לעשות את הסרט המרוץ הגדול, על מרוצי מכוניות. מנחם עבד איתו ואנחנו נדדנו לפי העלילה ממקום למקום ברחבי אירופה. בסרט זה לקח אותי רוג'ר קורמן כמאפרת, כי מנחם פשוט הודיע שאני מאפרת מצויינת. את הילדים השארתי בארץ אצל הורי, ואנחנו נדדנו, היינו בבלגיה, במונטה קרלו והגענו בסוף שוב לליברפול. זה היה כמו ירח דבש חדש.

כשחזרנו ארצה ומנחם עשה את אלדורדו, ואחריו סרטים אחרים, הייתי אני המאפרת, ומנחם שיתף את כל המישפחה בסרטים, גם את הילדות.

> **החמצן של גולן זה הסרטים. הוא מוכן למכור אותי כדי לעשות סרט, לא פעם מישכן את כל מה שהיה לנו, ועוד יותר ממה שהיה!**

„היה לי קשה, סבלתי"

א בל היה קשה לי להתמודד להסתדר באווירה של הסרטים, לא יכולתי להשתלב. כשאת עובדת בסרט את עושה את כל האפשר למען מטרה אחת — לטפח את השחקניות והשחקנים.

בתחילת דרכו בעולם הסרטים היה מנחם אימפולסיבי מאוד, היום הוא מיושב יותר בדעתו, נוטה פחות ופחות להתפרצות. אבל העדיפויות שלו שונות. כל עולמו הוא עשיית סרטים.

אם כי אהבתי ללכת לראות את עשיית הסרטים ואת המוצר המוגמר לא יכולתי להיות מעורבת בזה. הסרטים כרוכים בכל־כך הרבה ביזבוזים: היה איכפת לי, והיה לי קשה. סבלתי. הילדות גדלו והלכו, והרגשתי שאני חייבת למצוא דרך לעצמי.

לפני 22 שנה הוזמן מנחם לעשות סרט באנגליה, ולי היו בעיות, שותקתי ביד ימין בגלל דלקת פרקים, קשרו לי את היד ואמרו לי לא לזוז. שמעתי על שיטת טיפול הנקראית שיטת אלכסנדר. והתחלתי ללמד את השיטה. וזה עזר לי. באותה תקופה הייתי יושבת בבית במשך חודשים ואף פעם לא ידעתי מתי מנחם יבוא.

אחרי תקופה מסויימת בארץ נסענו ללוס־אנג'לס. רכשנו בית עם בריכת־שחייה, מנחם התחיל לנסוע ברחבי העולם בגלל סרטיו, ואני התחלתי ללמוד את שיטת הד"ר פלדנקרייז, שאליו הגעתי כשפגשתי אסיסטנית שלו.

זה היה פיתרון בשבילי, זה עשה לי נהדר. היום אני במצב בריאותי יותר טוב מכפי שהייתי לפני 25 שנה. מנחם היום ממש גאה בי. בכלל, הוא אדם מאוד מישפחתי וקשור, ומצלצל מכל מקום בעולם. אך החמצן שלו הם הסרטים. הוא היה מוכן גם למכור אותי כדי לעשות סרט.

כמו בית־הכנסת

ל מדתי את שיטת פלדנקרייז בכל מיני קורסים. למדתי בין השאר אנטומיה ואת מיבנה מערכת העצבים. במשך ארבע שנים נסעתי כל קיץ לאזור בוסטון, שם התקיימו הקורסים. עכשיו באו כולם לכאן, לסיום הלימודים. טקס הסיום נערך ביום החמישי.

לפלדנקרייז ולקורסים הלכתי כמו לבית־כנסת. חיי התרכזו בין השיעורים לאותנו, היד שלי מאוד מרגיעה, הוא מגיע עם כל מיני מתחים, המגע של היד והטיפול מרגיעים אותו. רק בגלל זה היה כדאי ללמוד את השיטה. גם אני משוחררת יותר, חופשית יותר ביחסי עם אנשים לולא פלדנקרייז הייתי משתגעת.

המרכז הבינלאומי לשיטת פלדנקרייז נמצא היום בסן־פרנציסקו. לצער כולנו ד"ר פלדנקרייז חולה מאוד, מצבו גרוע, והוא בן 80. בשנתיים הראשונות כשלמדתי, הוא לימד אותנו באופן אישי.

רגשי אשמה

ש יגעון הסרטים של מנחם הר לך ומתחזק. ההתנפויות של אנשים מסביב רוחצים אותי. אני לא

> **אני לא חושבת על זה שהוא יכול להסתלק עם מישהי צעירה. אני פשוט מאמינה לו. הוא הגבר הנאמן ביותר בעולם!**

— לפני ואחרי פלדקרייז. היום אני עומדת והולכת אחרת, אני מאמינה יותר בעצמי, הסיפוק הגדול ביותר שהיה לי היה כשהחזרתי לאבי את כושר ההליכה.

כבת למישפחה דתית לא יכולתי לגעת באנשים, היתה לי רתיעה. היום כשאני מדברת עם מישהו אני חשה אותו גם בידי — זוהי שיטת פלדנקרייז. כשאני נפגשת עם מנחם אני קודם כל מטפלת בו. זה מקרב נוכרית. עבודתה העיקרית היתה איפור השחקנים. למרות שהיא עבדה בכל סרטיו כמאפרת לא היתה רחל מעורבת בצד העיסקי של הסרטים.

חושבת על זה שהוא יכול להסתלק עם מישהי צעירה. אני פשוט מאמינה לו. בשבילי הוא הגבר הנאמן ביותר בעולם. אחרת לא יכולתי להמשיך לחיות. הוא אינו מעשן, אינו שותה — רק אוכל. הוא אוהב אוכל ומיסעדות טובות. במיוחד עוגות. מנחם מאוד לארג'.

היו תודשים שהוא היה בא הביתה רק לעיתים רחוקות, אך כשבכיתי לא בכיתי לידו. אני מנסה לא לעשות

שיטת פלדנקרייז רחל גולן מט־פלת בסוכנות־האמנים לביאה הון, בשיטת פלדנקרייז. השבוע קיבלה רחל את ההסמכה שלה כמדריכה, וזה אחרי ארבע שנות־לימוד. מבין 100 המסיימים, היא אחת משמת הישראלים, שעברו קורס זה בארצות הברית.

היסטוריה תמונה מהסרט עליזה מיזרחי. רחל גולן היתה בין הניצבים שהופיעו בסרט. בתמונה: רביעית מימין, לראשה פאה

עם אורסולה

בבכורה של הסרט אלופי העונה, שנערכה בלוס־אנג'לס. מימין: אורסולה אנדרס, מנחם גולן, דבורה גלובוס, יעל, בתה של רחל, רחל גולן, השחקנית בו דרק ויורם גלובוס, בן דודו של מנחם ושותפו לעסקים. גלובוס רכש אף הוא בית דומה לביתו של מנחם, בלוס־אנג'לס. רחל אומרת כי שגעון הסרטים של מנחם הולך ומתחזק, בעוד שהתחנפויות האנשים מסביבו דוחות אותה.

בחברה ישראלית

מנחם גולן נהג ונוהג לשתף את העובדים בסרטיו כניצבים. בסרט הקוסם מלובלין הופיעו בתפקידי השכנות (מימין) רחל גולן, החובשת פאה בלונדית, שרה וינר, שעבדה כמזכירה של אריק שרון, שרה גורפינקל, אשתו של הצלם, ציפי לייבמן אשתו של החשמלאי הראשי, ולידיה אופיר, אשתו של שייקה אופיר. בתמונה למטה: בבכורה הוליוודית יורם גלובוס מחזיק את בתו דבורה, מנחם גולן, השחקן אליוט גולד, מרגו המינגווי, רחל ובתה יעל גולן. היום מכינה רחל את דירתם ברמת־אביב.

מנחם

גולן הוא סבא לשני נכדים בני 5 וחצי ו־2 וחצי, מנשואי בתו הבכורה רותי.

רברים שיכבידו עליו, מי אני שאעמוד בדרכו? יש לי רגשי אשמה כי הייתי צריכה להיות מעורה יותר בעולמו. בזה אני לא מושלמת.

היום יש לנו שני נכדים בן 5 ובן 2 מנתנו רותי. מנחם מאוד מישפחתי ויכול לשחק עם הילדים כמו ילד. מצפונו מייסר אותו שלא היה מספיק עם הבנות, לכן הוא מרעיף עליהם מתנות.

מנחם מאמין בכל סרט שהוא עושה אמונה שלמה. בתחילת דרכו הוא מישכן לא פעם את כל מה שהיה לנו ועוד יותר מזה. תמיד היתה לי הרגשה שהוא מוכן אפילו למשכן את כל מה שעלי. אף פעם לא התנגדתי. היום הוא לא צריך כבר לסכן, אין לו צורך להשקיע יותר מכספו.

★ לחיות בשלווה

מעולם לא לקחתי חלק בהחלטותיו. לפעמים הוא נותן לי לקרוא תסריט שקיבל. הוא הולך וגדל, הוא תמיד רץ קדימה, זאת תכונה טובה מהכלל.

היום אני על פרשת דרכים. מצד אחד אני מאוד רוצה להיות איתו, ומצד אחר אני מאוד רוצה להיות כאן. אני צריכה להתחיל לעבוד, מספיק ללמוד. אני חייבת להיות לפחות חצי שנה במקום אחד. הבסיס שלו זה לוס־אנג'לס, בשביל הנשמה שלי הארץ זה המקום. אני מכינה את הדירה ברמת־אביב שתהייה פשוטה ונוחה. אני דומה מאוד לאבי, הוא מסתפק במועט ובקיום מינימלי — כך גם חינך אותי.

אני משתדלת לחיות בשלווה. אם אני רוצה לישון בלילות אני הרי חייבת להאמין בנאמנות של מנחם. מנחם ישן טוב מאוד בכל מיקרה, איזה מזל יש לו. איני חושבת שלכל הכוכבניות יש יותר ממה שיש לי. אין לי במה להתבייש. אני לא מרגישה שום רגש של נחיתות.

מנחם יודע שהוא הגבר היחידי שהיה לי ויהיה לי. אני מקווה שההרגשה הזאת מוסיפה לו ביטחון. יש לו כיום העולם שלו ולי יש סוף סוף עולם משלי.

שולמית יריב ■

הדוג

שחז

השו

חברות למיקצוע הדוגמניות, מנחות תצוגות ומארגני אופנה לא החמיצו את טקס החינה המסורתי. כל האשכנזים באו לראות פעם בחיים איך דבר כזה נראה ומה עושים. הם נגעו ומישושו את כובעה של יהודית, עטוי הפרחים השרשרות והזהבים, את השימלה ואת המיכנסיים שמתחתיה. מימין: גילברט צבי, מארגן שבועות־אופנה ליצרנים מקומיים, לידו בילי גורביץ, מנחת תצוגות־אופנה. משמאל: הדוגמניות נירה פרדר ותמי שחורי, ובמרכז הדוגמנית נטע רימון ומארגנת־התצוגות בהווה והדוגמנית לשעבר מרים אופז.

אורחות מפארים שבאו במיוחד לכבוד האירוע. ה־תיזמורת ניגנה שירים תימניים והשתיים עלו על השולחן והתחילו לרקוד ריקודים שנראו יותר כריקודי בטן לקצב שיריו המיזרחיים של זהר ארגוב אשר הנעים לאורחים את הערב.

חינה אדומה מרחו בני מישפחת הכלה ליהודית על ידיה, ובירכו אותה מסורתי, שבו ועוברת לני באושר בבריאות ובאריכות ימים. חינה הוא טקס תימני במשך כל

מודרנית היא יהודית נגר בשימלת כלה סופר־אופנתית שנתפרה עבורה על־ידי המעצבת פורטונה פרץ.

„אני **תימניה** גאה ואני אוהבת את המסורת התימנית שעושה לי טוב על הנשמה," אומרת הדוגמנית יהודית נגר. „לכן החלטתי לחזור למקורות ולערוך את טקס החינה התימני המסורתי, שהוא טקס פרידה של הכלה מהוריה."

יהודית נגר יושבת בכרם אביה שביהוד על כיסא הכבוד. מסביבה הוריה, ששת אחיה ואחיותיה, דודים ודודות ומאות מוזמנים שבאו לברכה ולראות מקרוב את טקס החינה שכמעט פס מן העולם בשנות השמונים.

הדוגמנית הדקה עטויה בבגדים תימנים מסורתים: מיכנסיים, עליהם שימלה זהובה, כובע ענק על ראשה ונעלי־בית שחורות לרגליה, רקומות בחוטי זהב וכסף. „הבגד המסורתי הזה הוא בערך בן 100 שנה," מסבירה יהודית, „הוא שייך לשכנה תימניה שהביאה אותו עם בואה על מרכב הקסמים." הבגד עשוי כולו תכשיטים, מטבעות וחרוזים ורקום ריקמת יד אמנותית. המלבישה, שהיא בעלת הבגד, שומרת עליו מכל מישמר שלא יאונה לו רע, שלא תיפול חס וחלילה טבעת או חרוז מהבגד ושלא ימשך חוט זהב מהבגד הכבד.

אחרי שהולבשה הכלה כהלכה, מושחים בני מישפחתה והקרובים את ידיה בחינה ומברכים אותה.

הנשים הקרובות למישפחת הכלה מוציאות את יהודית מהחדר, ויוצאות בשרשרת שירי פרידה תימניים, מלווים בתופים, כשהן מקיפות את הבית. „פעם," מסבירה יהודית, „הכלה היתה גרה בבית עד יום חתונתה וטקס ההקפה מסמל את יציאת הכלה ופרידתה מבית הוריה, כשכל המשפחה הקרובה נרגשת ודומעת."

שיירת הנשים התימניות שבה, וכולם ישבו בחצר על ספות וספסלים, ובין שיר תימני אחד למישנהו טועמים מן התיקרובת: חומוס, טחינה, לחוח, פיתות, פירות וגרעינים, כשלהקה מיזרחית של שלום שובלי והזמר זוהר ארגוב מנעימה לאורחים בשירים תימניים. „זוהי חינה בסטייל מודרני, עם תיזמורת," אומרת יהודית. „סם, בעלי, רצה תיזמורת מיזרחית־תימנית." ולמה אין מרק וחילבה? „היה קצת קשה לבשל למאות אנשים סירי מרק," אומרת יהודית בצניעות.

סמי ברכה, בעלה של יהודית, שהוא ספרדי טהור, אוהב טקסים מסורתיים וכמובן את הטקס התימני. „אישתי תימניה וזה חלק מהעניין," הוא אומר.

פגישה במיספרי

דוגמניות הרבות ואנשי האופנה בלטו בהופעתם ובתילבושתם. להפ־תעת כולם לא התנהגו הדוגמניות כבובות. הן רקדו, צהלו והשתוללו, כשהן מזמינות את הסבתות התימניות לרקוד.

יהודית נגר־ברכה, היום בת 27, נבחרה

מנית

נפרדת הכלה מבני משפחתה ומבית הוריה, חר עם בעלה. יהודית התגוררה עם סמי בדירתו זמן חברותם. צילומים: דרורה זברוני ■

לפני זמש שנים על־ידי העולם הזה כמלכת המים, ומאז דרך כוכבה. יהודית מיהור, בת לאבא מנופאי ברסקו ולאם עקרת־בית, התחילה את דרכה כספרית צעירה במספרת אנטה. באחד הימים ניגשה אליה לקוחה ותיקה בשם לאה פלטשר, ואמרה לה: את מבזבזת את זמנך כאן, בואי ללמוד אצלי רוגמנות.

יהודית היתה אז בת 19 ולא היה לה כסף. לאה פלטשר, שראתה בה פוטנציאל טוב ומתאים לרוגמנית, הסכימה לפנים משורת הדין שיהודית תשלם עבור הקורס בתשלומים. „אחרי הקורס התחלתי לקבל עבודות בצילומים ובתצוגות־אופנה. אז גם הכרתי את ניסים מיזרחי מראש אינדאני. עבדתי אצלו כדוגמנית־בית והוא זה שרחף ושלח אותי לתחרות מלכת המים, שבה נבחרתי."

אחרי היבחרה נסעה יהודית לאירופה ולארצות־הברית, טיילה, עבדה וראתה עולם. לפני שנה וחצי פגשה את סם. „זה היה בחורף בניו־יורק. פגשתי אותו אצל חברים. אמרנו שלום־שלום ולא קרה כלום. כמה ימים לאחר מכן חזרתי לארץ. באחד מימי השישי בצהריים ישבתי בקפה אקסודוס ומי מופיע? סם! הוא התקרב לעברי בידיים פתוחות ואמר לי: אני כל כך שמח לראות אותך.

„מאותו יום הששי אנחנו מתגוררים בדירתו שבצפון תל־אביב. אחרי שלושה חודשים ידעתי שנתחתן. הוא בריוק מה שחיפשתי, מכל הבחינות. אוהב, נחמד, ג'נטלמן, מפנק ונותן לי להמשיך ולדגמן."

„קודם הבעל..."

סם ברבה, בן 42, נראה צעיר מכפי גילו. הוא ממוצע קומה, שערו שחור ומתולתל, עיניו שחורות יוקדות והוא דור חמישי בארץ. סם התגורר בדנמרק והיה נשוי לאשה דנית, שממנה נולד לו בן, שהוא היום בן 15. בנו חי בדנמרק עם אמו ומגיע לארץ בחופש הגדול. סם גרוש מזה 13 שנה. הוא עסק היהלומים, ועם שובו לארץ החליט ששטח האופנה מרבר אליו יותר ופתח בוטיק לבגדי נשים, שבו רק „יבוא צרפתי". „רציתי עסק מתאים לשנינו," אומר סם. „יהודית בשטח האופנה, יש לה טעם טוב, והיא נוסעת לפאריס לקנות את הסחורה."

בקרוב מאוד מתכננת יהודית ילדים. „הייתי רוצה תאומים," היא אומרת. „אבל אם לא יילך אשמח גם עם שני ילדים בנפרד." ומה בעניין הדוגמנות? „אם ישאר לי אחרי הלידה אותו הגוף כמו היום, אחזור. אבל בצורה מתונה יותר, כי סדר העדיפויות שלי היום כבר השתנה. קורם הבעל, הבית והחנות, אחר־כך הדוגמנות," אומרת יהודית הטמפרמנטית והשזופה. כשהיא ממשיכה להנות ממסיבת החינה הנערכת בחצר הגדולה, בין עצי־הפרי, הנענע הריחן, הברווזים והתרנגולות, וההילולה והריקודים נמשכים אל תוך הלילה.

למחרת, ביום ראשון בערב, בגן אורנים, נראתה יהודית האחרת — האופנתית, האירופית, בשימלת כלה לבנה שנתפרה במיוחד עבורה כמתנה על־ידי מעצבת־שמלות־כלה פורטונה פרץ.

את השימלה בחרה יהודית מירחון־אופנה צרפתי בסיגנון מרלין מונרו. שימלת־מחוך מבד סטן בצבע לבן־כסף בוהק, ומעליו בלייזר קצר ששרווליו נפוחים למען הצניעות והרבי.

בין מאות המוזמנים, שרובם היו על טהרת המישפחה התימנית והספרדית, נראו אנשי אופנה, דוגמניות, מארגני תצוגות־אופנה וכמה מנחות, כולם לבושים במילה האחרונה של האופנה. כמה מהדוגמניות זללו בלי חשבון את האוכל הערב והמשמין.

החתונה נראה הזוג המאושר בחצר בית הוריה של יהודית. בין הגפנים התאספו מאות אנשים, אכלו פיתות, חומוס וטחינה, ורקדו עד אור הבוקר. למחרת, בגן האורנים המצוחצח והמודרני, על מפות אדומות וכוסות יין, ישבו ונהנו מארוחת־ערב מלאה שעלתה לזוג 20 דולר למנה. בגן האורנים לבשה יהודית שמלת כלה מודרנית מבד סטן לבן אפור שעוצבה עבורה במיוחד והרשימה את כל האורחים.

שחור וצהוב יהודית התימניה ואנדי השוודי, שהוזמן לחינגה על־ידי אחת הדוגמניות. לאנדי היה זה טקס החינה הראשון בחייו. הוא השתלב יפה, צבע את ידיו ורקד.

השי לראש השנה
מחכה לך ממש ליד הבית.
תוי קניה של קו אופ

189 סניפים ברחבי הארץ יתנו לעובדיך את השי שהם רוצים לחג.
גם השנה תלושי שי של קואופ ישמחו כל אחד מעובדיך — ובאופן אישי, פנקס תלושים באריזת מתנה מהודרת, בהם יוכל לרכוש בדיוק את מה שהוא רוצה, ובדיוק במקום הנוח לו:
104 סניפי רשת קראופ תל אביב דן השרון
24 סניפי "צרכן" אגודה צרכנית שתופית חיפה.
15 סניפי אגודה צרכנית שתופית ירושלים.
13 סניפי אגודה צרכנית שתופית זבולון.
7 סניפי אגודה צרכנית שתופית הרצליה
7 סניפי אגודה צרכנית שתופית רעננה
19 בתי הכל בו של רשת המשביר לצרכן
סה"כ 189 סניפים של הסופרשוק, הסופרמרקט, השוק קט והמשביר לצרכן. בכל רחבי הארץ

מכבדים את תלושי הקניה של קו אופ. והיצע ענק של מוצרים עומד לבחירתו של כל עובד.
בלעדי:
את תלושי השי של קואופ תוכל גם להזמין ולקבל במרבית סניפי הקואופ הקרובים אליך ולהינות מיתרונות ללא־תחרות!

הקדם לצלצל 03-779141 ולבקש את יוסי סומך — והבטח לעובדיך ולך חג שמח יותר.

03-779141

קו אופ, תל אביב דן השרון, אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
רשת החנויות הגדולה בארץ. 104 סופרמרקטים מחדרה עד אילת **כל טוב בו**

קו אופ קו אופ קו אופ קו אופ

סטודיו B ארלוזורוב 82, ת"א 237026
בהנהלת אבי פאנק

★ כושר גופני וחיזוק שרירים
★ שמירה על גיזרה
★ יציבה נכונה
★ גמישות

יש לנו מה להציע לך!

בסטודיו B — אולמות ממוזגים
מורים מוסמכים
ג'אז, אירובי, מתיחות
יוגה, סטפס, התעמלות

הזמן כבר עתה
מקום למודעות בגליון
ראש השנה
המורחב והחגיגי של
העולם הזה
שיופיע ב־6.9.83

חולצה בשביל כל מיני

הנה עוד אחד מהדברים היפים שאני לא יכולה לזקוף לטובת הראש הפרטי שלי.

התומרים הדרושים:

חולצה שהתכווצה או סתם יצאה מהאף.

מוט עץ או פלסטיק או אפילו קולב רגיל.

לוקחים את החולצה שנמאסה, הופכים אותה על צידה השני ותופרים את התחתית שלה. הופכים לצד הרגיל. אם יש בבית חתיכות בד מתאימות, אפשר לעשות איזו אפליקציה או לתפור כיס גדול.

משחילים את החולצה על מוט או על קולב והדבר מוכן. מה לשים בפנים — אני משאירה לדמיונכם הפרוע ביותר. מה שאני דחפתי לשם זה הפיג'מות של הילדים, כדי שהן לא יתגלגלו על הריצפה וידרכו עליהן כל הזמן.

אגב, אם משתמשים בחולצה יפה ובמצב טוב, למה אי־אפשר לתת את זה במתנה למישהו שנולד לו ילד או אפילו למישהו שלא נולד לו? אפשר כמובן להכניס לתוך החולצה כלי תפירה, או מסרק ומברשת־שיער וגלגלי־שיער, או אפילו את הגרביים של המישפחה. בקיצור זה בדיוק מה שקוראים חולצה בשביל כל מיני דברים.

נעלי ספורט מלוכלכות זה לא בעיה!

יש לי הרבה מאוד חברות, כמעט מכל גזע, מין, מוצא והתמחות. מהחברות השוויציות אני תמיד מביאה לכן רעיונות איך לחסוך כסף. מהחברות האמריקאיות אני גונבת רעיונות איך לסדר שהבעל יעשה לפחות 50% מעבודות הבית וירגיש שהוא בן־אדם מודרני. מהחברות הייקיות אפשר תמיד ללמוד איך לנקות דברים. מחברתי מרים־הרוחצת (זה השם שניתן לה כבר מזמן) למדתי פטנט יוצא מן הכלל איך להחזיר לנעלי הספורט את ציבעון הלבן ואת הברק הנקי שלהן. מי יכול להמציא שטות כזאת חכמה אם לא בן־אדם ייקה שמתמחה בנקיונות!

ובכן, אם אתם מישפחה של ארבע נפשות, הרי שמסתובבים אצלכם בבית לפחות 16 זוגות של נעלי ספורט מכל הסוגים והמינים. לנעליים האלה, וביחוד ללבנות, יש נטיה קשה מאוד להתלכלך. ומפני שהן לא נעליים רגילות, אפילו אי־אפשר לצחצח אותן במישחה ובמברשת. מה עושים?

פונים למרים־הרוחצת ושואלים את עצתה. "מה הבעיה," עונה מרים־הרוחצת, "קחי את כל נעלי־הספורט שיש לך בבית והוציאי להן את השרוכים המקוריים. תשחילי במקום השרוכים סתם חוט־צמר בצבע לבן וקשרי חוק כל נעל לחוד. את כל הנעליים הכניסי לתוך מכונת־הכביסה (בלי בגדים), הוסיפי אבקת־כביסה רגילה והפעילי את המכונה לכביסה עדינה. וותרי על תהליך הסחיטה והוציאי את כל הנעליים בתום הכביסה. על שולחן במירפסת שימי את כל הנעליים בשורה ותני להן להתייבש בעצמן. לוקח בדרך־כלל יום שלם, ולפעמים קצת יותר.

"עד שהנעליים מתייבשות, השרי את כל השרוכים בדלי עם אבקת כביסה ורחצי אותם ביד, זה מפני שמכונת־הכביסה לא עושה טוב לשרוכים רגילים. יבשי את כל השרוכים על חבל, והחזירי כל זוג שרוכים לנעליים המקוריות שלו."

כה אמרה מרים ועוד באותו לילה התגלגלו אצלי נעליים בתוך המכונה. כל העניין הצליח ממש בלי שום בעיה. אם תלכו עכשיו ברחוב בן־יהודה ותיראו מישפחה שהולכת עם נעלי ספורט מאוד נקיות, תדעו שזו המישפחה שלי. הודתי למרים־הרוחצת בשם כולכן.

סיפור מהחיים

זה שעור לא סיפרתי לכם על אמא שלי, זו פשלה שלי והפסר שלכם. ספרים עבי־כרס אני יכולה לכתוב עליה, אבל נתחיל אחד אחד.

אמא שלי, למשל, כל יום כשהיא קמה בבוקר, במקום "בוקר טוב" היא אומרת את המישפט הידוע: "לא עצמתי עין כל הלילה." ככה היא אוהבת להתחיל את היום. מה לעשות? אבל אבא שלי הוא לא אידיוט, והוא יודע שהגברת ישנה

כמו תותח רוסי ישן. איך הוא יודע? לפי הנחירות שלה, כמובן.

אבא שלי לא עובד נורא קשה במשך היום, ולכן נשאר לו זמן להמציא פטנטים איך לסדר את אמא שלי. לילה אחד, אחרי שהם הלכו לישון, הוא לחץ על הכפתור של הטייפ־קורדר ונרדם. בבוקר, כששניהם התעוררו ואמא שלי ברכה אותו ב"לא עצמתי עין כל הלילה," החזיר האבא שלי את הטייפ להתחלה ולחץ על הכפתור שמשמיע קול.

קולות איומים בקעו מהמכשיר הקטן ואמא שלי שאלה בפחד "מה זה, דובים? איפה הקלטת את זה?" הוא הסביר לה בדיוק איזה דב הוא הקליט ואמר לה שאף פעם, בכל חייהם המשותפים, הוא לא רוצה לשמוע שוב את מישפט הפתיחה שלה. מאז היא קמה בבוקר ואומרת לו: "ישנתי כל־כך רע הלילה!"

כל זה סיפרתי לכם כי מישהו בשווייץ המציא תכשיר נגד נחירות, ועכשיו מישהו אחר הביא אותו ארצה. התכשיר אינו תרופה ועל כן לא צריך מירשם מרופא כדי לקנות אותו בבית־המרקחת. אז ליל מנוחה לכם, ובעיקר לשותפים שלכם למיטה.

לכל דבר יש סיבה

האנשים של מודיעין 14 פשוט שונאים אותי. זה בטוח. 30 פעם ביום אני מבלבלת להם את המוח ב"מה מיספר הטלפון של זה ומה מיספר הטלפון של ההוא. הם בטוחים שאני רוצה להקים לעצמי מודיעין 14 פרטי ולכן אני כל הזמן גונבת להם רעיונות. אגב, בשביל לקבל 30 פעם ביום את 14 צריך לחייג אליהם 8920 פעם, כלומר 264 פעם צריך לחייג בשביל לשמוע פעם אחת את הקול המלטף האומר "מודיעין אחד ארבע שלום."

עכשיו אתם בטח מרימים גבה ואומרים "מה הבעיה שלה, אין לה ספר־טלפון?" לא! אין לה! למה שיהיה לה? ספר־הטלפון האחרון (אזור חיוג תל־אביב) יצא בשנת 1980. השתמשנו בו, קראנו בו, נגענו בו הרבה והספר שהיה עשוי מנייר ולא ממתכת פשוט נקרע. מתוך ביטחון מוחלט שבמדינה תרבותית בוודאי ייצא ספר חדש תוך זמן סביר — שנה, שנה־וחצי — זרקנו את הספר הקרוע והישן. רק אחר־כך הסתבר שאופטימיות וטיפשות הולכים יחד טוב מאוד, במה שנוגע למישרד־התיקשורת. יעידו על זה כל החברים שלי המחכים לטלפון כבר שבע שנים ובטוחים שיום אחד הוא יגיע.

בקיצור, מאז אותו יום מר ונמהר שבו זרקנו בטיפשותנו את ספר־הטלפון הישן והטוב, בשלהי 1980, אני ומודיעין 14 בקשר יומיומי הדוק. בטח שניסיתי למצוא ספר טלפון יד־שניה אבל אין צ'נס. מי משוגע לוותר על ספר משנת 1980 ולהיות תלוי בגורמים עויינים בדואר, באופן יומיומי? שאלתי את הפקידה בסניף הדואר שלי אולי היא יודעת מתי ייצא ספר־טלפון חדש לתל־אביב והיא אמרה שאין לה מושג. זאת אומרת שאפילו ברואר עוד לא מדברים על הוצאה חדשה.

על הלם המחירים

תגידו, אתם יודעים כמה עולה קילו בשר? היום עשיתי טיפשות יוצאת מהכלל ושאלתי את הקצב כמה עולה קילו מהבשר שאנחנו אוהבים (קוראים לזה וייסבראטן). לטובתכם אני לא חוזרת כאן על המחיר שהוא אמר לי, כדי לא לתפוש אתכם בלתי־מוכנים למכה. אתם שואלים אם קניתי? איזה קניתי? מה אני, פראיירית של אירידור? רק עוף, רבותי, מעכשיו ועד להודעה חדשה. למה עוף? כי בגאוניותי לא שאלתי כמה עולה עוף. ואני מתחייבת לפניכם כאן, שמהיום והלאה אני לא שואלת מחיר של שום מיצרך. פשוט קונה, משלמת ומטלפנת לבנק ואומרת שאוברדרפט יש לכל עם ישראל אז למה הם נטפלים דווקא אלי.

הנה מתכון של עוף טעים מאוד. לא, לא קיבלתי אותו מתרנגולת — המצאתי אותו לבד.

המיצרכים:

עוף אחד חתוך למנות; חצי כפית רוזמרין; חצי כפית אורגנו; חצי כפית שמיר וכל התבלינים הירוקים האחרים שאתם אוהבים; 2 כפות חמאה; מיץ לימון; חצי כוס יין לבן יבש; 1 כף קורנפלור; שקית שמנת מתוקה.

הכנה:

מורידים את העור מהעוף ושמים את כל החלקים על מגש. מפזרים עליהם את כל התבלינים. ממיסים את החמאה במחבת ומוסיפים קצת שמן כדי שהחמאה לא תיחרך, מטגנים את כל חתיכות העוף משני הצדדים. מעבירים את החתיכות המטוגנות לכלי פיירקס גדול ושטוח כדי שכל חתיכה תיגע בפיירקס. לתוך המחבת עם החמאה שנשארה אחרי הטיגון מוסיפים את מיץ הלימון ואת היין, מביאים לרתיחה ושופכים על העוף. עכשיו הפיירקס עובר לתנור לחום של 370 מעלות בערך ל־40 דקות. בינתיים מערבבים את הקורנפלור במעט מים ובשמנת המתוקה הבלתי מוקצפת (כמובן), מוציאים את העוף מהפיירקס ומעבירים אותו לכלי־הגשה יפה. את תערובת הקורנפלור והשמנת שופכים לאט לאט לתוך הרוטב שנישאר בפיירקס ובוחשים דקה, כשהרוטב מתעבה שופכים אותו על העוף. מקשטים בפרוסות לימון או בפטרוסיליה ומגישים. בתיאבון.

למה הם עושים את זה? סתם רשלנות, סתם עצלות, סתם חוסר יחס לאזרחים? אני לא מאמינה. הם בטח התכוונו להוציא ספר כבר לפני שנתיים אבל לא יצא להם. שמעתי שגם את מילחמת־לבנון הם התכוונו לגמור אחרי 48 שעות, אבל לא יצא להם.

כל פעם שאני יושבת עם הטלפון על האוזן ושומעת את הצליל של התפוס. אני חושבת ומחפשת פיתרונות לעניין זה. עד שפתאום באה לי ההארה והבנתי למה הפסיקו את הוצאת הספרים: זה כדי שהם לא יוכלו לטלפן אחד לשני, המורדים האלה, השמאלנים, האשפיסטים, מוציאי דיבת הארץ, והרי הם הולכים ומתרבים כל הזמן ומתכננים הפגנות־ענק בכיכר המדינה ומחאות בחברון ועוד צרות צרורות! איך הם יעשו את זה בלי טלפון, האינטליגנטים האלה? הרי כל היום הם מטלפנים אחד לשני ומספרים דברים אימומים, שפה נהרג חייל ופה נהרג ערבי, ופה שרפו שוק וכאן התפוצצה פצצה.

צריך להפסיק עם זה מיידי! המשימה החשובה הוטלה על מישרד־התיקשורת, והוא עמד בה בגבורה. כל הכבוד לכם מישרד־התיקשורת! הרסתם את התשתית של אויבי הארץ הפנימיים. ואם פה ושם עוד מישהו מטלפן למישהו בלי תשתית, הרי מזה אי־אפשר להימנע. אי־אפשר לסגור את הקווים הרמטית.

* * *

אגב, אם מישהו מהקוראים מוכן לתת לי ספר־טלפון ישן של תל־אביב תמורת כרטיס־טיסה לפלמה דה מיורקה או תמורת מקרר 19 קוב — אנא הודיעו לי.

סיפורי סבתא

האם יש לסבא ולסבתא הזכות להיפגש עם נכדיהם?

ההורים והאלמנה
זנחרי לידו: ה"ת הקטנה, עדי, שנקראה על שם אביה. כבר בשלב זה התחילו הסיכסוכים בין האלמנה ובין הורי בעלה המנוח, והם החמירו עוד יותר כאשר נוספו בעיות של חלוקת רכוש. הסבים לא נפגשו עם הנכדות זה יותר משנה.

דעם זהו סיפור מהחיים, כי גם הדמיון הפרוע ביותר לא יכול היה להמציא מריבה כל־כך קשה ועקשנית בין הורים לאלמנת בנם, כפי שגרמה המציאות בין מישפחת שדה ועמליה, אלמנת בנם.

בבקשות שונות שגידונו בבית־המישפט טענה האלמנה כי היא מונעת מבנותיה הקטינות להיפגש עם הסב והסבתא, מכיוון שהם מזיקים לנפש הילדות. לדבריה לקחו ההורים את קרן בת ה־5 ועדי בת ה־2 והשכיבו אותן על קבר אביהן. עמליה טענה כי ההורים גם צילמו סרט וידאו של ההלוויה ונהגו להכריח את הילדות לחזות בו, כאשר הם מסיתים אותן נגד אמן.

מכיוון שנמנע מרוז'ה ואינס שרה לראות את שתי נכדותיהם, בנותיו היחידות של בנם שנהרג, פנו לבית־המישפט כדי שזה יוציא צו שיחייב את האם להתיר להם לפגוש את הילדות. כדי לזרז את ההליכים הם גם ערכו הפגנה ליד ביתה של עמליה בפרדסיה.

העניינים הסתבכו והלכו כאשר לסיכסוך הרגשי נוספו תביעות רכוש. בין עמליה והורי בעלה נותרה מריבה על מכוניתו של אדי, שלדברי ההורים היתה שייכת להם, אך נרשמה פורמלית בשם בנם. האלמנה תבעה את המכונית לעצמה. הסיכסוך הכלכלי שילהב את המריבות על הנכדות. כל אחד מהצדדים טען כי הצד השני משתמש בילדות כדי להשיג את מטרותיו הכלכליות. ולבסוף, במשך שנה ויותר, בעוד התביעות מתנהלות בבתי־המישפט, לא ראו הסבים את הנכדות.

מדור להבהרת זכותו המישפטית של האזרח. אין מדור זה מתיימר לתת יעוץ מישפטי מקצועי. בכל מיקרה יתבן שוניבגלל הבדלים בעובדות.

תדריך

1. **בשנת 1967 נוסף ל.חוק הכשרות המישפטית תשכ"ב–1962" סעיף 28א'. סעיף זה אומר: „מת אחד ההורים של קטין, רשאי בית־המישפט לתת הוראות בעניין המגע בין הורי המת לבין הקטין."**
2. **הסעיף נחקק אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר התרבו יתומים שאמהותיהם אלמנות־מילחמה, סירבו לאפשר להורי המנוח להיפגש איתם.**
3. **על פי פרשנות בית־המישפט, סעיף זה אינו מקנה בעצם זכויות מהותיות לסבים. הסעיף מקנה להם זכות־תביעה בילבד עבור הנכדים.**
4. **זכות זו ניתנה לסבים רק כדי להפעיל את המערכת המישפטית, אשר תקבע מה דורשת טובתם של הנכדים, ורק על פיה תקבע את זכויות הביקור. רק טובת הנכדים היא המנחה את בית־המישפט בכל צעדיו.**

מגע מסוכן

כאשר נישאו ארי ועמליה בשנת 1977 הם היו זוג יפה להפליא. ארי היה גבה־קומה ויפה־תואר ועמליה הדהימה את כולם ביופיה. רקת־גיזרה, בעלת עיני איילה ושיער ארוך ושחור בלטה עמליה בכל מקום.

ארי שירת כרב־סרן בחיל־אוויר והיה משוגע למטוסים. בפברואר 1980 יצא ארי עם שני חברים לטיסה במטוס פרטי משדה־דוב. המטוס התרסק דקה אחרי שהמריא ושלושת נוסעיו נספו בו במקום.

עמליה הפכה בגיל 23 לאלמנה, אם לילדה בת 3, קרן, ובביטנה נשאה עוד תינוקת שנולדה זמן קצר אחרי מות אביה. התינוקת נקראה עדי, על שם אביה המנוח.

רוז'ה ואינס, הוריו של אדי, ראו בילדות הקטנות את כל עולמם, את השריד האחרון שנותר להם מבנם. יחד עם בנם השני, שמעון, ניסו לעזור עד כמה שאפשר לאלמנה הצעירה.

אולם הדבר לא עלה יפה. יתכן שההורים הגזימו בתשומת הלב, והאלמנה ראתה בכך נסיון להשתלט עליה ועל הילדות. בכל אופן, עוד לפני לידת הבת השניה, הצטננו היחסים במישפחה. כאשר נסעה עמליה לבית־החולים ללדת, לא השאירה את בתה הגדולה עם הסבים, אלא בבית שכנים. הדבר פגע עד מאוד בנפשם של הסבים והקרע החל מתרחב עד שהגיע לניתוק מלא.

עמליה מצאה לה בן־זוג חדש, התחתנה, וילדה בת נוספת לבעלה השני. אולם היא לא התרככה. היא ניתקה כל מגע בין בנותיה ומישפחת בעלה הראשון וטענה כי מגע כזה עלול לסכן את נפשן של הילדות ולהזיק להן.

עורכת־הדין נורית פיש, אשר הגישה את כיתבי הטענות של הורי הבעל, הכחישה בכל תוקף כי הילדות נלקחו להשתטח על קבר אביהן וכי הוסרט אי־פעם סרט של ההלוויה. היא הסבירה את שיברון לבם של הסב והסבתא אשר עיניהם כלות לראות את הילדות, וטענה כי טובת הילדות דורשת שלא ינתקו אותן ממישפחת אביהן. הסבים ביקשו שבית־המישפט יצווה על האם לתת להם להיפגש עם נכדותיהם פעם בשבוע ביום חול, ופעם בשבועיים לסוף שבוע.

עורך־דינה של עמליה, יעקב כץ, התנגד להסדר זה. הוא טען כי מישפחת שרה התערבה כל־כך בחייה של עמליה עד שלא איפשרה לה לסדר את ענייניה כטוב בעיניה. נטען כי הסבים ניסו לחטוף את הילדות מהגן ואיימו לא להחזירן.

עמליה ציינה כי היתה מסכימה לפגישות בין בנותיה והסבים, אילו פגישות אלה לא פגעו בבריאות נפשן של הפעוטות. אולם לדעתה יש בפגישות אלה, בנסיבות הנוכחיות, כדי לפגוע בנפשן של הבנות ולהזיק להתפתחותן בעתיד.

השופטת שושנה ברמן, שלפניה התנהל הדיון, ירדה מייד לשורשו של העניין. היא ביקשה כי העובדים הסוציאלים המטפלים במישפחות יבדקו את המצב ויגישו לה דו"ח.

הדו"ח הוגש לשופטת על־ידי שני עובדים סוציאליים, שבדקו את המצב בבית־הסבים ובבית הנכדות. השניים המליצו על חידוש הקשר בין הדורות. אולם בגלל הנתק הארוך ובגלל היחסים הסבוכים בין המישפחות המליצו כי היחסים ישוקמו לאט ובהדרגה, ובינתיים הסבים יפגשו עם הנכדות לפי החלטת השופטת פעם בשלושה שבועות בגן־הילדים, תחת השגחתה המיקצועית של הגננת.

בעוד שלושה חדשים יבדוק בית־המישפט את תוצאות הפגישות ויחליט אם יש צורך לשנות את ההסדר.

ניתוח משפטי

בשנים האחרונות, ברבות מילחמות ישראל, התריפה מאוד הבעיה של פגישות בין סבים לנכדיהם היתומים. במיקרים רבים נישאת האלמנה לבן־זוג חדש ומתעוררות בעיות בעניין חלוקת רכוש עם הורי הבעל הקודם. הסיכסוכים יוצרים מריבות בין הצדדים והנכדים הם הנופלים קורבן. הם מוסתים מצד זה או אחר נגד הצד השני, ובעקבות כך מבקשת האם לרוב למנוע המשך פגישות עם הסבים.

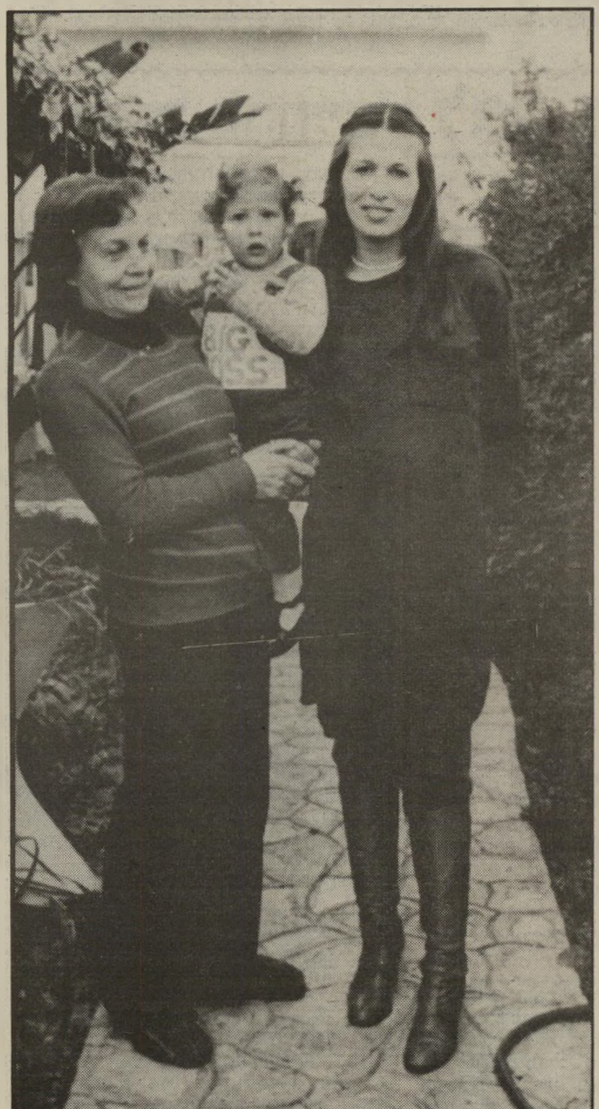
עד שנת 1976 לא קבע החוק כל הסדר מפורש בעניין זכויותיהם של סבים לראות את נכדיהם. כמו כל זכות טבעית נראתה גם זכותם של הסבים יסורית ובסיסית, ואיש לא חלק עליה.

אחרי מילחמת ששת־הימים נוסף סעיף 28א' לחוק הכשרות המישפטית והאפוטרופסות תשכ"ב־1962. הסעיף אומר:

„מת אחד ההורים של קטין, רשאי בית־המישפט לתת הוראות בעניין המגע בין הורי המת ובין הקטין."

בפסק־דין שהתפרסם לאחרונה (המ' ת"א 1307/79 פסקים תש"מ ב' 522) רן השופט חיים פורת בסעיף זה ובפרשנותו.

במיקרה הנדון נרצח אביהן של שתי ילדות קטינות בנסיבות שלא פורט בפסק־הדין. אמן של הילדות היתה מסוכסכת עם חמותה עוד לפני מות הבעל, ואחרי הרצחו החריפו הסיכ־

עמליה ואינס מייד אחרי מותו של אדי. האשה נותרה אלמנה בגיל 23, עם ילדה קטנה ובהריון. התמונה צולמה בבית הסבים, כאשר היחסים היו עוד טובים.

השופט קבע כי הזכות הממשית היא של הנכדים בלבד, וטובתם היא המחייבת את בית־המישפט

סוכים עד כדי אלימות. לבעיה הרגשית נוסף גם סיכסוך על חלוקת הרכוש, הסבתא האשימה את כלתה כי הבן נרצח בגלל הזנחתה, והאלמנה גירשה את הסבתא מביתה, כאשר זו באה לראות את הנכדות.

הסבתא פנתה לבית־המישפט וביקשה לקבל צו המחייב את האלמנה לתת לה להיפגש עם הנכדות. היא טענה לזכות מוקנית. השופט פורת הסביר כי אין החוק מעניק לסבים כל זכות מהותית. הוא רק נותן להם זכות תביעה כדי לממש זכויות של נכדיהם.

פרקליט יעקב כץ, עורך־דינה של עמליה, טען שמישפחת שדה ירדה לחייה.

השופט קבע כי הזכות הממשית היא של הנכדים בלבד, וטובתם היא המחייבת את בית־המישפט. אם יראה בית־המישפט כי פגישה עם הסבים עלולה לפגוע בנפשם של הילדים, להביך אותם או להזיק להם, הרי שעם כל הצער שבדבר, ינתק בית־המישפט את הקשר.

במיקרה שלפנינו היו ראיות מפי פסיכולוגים ועובדים סוציאליים כי

כאשר נשאלו הנכדות בדבר פגישה עם סבתם, הם פרצו בבכי ולא רצו ללכת. אחרי שחקר את הבעיה ואת היחסים הסבוכים, החליט השופט למנוע מהסבתא בשלב זה להיפגש עם נכדותיה. טובתם של הקטינים היא השיקול היחידי המנחה את בית־המישפט בהחלטותיו בעניין פגישות כאלה.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 23)

לטיפול בהם. יתכן שבמרוצת השנתיים הקרובות הם עלולים לסבול, חס וחלילה, מאבדן של אחד ההורים. אך זו רק אפשרות תיאורטית, שמן הראוי להזכירה כאן. דוגמה לבן מזל דלי שנפגע מהשפעתו הקשה של כוכב שב־תאי הוא עמוס ירון, שמסקנות הוועדה לא היו סלחניות כלפיו. כאמור, מאחר שאצל בני מזל דלי נפגעה הקריירה, כאן דוגמה נוספת לאדם שההתקדמות שלו נעצרה לפתע, והוא אינו יכול לצעוד בדרך הקריירה כפי שתיכנן וכפי שאחרים תיכננו עבורו. קרוב לוודאי, שאחרי שכוכב שבתאי יעזוב את מזל עקרב, הוא ימצא את עצמו מתקדם מהר יותר מכפי שציפה וחשב, אך את השנים הקשות עליו לעבור.

בני מזל שור ממוקמים מול מזל עקרב, לכן כוכב שבתאי יימצא בבית השביעי שלהם. הבית השביעי מסמל שותפויות ונישואין. כלומר: החלק הפגיע של בני מזל זה יהיה הקשר עם בני הזוג. בשנתיים הבאות יגיעו חלק מבני המזל למסקנה, שלמרות שאינם אוהבים שינויים והם מעדיפים להיצמד למצב נוח ומוכר, הם בכל זאת ינתקו קשרים שאינם לרוחם. אותם הנמצאים בקשר נישואין או שותפות עם בני מזל שור יצטרכו לוותר יותר מתמיד. מכיוון שהעקשנות המפורסמת של השוורים תוכיח את עצמה בשנתיים הבאות. אם עד עכשיו הם הסכימו לעצום את עיניהם ולהתעלם ממציאות שאינה נוחה להם, כרגע הם יכולים להדהים ולגרום להפתעה לא נעימה לאותם החיים עימם.

וכידוע, שור כשהחליט לנתק, הוא אינו עושה זאת בשלבים ולאט־לאט, הוא מחליט ומבצע כמעט בעת ובעונה אחת. וכאשר הוא הגיע להחלטה – אי־אפשר להחזיר את הגלגל לאחור. השור יצא לדרכו ויגייס את כל החוזק והכוח הגלומים בו, כך שגם אם יסבול שנתיים, הוא ייצא מהם כשהוא בנוי ומוכן לארגן את חייו מחדש.

בני מזל עקרב ירגישו את השפעתו של כוכב שבתאי בצורה החזקה ביותר, מכיוון שכוכב זה יימצא במזל שלהם, וכל עקרב שבשבתאי יעבור על השמש שלו יחוש בצל הכבוד שמכסה את השמש שלו לזמן מה. מכיוון שמדובר על מהלכו של שבתאי בבית הראשון – זה הבית המסמל את האישיות עצמה – קרוב לוודאי שנמצא את בני המזל שונים ממה שהיו קודם לכן.

בשנתיים הקרובות – הם יהיו נתונים בחשבון־נפש נוקב, וזה יביא אותם לבצע שינויים מהפכניים באופיים, באישיותם ובצורת חייהם. המצב החדש ייחשל אותם, וגם אם באופן ריגעי ייטול מהם מעט מהביטחון העצמי ושימחת־החיים – מאוחר יותר יתברר שהם הוסיפו לעצמם כוח, ביטחון ועוצמה רבה לאישיותם, שבדרך־כלל אינה מהחלשות.

לדוגמה נוכל להביט על מה שקורה לשר־האוצר, יורם ארידור, בן מזל עקרב. עד השנה אנשים נהנו מהבטחותיו ומה־סוכריות" שהוא חילק. אנשים לא חשבו על־כך שבמוקדם או במאוחר הם יצטרכו לשלם את החשבון. כעת, משנכנס כוכב שבתאי לעקרב, גם אנחנו וגם ארידור נצטרך לפרוע את החשבונות.

שר־האוצר מאבד מהפופולא־ריות שלו, ומיום ליום נרקמת סביבו איבה ושינאה. אם האדם ברחוב דיבר קודם בשיבחו, כעת הדיבורים כולם נגדו. שכחו לו את "הדברים הטובים", ומאז שבי־תת־הרופאים – הוא נעשה פחות ופחות מקובל ואהוד. קשה להא־מין שהוא יצליח להחזיק מעמד בשנתיים הקרובות.

במדינה

דרכי חיים

מריבת אוהבים בקיץ

הם רבים, מבים, סרנים למישטרה, ומייד מתפייסים וחוזרים לאהוב

החום כנראה משפיע על האוהבים. שני מיקרים שהתבררו השבוע בבית־המישפט נשמעים ממש כמיקרה אחד. הבעלים מכים, הנשים מתלוננות במישטרה, ואחר כך חוזרות בהן, מודות כי הן אוהבות את הבעל, ומבקשות רחמי בית־המישפט.

הזדמנות נוספת. שימעון אלבז (27) נאשם על־ידי גרושתו, כי בשבוע שעבר נכנס לביתם בבת־ים, היכה אותה וחבל בה. כאשר הופיעה האשה לפני שופט־המעצרים ארי זיראב, היתה מחצית פניה עדיין נפוחה ועינה הימנית כחולה וסגורה.

השופט שמע מחוקר המישטרה כי הגבר מודה, בעצם, בכל מעשיו. ולכן לא ראה השופט מקום למעצר ממושך. הוא הציע כי המישטרה תגיש מייד כתב־אישום, והוא יחרוץ את דינו של האיש.

ביום הראשון בבוקר הובא אלבז לבית־המישפט ונאשם כחוק. הוא הודה בחבלה, ואשתו עלתה על דוכן־העדים וסיפרה, כי אלבז הוא בעצם אב טוב ודואג. הוא מפרנס את בתם המשותפת ודואג לה. היא ביקשה מבית־המישפט שלא ישלח את אלבז לבית־הסוהר, מכיוון שאז לא יוכל לפרנס את הילדה.

השופט שמע גם את דיברי הנאשם, והתברר לו כי למרות שאלבז מתגורר עם נערה אחרת על שפת־הים, הוא עדיין אוהב את אשתו ומעריך אותה. הוא התחרט מאוד על מעשיו וביקש מהשופט כי יגזור עליו מאסר.

השופט זיראב החליט, כי בנסיבות אלה יש מקום לתת לנאשם הזדמנות נוספת, וגזר עליו שנה מאסר על תנאי.

אונס כ„אקט של פיוס". גם מיכל עובדיה התלוננה כי בעלה, אברהם, היכה אותה, שבר את אפה, ואנס אותה בחודש יוני. היא סיפרה כי הוא התנפל עליה, גרר אותה לחדר־השינה בביתם ברחוב עמק־ברכה בתל־אביב, הפשיט אותה באיומים ובכוח ואנס אותה. על סמך תלונותיה אלה, הוגש נגדו כתב־אישום והוא נעצר עד תום ההליכים על־ידי השופט חיים דבורין.

אולם בינתיים התחרטה האשה. באמצע חודש יולי פנתה לשופט־שלום תורן וחתמה לפניו על תצהיר המזכה את בעלה מכל וכל. היא הצהירה כי היתה במצב־רוח ירוד במיוחד ומסוכסכת עם בעלה, וכי תוך כדי התגרות האחד בשני נגררו למצב של ריב וקרה מה שקרה. והיא הוסיפה: „אני אוהבת את בעלי מאוד, וסולחת לו על כל מה שקרה. ומבקשת סליחה ומחילה מבית־המישפט, למעני ולמען כל ילדיו של הנאשם."

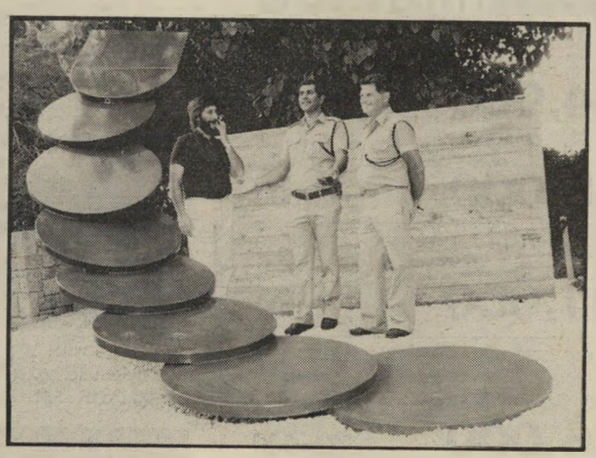

סניגור שרעבי
האשה ביקשה לשחרר את הבעל

על סמך תצהיר זה הגיש הסניגור, אריה שרעבי, בקשה לבית־המישפט לעיון חוזר במעצרו של הבעל.

השופט איתמר פילפל שמע את עדותה של האשה המתחרטת, ואת טענותיה כי בעצם לא היה גם אונס, אלא יחסי־מין „בצער של פיוס". השופט התרשם אומנם כי האשה אוהבת את בעלה, אולם הוא לא השתכנע כי בנסיבות העניין יהיה זה בטוח ונבון לשחרר את הבעל ולתת לו לחזור לביתו. לכן, למרות תחינותיה של האשה המתלוננת, ימשיך הבעל לשבת במעצר עד תום מישפטו.

המשולש הניצחי

פסל אדנבורג ו„זרימה"
משוחח עם הסביבה

שניתן יהיה לראות אותו משלוש נקודות שונות כאשר עוברים בכביש.

„הפסל מורכב ממשולש, כאשר האדמה מהווה חומר מוליך, כשהוא יוצא ממקום אחד לשני ולשלישי, ממשיך את צורתו ומשנה את צבעו על־ידי השפעת האדמה. תפיסת הפסל היא כבר לא מקומית אלא סביבתית.

מימד בלתי־שימושי. „כל חלק מהפסל הוא בגובה של שלושה מטר, ופריסתו שישה וחצי מטר. גודל הפסל נקבע על־ידי הסביבה שבה אני מציב אותו. כל מיבנה שהוא בלתי־שימושי, כלומר שאינו ארכיטקטורה, חייב להיות בעל מימדים כאלה, שישוחח עם הסביבה הקרובה. ובאמת, אחת הבעיות הקשות המעסיקות אותי היא קביעת מימדי הפסל.

„פסל הוא השלמה לסביבה, והוא יוצר עימותים עם בניינים או עצמים קיימים. הוא יכול להוסיף לסביבה מימד בלתי־שימושי אך בעל משמעות. פסל יוצר ציון דרך בעיר."

תושבי הרצליה יתקלו בקרוב בצרור מטבעות ענק שקשה להכניס לכיס. הם יפגשו במטבעות האלה לא פעם אחת אלא שלוש פעמים. הארכי־טקט שמעון אדנבורג אוהב משולשים. פיסלו מורכב משלושה אלמנטים, ויוצב בשלושה מקומות בעיר.

שימעון אדנבורג הוא ארכיטקט במיקצועו, יליד ארגנטינה החי בישר־אל. בשנים האחרונות חש שימעון כי הארכיטקטורה עבורו אינה שלמה ללא פיסול, ואז התחיל לפסל פסלים תפיס־תיים־מונומנטליים, האמורים להיות מוצגים במקומות פתוחים, ולהשתלב בסביבה שבה הם נמצאים.

האדמה במזליך. הפסל שאותו פיסל שימעון נקרא זרימה, והוא עשוי ממישטח קיר־בטון המגיע לנקודת מיפנה, שממנה מתחלף החומר והרעיון. הוא מסביר: „זה כמו בשיחה בין אדם לאדם. גם אז ישנה נקודת מיפנה, שהיא החשובה להבנת היחסים. הפסל הוא אבסטרקטי, דינמי, ונראה בתנועה זורמת. צורתו פשוטה ולא מסורבלת. הפסל מורכב משלושה קטעים, והוא יוצב בשלושה מקומות בהרצליה, כך

אדנבורג ופסל לרעננה
ציון דרך בעיר

11 דירות נוספות במבצע!

מלחמה באינפלציה: רק 100,000 ש"ח והדירה שלך

אברהם גינדי נרתם למלחמה באינפלציה ומוריד מחירים ל-11 דירות. רק 100,000 שקל והדירה שלך. היתרה במשכנתא והלוואות מכספי חברת אברהם גינדי בע"מ.

פתוח במוצ"ש

לרגל המבצע יהיו משרדינו ב-ת"א, ראשל"צ ופתח-תקוה פתוחים במוצ"ש החל מצאת השבת.

משרדנו בלונדון
Morley house 320 Regent st.
London W1R-5AB Tel.6361748

נתניה

גני ניצה הפרויקט היוקרתי ביותר הנבנה היום בנתניה 2 חדרים

מחיר מבצע **$54,000** ~~$63,000~~

3 חדרים

מחיר מבצע **$74,000** ~~$85,000~~

3 חדרים + גג + חדר

מחיר מבצע **$125,000** ~~$138,000~~

פתח-תקוה

בכפר גנים ברח' בן-צבי 4 חדרים

מחיר מבצע **$64,000** ~~$75,000~~

4 חדרים + גג

מחיר מבצע **$78,000** ~~$95,000~~

רח' עין גנים — כרמלי 4½ חדרים

מחיר מבצע **$81,000** ~~$91,000~~

ברח' כץ בנין מפואר בן 9 דירות בלבד 3 קומות עם מעלית

4 חדרים

מחיר מבצע **$66,000** ~~$76,000~~

ברח' חפץ חיים 3½ חדרים כולל מע"מ ופיתוח

מחיר מבצע **$65,000** ~~$72,000~~

תל-אביב

ברח' ארלוזורוב 166 בבנין מפואר בן 10 דירות בלבד דירת 4 חדרים וכן דירה + גג + חדר.

מחיר מבצע **מ-$125,000** ~~$140,000~~

ראשון-לציון

ברח' הירשפלד 3+1 חדרים כולל מע"מ ופיתוח

מחיר מבצע **$55,000** ~~$70,000~~

בגן הברושים 5 חדרים 2 מפלסים צמודים ל-7 דונמים גן ציבורי

מחיר מבצע **$79,000** ~~$85,500~~

נותרו 2 קוטגים בלבד
בגני איתי - במקום היפה ביותר בראשון לציון הירוקה
5 חדרים, 3 חצאי מפלסים

מחיר מבצע **$106,000** ~~$125,000~~

רמת-השרון

3 חדרים + גג + חדר

מחיר מבצע **$79,000** ~~$95,000~~

המחירים אינם כוללים מע"מ

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
כבר המרינה ה באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62 צמוד לתחנת הדלק סונול	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

פרח בדרך לחברון

נסענו לחברון.

בדרך מבית־לחם, בקירבת אחד ממחנות־הפליטים, ראיתי בשולי הכביש נער קטן ואשה עטופת־שחורים — הוא כבן 6, היא, כנראה, אמו.

בהתקרבי, התכופף הנער כדי להרים משהו.

מייד נדלקו כל הנורות האדומות החבויות בגופי. הידיים אחזו בחוזקה בהגה, הרגל לחצה על דוושת־הבנזין. כמויות של אדרנאלין נשפכו לדם, הלב הגביר את פעילותו.

כשהייתי במרחק של כעשרים מטר ממנו, הזדקף הנער. בידו היה פרח אדום, שהרים מן הארץ.

הוא הגיש אותו לאשה.

עוצר קודם

כשהסתובבתי בחברון ביום העוצר, למחרת הרצח במיכללה, נזכרתי בעוצר אחר.

בפעם הראשונה ביקרתי בחברון ב־1946. ערכתי אז כתב־עת בשם במאבק. שהיכה לא־מעט גלים בארץ, ושהופיע לעיתים מזומנות (כשהיה לי כסף לממן גליון). בין המשתתפים בו היה עמוס אילון. היינו בירושלים, היכרנו שתי חתיכות באוניברסיטה העברית על הר־הצופים (אולגה ואליה, בנות ראשון־לציון) והחלטנו לבקר למחרת היום בחברון.

חברון של אז לא היתה שונה מאוד מחברון של היום. זאת היתה עיר ערבית, לאומנית ואדוקה. זיכרונות 1929 עוד ריחפו עליה, והרגשנו כגיבורים על כי אנחנו מסתובבים שם לבדנו. עלינו לשבע המרגות המותרות של מערת־המכפלה, אך לא נכנסנו.

בדרכנו חזרה, בהגיענו לשולי ירושלים, נודע לנו שאנחנו בצרות. אצ"ל פוצץ מוערון של קצינים בריטיים בירושלים, והוטל עוצר על כל השכונות היהודיות בעיר. ולא רק בירושלים: על כל השכונות היהודיות בערי־הארץ הוטל עוצר.

העוצר לא היה מוטל על השכונות הערביות. ירדנו מן האוטובוס בקטמון — אני זוכר שהיתה זאת שכונה ערבית עשירה ויפהפיה — והחלטנו לעבור ברגל עד ליציאה מירושלים מערבה. עברנו רק בשכונות הערביות — וכך השתמרה בזיכרוני מפה די מדוייקת של ירושלים הערבית של אז. לפעמים, כשאני עובר כיום בשכונות אלה, על בתיהן היפים שבכולם גרים עכשיו יהודים, אני נזכר באותו יום.

ביציאה מירושלים עצרנו אוטובוס ערבי, שנסע לרמלה — גם היא עיר ערבית בימים ההם. כיום, כשעוברים ברמלה, קשה לראות מתחת למעטה העכשווי את העיר הערבית ההדורה שהיתה פעם. רמלה, אולי יותר מכל עיר ערבית אחרת, היתה שקטה, בורגנית. ברמלה עלינו לאוטובוס ערבי אחר, שנסע ליפו. התחנה הסופית היתה ליד קולנוע אלהמברה. משם הלכנו ברגל.

על תל־אביב היה מוטל עוצר חמור. הכלניות (כפי שנקראו אז

מערת המכפלה

הצנחנים הבריטיים, בשל כומתותיהם האדומות) סיירו ברחובות. הם לא ידעו חוכמות.

עמוס אילון גר אז ברחוב הירדן, ואני ברחוב בוגרשוב. לא קל היה להגיע הביתה, אבל אני גדלתי בתל־אביב הקטנה, הכרתי בה כל סימטה וכימעט כל חצר, עוד מתקופת היותי חבר אצ"ל, יחד עם אחותו הבכירה של אילון. עברנו בחצרות אחוריות, טיפסנו על גדרות והגענו בשלום.

נזכרתי בכל אלה כאשר ישבתי בביתו של ידיד ערבי בחברון, בשעת העוצר, ושמעתי את סיפוריהם של בני־הבית — איך התפלחו מבחוץ אל תוך העיר בשעת העוצר, איך התגנבה בת־הבית, ששהתה במיכללה בבית־לחם, לבית הוריה. אותן החוויות, אותה המתיחות, אותה השימחה על שהצליחו לחמוק מידי חיילי הכיבוש.

בצאתי מן הבית עברתי על פני כמה כלניות — סליחה, צנחנים. הם סיירו ברחוב. האם רק היה נדמה לי שהבעת־פניהם המשועממת דמתה מאוד־מאוד לזו של החיילים הבריטיים דאז?

יעקב הנביא, עליו השלום

מכיוון שהיינו בחברון, ואפשר היה לעבור ברחובות מבלי להיתקע בפקקים, החלטנו לבקר במערת־המכפלה.

חייל משועמם ישב בכניסה, והגיש לי כיפה מקרטון. לרחל אשתי הגיש רדיד, כדי שתכסה את כתפיה הערומות. ר"ל. כשראה את הבעות־פנינו, התנצל: „אני לא אשם. זוהי פקודה."

חבושים כראוי עברנו על פני אולם־המיסגד, שהיה ריק מאדם בגלל העוצר, ונכנסנו לחצר. עמדה שם קבוצה של חיילים, שנראו כקיבוצניקים, ושתפקידם הוא לשמור על אנשי לווינגר, לבל יאונה להם רע, כשהם באים לחלל את קודשי הערבים.

מכיוון שהיה חם מאוד, נחו כמה חיילים באחד החדרים שבהם הוקמו בתי־כנסת. הם ישבו על כסאות המתפללים, ותלו מבטים בוהים בתיקרה.

ניגשתי אל קברות האבות. הקברים מכוסים בשטיחים ערביים, שרקומות בהם כתובות ערביות: „כאן קבור הנביא יעקב, עליו

השלום..." לפני קיברו של יצחק הנביא, עליו השלום וחסדי אללה, עמד והתפלל יהודי אדוק מארצות־הברית, ולידו (במרחק של כמה צעדים) אשתו החסודה. לא היה עוצר ליהודים מברוקלין, רק לערבים מחברון.

הסתכלתי סביבי. על כל הקירות היו כתובות ערביות עתיקות, שפיארו את חסדי אללה הרחמן והרחום. אין כל ספק: זהו מסגד מובהק. איני יודע אם אכן קבורים במקום הזה אברהם וצאצאיו (מכיוון שאני אדם ספקני, אני מפקפק בכך מאוד־מאוד). אך אני בטוח לגמר שהמיבנה הוא מוסלמי, ושהיה מוסלמי במשך הרבה מאוד שנים. התעקשותם של יהודים מאמינים להשתלט על מיסגד זה ולגרש ממנו את המאמינים המוסלמיים, על סמך האגדה המפוקפקת כאילו נקברו שם לפני יותר מ־3500 שנה אבות המיתוס היהודי (והערבי) — התעקשות זו נראית לי מטורפת, לא פחות מטירופו של האיש המנצח על כך. לטירוף שלו, לפחות, יש תעודות.

ביציאה החזרנו את הכיפה ואת הרדיד. החייל היה שקוע בקריאת בלש.

הגמד בעל־המצלמה

שנה בצל הסכנה הוא סרט בעל שני מישורים. לצופה הרגיל זהו סרט עלילתי מרתק. לעיתונאי זהו סרט המציג בעייה מוסרית מיוחדת.

זהו סרט אוסטרלי נוסף (מדוע הם יכולים לעשות סרטים כל־כך טובים, לעזאזל?) על כתב־טלוויזיה אוסטרלי שנשלח לסקר את המתרחש באינדונסיה בשנת 1965 — שנה שבה התנדנד המישטר על סוקארנו בין מהפכה קומוניסטית והפיכה פאשיסטית. הוא מראה פנורמה של ארץ אומללה ושסועה בעולם השלישי: הרעב ההמוני, הילדים המתים מרעב וממחלות, חיי־המותרות של שיכבה טפילית קטנה, התגוננותו של האיש שהנהיג את מלחמת־השיחרור והשוקע בביצה של שחיתות ואהבה־עצמית, גנרלים מגוחכים ותאווי־שילטון.

לנו, בישראל הדמוקרטית (ליהודים, לפחות), המפותחת והשבעה, קשה לזכור כי כזה המצב בארבע חמישיות של העולם. אנחנו אחד האיים, שהם החריגים, ולא הכלל.

העלילה מתמקדת בקבוצה קטנה של בני־אדם, הנקלעת תמיד למקומות כאלה: העיתונאים, המרגלים והדיפלומטים הזרים.

העיתונאים מתחלקים לשני סוגים: הציניקאים והמעורבים.

הציניקאים הם העורבים והתנים של כלי־התיקשורת, המגיעים בלהקות לכל מקום שבו קורה אסון. יש להם רק מטרה אחת: להשיג את התמונה, את הסיפור. לשם כך הם מקבלים על עצמם סיכונים עצומים, נהרגים לא פעם, נפצעים ומוכים. בהפסקות הארוכות בין אירוע לאירוע הם משתכרים, מחפשים וונות, מרכלים, מתפארים, מנסים לדפוק זה את זה.

ראינו אותם פעמים רבות בארץ, ולאחרונה במילחמת־הלבנון. אפשר היה להיתקל בהם במלון אלכסנדר במיזרח־ביירות, בבסיס העורפי של דובר־צה"ל בקיבוץ גשר־הזיו, בבארים של בתי־המלון היותר־יקרים בתל־אביב ובירושלים.

יש והם ציניים באמת. לא איכפת להם מי הורג את מי, כל עוד יוצא מזה סיפור טוב. הם מטפסים בסולם הקאריירה, כשהשלבים הם אסונות של עמים שלמים.

לא פעם, כשישבתי עם אחד מהם והתחלתי קצת לגרד, גיליתי מתחת למעטה הציניות אדם רגיש. שעטף את עצמו בהכרה מלאה במעטה של ציניות, כדי להחזיק מעמד. לאחרים יש מין אידיאליזם מוזר, כימעט פרוורסי. הרדיפה אחרי הסקופ היא לגביהם כמו הרדיפה אחרי רוח הקודש לגבי אדם מאמין. וכשם שהעורבים והתנים ממלאים תפקיד חיובי וחשוב — הם מעין אוספי־האשפה של הטבע — כך ממלאים גם עיתונאים אלה תפקיד חיוני בחברה המודרנית. רק תודות להם רואה העולם ושומע.

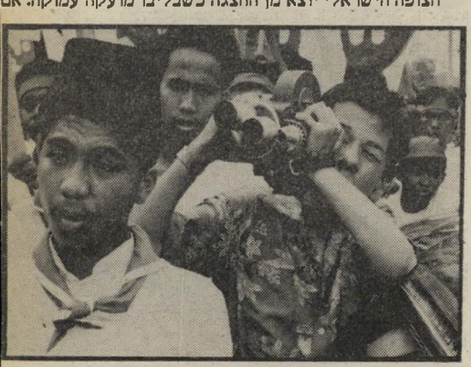
אך יש גם סוג אחר של עיתונאים: אותם שהם מעורבים בכל נימי נפשם במה שמתרחש סביבם, שבידיהם הפכו המצלמה, הרשמקול ומכונת־הכתיבה כלי־נשק במילחמת בני־אור בבני־חושך. הם רוצים לשפר את מצב המין האנושי גם בארצות רחוקות.

גיבור הסרט, גאי האמילטון (מל גיבסון) נקרע בין שתי התפיסות העיתונאיות. הוא מוכר את אהבתו לדיפלומטית־המרגלת (סיגורני ויבר הנהדרת, שאי־אפשר שלא להתאהב בה במהלך הסרט) תמורת סקופ מסוכן. אך ככל שהוא מתקרב למאורעות, כן גוברת מעורבותו. אהדתו נתונה למהפכנים, הלוחמים הנואשים לגאולת הנרכאים והמושפלים. בסופו של הסרט הוא עיתונאי כלבבי. כי אני דוגל בעיתונות מעורבת. אני שונא עיתונאים ניטרליים, ציניים, נטולי רגשות, כדאיניקים. עיתונות בלי הרגשה של שליחות נראית לי כיחסי־מין בלי רגש. זנות, בקיצור.

אך הגיבור האמיתי של הסרט הוא דמות בלתי־נשכחת: צלם־עיתונות מקומי, בשם בילי קוואן, כימעט גמד, שאותו מגלמת שחקנית־התיאטרון לינדה האנט. זהו פטריוט הכואב את כאב עמו, ושמומו הגופני מונע ממנו להגשים את מאווייו הגופניים. הוא מנסה לעזור לשיחרור עמו ולחיות את אהבתו באמצעות אחרים — ונדמה לו שהוא מנהל את חייהם בעזרת כוחות נסתרים. דווקא דמות מוזרה ומעוותת זו מסמלת בסרט את האידיאליזם העיתונאי הטהור.

סופו של הסרט הוא כסופה של אינדונסיה עצמה: הפיכה פאשיסטית של הגנרלים, שחיטה המונית של לוחמי־החופש (באינדונסיה, כמו בארצות רבות באסיה, הם לחמו תחת דגל הקומוניזם) ושקיעת הארץ באפלה עמוקה של רודנות, שחיתות ורעב.

הצופה הישראלי יוצא מן ההצגה כשבליבו מועקה עמוקה. אם

בילי קוואן ב„בצל הסכנה"

אינו מסוגל לשכוח את הכל מייד, הוא יודה — בשעת ארוחת־הערב הדשנה — לגורלו על כי הוא חי בארץ שהיא שונה ואולי — מי יודע — גם יחליט לעשות משהו כדי שתישאר כזאת.

מזג־אוויר כחול־עיניים

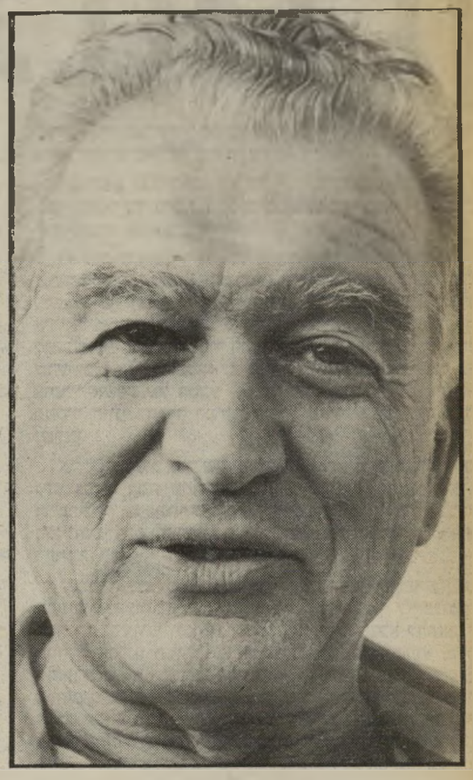
הצעירה כחולת־העיניים שלחה בי, מבעד למירקע, מבט רב־משמעות.

„מזג־האוויר," כך הבטיחה לי, „יהיה נאה."

אחר־כך נראו על המירקע פרטי מזג־האוויר, על פי הרשימה האינסופית הידועה. העוברת על כל חלקי ארצנו האדירה, מבל לפסוח אף על עץ או ג'בל אחד. למדתי שאצלנו, בעיר־השדרה תל־אביב, יגיע החום ל־30 מעלות. בדמיוני יכולתי להוסיף גם את מעלות הלחות. בקיצור: גיהנום.

איך יכול מישהו בארץ־ישראל להעלות על דעתו שמזג־אוויר של 30 מעלות־חום הוא „נאה"? פשוט מאוד: זה מתורגם מארצות־הצפון, שבהן מבשרות נערות־כחולות־עיניים אחרות את מזג־האוויר. ושם יום של שמש הוא, באמת, „נאה".

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה ה

אמנון אריאלי:

„מהערוץ השני יסבלו העיתונים הגדולים!"

יקום או לא יקום הערוץ השני? כולם מאמינים שיקום. המתנגדים הגדולים ביותר להקמת הערוץ השני הם העיתונים. בין נימוקי הסכנה לעיתונות חופשית. מבצבצים שיקולים כלכליים. ברור לגמרי שחלק גדול מהכספים המוצאים על פירסום יעברו מהעיתונות לערוץ השני. שאלתי את אמנון אריאלי, מפירסום „אריאלי":

● **אם מיספר מסויים מחליט להוציא מיליון דולר לשנה עבור פירסום מוצריו, כמה מהסכום הזה הולך לעיתונים?**

קצת יותר מחצי הולך לעיתונים. השאר הולך לקולנוע, לרדיו, לפלקטים, לקידום מכירות.

● **וכמה מתוך אותו מיליון דולר ילך לעיתונים אם יקום הערוץ השני?**

מעט מאוד. בעיקר יסבלו העיתונים הגדולים, מעריב וידיעות. כולם יודעים שאין כוח פירסומי יותר טוב מטלוויזיה.

● **מה קרה לעיתונים בארצות אחרות אחרי שנפתחו שם תחנות טלוויזיה עם פירסומת?**

היתה ירידה עצומה, אבל אחר־כך לאט לאט עלה שוב. כי בכל זאת יש אינפורמציה שאפשר למסור רק בעיתון, אבל אף פעם המצב של הפירסום בעיתונות לא יהיה כמו שהוא היה לפני עידן הפירסום בטלוויזיה. ברור שזו תהיה מהפכה, כולם יודעים את זה. לכן גם הטלוויזיה מנסה לשתף את העיתונים בהכנסות מהפירסום.

● **באיזה דרך?**

לתת להם חלק מהכסף, כמו שיש לעיתונים חלק כספי מהפירסומת ברדיו. זה חלק מזערי, רק בשביל לסתום להם את הפה.

ציפי שביט:

„אני פשוט אשה עם הרבה מזל!"

כבר הרבה מאוד שנים דבוק לשם ציפי שביט התואר „בדרנית ילדים." השבוע נודע לי שציפי קיבלה את התפקיד הראשי ב„האידיוטית" בתיאטרון „לילך." שאלתי אותה אם אלה סימנים ראשונים של התבגרות.

לא, לא התבגרתי. אני רק עושה עוד סוג של עבודה. למעשה כבר שיחקתי בתיאטרון למבוגרים. שיחקתי בהלו דולי בהקוקו והסרפן ובדבר מצחיק קרה לי בדרך לסואץ, כך שאני חוזרת, אמנם אחרי העדרות, לרחם מוכר, חם ונעים.

● **בכל זאת, בשנים האחרונות עשית רק דברים לילדים. איך פתאום נזכרו בך לתפקיד הזה?**

את יודעת איך זה — במיקרה עברתי ברחוב כשבמיקרה מישהו שחיפש מישהי לתפקיד ראשי בהאידיוטית עבר שם, וגם במיקרה נעצר לידנו מישהו שאמר שאני מאוד מתאימה לזה. תמיד זה מתחיל ככה. ככה זה בטח התחיל גם בעניין של הילדים. אני לא זוכרת בדיוק, מי בכלל יכול לזכור משהו בחום הזה?

● **ציפי מי את בעיני עצמך, שחקנית תיאטרון או בדרנית?**

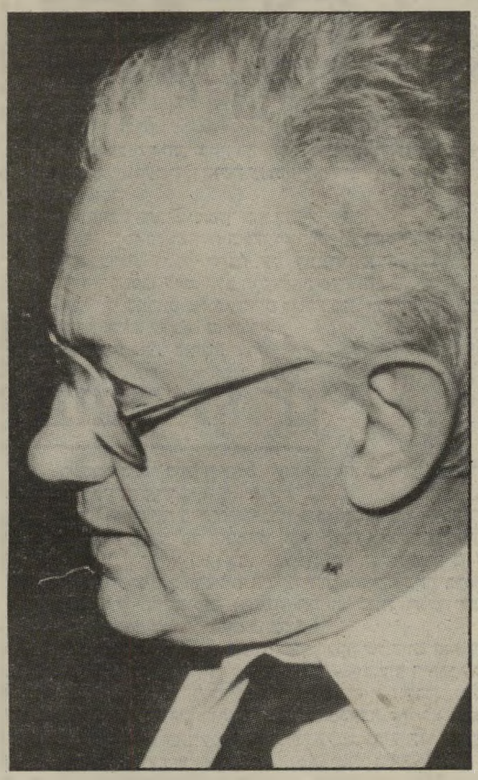
אני באמת לא יודעת. אני פשוט בן־אדם עם המון מזל. ומזל זה אפילו לא קשור בכישרון, זה משהו שאלוהים נותן.

● **יש לך חלומות להיות דסדמונה, למשל?**

מה פתאום? בכלל לא! כל החלומות שלי זה כאלה של בריאות ואושר ושהילדים יגדלו טוב, טפו טפו טפו.

● **ובחיים המיקצועיים?**

מה אני אגיד לך, אולי לשחק עם ברברה סטרייסנד. אבל לא ניראה לי שזה יסתדר השנה.

פרופסור מוריס לוי:

„צריך אומץ־לב גדול לבצע השתלה!"

הפרופסור כריסטיאן ברנארד, חלוץ משתילי הלב בעולם, ירד מעל בימת הרפואה בגלל דלקת־פרקים שממנה הוא סובל מזה שנים. כמה מוזר שמדע, אשר הצליח להשתיל לבבות בחזות של אנשים אחרים, לא הצליח להתגבר על מחלה כמו דלקת־פרקים. פרופסור מוריס לוי, ותיק מנתחי הלב בארץ, מכיר את הפרופסור ברנארד כבר שנים רבות, מהזמן שבו השלתמו יחד במיניאפוליס בארצות־הברית. שאלתי את פרופסור לוי האם נכון שכישרונו של ברנארד ברפואה היה גדול ככישרונו ביחסי־ציבור.

מפני שאני מכיר את האיש הרבה מאד שנים אני לא רוצה להתייחס לרצון הפירסום שלו.

● **איזה מין איש הוא?**

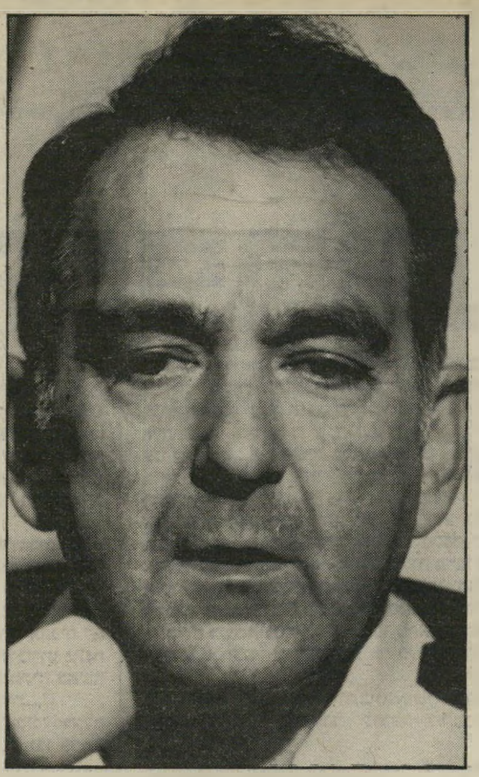
איש חכם מאוד, נחמד מאוד ובעיקר אמיץ מאוד. צריך אומץ לב גדול מאוד כדי להשתיל לב, במיוחד בפעם הראשונה בהיסטוריה.

● **לפני ביצוע ההשתלה הראשונה נעשו בוודאי מחקרים רבים. האם היה זה ברנארד שעשה אותם?**

לא, את המחקרים עשה בעיקר איש בשם נורמן סמאי. ברנארד זכה בפירסום בעולם, אבל בעולם הרפואי ידוע גם נורמן סמאי.

● **מתי יתחילו להשתיל לבבות בישראל?**

אני רואה שאת ממש לא מתמצאת. אני כבר עשיתי שתי השתלות בבית־החולים בילינסון. זהו. אין לי זמן ליותר שאלות.

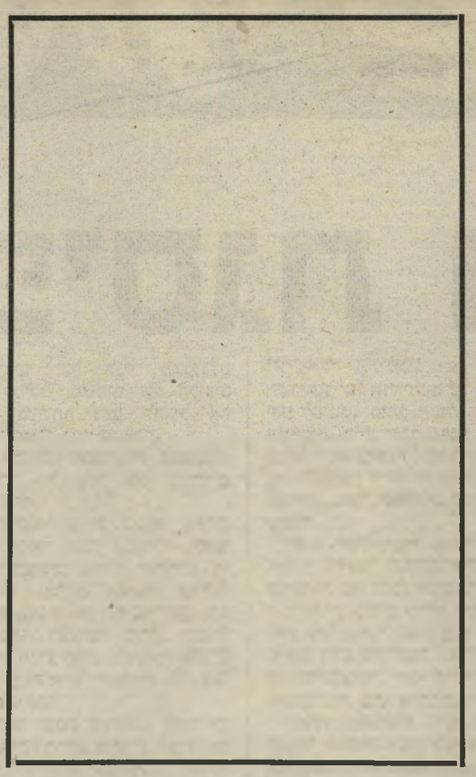

אריה איבצן:

„נשקיע הכל עד שתהיה פריצת דרך!"

אמיל גרינצווייג נרצח לפני כימעט שיבעה חודשים, ועד היום טרם נמצא הרוצח או הרוצחים. בימים אלה פירסמה משטרת ישראל כי היא תשלם מיליון שקל למי שיתרום לתפישת האשם. המישטרה גם ביקשה מהציבור לעזור לה בחקירת אנשים מסויימים, שהיו במקום הרצח, ואשר תמונותיהם פורסמו השבוע בעיתונים. שאלתי את מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, מדוע הם חיכו כמעט שיבעה חודשים כדי להציע פרס כספי וכדי לנסות ולמצוא את האנשים המצולמים בתמונות, שבוודאי אינן תמונות חדשות:

הנקודה של הכסף אינה משמעותית. כבר נאמר לא פעם שנפצה בכסף את מי שיתרום לחקירה הזאת. בשלב מסויים של החקירה הזאת, שהיא אחת המעמיקות ביותר שמישטרת ישראל ידעה, אנחנו זקוקים לעזרת הציבור והעיתוי אינו מיקרי. אני מציע לא לראות בפרס הכספי הזה משהו מיוחד, זה רק אחד מתהליכי החקירה. כדי לתת לך מושג, אומר כי בדקנו עד היום אלפים של רימונים, נאלצנו לתכנת תוכנות מיוחדות למחשב שלנו, חקרנו מאות רבות של אנשים. המישטרה ושירות־הביטחון משקיעים בחקירה הזאת כל מה שאפשר, ונמשיך להשקיע הכל עד אשר תהיה פריצת דרך של ממש.

אל"מ (מיל') יצחק יבנה:

„ההאשמה היא חסרת ביסוס וחסרת הגיון!"

סיפרו של נחום מנחם, „מתחים ואפליה עדתית בישראל", שראה אור בימים אלה, נתן דחיפה לעוד סידרת האשמות מצד בני עדות המיזרח לכיוון האשכנזים. אחת ההאשמות, אשר צוטטה בכל העיתונים, היא כאילו חיל־האוויר הישראלי משתמש במיבדקי־טיס שהומצאו בדרום־אפריקה (ושנעשו במיוחד כדי שהכושים לא יוכלו לעבור אותם). זאת לפי דעת המאשימים הסיבה שבני עדות המיזרח בארץ אינם מצליחים להתקבל לקורסי הטיס בארץ. מעניין מאוד מה היה קורה אילו איזה אשכנזי היה מנסה להשוות את בני עדות המיזרח בארץ לכושים בדרום אפריקה, אבל אף אשכנזי לא עשה את זה.

פניתי אל אל"מ (מיל) יצחק יבנה, מי שהיה מפקד בית־ספר לטיס, ושאלתי אותו, האמנם הובאו המיבחנים מדרום־אפריקה:

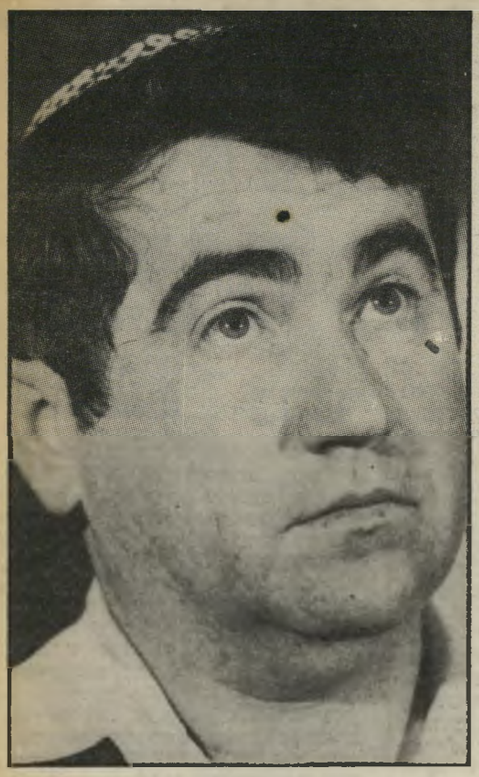
ההאשמה הזאת היא לא רק חסרת ביסוס אלא גם חסרת הגיון. אם היו אומרים שהאמריקאים המציאו מיבחנים כדי להכשיל את הכושים, מילא. אבל איזה בעיה יש לאפרטהייד בדרום־אפריקה להגיד שהכושים לא ניגשים בכלל לבחינות? אבל לעצם העניין, בהתחלה כל מיבחני הטיס בעולם המערבי היו דומים, כי הם נערכו על בסיס המיבחנים האנגלים והאמריקאים. גם אנחנו למדנו מהם וגם דרום־אפריקה למדה מהם. במשך השנים כל מדינה שיפרה ושינתה את המיבחנים לפי הצרכים שלה. לנו יש מיבחנים סוציומטריים שהם כולם פרי פיתוח וניסיון ישראלי. בשום מקום בעולם אין מבחנים כאלה.

● אתה היית האיש שנשלח לאוגנדה, בזמנו, כדי להקים את חיל־האוויר של אידי אמין. מה דעתך על רמת הטייסים שם?

כמו של הטייסים בארצות ערב, כלומר הרבה יותר נמוכה מרמת הטייסים שלנו.

● יש לך הסבר לזה?

יש לי הסבר ארוך מאוד. אנסה להגיד את זה בכמה מילים. בין התכונות הנדרשות לטייס־קרב מעולה, שתיים הן חשובות במיוחד: צורת חשיבה מופשטת ותפישה מרחבית. לפי מחקרים שנעשו בעולם, תכונות אלו מתגבשות אצל אדם בין גיל 0 לגיל 4. ההבדל בחינוך נובע מהבדל ברמת הציפיות של המישפחה ובעיקר מצד האם מילדיה. נשים מיזרחיות שואפות לילד בריא, חזק ועוד תכונות מסוג זה. לעומתן נשים מערביות (בארץ זה ספרדים ואשכנזים, אבל ההבדלים האלה ישנם באירופה בין הדרום והצפון או בין שיכבה כלכלית מסויימת לאחרת) מחשיבות בעיקר חינוך והשכלה של הילד. מחקרים הוכיחו שאמהות אשכנזיות בארץ מדברות אל הילדים מגיל 0, משחקות איתם ונותנות להם גירויים אשר במשך השנים מפתחים דווקא את שתי התכונות שהזכרתי קודם, ושבלעדיהן לא יהיה טייס־קרב טוב. אגב, יוצאות דופן בקרב האמהות הספרדיות הן האמהות התימניות, שלהן מסורת של לימודים בחדר, ושאיפה גדולה יותר ללימודים והשכלה, זאולי זה יסביר את העובדה מדוע בין הטייסים המיזרחיים בצה"ל (שהם אחוז נמוך ביותר) יש אחוז גבוה יחסית של תימנים.

זבולון המר:

„אקצץ, אם אראה אור בקצה המינהרה!"

ארץ של גיבורים אנחנו. אף אחד כבר לא נבהל מעליות מחירים שבועיות, מהטלת מיסים והיטלים שונים ומשונים. ממילא אף אחד לא זוכר ולא יודע מחיר של שום דבר. כולנו כבר התרגלנו למילוות ולהלוואות שאנחנו מלווים לממשלה. אבל כל זה עד שרוצים לנגוס גם נגיסה גדולה בחינוך של ילדינו. פורסם ששר־האוצר רוצה לבטל את חוק חינוך תיכון חינם. שאלתי את השר זבולון המר מה הוא הולך לעשות:

עד כמה שאני יודע, זה לא נכון. היום היתה לי שיחה עם האוצר. בשיחה הועלו רעיונות שונים אבל לא דובר על נושא ספציפי. אולי שר־האוצר חושב שצריך לבטל חוק חינוך תיכון חינם, אבל בשיחה איתי זה לגמרי לא עלה. דיברנו על הסכומים. הם רוצים לקצץ 50־60 מיליארד שקל.

● כמה מתוך זה יהיה חלקו של מישרד־החינוך?

גם זה לא נאמר בפירוש, אבל אני מניח שמדובר במיליארדים של שקלים.

● תוכלו לעמוד בזה?

אם הולכים על תוכניות חרום ממש, אני מוכן. אבל קודם צריך לראות את התוכנית כולה. אני רוצה לדעת מה הטיפול במיגזרים אחרים. בינתיים אני רואה שהכבישים מלאים מכוניות משנת 1983, כולם נוסעים לחו"ל, קונים וידיאו ומוצרי מותרות אחרים. בשביל לקצץ בתקציב החינוך אני צריך לראות אור בקצה המינהרה, ולדעת שזה באמת נחוץ מאוד. אבל שוב אני אומר: לא דובר על ביטול חינוך תיכון חינם.

● ומה אם ידובר בזה?

אני אאבק בכל כוחותיי נגד הביטול.

טיול לפיסגת הספרות

פתיח

בן־נר

הרומן רחב־היריעה שאותו פירסם הסופר **יצחק בן־נר** לפני כחודשיים, הינו ההישג הספרותי החשוב ביותר של סופר יליד הארץ. הרומן פרוטוקול* מביא את סיפורו של תא קטן של בולשביקים קיצוניים, בחיפה של שנות העשרים. פרוטוקול הוא סיפור רחב־יריעה, המביא גלריה של דמויות, הצעות בין אירועים היסטוריים מקומיים ועולמיים. מעבר לעיסוק הבולשביקי־טרוצקיסטי, מהווה פרוטוקול סיפור של תא מהפכני קטן, שהוא מעבר לסיפור שאותו מספר בן־נר.

פרוטוקול הוא סיפור של קלוסטרופוביה אידיאולוגית, של קבוצת אנשים המתבשלת במיץ של עצמה. הסיפור מתאים לתא הלאומני שהקיף את **אורי צבי גרינברג** הימני בשנות השלושים והארבעים, למק"י של שנות החמישים, מצפן של שנות השישים, כך של שנות השבעים — בלא הבדל של אידיאולוגיה.

הרומן של יצחק בן־נר, מעבר לעיסוקים אלה, הוא גם סיפור של ממש. סיפור של אהבות ובגידות, של נקמות, רציחות ושאר מעשים בשוליה של ההיסטוריה. פרוטוקול הוא החוויה הספרותית המרתקת ביותר שנכתבה עד כה בישראל. חוויה ספרותית מרתקת שכזאת, שמבקרי הספרות והפרופסורים לספרות עדיין לא מצאו את המישבצת שבה ניתן לשבץ רומן מעולה זה.

יש בפרוטוקול העוצמה הספרותית של הרומנים של **זיגפריד לנץ, דורים לסינג, נורמן מיילר** וסופרים בעל־חשיבות אחרים.

פרוטוקול

פרוטוקול הוא סיפור־תעלומה, על צוואתו האחרונה של מנהיג המהפכה הסובייטית **ולאדימיר איליץ' לנין**, צוואה שהעניקה את הבכורה, ליהודי **לב טרוצקי**, על פני הגרוזיני **יוסף** (.שמש העמים ומאור האנטשות").

* *יצחק בן־נר – פרוטוקול; הוצאת כתר; 475 עמודים (כריכה רכה).*

סטאלין. צוואתו של לנין מתגלגלת בדרך־לא־דרך לקיבוץ משמים של חלוצים בעמק־יזרעאל, ובעזרתה ניתן להציל את טרוצקי מהוצאה־להורג בידי סטאלין.

אך בהתאם למסורת הספרותית מתפענחת תעלומת צוואתו של לנין רק בעמודים האחרונים של הספר.

סיפור פרוטוקול נפתח במוות בעמק. אהובתו של המספר מתה (.**שרידי היחסי והנעורים כמו נוטפים ממנה ואובדים על הארץ, בשלולית עבודה, ומראה כמראה זקנה...**"). המספר נוטש את הקיבוץ שם מתה אהובתו, עם בתה הפעוטה בידיו, ובמוחו מחשבת־נקם על חברו הטוב למהפכה **מנחם אקרמן**, שניהל עימה פרשיית אהבים שכתוצאה ממנה נולדה התינוקת.

בדרכו מתמוטט המספר־המהפכן, ששב זמן קצר לפני כן מהר־הדרוזים, מניסיון לעורר שם מרידה כנגד השילטון הצרפתי. למראה הניסיונות להפריח את עמק יזרעאל מציין המספר בהגיגיו את בחינתו לציונות־החלוצית: .**מדינת נייר יהודית מבקשים הם להקים כאן; ממדרים לבנות כמטוזרסים. עד שתרעם הארץ וייחרב הכל...**"

ליד אחד מהישובים שבעמק, **תל־שמאם**, השוכן לשולי מסילת רכבת העמק, מתמוטט המספר. אחרי כמה ימי החלמה במקום הוא משאיר את התינוקת בידי המתיישבים שם.

המספר מתחיל לתכנן בראשו את ניקמתו במנחם אקרמן, המנהיג את אחד מפלגי המיפלגה הקומוניסטית, הפלג בעל הנטייה הטרוצקיס־טית. הוא מגיע לתל־אביב כדי לאתר את אנשי הפלג הגדול יותר של המיפלגה, ולנצל את שירותיהם לניקמתו. הרחוב התל־אביבי מתואר על ידו דרך תור לאוכל במיטבח הפועלים: .**איני מכיר איש מן העומדים בתור. בכל שבוע מביאות האוניות לחיפה וליפו סחורות נוספים, מחשטי מזל, ציונים־טים, אידיאליסטים, ממזרים, חולמי חלומות, עלובי־נפש; ילדים שברחו מבתי הוריהם. כמוני, באשר עלו לילדולי זקן ראשונים בסנטריהם. אבאנגזוריסטים רומאנטיים...**"

בראש התא הקומוניסטי התל־אביבי שאליו מגיע המספר ניצב **אוריה**, ולידו משמשים **יזרעאלי וויימן** האידיאולוג (.גם את השגותיו של אחד־העם על הציונות הרוחנית ידע למיטט. .סחר התה, היה קורא לו, בברז איך־קצה. .סחר־התה מדבר על שלשתינו בעל מרכז רוחני עליון ללאום היהודי, שיקום בבחזה של השאיפה היהודית לצדק מוחלט, צדק ללא גבולות, והרי האיחולת הנה כבר בהגדרה זו עצמה...").

התא הקומוניסטי מוטרד מהקשרים שבין אקרמן החיפאי **לזינוביאב** במוסקבה, ושאר פעילויות של הפלג הקיצוני.

בינתיים, בשלב הידוק קשריו של המספר עם התא התל־אביבי, הוא מפתח פרשיית אהבים עם חלוצה בשם **מיראבל** (.**איני יודע מדוע נתנה את לי להבתה. ואני הרי לא אהבתיה כאשר אהבתי את שתי אהובותי האחרות...**")

באחת מפגישות התא התל־אביבי מגלה המספר בגומחה בבית־השימוש תיק ובו פרטיו (.**מי שהבין את תיקי, היטיב להגדיר בכמה־שורות יבשות את מעלותי וחסרונותי. אבן: רגשן, פאטאליסטן, אגרסיבי, אמיץ ויישר. מכל אלה יש בי, ויתכן כי בעצמת רגשותי עלול אני להחטיא את המטרה. ככתוב. אם כך, מדוע בחרו בי למילחמתם החשאית באקרמן ובחבורתו?**")

המספר יוצא למשימתו בחיפה, לאותו תא בולשביסטי. כבר בפגישה הראשונה מספר לו אקרמן על הצלחות התא: .**היתה גאוה בדבריו ובעיניו על שהצליח לרתום לקבוצתו חבר ערבי. והלא זה גם רצתם המפורש של החברים בקומאינטרן*...**". המספר מתאר את 18 חברי התא, ובוחן אידיאולוגית את כל המתרחש

* *האירגון הקומוניסטי הבינלאומי, שנועד תחת השפעת מוסקבה לחולל מהפכות במדינות המערב.*

גיבורי־תעמולה לב טרוצקי ואדולף יוסה
סוד ה־צוואה" שהצילה את טרוצקי

פרופיל

קוסם המילים מכפר יהושוע

ברשימת־ביקורת שפירסם העולם הזה ב־1959 (העולם הזה 1143), על אחת מהחוברות הראשונות של כתב־העת קשת, נכתב בין השאר על סיפורו הראשון של הסופר **יצחק בן־נר**: .**אחד מהם**. **המיגדל**, סיפורו של צעיר (22), **בן הכפשב בפר־יהושע, יצחק בן־נר**. **מעלה נושא מעז. מוקיע בריקע את האחידות מנמיכת־ערך־האדם. שכפשה הצבא על חיילו...**"

סיפור־בכורה זה של יצחק בן־נר ראה אור מעט אחרי סיפוריו הראשונים של **אברהם ב' יהושע**, ומעט לפני פירסום סיפור־הבכורה של **עמוס עוז**. מבחינת גיל ספרותי מקביל יצחק בן־נר לא"ב יהושע ולעמוס עוז. אלא שעולמו הספרותי, מעמדו ועדכו — שונים לחלוטין מאלה של יהושע ועוז.

א"ב יהושע תירגל במשך עשור שנים תרגילים ספרותיים בין נוסח קאפקא ונוסח עגנון, מבלי שיגיע לנוסחת יהושע, ועמוס עוז הצליח ליצור נוסח לשוני עזיז, ושניהם הובילו במשך עשור שנים במירוץ ספרותי סמוי, כשהם מותידים את בן־נר מחוץ למירוץ.

כאשר פירסם עמוס עוז את סיפורו מיכאל שלי, שעורר תחושות מאוד לא־ספרותיות אצל גברות רבות, פירסם יצחק בן־נר, את סיפורו האיש משם (בהוצאת עם עובד). עוז קצר תהילה, בעוד שסיפורו של בן־נר זכה להתעלמות מזלזלת של הביקורת הספרותית של אמצע 1967. בניגוד לשיר־ההלל הביקורתי שהכתיר כתרים לעוז, חסאה הביקורת לבן־נר, שכמך כל הרצף ההיסטורי הספרותי, סיפרו חשוב עשרת־מונים מסיפורו של עוז.

בעוד שא"ב יהושע ועמוס עוז התחבטו במציאת נוסחה לשונית־ספרותית, שתאפיין את העברית ואת הישראלית, של שנות השישים והשבעים (מבין השניים היה זה רק עמוס עוז, שהצליח בשנים האחרונות לפתור בעייה זו), היה זה יצחק בן־נר שהצליח לפרוץ פריצה ספרותית גדולה, ולהעניק לקורא הספרות העברית אמינות לשונית־תיאורית בסיפוריו.

בראשית שנות ה־70 הפכו, משום מה, א"ב יהושע ועמוס עוז למונומנטים לאומיים. לתצביר של .מצפן מוסרי", בלא כל פרופורציה לערכם הספרותי הממשי (אם כי לעוז יותר, וליהושע פחות, היו כמה יצירות בעלות ערך לא מבוטל — שההתעסקות הביקורתית בהן היתה מעל ומעבר לערכם הממשי). לעומתם היה יצחק בן־נר בעיני הביקורת וקהל הקוראים, .סתם סופר".

מילחמת יום־הכיפורים עשתה לסיפורת העברית את מה שהיא עשתה לכוב המשמים של תנועת־העבודה. הסיסמות החלולות התחילו להיעלם, המילים הריקניות חדלו לרתק. מילחמת יום־הכיפורים הביאה ליצחק בן־נר את המעמד שלו הוא ראוי — לפחות בעיני קוראי הסיפורת הישראלית ואוהביה (בעוד שמבקרי הספרות ממשיכים לרשרש, לתחקר, לברבר ולהעריץ את הסיפורת של יהושע ועוז).

סידרת סיפורים של בן־נר, שראתה אור במוספי החגים של הארץ, הפכה לחוויה תרבותית לאומית, מעבר לתכתיבי הקומיסאריים הספרותיים. קונץ־סיפוריו שקיעה כפרית הפך לרב־מכר, ששינה את מיהגי הקריאה וציפיותיו של קורא הסיפורת הישראלית. סוף סוף, נולד סופר ישראלי, הכותב בעברית אפשרית. גם נושאיו של בן־נר, שהיו לשד החוויה־הישראלית, ריגשו את קהל הקוראים.

מוסר בן־נר
פריצה ספרותית גדולה

קובצי סיפוריו הבאים של בן־נר (שראו אור בהוצאת כתר) אחרי הגשם וארץ רחוקה המשיכו את אותה מהפכה בסיפורת הישראלית. למרות שבן־נר הפך לקריא ולנקרא שבין סופרי ישראל, הרי שהביקורת הספרותית עדיין לא ידעה כיצד לאכול את סיפוריו, את רובדי הלשון שלו, את יפעת תיאוריו, את מיכלולי הבעיות שאותן חשף בסיפוריו, את עוצמת גיבוריו ואת סך־כל העשייה הספרותית שלו.

באחרונה ראה אור רומן רחב־יריעה של יצחק בן־נר, תחת הכותרת פרוטוקול. פרוטוקול הפך להישג הספרותי החשוב ביותר של הסיפורת הישראלית. זהו רומן בעל שיעור־קומה עולמי, רומן שניתן לתרגמו לכל לשון, מבלי שיאבד פריט אחד מחשיבותו הספרותית. בפרוטוקול התגלה מעל ומעבר לכל ספק, כי יצחק בן־נר, קוסם־המילים מכפר־יהושע, הוא הבולט והזשוב בסופרים העבריים.

לגלריית־הדמויות של סיפוריו הקודמים, דרך אלכסנדר הגדול, ניקול, **אליקי בן־שושן** ואחרים, הצטרפה התמונה הספרותית המעולה ביותר, של ארץ־ישראל בשנות העשרים, שנות החלוצות הגדולה. תמונה, המעלה את דור המייסדים מבעד לעיניה של קבוצה קומוניסטית קטנה, ומעורבותה בסיפור־ מתח קומוניסטי בינלאומי.

פרוטוקול הוא אות־כבוד לסיפורת הישראלית.

בארץ־ישראל: „הגשמת הציונות הלאומית ספוגה מעיקרה משום שריאקציונית היא ומבקשת להשיג את הישגיה על חשבון ויכוי לאומי של העם הערבי...“ כדברי אקרמן, הנאמרים לחבריו („חבורת תמימים, נילהבים וניפחדים, בבית קצן, בעיר קטנה תידחת על מפת בדור־הארץ, והחושך ההחורף עוטפים את כולנו...“).

חברי התא החיפאי מתרכזים במלון צנטראל, שם מתגורר אקרמן, ובתחילה גם המספר. המספר מתאר לאקרמן כי נשלח למשימת ריגול מטעם התא התל־אביבי ויזרעאלי, ואקרמן אומר לו: „כיצד בטחו בך, בעיקר יזרעאלי זה, שאכן תהיה נאמן לדם ומרדכאטור לנו? האם אין הם חרשים שתבגוד בהם?“

כאן מגיע רגע־העימות הראשון בין המספר ואקרמן: „מטול גדול אתה, אקרמן. אתה רצחת אותה. אתה גזלת וירשת ורצחת. הנה הענן המעיב על ידידותנו הנפלצת, אקרמן...“ וכאן בא תיאור התנוקת (בתו של אקרמן, או המספר?), והקביעה: „הרי, כמה הייתי רוצה להרוג אותך, מנחם אקרמן.“ וכאשר המספר

רודן סטאלין
קטע טוב מסולזיניצין

מתנפל עליו ומתחיל לחונקו, נשמעת דפיקה בדלת, ונכנס האלבינו, שומר ראשו של אקרמן. כאן מראה אקרמן למספר את מיכתביה של האהובה, המפרטת לו את סיפור המעשה בינה ובין אקרמן. בהמשך מזכיר אקרמן למספר את אשתו ואת ילדיו שאותם השאיר בירושלים, ומציג את הטענה, כי הילדה היא נתו של המספר. „בלילה ההוא הנחתי את רגשי, הצמנתי את אקדחי, שנתן לי אקרמן, ואת מיכתבי אהבתי, ועליתי למיטתי בשעה העשירית וארבעים...“).

המספר מסכם עם אקרמן איזה מידע הוא יעביר לאיש־הקשר של הקבוצה התל־אביבית. בפרקים אלה מתאר בדנר את הווי הפועלים בחיפה בתיאור ספרותי מרתק, מגוון ומחשמל. במקביל מתוארות ישיבות התא של אקרמן, גלריית הדמויות המהפכניות שבו („האין הסטמאות והנאיפאות הדמיולאות פרעלות־עמלות כמות אנו?“).

חברי התא יוצאים לביקור אל הכפר הערבי ג' שבו גדל חברם סעד עלי אל־דראזק. בכפר נערך עימות מילולי מרתק על פערי־הדורות וההשקפות בחברה הערבית הכפרית, כאשר ראזק מסמל בעיני המהפכנים את העתיד, את השיחרור מכבלי המסורת.

בשלב זה נכנס הסיפור למאבקים העוברים על התנועה הקומוניסטית והמיפלגה הבולשביסטית, אחרי מות לנין: „הנה נגלה בעולם המאבק הממורכמז אשר ברוסיה: טרוצקי, זינוביב וקאמינייב יצאו למלחמה, בביכול, בריקוב ובקאלינין. סטאלין הגן על ריקוב וקאלינין כמי שמהפס ושוקל כל הזמן את סיכוייו...“ חברי התא החיפאי מתכננים את רציחתו של הנציב הצרפתי דה־זיבנאל, מדכא מרד הדרוזים בסוריה. הם עורכים עימות עם דויד בן־גוריון ואנשיו, במהלך אסיפת פועלים בחיפה: „על גג בית ההסתדרות עומד לו דויד בן־גוריון בחולצה לבנה ובמעיל אפור... צדעק אקרמן לעברי דברימה ומעלה את חמתו...“ ומתוך הקהל נשמעת קריאה: „זה קומוניסט. מביר אני אותו. מלשין על רוסיה. הורידו אותו!“ ובמקום פורצת מהומה.

המספר מגיע ברכבת־משא לתל־אביב לפגוש את יזרעאלי וחבריו. הפעם ביחד עם אקרמן, ופוגש במיקרה את מיראבל. בעוד שהמספר ואקרמן פוסעים בחשיכה באחד מהרחובות, מתנפלים עליהם ארבעה מחברי התא התל־אביבי המכים את אקרמן, וחוסכים את מכותיהם מן המספר. כאשר השניים שבים לחיפה, מסתבר כי חברתו התורנית של אקרמן הציתה עצמה בחדרו, אך ניצלה. חברי התא מתכננים התנפלות על סליק של ההגנה ביעג'ור (יגור) כדי להשיג כלי נשק, ומתכננים להותיר במקום עדויות, כאילו אנשי התא התל־אביבי הם אלה שפרצו אל מחבוא הנשק, אך הניסיון נכשל.

הקבוצה החיפאית מגיעה עד משבר („זה היה סוף קבוצת „פאפא“ בגלגולה הראשון. אפשר לומר פאפא אלף: ארבעה־חמישה חודשי חיים, עשרים ואחד חברים. כהם אנוכי...“).

המספר מגיע שוב לתל־אביב ומספר להם על מפלת „פאפא“: „הנה מחייך אלי וייסמן חיוך נדיר של חסד („אם ישנה התפוררות בקבוצה זו של האסנזי והאנארכיסט אקרמן, הרי לך מגיעים השבחים על כך)...“ אך התא שב ומתארגן, עוסק בפעילויות על הוורדה מהכתלים

בולשביק לנין
צוואה אחרונה לטרוצקי

של כרוזי האחד במאי של הציונים וגם הקומוניסטים, סיוע לפרישת פועלים ערביים מניסיונות אירגון של ההסתדרות („ואז קם מבין היושבים בחדר שחרחר בחליפה אירופית ובנעלי עור לבנות ואמר בעברית צחה... את מדשבותיכם ועריכם בניתם, יהודים, בעזרתנו, הערבים — ועכשיו הנה אתם מגרשים אותנו ממקומות העבודה ואינכם רוצים לשתפנו באגודותיכם...“).

המשבר הבא הנוחת על הקבוצה עוסק בחבר הערבי: „מישהו הביא את השמועה כי באישון לילה פרץ סעד עלי לבית דודו של הצעיר שבריח עם אחותו ושחט בסכינו את האחות, בצוואר הגבעול הבהה שלה...“ המספר אינו מרפה מאקרמן, לוחץ עליו לנסוע לתל־שמאם וליטול את בתו. בינתיים יוצאים המהפכנים לשכם, בניסיון ליצור במקום תא מהפכני, ושם הם פוגשים באספסוף המתנפל עליהם, בהנחייתו של הצעיר שנמלט עם אחותו מעד עלי. מכוניתם נשרפת, ורק בדרך של נס מצילם אחד משומרוני העיר.

לחיפה מגיעה יאכטה של **יוסף שוואב**, מיליונר אמריקאי וקומוניסט. אקרמן והמספר עולים לסיפונה של ספינת „**הבאנקיר האדום**“, המנסה לשכנעם לפוצץ בתים, לרצוח את **וייצמן, ארלוזורוב, בן־גוריון והלורד סלומר** (הנציב העליון הבריטי). ביציאתם מגניב שוואב כסף לידו של המספר. חברי התא התל־אביבי מציעים למספר להימלט מחיפה לתל־אביב („בכוונתנו להבות ב־פאפא בכל הבוה“). אלא שהמספר מסרב „תפקידי עדיין לא הסתיים...“

כדרכם חוזרת לחיפה מתברר להם שהמושל הצרפתי **דה־זיבנאל** עומד להגיע לחיפה. המספר אומר לאקרמן על כוונתו לרצחו. הוא מתכנן צעד אחר צעד, וכאשר הוא שולף את אקדחו, הולם שוטר־חרש בריטי בראשו. המספר משוכנע שאקרמן הלשין עליו לבריטים, וכך מאשש מחשבתו גם יזרעאלי, המספק לו את הפרקליט. בכלא פוגש המספר בחברו לשעבר בפאפא **סעד עלי אל־דראזק** המוצא להורג בתלייה. המספר מצליח להתחמק ממישפט ומגורש בידי הבריטים באוניה לארצות־הברית, לא לפני שהוא נפרד ממיראבל ומהאחרים.

בארצות־הברית מגיע המספר עד מהרה לטיידתו של **יוסף שוואב** בקונטיקאט, וזה שואל אותו: „האמת היא שסבור הייתי שיש ברשותך דבר־מה המיועד אלי...“ ומתכוון לצוואת לנין האחרונה. עד מהרה שוכב המספר עם בתו של שוואב והופך למנהיג שביתת פועלי הבר והמחט של ניו־יורק.

הוא פוגש בניו־יורק את אחת מחברות פאפא לשעבר, שנישאה לתעשיין אמריקאי, **ורה שמעונוביץ** („אתה הרי הנך מנהיג הטרוטיריון המנצל השובת — ובעלי ואני הריניו מן המעמד המנצל, הקאפיטליסטי“) מה שאינו מונע את שניהם מלפתח פרשיית אהבים סוערת, המורידה את המספר מרומי מעמדו כמנהיג שביתת הפועלים.

בינתיים מתבררת האמת על שוואב, הממתין להתמוטטות מיפעלים מפאת שביתה שאותה הוא מעודד, ואז הוא רוכשם במחירים זולים, כדי להגדיל את הונו. גורמים לא ברורים מעבירים את המספר מארצות־הברית לברית־המועצות, שם הוא פוגש את נחום רחמני, לשעבר איש פאפא, העובד כלבלר בוועדת הפרופאגנדה אשר לאינטרנציונל השלישי. אחרי כמה ימים במוסקבה מבין המספר כי מוטלות עליו משימות רבות־חשיבות. הוא מפענח את סודות העבר: „והדברים מתחילים להתקשר זה בזה. יברניצקי, אחי אהובתי המתה, וקשריו עם יוסה, נאמנו של טרוצקי, והמיכתב ממנה אליה, שאף לא קראתיו והוא אולי החזקמנט המבוקש בל־בך — אנשי המיסלגה בפלשתינא רוצים בו, ושוואב ואקים...“

המספר מובא לפגישה עם **סטאלין**, פגישה שבעוצמת תיאורה אינה נופלת, ואף מתמודדת בכבוד עם תיאור פגישה אחרת עם סטאלין, שהסופר **אלכסנדר סולז'ניצין** הביא בסיפרו במדור הראשון. סטאלין מודיע לו שעליו לשוב ארצה („ובכן, לצאת לשם, חבר, לגלות את הדוקומנט הזה, במקום שבו הסתרת אותו...“).

המרובר בצוואתו של לנין, שהגיעה דרך **אדולף יוסה**, נאמנו של טרוצקי (ראה: תצלום). לעמק יזרעאל. יופה, ששאתו הגיעה לפני כמה שנים, וסיפרה מעט מסיפור צוואתו של לנין בסידרה עמוד האש, מאששת את הפלונטר המרתק, שבדנר מתחיל לפענח בקטעים האחרונים של פרוטוקול.

המספר מגיע ארצה, נכנס לחדרו של אקרמן במלון צנטראל בחיפה, ומוצאו מתנה־אהבים עם אהובתו **מיראבל**. היא מספרת למספר כי אקרמן סיפר לה על מותו ולכן איפשרה לו לפתותה. המספר מאיים בעזרת אקדח על אקרמן ותובע ממנו את „המיכתב“ (צוואת לנין), יורה בירכו ופוצעו. אקרמן מתחנן לחייו. המספר מתרכך למשמע התאלמנותו של אקרמן והילדים שעברו להתגורר עימו, ומשלחו להיעלם בחשיכה, בניגוד להוראת סטאלין. אך כאן מתברר כי האלבינו הוא הרוצח־השכיר ממוסקבה, והוא יוצא עם אקרמן במטרה לרוצחו. אך בחוץ, נרצח האלבינו בידי יזרעאלי.

מיראבל מתאבדת, המספר מוצא שאריות מצוואת לנין בנעליה של אהבתו המתה בעמק יזרעאל, צוואה מה־5 במארס 1923, שבה ממליץ לנין על מינוי טרוצקי ולא סטאלין. הצוואה שהצילה את חיי טרוצקי, ואיפשרה לו לעזוב את ברית־המועצות, אחרי השתלטות סטאלין.

אין ספק שפרוטוקול אינו ספר קל לקריאה, מה שאינו פוגע במעלותיו כספר הישראלי המעולה מכולם, עד כה. פרוטוקול הוא בבחינת טיל שהמריא מהספרות הישראלית אל פסגות הספרות. אין לי ספק שהוא יצליח לא רק בארץ, ושצפויים לו תרגומים רבים.

מי מריבה
פרוטוקול של כישלון

הרומן של **יצחק בן־דנר** פרוטוקול מהווה מעבר לערכיו הספרותיים הטהורים, מרד לתופעה ספרותית־סוציולוגית של הסיפורת הישראלית.

פרוטוקול מהווה מרד לאוזלת־היד הספרותית־תיאורית של סיפור־דור־הפלמ"ח **מגד־שחם־שמיר־ברטוב** ואחרים, הפוליטים בקצב בלתי־נלאה. אחת לשנה־שנתיים רומז־תורן בספרייה לעם של עם עובד. ספרים אלה, הדחוקים מלהיות אמינים מהבחינה הספרותית, מתמקדים בעיקרו של דבר בקילקול טעמו הספרותי של הקורא הישראלי, והשפלתו למעמקי העיסוק באות־הכתובה.

המחשה למצב ספרותי זה קיימת באחד מהרומנים האלה, עצם אל עצמו מאת **נתן שחם** (ראה אור בהוצאה הצ"ל, וסוקר בהעולם הזה 2316, תחת הכותרת נתן סולזניצין). סיפרו של שחם הצ"ל עוסק באותו נושא שבו עוסק סיפרו החדש של יצחק בדנר פרוטוקול: באגף השמאלי ביותר של גדוד־העבודה, שחבריו שבו מעבודתם בכביש צמח טבריה לברית־המועצות, במטרה לבנות שם את „הסוציאליזם האמיתי“.

סופר שחם
כיזוב מול אמינות

מומלץ לקורא הסיפורת הישראלית לקרוא קריאה־משווה את ספריהם של בדנר ושחם. קריאה העשויה לשמש תרגיל חסד־תקרים להבחנה ברורה בין סיפורת ישראלית גדולה לאחותה הנחותה. לקוראים אלה אביא גם כמה מהתייחסויות הביקורת של מדור זה, מלפני שנה וחצי, לסיפרו של שחם:

„מעלתו היחידה של עצם אל עצמך היא בכך שהוא נקרא כאילו היה מאטירה ישראלית. משעשע מאוד הוא השימוש הגרוש בטרמינולוגיה של מש"ם והשומר הצעיר בשנות ה־40' וה־50'... עצם אל עצמך אינו ספר מכאן (מישראל) וגם לא משם (מבריית־המועצות). בישלונו הוא בדרידות התיאור של הכאן, ובשטיחות של הצגת השם... עבודה אחת. הבולטת בספר, היא אי־היכולת לזדהמדד עם רמתו ועולמו של היחידי הגלותי המיזרח־אירופי, אותו יחידי מרכסיפט ומתקדעולם ששחם מתיימר לתאר בספריו את תהיותיו, סיבולו, עלייתו ושקיעתו...“

עצם אל עצמו, כשהוא נקרא לצד פרוטוקול של בדנר, הוא בבחינת השיעור המאלף ביותר בפרק האמינות מול פרק הכיזוב בסיפורת הישראלית. מול הפוליטרוק שחם, ופלטי המילים שלו, ניתן להבחין בגרולותו של בדנר כסופר של אמת, החשוב ביותר שארץ זו הוציאה מעודה.

ברשימת תולדות הסיפורת הישראלית מעמיד פרוטוקול של יצחק בדנר, את כתיבתם של שחם ובני־דורו, כפרוטוקול של כישלון ושיקריות ספרותית. סופר של ממש נבחן הי בעשייתו הספרותית. העשייה הספרותית של פרוטוקול חושפת בעיני הקוראים, את כל העוצמות הספרותיות של יצחק בדנר, בעוד שהקריאה בעצם אל עצמו מגלה את כל מחדלי הסיפורת של שחם ודומיו.

מאת בן עומר

קולנוע

סרטים

כוח עליון

פאראנויה היא תמיד נושאת טוב לסרט, אולי משום שקל כל־כך לשכנע את בני תקופתנו כי מישהו רודף אותם. אולם כשפאראנויה זו מוצדקת ומלווה בתעודות, הרי הנושא מוצלח כפליים אולי משום כך סרט בשם רעם כחול זכה בהצלחה גדולה כל כך.

לא שהבימאי ג'ון בארדם החליט לעשות את הסרט בשל המסר הטמון בו. מסר־שמסר — מה שריתק אותו לתסריט, כבר מן הרגע הראשון, היתה העובדה שיש בו המון קיטע־פעילות, וכולם מרהיבים ונועזים ודורשים אמצעים עצומים. והרי הכל יודעים, שהשימוש שנעשה בטכנולוגיה להפקת סרטים מעניין את הקולנוענים יותר מן השימוש בשחקנים.

אבל גם המסר תורם את התרומה הקטנה שלו. הסרט נפתח בכותרת הרשומה על המסך באותיות מחשב (וכי מה מתאים יותר לימים אלה?), המכריזה כי החידושים וההמצאות המוצגות בהמשך אינן כלל פרי־דמיון פרוע של להקת עתידנים מטורפת, אלא שיכלולי מדע, שהם כבר היום בשימוש נרחב. אולי הם אינם מקובצים עדיין יחד, מתחת לגג אחד, כמו בסרט. אבל זה באמת רק עניין של זמן. ודי להרהר בכך שנייה אחת בלבד, כדי לחוש חוסר־נוחיות בולט.

שופט ומבצע. גיבור הסרט הזה אינו אדם, אלא מסוק. מדובר במסוק חדש, פרי פיתוח מיוחד של כוחות־הביטחון האמריקאיים. המסוק הוא חיוני לשומרי־הסדר, כדי להבטיח את שלום־הציבור באולימפיאדת־ 1984, העומדת להיערך בלוס־אנג'לס. כך לפחות מסבירים אנשי המימשל בסרט את פיתוח הכלי הקטלני המכונה רעם כחול. המסוק מגיע למהירות של 360 קמ"ש, מצויד בעיניים ובאוזניים אלקטרוניות, המסוגלים לקלוט כל מה שנעשה בעיר, ואין חומה בצורה או היכל אטום שיוכל לשמור סודות בפניהם. מכשירי המסוק הזה מסוגלים לקלוט ולהקליט לחישות־אוהבים ממרחק של קילומטרים. ובעזרת גלי חום הוא מסוגל לראות מה מתרחש בחדרי־החדרים הסודיים ביותר.

וזה עוד לא הכל. הוא מצויד באבזרי־תאורה שרי בהם לאיצטדיון כדורגל שלם ואין סיכוי להסתתר מפניהם. שיריון עבה מגן עליו מכל פגע, תותח אוטומטי מרסס את השטח במהירות של 4000 פגזים בשניה, מחשב המורכב בתא־טייס קשור לכל מצבורי האינפורמציה הממוחשבת בארצות־הברית, ומכשירי וידיאו וקול מקליטים כל מה שהמסוק רואה ושומע.

„בוח הרעם" עובר טבילת־אש מעל דגם ניסיוני של עיר
מה מתרחש בחדרי־החדרים הסודיים ביותר

„בוח הרעם" מזהה פושע נמלט ברחובות לוס־אנג'לס
הגיבור הוא מסוק

בקיצור, זה מכשיר שאוסף מידע, מנתח אותו, מגיע למסקנות, שופט, מוציא פסק־דין ומבצע את גזר־הדין תוך שניות אחדות.

זאת אחת מאותן מכונות התופת שבידיים הנכונות מסוגלת להיות נשק אריר נגד טירור עירוני לסוגיו. אבל מה הן ידיים נכונות, ומי יציל את העולם מכל המטורפים למיניהם אשר במסווה של שפוים בעלי תודעה ביטחונית גבוהה, קודם יורים ואחר כך שואלים שאלות?

הסרט יוצא מנקודת מוצא זו, ומעמיד זה מול זה, שני ותיקי מלחמות וייט־נאם. אחד מהם משרת במישטרת לוס־אנג'לס, ביחידת מסוקים, אבל נרדף עדיין על־ידי זוועות המילחמה, שאותן חווה על בשרו. השני הוא עדיין קצין בקבע, אחד מאותם מוצגים מושלמים של איש־צבא אשר אומן להרוג — וככל שהוא עושה זאת טוב יותר, כן גדל הסיפוק שלו.

איש־הצבא הוא המעורב בפיתוח כלי־המשחית האדיר הזה, כאשר הכוונה היא לבנות מודלים רבים כמותו, ובכך ליצור מערכת מושלמת לחדירה אל תחום הפרט, דיכוי אוטומטי ועקוב מדם של כל תנועה אשר אינה לרוח המישטר. אלא שעל כך אין מדברים בקול רם, ובינתיים רעם כחול הוא לשימוש מישטרתי בלבד.

כאן נכנס לתמונה השוטר שצריך לבחון את המכשיר בשטח. מובן שתוך כדי בדיקה, מתגלה הסכנה הטמונה בפיתוח נשק כזה. אחר כך, בעזרת האוזניים והעיניים החדות של המסוק מגלה השוטר גם את הכוונות הנסתרות של המימשל. אז מתפתח מירדף מטורף, מלא וגדוש באפקטים מיוחדים, כאשר כל יחידות המילחמה בטרור, בתוספת מישטרה מוטסת ואפילו חיל־האוויר האמריקאי, מנסים ללכוד את השוטר בתוך הרעם הכחול, שרעתו נחושה לגלות את האמת לאומה ולשים קץ לסכנה.

ללטף מסוקים. כמובן שהסצינות המרתקות ביותר בסרט הם מירדפי־המסוקים זה אחרי זה, בין גורדי־השחקים של לוס־אנג'לס, מירדפים המלווים בכל תרגילי האירובטיקה הנועזים ביותר.

מחלקת האפקטים המיוחדים עבדה הרבה שעות נוספות כדי ליצור את האשליה המושלמת של קרב אמיתי זה, הצלם ג'ון אלונזו (שצילם בין אלא שכל זה צפוי ומקובל בהפקה הוליוודית בימים אלה. ג'ון בארדם מלטף באהבה גלויה את ההליקופטרים שלו, ומתקרב אליהם באותה חושניות ששמר לג'ון טראבולטה בשגעון המוסיקה. מחשבים משוכללים, קסדות שמכוונות תותחים, כל אלה כבר אינם מפתיעים על מסך־הקולנוע, שמתעד כבר מזמן לא רק את ההווה אלא גם כל מיני אפשרויות של העתיד. אפילו עוצמתה של העיתונות, השוט היחידי שהמימשל חושש מפניו, אינו עוד בבחינת חידוש.

מה שמעניין יותר הוא דרך הפעולה של מישטרה מוטסת במסוקים, שאותה מציג הסרט בצורה מרתקת מאוד בסצינות הראשונות. הסאריקום השחור של התסריטאי מוצא לעצמו כר פעולה נרחב בסצינה שבה מופיע המסוק החדשני בפעם הראשונה. עיירת־רפאים מוקמת במיוחד לשם כך, מאוכלסת כולה דמויות קרטון, חלקן לבנות — אלה אזרחים סתם, וביניהם כמה דמויות אדומות — אלה הטירוריסטים שיש לחסל. המסוק צריך לפגוע רק באדומים, אבל כאשר הוא מרסס ביסודיות את הקרקע, כמובן שגם לבנים רבים נופלים, ביניהם גם לבנים קטנים, ילדים מקרטון. אחד היזמים הגאים של

רזי שיידר בתפקיד טיים הליקפטר מישטרתי
עימות עם הרעם

היתר גם את צ'יינה טאון) השתמש בסצינות מסויימות ב־10 מצלמות בבת אחת כדי להנציח את הנעשה, ומישטרת לוס־אנג'לס, שהסרט עושה לה הרבה פירסומת, סגרה את רחובות מרכז העיר בכמה ימי ראשון, והרחיקה את ההמון שעשוי היה להיפגע אילו קרתה התקלה הקטנה ביותר תור כדי ביצוע התרגילים.

הפרוייקט מציין בגאווה, שאחד מתוך עשרה לבנים נפגעו, וזה בהחלט אחוז מתקבל על הדעת במילחמה נגד טירור. ממש דוקטור סטריינג'לב שקם לתחיה.

אחר כך מופיע טרקטור הגורר בעורת כבל ארוך אוטובוס אשר צריך להיות מלא ילדים, ובתוכו כמה טירוריסטים. המסוק מתיישב עליו,

התותח יורה, והאוטובוס הופך לגל חורבות, שבו מתערבבות הדמויות הלבנות והאדומות, המרוסקות לחלוטין. הטייס הזועם מאיים לערוך חשבון נוקב עם המכונאים שלו. הם לא טיפלו בציוד של המסוק כפי שצריך, ולכן הוא לא ידע להבחין בין טובים ורעים. איזו נחמה נפלאה!

הדילוגים בין הומור שחור, מן הסוג הזה, לקטעי פעילות קרחתניים, מאפשרים לסרט להיצמד לנוסחה שהוליוור מעריצה כל־כך: בידור בכל מחיר. אכן, אין כאן רגע אחד של הרפיה. באדהם, אשר התנסה כבר בכל סוגי העשיה הקולנועית, מדראמות פסיכולוגיות (של מי החיים האלה, לעזאזל!) סירטי־אימים רציניים למחצה (דראקולה) ומשחקי מילחמה עתידניים (מישחקי מילחמה), שוחה בשפת התמונות כמו דג במים, ויש להניח שהקהל יישב בפה פעור לכל אורך ההקרנה. לזכותו יש לומר, שהוא בחר שני שחקנים ראשיים שאינם חוששים מן התחרות של המכונות המכבכות לצירים. מאלקולם מקראואל, בתפקיד איש־הצבא, גילם כבר את שיא הרשע האנושי בהתפוצ המיכאני, וכל מה שיעשה היום — נבזי ככל שיהיה — זה עדיין חביב ותרבותי בהשוואה לאותה הדמות. ואילו רוי שיידר, אשר החזיק מעמד מול כריש קטלני במלתעות, שומר על עצמו גם בנסיבות אלה. „ככל שהמיכשור סביב יהיה משוכלל, אם האדם שמפעיל אותם אינו מעניין, הקהל ישתעמם," הוא קובע. „ללא בני־האדם רעם כחול היה לכל היותר סרט תיעודי על מסוקים, בעל עניין מוגבל בהחלט. עם בני־אדם — זו דראמה מרתקת."

ואשר למטרה שהסרט הציב לעצמו: „אם הצופים יחשבו על הסכנה הטמונה בכלים כמו רעם כחול, כפי שנתנו דעתם על כרישים אחרי מלתעות — השגנו את מבוקשנו."

ברזיל

ברזיל, עד כמה שזה ישמע משונה, תופסת את המקום השלישי בין מפיקות הסרטים בעולם המערבי — יותר סרטים מצרפת, יותר מאנגליה, גרמניה או ספרד. רק ארצות־הברית ואיטליה מקדימות אותה.

סטאטיסטיקה? אולי. אולם מעבר למיספרים היבשים, יש לקולנוע הברזילי מסורת, יש לו הישגים ויש בו איכויות. ולא רק מן הסוג החשוף, שנראה בסרטים כמו דונה פלור נשואה לשניים או אני אוהב אותך.

שחקנית מנוחה — אנסי ברשה
קמיע הקסם של אוגון

בכך אפשר היה להיווכח החודש, במוסיאון תל־אביב, שם מציגה רשות־הקולנוע של ברזיל (הידועה תחת שמה אמבראפילם) שמונה סרטים שונים, המייצגים יחד זרמים וטעמים שונים של האמנות השביעית שם. יש בהם הדים לצבעים ולמיקצבים המקומיים, לנופים ולאורח־החיים, יש בהם אותה תנופה לטינית ואומץ לעבור בלי חשש ממציאות לדימיון ומעולם ריאלי לעולם של אגדה, ויש בהם מצד אחד פיוט, ומצד שני חקר אמיץ ולא פעם חטטני, של המצב הפוליטי שבו נתונה המדינה הענקית הזו, שגודלה כגודל יבשת ומיספר תושביה מגיע ל־130 מליון.

בכורות עולמיות. בעצם, אין סוג של קולנוע ברזילי שאינו מיוצג כאן. הפרשיות ההסטוריות באות לידי ביטוי בסרט בשם פאראיבה, אשה־מאצ׳ו — סיפור־אהבה מעורב בפרשה פוליטית אמיתית, שהביאה בשנות השלושים את הרדון ורגאס לשילטון, שם נשאר 25 שנים. הסרט נעשה על־ידי בימאית ממוצא יפאני בשם טיזוקה יאמאסאקי. יש בו כמה סצינות אהבה נועזות שלא יישכחו במהרה, והוא מאשר את ההבטחות שהבטיחה בימאית זו בסירטה הראשון על התיישבות אבות־אבותיה בברזיל.

המוסר של הבורגנות מקבל כמה סתירות מצלצלות בהנשיקה של ברונו בארטו (בימאי דונה פלור) ומוצג בראי עקום ואכזרי בבורגני נדיב של פאולו תיאגו — סרט על מנהל־בנק שסרח על רקע הנס הכלכלי הברזילי של סוף שנות ה־70. סרט שלפי התסריט שלו עשוי להיות בעל משמעות גם במציאות הישראלית.

אפילו הברזילים עוד לא הספיקו לראות סרט זה, המוצג כאן בבכורה עולמית.

ועוד בכורה עולמית, למי שמחפש את ההזדה החריגה של תענוגות ריו. את כל אותם הדברים האסורים שמספרים עליהם בלחישה ניתן למצוא בסרט ריו בבל, שכשמו כן הוא: טיול בתוך מאורות־החשק ועולם־התענוגות של העיר הגדולה. בדיוק מה שתיירים רווקים מחפשים בלילות. דרך אגב, אפשר להוסיף במאמר מוסגר, שברזיל מייצרת מדי שנה כמות נכבדה של סרטים פורנוגראפיים, לא מעט תודות לחוקי־הצנזורה הגמישים למדי שם.

מי שמחפש את עיקבות ה„סינמה נובו", אותה אסכולה אגרסית של שנות השישים שהכתה בהלם את המערב בתעוזתה, בעוצמתה ובכישרון שבה, יוכל למצוא אותם בכל הדרם, בתוך שני סרטים של נלסון פריירה דוס־סאנטוס, אחד ממייסדי אותו הסינמה נובו. שני הסרטים שבהם הוא מיוצג כאן, חנות הקסמים וקמע הקסם של אוגום, הם התפרצויות של צבע ומיקצב, של עולם־אגרה ההופך למציאות, של דמויות גדולות מן החיים, כמעט סמלים מהלכים על שניים — וכל זאת בסיגנון־סיפור יוצא־דופן, הנע קדימה ואחורה בתוך הזמן, בטיבעיות מוחלטת.

הסרט הראשון מספר על כושי שהפך גיבור לאומי אחרי שתיעד את תולדות אבותיו, מן התקופה שבאו מאפריקה. הסרט השני מספר על קמיע קסום שהעונד אותו הוא בלתי־פגיע, דבר המסייע לבעל הקמיע להפוך גיבור של העולם התחתון.

שני הסרטים מציעים את הטוב ביותר, אבל גם את החולשות של הקולנוע הברזילי: הנטיה להיסחף בתוך אפיקים צדדיים של העלילה, להאריך יתר על המידה, להפוך כל דבר לחגיגה. אבל למען האמת, גם חולשות אלה, אם מתבוננים בהן מן הזווית הנכונה, הופכות להיות יתרונות.

ולבסוף, סרט שהכל בפסטיבלים האחרונים הצביעו עליו כעל היצירה החשובה ביותר של ברזיל בשנים האחרונות. שמו: סרג׳נט ג׳טוליו, והוא פונה לצופים בכמה מישורים. יש בו מיסטיקה של אדם אשר מתעקש להיות אלמותי, יש בו הצצה לתוך עולם־הפוליטיקה האלים של העבר הלא־רחוק, יש בו מרכיב של מסעות המכסים חלק גדול מן המדינה — וגם זו תכונה אופיינית להרבה סרטים ברזיליים — ויש בו אותו האומץ להביא את הדמויות ואת העלילה עד לקצה גבול ההתפתחות שלהם, תהיה זו אבסורדית, מאיימת או מפחידה ככל שתהיה.

המטרה העיקרית של החודש הזה היא לשכנע את המפיצים הישראלים שיעזו להתנסות בסרטים קצת שונים מן השיגרה, שהם מגישים בכל ימות השנה. באשר לסרטים שבהם הכסות מינימלית וההתעזה מכסימלית — יש להניח שלא יקשה על אמבראפילם למצוא קונים. באשר לסרטים האחרים צריך לקוות שגם בין המפיצים נשארו כמה אחים, גיבורי תהילה, המוכנים לנסות.

המסע המופלא לעידן המכונות

טרון (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) – **זהו הסרט הראשון שמציב בצורה גלויה ומפורשת את הצופה בפני עידן העתיד: בני־האדם מפנים את מקומם למכונות, או במיקרה הטוב, הופכים בעצמם למכונות, כדי להיאבק במכונות אחרות. הרעיון הזה מבצבץ ברוב סירטי האפקטים של התקופה האחרונה, אבל כאן אין מנוס מהתמודדות ישירה עימו.**

רעיון העלילה לקוח מסרט מדע בדיוני ישן בשם המסע הנפלא. שבו צימקו צוות־רופאים עד כדי כך, שאפשר היה לדחוס אותם לתוך מערכת חדם של מדען מוכה טרומבוזה, כדי לרפאו. הפעם מושתל הגיבור לא בגוף של האדם אלא בגוף של מחשב. הוא הופך חייל באחד מאותם מישחקי וידיאו המופצים לרוב, ויוצא לגלות את המזימה השטנית של נבל להשתלט על העולם כולו בעזרת ביקורת ממוחשבת.

מכאן והלאה זה אינו שונה מכל סיפור־חרפתקות אחר, במה שנוגע לעלילה. השוני הוא בדרך שבה מתנהלים המאבקים בין הגיבורים וכוחות־הרשע, כאשר בני־אדם ופונקציות אלקטרוניות מתערבבים ביניהם. מותר לחניף, כי צופים מעל גיל 20 יתבוננו במסך במבט משתאה, בלי להבין בדיוק מה קורה, שעה שילדיהם יצהלו משימחה, תשים עצמם בנוח, כאילו ישבו בכורסה ושיחקו במכשיר וידיאו.

אין ספק שאולפני דיסני עשו כאן עבודה מרהיבה לעיניים. זהו סרט מרתק מבחינה חזותית, ויש להניח שעולם האנימציה

ברוס בוקליטר וסינדי מורגן: מישחקי טלוויזיה

ישתמש עוד שנים רבות במה שפותח לצורך הסרטה זו.

כל נסיון לדבר כאן על מישחק, בימוי, אישיות של כוכבים, או אפילו עלילה, במובן המקובל של המילה, הוא חסר־טעם לחלוטין. אולי התפקיד החשוב שיש לסרט הזה הוא כאבן־בוחן: מי שיתמצא – סימן שעשה את הצעד הגדול לקראת שנות האלפיים; מי שיחוש שהוא במבוך שאין ממנו מוצא – שיתנחם במילחמה ושלום, ויקווה כי נותרו עוד כמה שנים עד שהעולם כולו ייראה כמו טרון.

מיתולוגיה עלובה עם אפקטים

המצמד על יבשת קרול (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — תערובת מוזרה זו בין קונן הברבארי ומילחמות־הכוכבים מנסה שוב ליצור מיתולוגיה דמיונית בעזרת אפקטים מיוחדים, לבלבל בין עבר, הווה ועתיד, ולתרץ את הכל בכך שהעלילה מתרחשת בכוכב־לכת אחר (קרול), שמפיצי הסרט מתייחסים אליו בטעות כאל יבשת.

לאותו כוכב־לכת הגיע המיבצר השחור, מעין חללית בדמות הר, שמשנה כל יום את מקום חימצאה על פני הכוכב, שנופיו זהים בהחלט לנופי האדמה. על המיבצר שולטת החיה, יצור מפחיד וכל־יכול, אשר איש לא ראה מעולם. החיה שולחת חיילית, המזכירים קצת את גדודי דארת ויידר ממילחמת־הכוכבים, כדי להרוס, לשרוף ולהשמיד כל מה שנקרה בדרכם. אבל תאגדה אומרת, שכאשר הנסיכה שיורשת ממלכה אחת על כוכב־לכת זה תינשא לנסיך שיורש את הממלכה השנייה, ואש האהבה תעבור ביניהם – יבוא חקץ על המיבצר השחור ועל מעשיו הנפשעים. חח בדיוק מה שהסרט מנסה לספר.

באמצע נכנסים כל מיני יצורים מפחידים, כמו עכביש מבדולח, קיקלופ, סוסים השועטים במחירות־חקול וגביאים עיוורים, השלים את ידיעותיהם מתוך איזמרגד. הנסיכה נלכדת בתוך במיצר. משום שהיצור המיפלצתי רוצה לשאת אותה לעצמו, הנסיך מגייס חילותיו למסע־נפלאות שיציל את הנסיכה – ואת היתר אין צורך להסביר.

בימים טרופים אלה, כאשר נדמה שאין דבר מוזר ככל

קן מרשל: מסע נפלאות להצלת הנסיכה

שיהיה שאי־אפשר להעלות על המשך, זקוק סרט כזה ליוצרים בעלי דמיון פורה באופן יוצא מן הכלל. או לפחות לכוכבים שאישיותם וחזותם מרתקים כל־כך – שהם נושאים על גבם את העלילה. שני הדברים חסרים כאן באותה המידה. הבימאי פיטר ייסט עושה עבודת־תיאום יותר מאשר עבודת־יצירה, וקן מארשל (שהתפרסם כמאחרקו פולו בסידרת טלוויזיה שלא הוצגה בארץ) רחוק מהצגת אישיות קולנועית עוצרת־נשימה. כל מה שנותר, זה צרור של אפקטים מיוחדים, אבל אלה כבר אינם מרשימים.

אנשים בעולם

דוכסי קנט: מצפים או לא מצפים לילד השלישי?

הדוכס מקנט ורעייתו הם הזוג היפה ביותר בממלכה הבריטית המאוחדת, וכל תושביה נושאים אליהם עיניהם: התמונה מסבירה מדוע. הם זוג מישפחתי למופת, שניהם תמירים ובעלי תווים נאים, יש להם שני ילדים בלונדיים ויפהפיים, והם אוהבים את חיי־הכפר ומקיפים את עצמם בבעלי־חיים. דוגמת שתי העיזים שבתמונה, החתול הסיאמי הפרטי שלהם ותמיר עוד כמה כלבים. היוכרון של העם הבריטי קצר למדי, כשהוא מעריץ זוג מלכותי. לפני חמש שנים, כשדוכס קנט **מייקל** נשא לו לאשה את **מארי־בריסטין דה־בייבניץ** פרצה שעוריה בחצר באקינגהאם: הבארונית דה־בייבניץ כבר היתה נשואה בעבר, ונישואיה בוטלו בצורה תמוהה. הענף המישפחתי של המלכה מווינדזור לא התלהב מן הרעיון, אבל נאלץ לבלוע את הגלולה המרה. היום כבר נשכחה השערוריה, אחרי שהדוכסית מקנט הפגינה טעם רב בכל הקשור להתנהגות לבוש וחיי־מישפחה. ואם היום נישאות העיניים לבני־הזוג, הרי זה מסקרנות: האם אכן מצפים השניים לתינוק שלישי? נחכה ונראה.

יאניק נואה: הכוכב נענש ומצא נחמה

אחרי ההוד וההדר בביקור במולדתו עם הנשיא **פרנסואה מיטראן**, התהפך הגלגל — **יאניק נואה**, האלוף הצרפתי של הספורט הלבן, נענש על עבירה משמעתית ומצא את עצמו ביציע־הקהל. אומנם, הוא לא נראה מדוכא במיוחד כשהתבונן במישחק של נבחרת צרפת עם נבחרת פארגאוואי, בתחרות על גביע דייוויס. בהיערכו, העניק את הגביע לארצו **הנרי לאקונט**. נואה שהיה מאושר וגא ביורשו הזמני, ונישק את ארוסתו **ג'יל**.

כריסטינה אונאסיס: מתגרשים או לא?

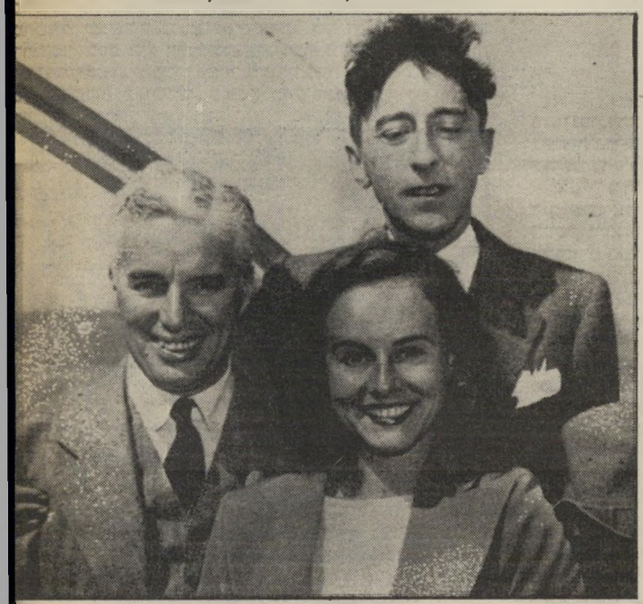
כריסטינה אונסיס וסרגיי קיזוב: מתגרשים או לא מתגרשים?
כנראה, שבכל זאת לא. כשווקמן לאוזניה, לפי מיטב האופנה מבלה היורשת העשירה ביותר בעולם **כריסטינה אונסיס** בחברת בעלה הישן **סרגיי קיזוב**. מרשתי הנישואין של השניים עוברת תהפוכות מוזרות: אחרי שהגישה לו מתנת־גירושין בדמות שתי אניות־משא, לאות שאין בליבה טינה אליו, חיפשה דרכים לשכוח. התהליך לא היה קל, וכריסטינה עלתה במישקלה ונראתה מוזנחת בעודה. אך בשבועות האחרונים נראו השניים שוב רוקדים ומבלים בצוותא בעיר־האורות, או נופשים באתרי־נופש שונים, כשעיניהם נעוצות זה בזה במבטים שיכורים. כנראה, שקופידון משתולל מסביבם.ex

„בייבי דול" נישאה בסתר; סיימון וגארפונקל גרפו ניצחון נוסף; דין מרטין בן 66

השחקנית קרול **בייקר**, שהתפרסמה ב־1956 בתפקיד ביבי דול, נישאה בשלישית. על כך הודיע עתה סוכנות בלונדון. אלא שהחתונה שהתקיימה לפני 16 חודשים, ב־10 במרס 1982, ומשום מה היתה עד כה בגדר סוד. בייקר (52) עומדת לפרסם את הביוגרפיה שלה בשם בייבי דול בחודש אוקטובר הקרוב, ואולי זו הסיבה לפירסום דבר נישואיה, כחלק מקידום־המכירות. בעלה הוא **דונאלד ברטון** (49), שחקן טלוויזיה בריטי ●●● פסטיבל־מוסקווה חילק את פרס השחקנית הטובה ביותר בין שתיים — בין **ג'סיקה לאנג**, על תפקידה בפראנסס, ובין **ג'ודי דייוויס** (שמילאה בהפקת גולדה את תפקיד גולדה הצעירה), על תפקידה בחורף של חלומותינו. הגברים שזכו גם הם חילקו ביניהם את הפרס הראשי: **וירג'יליום גרין** על פאסטורלה הירואיקה **ויושי קאטו** מיפאן על כפר הולדתי ●●● 14 אנשים מוכשרים במיוחד זכו בפרסים מטעם קרן מקארתור בשיקאגו. פרס זה מוענק אחת לחמש שנים, וערכו בין 24 אלף דולר ל־60 אלף דולר. בראש הזוכים עומד **ראנדאל פורסברג** (40) מנהיג התנועה לפירוז גרעיני. אחריו זכו גם **אליס מ' ריבלין** (52), כלכלנית שסיימה את מישרתה כמנהלת ועדת־הכספים של הקונגרס, **וסילבייה לאו** (14) מניו־יורק, ששימשה כראש התנועה למען חופש ההפלה המלאכותית ●●● השחקן **דאדלי מור** ניצל מתאונת־דרכים בסנטה־מוניקה שבקליפורניה ●●● **דורותי קריסטן** (66), זמרת ידועת־שם ששרה כ־40 שנה במטרופוליטן אופרה. נלחמת להוכיח שבעלה **ג'ון דאגלאס פרינץ'** לא לקה במחלת־מוחין טרם נפטר. היא פשוט לא מאמינה שבעלה, שהיה מנתח־מוח ידוע, סבל בעצמו ממחלה מוחית איומה. היא הקימה ועדה מיוחדת למילחמה במחלת אלצהיימר, שבראשה עומדים שבראשה גם ג'ק **למון** והלן **היים** ●●● **סיימון וגארפונקל** הופיעו בראש סיור בינלאומי לפני קהל של 40,000 איש באוהיו. בלי כל פתיחה התחילו השניים בשירם הידוע ססיליה, והקהל שאג מרוב התרגשות. הסיור האחרון של הצמד נערך לפני 13 שנים. מחיר הכרטיס הפעם — 16 דולר ●●● **סמנתה סמית**, ילדה אמריקאית בת 11, שהוזמנה על־ידי **יורי אנדרופוב** לבקר בברית־המועצות, כדי לברר אם הרוסים חפצים בשלום או במילחמה, קיבלה במתנה מן המנהיג הסובייטי סמובאר ומתנות אחרות, כפיצוי על כך שלא זכתה להיפגש עם המנהיג ●●● החום הגדול שפשט על אירופה גילה מחוזות נדידים, כמו צרפתיות שרחצו בעירום מלא במיזרקות שליד מיגדל אייפל, האנגליות התפשטו בפארקים והישראלים לא אהבו את שוויץ בלי מיזוג־אוויר ●●● השחקנית **ג'ואן קולינס** (50), שהתפרסמה מחדש בסרט הטלוויזיה דינאסטי כג'יי־אר ממין נקבה, מנהלת חיים משותפים עם **מורדכי מיזסן**, בנו בן ה־28 של השחקן **ג'יימס מייסון** ●●● גם לזמרת **שר** יש בעיות בלכליות: לאחרונה נאלצה להעמיד למכירה פומבית את ביתה בלוס־אנג'לס, על ששה חדרי־השינה שלו ועיצוב־פנים חריג בסיגנון מצרי עתיק. בכך הצליחה לגייס 6 וחצי מיליון דולר ●●● **דין מרטין** חגג את יום הולדתו ה־66 בלונדון, יחד עם מועדון וארייטי, שנישאתו היא הנסיכה **אן** ●●● לדעתו של הבדרן־שחקן **ביל קוסבי**, מורכבת הכנסתו של אדם משלוש ספרות: האחת שעליה הוא מצהיר למס־ההכנסה, השנייה שעליה הוא מספר לאשתו, השלישית שעליה הוא מדבר רק עם חבריו במועדון.

צ'ארלי צ'אפלין עם וינסטון צ'רצ'יל

צ'אפלין עם אשתו הראשונה, קולט גודאר, ועם זאן קוקטו

צ'ארלי צ'אפלין: תמונות נדירות מחייו

אם מידת ההתעניינות בארם אחרי מותו היא קנה־מידה לגדולתו, אין ספק ש**צ'ארלי צ'אפלין** עומד במיבחן. חמש שנים אחרי שהלך לעולמו, מקדישים לו עדיין עיתונים את מאמריהם הראשיים — ולאו דווקא עיתוני־קולנוע — ובכך מוכח מעל לכל ספק, שצ'אפלין ממשיך להיות גם היום לא רק עניין לבעלי מיקצוע, אלא לקהל הרחב ביותר.

גל המאמרים החדשים, המלווה בתמונות־ארכיון ובצילומים מן האלבום המישפחתי, הוצת במידה רבה על־ידי הגילוי וההצגה של כמה סרטים שהוא עשה בנעוריו, סרטים שאיש לא ידע על קיומם במשך כל שנות חייו הרבות, ועתה הם מעוררים סנסציה, כשם כלולים בסרט טלוויזיה חדש הנקרא צ'אפלין האלמוני. יש אפילו סיכוי שהסרט יוצג גם בישראל.

למען האמת, עובדות חדשות על חייו — אין. הרי כל תנועה שעשה, כל מילה שאמר, כל פגישה שערך, כאשר היה עדיין פעיל, זכו בכיסוי מירבי מדוקדק כל־כך, שלא פעם פורסמו גם דברים שלא התרחשו בצד דברים שהתרחשו. ואולי משום כך אהבתו של צ'אפלין לעיתונות היתה מוגבלת כל־כך, והגדר הגבוהה שמסביב אחוזתו השוויצית המפוארת, שבה בילה את שנות חייו האחרונות, היתה שמורה כל־כך.

מלבד היותו שחקן, רקדן, בימאי, תסריטאי, מלחין, מפיק ובקיצור: גאון — אולי היחידי בתולדות הקולנוע, שהפופולאריות שלו אצל ההמונים אינה נופלת מן ההערצה של המבקרים — צ'אפלין היה גם איש־חברה, שאהב להתבסם בחוגים הנוצצים של גדולי־העולם, כפי שמעידה גם האוטוביוגרפיה שלו. שם הוא מציין בהבלטה גדולה את כל המנהיגים הפוליטיים, את כל אנשי־המדע ואת כל אנשי־הציבור החשובים שבהם פגש. מן הנימה שבה הוא מזכיר אירועים אלה, יש לעיתים תחושה שהילד משכונת־העוני של לונדון מרבר מגרונו של גדול אנשי־הקולנוע. במבט לאחור, יתכן שדווקא רבים מאותם עילויים־כביכול שפגש, היו צריכים להיות גאים בעובדה שהם זכו להיות במחיצתו.

בתמונה למעלה נראים (בשורה הקידמית) צ'ארלי צ'אפלין **מרי פיקפורד** ו**דאגלס פיירבנקס** ביסוד חברת יונייטד ארטיסטס.

כנופיית צ'אפלין נופשת בקאפ־פרא. משמאל לימין: ויקטוריה, ג'וזפין, מייקל, פרד, ג'רלדין ואונה (אשתו השניה)

ארצות־הברית: ג'סי ג'קסון הולך על גדול

ג'סי ג'קסון מעלה בזיכרון הקורא את ימי הזוהר של ג'ימי קארטר — את השנתיים הראשונות לנשיאותו, שבהן ניסה קארטר לחולל שינויים של ממש במדיניות החוץ האמריקאית ולהתייחס ברצינות לנושאים הכבדים של זכויות האדם, שאותם העלה במצע הבחירות שלו.

באורח פרסונאלי סימל אנדרו יאנג, יותר מכל אדם אחר, את הרוח הקארטרית החדשה. יאנג מונה לשגריר ארצות־הברית באו"ם, ויצק תוכן חדש וחשוב לתפקיד הזה. הוא הפך, למעשה, לשגריר הנודד של קארטר בעולם השלישי, בעיקר באפריקה, יצר לחץ אמריקאי לשינויים במדיניות של פרטוריה, וקירב נשיאים אפריקאיים אנטי אימפריאליסטיים למעצמת־העל שאותה ייצג בכישרון רב. אך יאנג עלה על המוקש המסוכן ביותר הנכון היום לכל ראדיקל אמריקאי: הלובי הציוני. הוא הסתבך בפגישה חשאית עם נציג אש"ף, פוטר מתפקידו, ובכך ניתן האות למתח רב, הקיים עד היום, בין יהודי ארצות־הברית ובין השחורים, בעל־בריתם לשעבר. אנדרו יאנג עזב את הפוליטיקה הפדראלית, ומכהן כיום כראש עיריית אטלנטה, העיר הגדולה ביותר בדרום המסורתי של ארצות־הברית. יאנג ממשיך לגלות עניין רב בנושאי חוץ, בכללם ענייני המיזרח התיכון, ואירח לאחרונה ועידת־שלום שבה השתתפו פלסטינים רבים וישראלים ממחנה השלום. משקיפים רבים מציינים, ואין הרבה שיחלקו עליהם, שפיטוריו של יאנג סימנו וסימלו את כניעת קארטר לשדולה הפרו־בגינית, וסיימו את תקופת הזוהר שלו.

אחד מנערי יאנג הבולטים ביותר היה הכומר השחור ג'סי ג'קסון. כיום הוא חותר ברצינות רבה להשיג את המועמדות הדמוקראטית לתפקיד נשיא ארצות־הברית

מועמד לגיטימי. ג'קסון סייע רבות לקארטר וליאנג כלל להשתתף בתהליך הפוליטי, או אפילו להצביע בבחירות לנשיאות. ג'קסון מציין ששני המיליונים האלה מהווים יותר ממיספר הקולות שהעניקו לרגן יתרון על קארטר בבחירות של 1980. למועמד השחור יש נסיון רב בגיוס מצביעים שחורים ובשיכנועם להשתתף בבחירות. הוא משכנע, ומומחים רבים מסכימים עימו, שרוב הנמנעים מקרב השחורים יאותו להשתתף בבחירות של 1984, ולהצביע עבור ג'קסון. הצלחתו של הרולד וושינגטון להיבחר כראש עיריית שיקאגו, העיר השנייה בגודלה בארצות־הברית, עודדה מאוד את ג'קסון, וגרמה ללבנים רבים, שהיססו בתחילה, לראות בו מועמד לגיטימי, אולי אפילו מוצלח.

ג'סי ג'קסון
מועמד לנשיאות?

צעיר מדי. עם זאת יש שחורים רבים המסתייגים מג'קסון, הגם שהם נוטים להצניע את התנגדותם. ג'קסון אינו מדינאי מנוסה, והוא חסר נסיון פוליטי. יריבים אחרים מצביעים על אי־סדרים כספיים באירגון לזכויות האדם פוש, שג'קסון עומד בראשו. בגיל 41 יש רבים הסבורים שג'קסון הוא פשוט צעיר מדי, ואין לו הכישורים הדרושים להתמודד על תפקיד כה חשוב.

בצד השני של המיתרס יש לפחות איש אחד, דווקא מהאגף השמרני־ניצי של המיפלגה הדמוקראטית, המעוניין מאוד שג'קסון יציג את מועמדותו. האסטרונאוט לשעבר וכיום הסנאטור ג'ון גלן סבור שג'קסון ימשוך קולות רבים מיריבו הליבראלי, וולאטר ("פריץ") מונדייל, לשעבר סגנו של קארטר בבית הלבן. מונדייל שותף לחשש הזה, ומשתדל לשכנע את ג'קסון שיוותר על הרעיון. יתכן שהפיתרון יימצא, וג'קסון יתייצב לבחירות לצד מונדייל, כמועמד דמוקראטי למישרת סגן־נשיא ארצות־הברית.

ייצוא המוות של יאנוש בן־גל

השר אריאל שרון שונא את אלוף (מיל) יאנוש בן־גל.

אין ספק שזה תנאי הכרחי לכל ישראלי, החושק בתווית של אדם נאור ומתקדם. תנאי הכרחי — אבל לא מספיק.

יאנוש ("הערבים הם סרטן בגוף המדינה") סיפר למראייני הצהרון ידיעות אחרונות ששאיפותיו העכשוויות מתמקדות בעשיית "הרבה כסף". בזה, אולי, אין כל פסול, אלא שיאנוש מתכוון לצבור את הונו באמצעות ייצוא מוות לארצות העולם השלישי, בעיקר מרכז־אמריקה.

לעולם קטן נודע שברגל יצר שותפות עם קבלן ידוע, שהתפרסם לאחרונה במיבצעי בנייה נרחבים בגרה. כל זאת, כדי להקים חברה שתשווק ידע ואמצעי לחימה לשליטים צבאיים ברחבי העולם, המנהלים מילחמת השמד נגד אזרחיהם שלהם.

המטרה המיידית של ברגל היא רכישת מערכת ממוחשבת הקרוייה בפי המדענים I.c.c.c מערכת זו, המנוצלת על־ידי האמריקאים למיבצעים צבאיים גלובאליים, תותאם על־ידי וושינגטון להיבחר כראש עיריית שיקאגו, העיר השנייה בגודלה בארצות־הברית, עודדה מאוד את ג'קסון, וגרמה ללבנים רבים, שהיססו בתחילה, לראות בו מועמד לגיטימי, אולי אפילו מוצלח.

צעיר מדי. עם זאת יש שחורים רבים המסתייגים מג'קסון, הגם שהם נוטים להצניע את התנגדותם. ג'קסון אינו מדינאי מנוסה, והוא חסר נסיון פוליטי. יריבים אחרים מצביעים על אי־סדרים כספיים באירגון לזכויות האדם פוש, שג'קסון עומד בראשו. בגיל 41 יש רבים הסבורים שג'קסון הוא פשוט צעיר מדי, ואין לו הכישורים הדרושים להתמודד על תפקיד כה חשוב.

בצד השני של המיתרס יש לפחות איש אחד, דווקא מהאגף השמרני־ניצי של המיפלגה הדמוקראטית, המעוניין מאוד שג'קסון יציג את מועמדותו. האסטרונאוט לשעבר וכיום הסנאטור ג'ון גלן סבור שג'קסון ימשוך קולות רבים מיריבו הליבראלי, וולאטר ("פריץ") מונדייל, לשעבר סגנו של קארטר בבית הלבן. מונדייל שותף לחשש הזה, ומשתדל לשכנע את ג'קסון שיוותר על הרעיון. יתכן שהפיתרון יימצא, וג'קסון יתייצב לבחירות לצד מונדייל, כמועמד דמוקראטי למישרת סגן־נשיא ארצות־הברית.

ייצוא המוות של יאנוש בן־גל

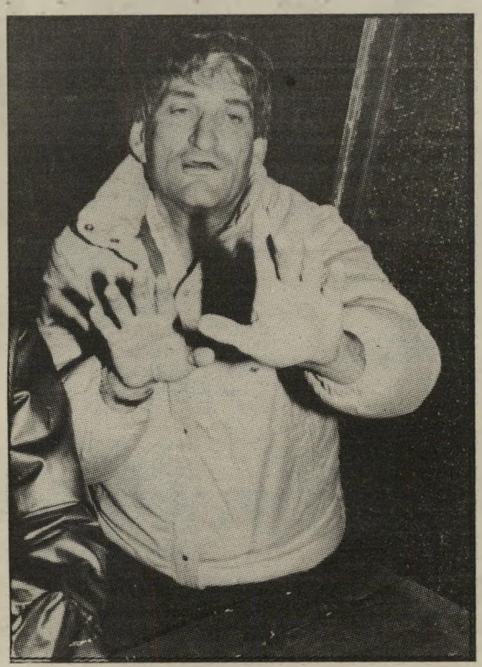
השר אריאל שרון שונא את אלוף (מיל) יאנוש בן־גל.

אין ספק שזה תנאי הכרחי לכל ישראלי, החושק בתווית של אדם נאור ומתקדם. תנאי הכרחי — אבל לא מספיק.

יאנוש ("הערבים הם סרטן בגוף המדינה") סיפר למראייני הצהרון ידיעות אחרונות ששאיפותיו העכשוויות מתמקדות בעשיית "הרבה כסף". בזה, אולי, אין כל פסול, אלא שיאנוש מתכוון לצבור את הונו באמצעות ייצוא מוות לארצות העולם השלישי, בעיקר מרכז־אמריקה.

לעולם קטן נודע שברגל יצר שותפות עם קבלן ידוע, שהתפרסם לאחרונה במיבצעי בנייה נרחבים בגרה. כל זאת, כדי להקים חברה שתשווק ידע ואמצעי לחימה לשליטים צבאיים ברחבי העולם, המנהלים מילחמת השמד נגד אזרחיהם שלהם.

המטרה המיידית של ברגל היא רכישת מערכת ממוחשבת הקרוייה בפי המדענים I.c.c.c מערכת זו, המנוצלת על־ידי האמריקאים למיבצעים צבאיים גלובאליים, תותאם על־ידי מומחיו של יאנוש לשימוש מקומי, בתנאים גיאוגרפיים קשים. כך יוכל הפיקוד המרכזי למשל, להתגבר על הקושי העיקרי שלו, ולשלוט בקלות יחסית על פעולות של יחידות מיבצעיות נגד לוחמי החירות המקומיים. המערכת הזו תייעל בהרבה את מכונות ההרג של השליטים, תזין את הפיקוד המרכזי במידע מעודכן ותעביר את היזומה מאנשי הגרילה לימין,

יאנוש בן־גל
יונה דורסנית

במדינות רבות בעולם. מומחים ישראליים סבורים שפעילותו של יאנוש תגרור אותו בארוח בלתי־נמנע לשיווק נשק, מומחים צבאיים ומודיעניים, ותגביר משמעותית את המעורבות הישראלית בעולם השלישי — ובצד הלא־נכון של המיתרס.

...ושל תת־אלוף (מיל.) דב תמרי

גם לתת־אלוף (מיל') דב ("דוביק") תמרי יש תדמית נאורה, יחסית. תמרי היה לוחם מפואר, ורבים מצטטים מפיו דברי ביקורת, כמעט מינות, נגד שילטון הליכוד.

עם זאת עוסק תמרי, לפי מקורות בארץ ובחו"ל, בגיוס לוחמים מנוסים כדי לסייע למישטרו העריץ והמרושת של הנשיא מארכוס בפיליפינים.

מארכוס דנן מתואר כרודף בצע ומועל, אפילו במושגים הייחסיים משהו על דיקטטורות אסייתיות. פועלי ארצו הם בחזקת עבדים, משכורתם נמוכה ורבים (בכלל זה גם נשים) נאלצים לעבוד שיבעה ימים בשבוע, עשר שעות ליום, כדי לשלוח כסף למישפחות. כמובן שמישטר כזה, הקיים אך ורק על הכידונים האמריקאיים, מעורר שינאה והתמרמרות. המחתרות הפיליפיניות מגלות לאחרונה פעילות רבה, וזוכות לאהדה עממית חסרת־תקדים.

לעולם קטן נודע שתמרי פנה לאחרונה לבוגרי סיירות מובחרות בצה"ל, והציע להם תנאי שכר מפתים ו"עבודה מעניינת", בהגנה על המישטר נגד לוחמי הגרילה. מדובר בחוזי עבודה לשנה לפחות, עם אפשרויות האריכה.

בריטניה: מס רחוב ל"יורמים"

הסופר ההונגרי המנוח פרנץ מולנאר, מתאר בסיפרו מחניים מינהג שהיה רווח ברחובות בודאפסט בסוף המאה שעברה: נערי־הרחוב החזקים, בדרך־כלל ממוצא פרולטארי, היו מכריזים על "חרם", וגוזלים בכוח צעצועים, כדורים או גלות מילדים חלשים יותר ועשירים יותר.

הנוהג הזה עובר עתה לשכונות של לונדון, ולובש צורה די מביכה.

בחודשים האחרונים נוהגים בריוני לונדון הצעירים להפשיט בכח, בעיקר באימי סכין, בני־נוער ולשדוד מהם את לבושם האופנתי. חולצות מדגם לה־קוסט או טאצ'יני, הנמכרות בלונדון במאה דולר, ומיכנסי ג'ינס וקורדרוי מסוג "מיסוי" (Taxing), מראיגים את בעלי החנויות־האופנה והדיסקוטקים בלונדון. הם התארגנו כדי ללחוץ על המישטרה להגן על צעירים החוזרים לביתם בשעות המאוחרות. דובר מישטרת לונדון ציין שאין בכוחה של המישטרה לגייס את כוחה־האדם למשימה זו. "זוהי בעייה חברתית, ולא רק פלילית," ציין הדובר, והפך עצמו למטרה למיתקפת זעם של העיתונות הצהובה בבריטניה.

אין ספק שתופעת ה"מיסוי" תימשך, מה גם שהיא הפכה ללגיטימית ולאופנתית בקרב נוער לונדוני משכבות המצוקה.

מעולה. מהווים את המטרה העיקרית למעשי השוד. נוער השכונות הלונדוני, שהוא ברזבו מובטל, גוזל את לבושם היפה של ה"יורמים" המקומיים. הנשדדים נשארים במבצב מביך, ונאלצים למצוא דרך להגיע הביתה כשהם לבושים במיקרה הטוב, כתחתונים בלבד.

בשבועות האחרונים הותקפו נערים רבים, שחיקו את סיגנונו של כוכב הטניס האמריקאי ואלוף וימבלדון 1983, ג'ון מקנרו. ממדי התקיפות, המכונות בפי פירחחי לונדון "מיסוי" (Taxing), מראיגים את בעלי החנויות־האופנה והדיסקוטקים בלונדון. הם התארגנו כדי ללחוץ על המישטרה להגן על צעירים החוזרים לביתם בשעות המאוחרות. דובר מישטרת לונדון ציין שאין בכוחה של המישטרה לגייס את כוחה־האדם למשימה זו. "זוהי בעייה חברתית, ולא רק פלילית," ציין הדובר, והפך עצמו למטרה למיתקפת זעם של העיתונות הצהובה בבריטניה.

אין ספק שתופעת ה"מיסוי" תימשך, מה גם שהיא הפכה ללגיטימית ולאופנתית בקרב נוער לונדוני משכבות המצוקה.

מה שיותר חייל יותר כתום

אם אתם מתכוננים לגיוס

יש מה לדבר על "פס כתום"

אולי נחכה עם זה קצת.

לא, חבל על הזמן. חשוב לדעת הכל עוד לפני הגיוס. פשוט, צה"ל דורש שכבר בעת הקריאה השניה תודיעו על מספר חשבון הבנק, אליו תועבר משכורתכם הצבאית.

באמת חבל על הזמן. מה כדאי לעשות?

גשו עוד היום לסניף הקרוב של בנק הפועלים ופתחו לכם חשבון. תאמרו בבנק שאתם מתגייסים בקרוב ובקשו להצטרף ל"פס כתום".

"פס כתום"? איך זה עובד?

2 פנקסי שיקים חינם, רוצים? - בבקשה. זכות למשיכת יתר, רוצים? - יש. כרטיס בנק-קט באמצעותו תוכלו למשוך מזומנים, רוצים? - קדימה. כחברי ה"פס הכתום" תקבלו. וגם שי מיוחד.

וצריך את כל זה בצבא?

צריך ועוד איך. במיוחד בחופשות.

בחופשות צריך גם לבלות.

גם בבנק הפועלים רוצים שתבלו. לכן נותנים לכם כרטיס "פס כתום", שמקנה לכם הנחות על כרטיסים למופעים, הצגות, הופעות ומה לא. עם "פס כתום" תעשו חיים והכל בהנחה. ולא רק בילויים, גם תקליטים, ספרים, ועוד הרבה דברים.

ומה עם השחרור?

בבנק הפועלים כבר חושבים על השחרור שלכם. בתום השרות תהיו זכאים להלוואה בתנאים מועדפים, בגובה מענק השחרור. תוכלו להתחיל. להסתדר או לנסוע לטיול בחו"ל. ואם תחליטו לחסוך את כספי המענק, תקבלו הלוואה כפולה ממענק השחרור.
ואם תחליטו ללמוד אחרי השחרור, גם בענין הזה בנק הפועלים יוכל לעזור לכם.
אז אם אתם מתכוננים לגיוס זכרו:
מה שיותר חייל יותר כתום.

מה יש לכם?

בנק הפועלים

בלאופונקט

חיים ארוכים-אפס תקלות.

טלויזיות צבעוניות "16,"20,"22,"27-עם או בלי שלט-רחוק.

שני דגמי ווידאו VHS-עם שלט-רחוק.
חידוש בלעדי!! הוראות ההפעלה בעברית מוקלטות על קסטה ווידאו. חינם.

BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי: טרכף יבוא בע"מ, רח' בוגרשוב 70, תל-אביב

TEDELEX

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

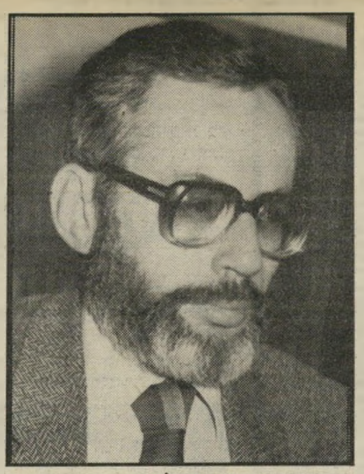
מה לא קרה בישיבת הממשלה

שר אריזור
עובר ולא שב

אתם חייבים לשים לב. הדבר החשוב ביותר שקרה בישיבת הממשלה האחרונה ביום הראשון, ואני לא הייתי שם, אבל כמה מעמיתי המתינו במיסדרון והם שהאירו את העניין החשוב ביותר שקרה: לא קרה דבר. חוץ מהערתו של שר־האוצר שהוא נמנע מלהביא תוכנית כלכלית מפורטת, או אם תרצו פרוט מדוייק של הצערים הכלכליים שמישרדו מציע. עוד יותר מעניין הוא הנימוק: הדלפות מיידיות שיחבלו ב„צערים". ואני אומר לכם מידיעה אישית, שהוא צודק.

יש עוד משהו חשוב שאיננו ברור, זהו חלק מערפל־הקרב, מקצצים ממה? מה„מיסגרת", כלומר מהתקציב המאושר, או שמעבירים מסעיף לסעיף בין המישרדים. מקצצים מהתביעות הנוספות או מקצצים ב„בשר החי". ההנחה היא שזה יהיה צרוף של השניים. מה שעוד ברור, שה„אי־אפשר" להטיל מיסים נוספים יהפוך לאפשרי מאוד, כולל המס החביב על שר־האוצר, המס על עו"ש (עובר ושב) שכולו עובר לקופת האוצר ולא שב ממנו. כי מה שצריך לשוב, השרותים וגם הסובסידיות יקוצצו. אני עדיין זוכר, לפני המפולת בבורסה, כאשר הד"ר יקיר פלסנר, יועצו של שר־האוצר אז, ועדיין היום, אמר שאנחנו צריכים לשאול מדוע בנו של בעל היכולת צריך להנות מחוק חינוך חובה חינם ולא לשלם עבור חינוך תיכון, אמרו שזה שיגעון להציג שאלה כזו. עכשיו היא תהיה נורמלית — התשובה. לא יהיה חינוך תיכון חינם. מי היה מעלה על דעתו הטלת מס על תשלומי רווחה. מתברר שהרעת יצאה לחופשה — והתוצאה מיסים על קיצבאות.

יוּעץ פלסנר
חינוך חינם מיותר

זהו, החגיגה נגמרה. גם הבחירות לעיריות לא יעזרו. הדבר היחידי שעוד יכול לעזור לנו להמשיך לחגוג, הוא אירוע בתחום הפוליטי. בינתיים כולם, כולל שר־האוצר יושבים חזק. **עד סוף השבוע, אולי אפילו מעבר לו — אחרי השבת הקרובה, נוכל עדיין להנות מדולרים זולים יחסית. אחר־כך יתייקרו הדולרים, לא לבולם. היטל על המט"ח לפי יעודו, הוא אחד הרעיונות. הנה הדוגמה היחידה: מס נסיעות שיגדל. תהיה צמיחה — ההיטלים והמיסים יצמחו.**

המיליארדים המבוזבזים של חברת החשמל

המדובר הוא בסכום של 1.5 מיליארד — לא שקל, אלא דולר. וזהו הסכום שחברת־החשמל עומדת לבזבז.

בסוף השבוע תונח אבן־הפינה להקמת שתי יחידות־כוח שיופעלו על־ידי פחם בתחנת־הכוח באשקלון. קדם לכך מאבק־איתנים בתוך החברה, בין קבוצת מהנדסים בכירים של מחוז חיפה והצפון ואנשי מחוז הדרום של חברת־החשמל, הממתינים לאוניות־הפחם בחופה של העיר הדרומית.

על־פי מסמך של המהנדסים, יבוזבז הסכום הגדול הזה, שהיה נחסך אילו הוספו שתי היחידות לתחנות־הכוח הקיימות בחדרה ובחיפה.

המהנדסים טוענים שהתחנה הדרומית מיותרת, רחוקה ממוקדי־הצריכה, ועלולה לפגוע בתוכנית להקמת תחנת־כוח גרעינית באיזור לקראת שנת 2000.

הם מציעים, שמומחים מחוץ לחברה יבדקו את דרך קבלת ההחלטות בחברה לגבי תיכנון לטווח ארוך. אך הם לא יצליחו למנוע, כנראה, את הבזבוז הענקי באשקלון.

בנק־ישראל מקדים את האוצר

נגיד מנדלבאום
האוצר אחרי הבנק

בבלל. הם ישבו עכשיו חזק על הברז, את השיבר הם סוגרים לאט.

מה שזול קונים הרבה ומהר. ואני לא מתכוון לבגדים, ירקות, או אפילו מכוניות. אני מתכוון לדולרים שאותם קונים עכשיו מהר, כדי להחזיר לאט, על חשבון בנק ישראל.

מה שהאוצר מתכוון לעשות, אולי עוד השבוע, התחיל הד"ר משה מנדלבאום, נגיד בנק ישראל, כבר לפני כמה שבועות. יש לו יתרון הוא עושה את זה בשקט. פעם בחודש של המפקח על מטבע חוץ, האוסר עלינו לסחור בעיסקות עתידיות בקומודיטי'ס (סחורות) ועכשיו, בשקט, בחודש אחר, האוסר עלינו לקבל הלוואות דולריות בחו"ל בערבות בנקאית.

נכון שזה נוגע בעיקר לעסקים גדולים שנהגו עד כה ללוות בבנקים בחו"ל ולהנות מהלוואות זולות יחסית לטווחים ארוכים. עכשיו הסיפור נגמר. מאות מיליוני דולרים זולים נמצאים ב„צנרת" האשראי לטווח ארוך בדולרים, חלקם לא יזכו כבר להגיע ללווים. נגמרה החגיגה של דולרים זולים לעסקים גדולים. כל העסקים שהצליחו עד לאחרונה „למשוך" אשראי דולרי זול, יכולים לצאת לחופשה. **מי שירצה דולרים יקנה במחירי בנק ישראל, אם**

לצחצח נעליים בלי להתכופף

ושוב חדשות משמחות מהכולבו המפורסם בניו־יורק. אם יש לכם כבר הכל, יש דבר אחד שבטח אין לכם: מצחצח נעליים חשמלי לשימוש ביתי, המצוייד בשתי מיברשות, כהה ובהירה, המיוצרות מצמר־כבשים אמיתי. משהו יוצא מהכלל ותיכף תבינו גם למה.

קודם כל המיברשות נעות ומסתובבות במהירות של 1500 סיבובים בדקה, ללא מאמץ כמעט. למיתקן יש ידית הפעלה טלסקופית שהיא גם מתקפלת, וכל זה כדי שנוכל לשלוף אותה ולהפעיל את המיברשות ולהימנע מהצורך להתכופף. הידית הנשלפת אורכה 75 סנטימטר, נוחה לכל הדעות והגבהים. בראש הידית מצוי כפתור הפעלה אדום, אפשר גם שחור; הידית משמשת גם כמוט איזון.

והעיקר, תוך כמה שניות יבריקו נעליך כפי שלא הבריקו מעולם. לא כולל נעל־התעמלות וסנדלי פלסטיק. למיתקן ידיות נשיאה ובסיס עם ארבע רגליות מצופות בגומי ליציבות יתר. התקע בשקע, לחיצה על הכפתור, וזה עובד. יש שני רגמים. השני בלי ידית הפעלה. לחיצה בנעל המלוכלכת והמאובקת על ראש המיתקן והעסק עובד. והמחיר: 100 דולר עם ידית הפעלה ו־90 דולר בלי הידית. המישקל כשישה קילוגרם. מיוצר ב־110 וולט. צריך טרנספורמטור קטן. גדול עולה הרבה כסף.

כיף שווה מיליון — גלשן ממנע

הכולבו המפורסם של ניו־יורק מוכר, למי שיכול לשלם, גם גלשן מים סילוני. הגלשן בעל מנוע שתי פעימות כמו בקטנועים, 15 כוחות סוס, מקורר־מים. יוצר שובל סילוני בדחף של 150 ליברות. עד כאן למבינים במנועים. מגיע למהירות של 50 קמ"ש. אין מרחף מסוכן. יכול לנוע על פני מים שעומקם אינו עולה על 30 סנטימטרים. מיסגרת מפיברגלאס המונעת טביעה, מצופה בספוג מחומר הקרוי אורתאן בצפיפות גבוהה. שימו לב. כל זה מופיע בהסבר וזה חשוב. הגלשן יציב וטוב לגלישה במי אגמים, נהרות, נחלים, ימים ואוקיאנוסים. הניהוג נעשה באמצעות תנועות הגוף והעברת הכובד מצד לצד. כושר תימרון מעולה. אחיזה בידית לייצוב הגוף.

אם נסלים למים המנוע חדל אוטומטית. הדלק **במיכל של 10 ליטר מספיק לארבע שעות.** האורך 2.70 מטר והרוחב 75 סנטימטר. המישקל 60 קילוגרם. המחיר 2450 דולר בלבד. הכיף שווה מיליון. למיליונרים בלבד. אינו חייב במס. כמו כל כלי שיט וטיס. הוא גם שט וגם טס.

הבורסה

התסריטים שיעלו את הבורסה לגובה

בורסה זה דבר גדול. מי שחשב שאין יותר לאן לרדת טעה. זה כולל אותי. בכל יום נרשמים שיאי ירידה חדשים, ואם על פי המתמטיקה החדישה אפשר היה לעלות רק מאה אחוז ולרדת אלפי אחוזים, הבורסה היא ההוכחה. בינתיים המצב הפוך. כל המניות שעלו מאות ואלפי אחוזים ב־1982 יורדות עשרות אחוזים ב־1983. אבל, כדי לחזור ולעלות לשיאן יצטרכו שוב לטפס אלפי אחוזים. זה — לא יהיה בקרוב. אבל, הפוטנציאל קיים. תשימו לב למונח פוטנציאל, שטומן בחובו פוטנציאל עצום.

יש שני תסריטים, או אם תרצו סצנאריו, למה שיקרה בעקבות הצעדים הכלכליים החדשים. התסריט הראשון אומר, שמכיוון שחלפה, או הסתיימה, תקופת אי־הוודאות, שהיא שגרמה לשפל בבורסה, ועכשיו כולם יודעים איפה הם עומדים, תתחיל ההסתערות על הבורסה, והכל יעלה, ויעלה הרבה. אלה שהחזיקו את הסחורה ישחררו לאט תוך מה שקרוי עליות שערים חדות, כלפי מעלה כמובן. **מי שסבור, וזו מילה לגמרי לא רעה להגדרת העניין, שבך יקרה, יבנם עכשיו. ימכור בנקאיות וצמודים ויקנה מניות של ממש.** יש תסריט שני, שאומר שיהיו עליות שערים, אבל המשקיעים, שלא כולם עדיין חזרו מחו"ל, לא יכנסו. והראיה: שני מיודעינו יוסי ריגר ואליעזר פישמן נמצאים בחו"ל. הראשון חוזר רק בסוף השבוע. אם זה כך, ער אז לא יקרה משהו מיוחד. אז אמרנו, יהיו עליות שערים אבל לא הסתערות, והשוק יחזור להיות נורמלי, עם הרבה „מעורב", מעט „ק" פחות „מ".

המבנה המשותף של שני התסריטים הוא, שעכשיו כדאי להשקיע במניות. מי שיש לו כסף סגור יתחיל לקנות מציאות ויש הרבה כאלה. הנה רשימה חלקית של מניות מעניינות, הראויות להתעניינות מטעמי עניין מאוד ענייני.

ונא להביא בחשבון שאני לא ממליץ. זה לא העסק של אבא שלי ואני לא משתתף. פשוט, לי אין כסף. גם אם היה לי הייתי מעדיף את מה שהכי בטוח — דולרים. מי שמוכן „לקחת סיכון" מחושב ופעם אחת לפחות להשקיע כאשר כל הסיכונים כמעט יצאו לחופשת קיץ, ישקיע.

הנה התפריט: **כלל 10, כלל תעשיות, דיסקונט השקעות, החברה לישראל 1, סולגת, סקר סלדה, עלית, ים המלח, כלל אלקטרוניקה, אלרון, אלקו 2.5, אלביט, אלומית, אורדן 5, נכסי הדרים, מהדרין, הכשרת הישוב, אספריקה 1, אזורים, דלק, אגן, עיט, אירית, גל תעשיות, ססקטרו־ניקס, דלתא, שלרינה.** עד כאן. לא כולן מציאות. אבל לטווח ארוך יש להן פוטנציאל. ראה למעלה.

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

10.8

● **ספורט: אליפות העולם באתלטיקה קלה** (4.00 — **שידור־ישיר, פרשנות עברית**). במרכז המישדר ריצות 400 מ' גברים ונשים — גמר. מרוץ־שליחים 4×100 מטר — חצי־גמר וגמר.

● **בידור: עוד להיט** (8.30 — **מזמר אנגלית**). בתוכנית השירים פיתוי בביצוע הלהקה הרקיע ה־17 אינני יכול להתרגל לאבד אותך בביצוע הביט; כנסיית המוח המורעל בביצוע להקת מועדון התרבות.

● **קולנוע: סיפורי בדים** (8.30) — **הנחייה בעברית**). תוכנית סקירת סרטים, העוסקת בסרטים מבט אחר (הונגריה), על כל הקופה של למון מגלמת השחקנית לי רמיק את תפקיד האשה. הסרט הופק בשנת 1963.

למון ורמיק: ימי יין ושושנים
יום רביעי, שעה 10.05

שלושה פרקים, שאותה ערך העיתונאי ג'ונתן דימלבי. הפרק הראשון, התפלגות המחנות, המתאר את הגבול בן 1,400 הקילומטר החוצה את אירופה לשניים. פלג הגבול החוצה את גרמניה לשתי מדינות נבחן דרך האנשים החיים בה.

● **תעודרמה: פרשת ג'ימי הופה** (10.20 — **מדבר אנגלית**). פרק רביעי ואחרון בסידרה המתארת את המאבק בין ג'ימי הופה ורוברט קנדי בשנות השישים בארצות־הברית. רוברט בלייך מגלם את תפקיד הופה וקוטר סמית את תפקידו של בובי קנדי.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת** (11.05 — **מדבר אנגלית**). הפרק ג'ק בחנות הפרחים. ג'ק עובר בחנות־הפרחים שאותה מנהלת ג'נט, ויחסיהם בעבודה משפיעים על חייהם המשותפים בדירתם.

יום חמישי

11.8

● **סידרת סיבוי ת־חקיר: מישחק המילחמה הקרה** (9.30 — **מדבר אנגלית**). העימות מערב־מזרח הוא נושא הסידרה התיעודית בת

דימבלי: מילחמה קרה
יום חמישי, שעה 9.30

(פולין), האיש מנהר השלג (אוסטרליה) והסרט האמריקאי זהות כפולה.

● **ספורט: אליפות־העולם באתלטיקה קלה** (9.30 — **שידור מהלסינקי, פרשנות עברית**). תקציר תחרויות היום השלישי.

● **סרט קולנוע: ימי יין רשושנים** (10.05 — **מדבר אנגלית**). השחקן ג'ק למון חורג בסרט זה מדמותו הקומית, ויחד עם הבימאי בלייך אדוארדס מטפל באלכוהוליזם. העלילה מספרת על זוג נשוי הוא איש יחסי־ציבור, היא מזכירה בכירה. שניהם מתדרדרים בהדרגה לשתייה מופרזת. לצידו

יום שישי

12.8

● **סרט קולנוע: השיכנוע הידידותי** (9.15 — **מדבר אנגלית**). סיפורה של מישפחת קוויקרים, בתקופת מילחמת האזרחים בארצות־הברית. הקוויקרים, המתנגדים לכל אלימות, עישון ושתייה, נקלעים לדילמה קשה במהלך המילחמה. זה סרט רומאנטי, ששזורה בו מידה רבה של הומור ואידיליה. הבימאי: ויליאס ויילר. מככבים: גרי קופר, דורותי מק־גווייר ואנתוני פרקינס. הסרט הופק ב־1956.

שבת

13.8

● **סידרה קומית: בנסון** (8.30 — **מדבר אנגלית**) הפרק התפתחויות מהפכניות, שבמהלכו מתכוננ המושל גטלינג לצאת לוועידת סחר פאן־אמריקאית באי טרופ. אך סגן־הנשיא מגיע העירה באורח בלתי־צפוי, והמושל משגר את בנסון לייצגו בוועידה ביחד עם פיט. בנסון ופיט סובלים ונחטפים בידי אנשי גרילה.

● **ספורט: אליפות־העולם באתלטיקה קלה** (9.30 — **שידור מהלסינקי, פרשנות עברית**). דיווח תחרויות יום שישי ושבת במיקצועות האתלטיקה השונים.

● **דראמה בריטית: אוהבים בזמנם** (10.30 — **מדבר אנגלית**). נורמן ומרי נפגשים שמונה שנים אחרי שנפרדו. נורמן ומרי אהבו זה את זה, הוא היה נשוי והיא התגוררה עם אמה, ולשניים לא היה מקום להיות יחד, עד שנורמן מוצא קן־אהבה מיוחד במינו. השחקן אדוארד פתרברידג' מגלם את תפקיד נורמן, והשחקנית לין פארלי את תפקיד אשתו.

● **סידרה קומית: כן אדוני השר** (11.10 — **מדבר אנגלית**). הפרק ביקור רשמי, שבמהלכו זומם השר החדש להפוך ביקור של נשיא בוראנדה להישג פוליטי של מיפלגתו.

פתרברידג' וסארלי: אוהבים בזמנם
מוצאי־שבת, שעה 10.30

יום ראשון

14.8

● **בידור: עד סוף** (8.30 — **מדבר אנגלית**). תוכנית המוקדשת ללהיטיו של קליף ריצ'רד.

● **סידרה חדשה: עקרב** (9.30 — **מדבר אנגלית**). מיני־סידרה בת שלושה פרקים. העוסקים בטרוריסטית, המנסה לחלץ עצמה ממעגל הטירור.

● **דראמה: השגרירים** (10.20 — **מדבר אנגלית**). דראמה המבוססת על סיפרו הקלאסי והנודע של הסופר הנרי ג'יימס. בסרט מככבים לי רמיק ופול סקופילד.

יום שני

15.8

● **בידור: תהילה** (8.30 — **מדבר ומזמר אנגלית**). הפרק סיום מוצלח.

● **מותחן: אייסיוד** (9.30 — **מדבר אנגלית**). הפרק מלאכי חבלה ממשיך ומביא מעלילותיו של קציך־בלשים בכיר במישטרת ניו־יורק.

● **סרט ישראלי קצר: ספק זמן** (11.00 — **מדבר עברית**). סיפורו של יצחק חלוצי, מעובדי הטלוויזיה הלימודית, המוקדן במיסגרת הקרנת סרטים ישראלים ניסיוניים.

יום שלישי

16.8

● **סידרה: מישהו מטפל בך** (8.30 — **מדבר אנגלית**). סידרה קומית שעלילתה מתרחשת בחנות כולבו. הפרק המיספרים שלנו בירידה מתמקד באופן שנו מתמודדת. החנות בירידה במכירותיה.

● **סידרה חדשה: בינום מישפחתי** (9.30 — **מדבר אנגלית**). סידרה אמריקאית חדשה, שבה מככבת השחקנית הוותיקה בט דיוויס.

● **בידור: אילנית** (10.10 — **מזמר עברית**): שידור חוזר של תוכנית בידור עם הזמרת אילנית.

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר** (11.11 — **מדבר אנגלית**). הפרק רוץ, שפן, רוץ.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 10. 8

● **סידרה לילדים: סיפורים מן העולם** (6.10 — **ערוץ 3** — 25 **דקות** — **מדבר ערבית**). סיפורים מאויירים ממיטב ספרות הילדים בעולם: היפחפיה הנרדמת, שלגיה ושבעת הגמדים, כיפה אדומה ועוד.

● **סרט דוקומנטרי: צרפת היום** (7.15 — **ערוץ 6** — 15 **דקות** — **מדבר צרפתית**). מבט על חיי הרוח, הכלכלה, התעשיה והמרד בצרפת של ימינו.

● **סידרת מתח: מאגנום** (10.15 — **ערוץ 6** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרת־מתח אמריקאית בכיכובו של תום סלק. המעמיד את שירותיו המיוחדים תמורת מגורים מפוארים, ואמצעי מחיה מכובדים. לצד תום סלק מככבים השחקנים ג'ון הילרמן, לארי מקטי ורוג'ר מוסלי.

יום חמישי 11. 8

● **לילדים: עולמו של וולט דיסני** (6.20 — **ערוץ 3** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). פרק חדש מסידרת־הילדים הפופולרית עם הדמויות החביבות והמוכרות של וולט דיסני. סיפורים אנושיים ואנימציה מעולה.

● **סידרה עלילתית: נוטס לנדינג** (9.10 — **ערוץ 6** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה עלילתית בהפקת חברת לורימר האמריקאית, המציגה בסידרה זו מערכת יחסים המתפתחת בין ידידים וקרובי מישפחה בפרבר שקט במדינת קליפורניה. משתתפים: דון מוריי, מישל לי, טד שקלפורד וג'ואן וֶרארק.

יום ששי 12. 8

● **אנימציה: הזוג המוזר** (10.20 — **שני הערוצים** — 20 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה של סרטים מצוירים שגיבוריה הם כלב וחתול.

● **סידרה מדעית: קוסמוס** (6.20 — **ערוץ 3** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה מדעית מרהיבה בצילומים על היקום ועל הבלתי־נודע. דרך הדמיון אנו משייטים אל עולם מלפני 200 מליון שנות אור, לעולם של מיסתורין, שיתכן שיש בו חיים, בדומה לכוכב הלכת שלנו.

● **סידרה עלילתית: פלקון קרסט** (10.15 — **ערוץ 6** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). עוד סידרה בהפקת חברת לורימר. המביאה את קודותיה של מישפחת כורמים אמריקאית. שאבותיה היגרו מאיטליה, והדמות הדומיננטית בה היא סבתא שתלטנית (ג'ין וימן).

יום שבת 13. 8

● **סידרת אנימציה: פולישים מן החלל** (6.15 — **ערוץ 3** — 20 **דקות** — **מדבר ערבית**). מדע בדיוני ביד הדמיון הטובה של האנימטור, דמויות משונות מכוכבי־הלכת השונים. מסעות בין כוכבים ומילחמות אכזריות בחלל.

● **סידרה קומית: מ*ש 8.30 — ערוץ 6** — 25 **דקות** — **מדבר אנגלית**). הומור מקברי על פצועים והרוגים. בסידרה אמריקאית המתרחשת בבית־חולים שדה בזמן מילחמת קוריאה. והמתארת את שיגרת החיים והרומנים הנקמים בין רופאים ואחיות.

יום ראשון 14. 8

● **סידרה לילדים: סרסטיד** (6.30 — **ערוץ 3** — 45 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סיפורים לילדים עם מוסר השכל. בכל פרק מובא סיפורם של ילד או ילדה הסובלים מבעיה מסויימת. אנו מלווים אותם בלבטיהם ובדרך הטובה שבה נקטו כדי להגיע לפתרון מוצלח.

● **סידרה קומית: אחת ממיליון** (8.30 — **ערוץ 6** — 25 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה אמריקאית על נהגת מונית כושית בניו־יורק, אשר ירשה כתובאה מצירוף מיקרים נדיר את רכושו הרב ואת מישרתו של יו"ר מועצת־המנהלים של חברת־ענק אמריקאית. היא מנהלת את החברה ביד רמה, אך בתבונה ובגישה אנושית מתחשבת. סיטואציות מצחיקות כתוצאה מהבדלי תפישה בין הבוסית החדשה ובין הסובבים אותה בחברה.

יום שני 15. 8

● **סידרת מתח: שותפים לפשע** (9.10 — **ערוץ 6** — 50 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה בלשית מתוקת מפרי עטה של אגתה כריסטי, המביאה בכל פעם עלילה בלשית מיסתורית הנפתרת בדקה האחרונה. בהשתתפות: ג'מס וורדיק, אן סטליבראס, קונסטנטין גרגורי ולינדה מרלו.

יום שלישי 16. 8

● **סידרה לילדים: מיקיי־חרום** (5.50 — **ערוץ 3** — 20 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרת אנימציה אמריקאית אשר במרכזה צוות מכבי־אש.

● **סידרה דוקומנטרית: לקראת שנת אלפיים** (8.55 — **ערוץ 6** — 15 **דקות** — **מדבר אנגלית**). סידרה דוקומנטרית קצרה, המתארת בנודד את עולם המחר, על שיכלוליו. המצאותיו והישגיו.

שידור

צל"ש

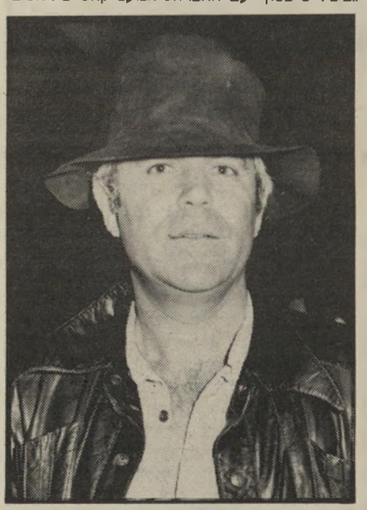
מעוף וניוון

● **להנהלת הטלוויזיה הלימודית**, על מיכלול מישדרי־הבוקר ואחר־הצהריים שלה בתקופת החופש הגדול. בהיצע זה מוכיחה ומבססת הטלוויזיה הלימודית את העובדה שיש לטלוויזיה הכללית מה ללמוד אצלה על תיכנון לוח־מישדרים, גיוונו ומעופו. מישדריה מצ־טיינים במינון נכון ובפיזור של מישדרים, דברים שאינם מצויים כלל בתודעתם התיקשורתית של מנהלי הטלוויזיה הכללית בהווה.

מאחורי הקלעים

„סולידריות" בטלוויזיה

תושבי ישראל ומשלמי אגרת־הטלוויזיה, שזכו במשך יותר מעשרה ימים לצפות במהדורות מבט מקוצרות ושטוחות (המסתיימות בהודעה: „בשל סיכסוך עם החברות המעניקות שירותים

מנהל־ספורט אלרואי
לא שיקולים מקצועיים

לטלוויזיה, משודרת מהדורה קצרה זו של מבט...") אינם יודעים את הסיפור המסתתר מאחרי שביתה זו.

הסיבה למהדורות־מבט המצומצמות היא אי־נכונותם של צלמי־החוץ („סטרינגרים") לצלם עבור רשות־השידור תמורת המחירים הזעומים שהרשות משלמת.

במקביל לשביתה זו מנהלים עובדי מחלקת־הצילום של הטלוויזיה השבתת־אהדה איטלקית, לאות סולידריות עם עמיתיהם הצלמים. חלק מצלמי־הטלוויזיה יצאו לחופשת־קיץ, תוך שהם מותירים מינימום של צלמי־חירום.

במקביל החלו צלמי־הטלוויזיה לדרוש מהנהלת הרשות דרישה, שבמשך שנים לא

הכתבה הגנוזה

בערב־ראיונות בהנחיית איתן רנציג בתל־אביב סיפר הכתב הצבאי היוצא **דן סממה** בין השאר, את סיפורה של אחת מכתבותיו שנגנזו, הגוגעת לנושא הדתי.

סיפר סממה:

זה התרחש לפני כמה שנים, כאשר שימשתי ככתב מתחיל בטלוויזיה. נודע לי, בדרך של מיקרה, שבירושלים הוקם בית־ספר למוהלים, במיסגרת פעילויותיה של ישיבת התפוצות בהר ציון. הגעתי למקום עם צוות־צילום. כאשר נכנסתי לכיתת־המוהלים בישיבה ראיתי אבר־מין של גבר התלוי על הלוח. הרב, שהינחה את השיעור, הסביר לתלמידים כיצד צריך לחתוך. שאלתי אותו איך עושים את הפרקטיקה, והרב השיב לי: „תחילה על עור של תרנגולות, ואחר־כך מוהל כל מוהל שיבעה ילדים ערביים, ורק אז כשיר המוהל למהול יהודים."

הייתי המום. שאלתי איך אתם מקבלים ילדים ערביים, והרב השיב לי: „יש לנו עסק עם מוהל ערבי אחד בעיר־העתיקה, העובר גם כספר. הוא מספק לנו את הילדים תמורת כסף." ניגשתי למוהל־ספר הערבי, והוא נימק את מסירת הילדים למוהל היהודי בטענה: „אנחנו לא יודעים איך לעשות את זה."

סיימתי להכין את הכתבה, ואז נודע הדבר לראש־העיריה, טדי קולק, שהפעיל צינורות של לחץ וביקש מהטלוויזיה שלא לשדר את הכתבה. היות ושידורה עשוי לגרום נזק רב למדינת־ישראל. מנהל

כתב סממה (עם אהרון מאמו)
אברי־מין על לוח

הטלוויזיה שוכנע, הכתבה לא שודרה, והיא אצלי במגירה, עד עצם היום הזה.

עד כאן דברי סממה. הוא התעלם מחובתו של עיתונאי לדווח בכל מחיר על ידיעה כזאת.

פרט חשוב, שלא הוזכר: הפרשה כולה דווחה בשעתו בסקופ בילעדי של העולם הזה.

מולאה: הצמדת עוזר צלם לכל צלם־טלוויזיה היוצא לשטח (בימים אלה הפיצה הנהלת רשות־השידור, במדורי ה„מבוקשים", הודעה על שכירת „עוזרי צלם").

בעוד שבשבוע־שידור רגיל מקבלת חטיבת־החדשות שישה צוותי צילום: 4 צוותים למבט, צוות למבט שני וצוות להשבוע – יומן האירועים, הרי שכיום משרתים את חטיבת החדשות שניים עד שלושה צוותים ליום, וזה משבש לחלוטין את עבודתה.

ערוץ שני בלי ערוץ ראשון

יתכן שממשלת־ישראל עומדת לאשר באחת מישיבותיה הקרובות את הקמתו של ערוץ שני, בהתאם להמלצתו של שר־החינוך־והתרבות **זבולון המר**. קיימת אפשרות שהטלוויזיה הכללית תחדל מלתפקד ביום שבו יוחל באירגונו של צוות־ההקמה לערוץ השני.

ראשית: חלק ניכר מעבודות הטלוויזיה — צילום, הקלטות, עריכות — מתנהלים בידי חברות הפקה וביצוע פרטיות (קסטל, הרצליה,

חותמם על הטלוויזיה הישראלית, ולאו דווקא באופן החיובי ביותר.

ראשיתו של הסיפור בערוך השבוע – יומן האירועים, **מיכה לימור**, שהזמין כמה שבועות קודם לביקורו של הזמר בארץ כתבת־מגאזין אצל כתביו לסיקור סיור הזמר. לימור פנה לכתב־הטלוויזיה בלונדון, **שימעון טסלר**, וביקשו לערוך ראיון עם הזמר הבריטי, בכוונה לשלבו בכתבה הנרחבת שנועדה להיות משוררת אחרי עזיבת הזמר את הארץ.

בינתיים יצא לימור לחופשת־קיץ, ובמקומו הוצב **דויד גילבוע**, שהיה באותו שבוע בהמתנה לקראת מינויו בידי ועדת המיכרזים של רשות־השידור למישרת האחראי למישדרים הדוקומנטריים של חטיבת התוכניות.

טוביה סער, המיודד אישית עם **משה סלוצקי**, האמרגן שייבא את רוד סטיוארט ארצה, לחץ בסידרת־טלפונים בהולים (שהגיעו עד לחדרי־העריכה) על גילבוע להקרין ככתבה נפרדת את הראיון שערך טסלר בלונדון. גילבוע

זמר סטיוארט
על אתיקה בדיווח

הבירה ועידן). חברות אלה תיטולנה חלק בפרוייקט ההקמה של הערוץ השני.

במקביל: באמצעות חברות־ההפקה הפרטיות האלה עשויים להצטרף לערוץ השני מפיקים, בימאים, כתבים ועורכי־תוכניות, שחדלו בשנים האחרונות מלעבוד בטלוויזיה הכללית, ושעברו לפעול בשטחי־תיקשורת אחרים.

התוצאה: בבניין הטלוויזיה יישארו רק עובדים מן הדרגה השניה. רב הספק אם אלה יוכלו להתחרות בערוץ השני.

ה„לובי" של סטיוארט

שתי הופעותיו של הזמר הבריטי **רוד סטיוארט** בארץ לא עברו מבלי להותיר את

קיבל את הוראתו של סער (שסירוב לה היה עלול להכשיל את מינויו), והכתבה שודרה ביום השישי שקדם להופעת סטיוארט בארץ.

פרק שני בפרשה זו היה כתבתו של הכתב **בני עזרי**, שהביא בעבור שבוע, ביום השישי, בין שתי הופעותיו של הזמר הבריטי בארץ, כתבת־דיווח על הופעתו הראשונה. הוא סיים במילים: „אין ספק שהופעתו הראשונה של רוד סטיוארט הלהיבה פחות מהופעתו שתהיה מחר בערב" — נוסח, שהיה בבחינת תשדיר־פירסומת לשמו.

את „כתבות סטיוארט" העלה ראש ועד־הכתבים בטלוויזיה, **אורי גולדשטיין**, באחת מישיבות־הבוקר של מבט. בהשמיעו הערות גלויות בגנות האתיקה העיתונאית הנפגמת בדי־ווחים מיסתריים מסוג זה.•

ספורט משוחרר לא יחזור

בשבועותיה הראשונות נהגה הטלוויזיה ה־ישראלית לשרת במשך שיבעת ימי השבוע את אזרחי המדינה, בלא הבדל דת ואמונה.

בשנים אלה סיפקה יחידת הספורט של חטיבת־החדשות מישדרים של אירועי־ספורט בינלאומיים גם בשבתות (ביניהם דיווחים מאר־לימפיאדות, אליפויות־עולם בכדורגל ואליפויות אירופיות באתלטיקה). אלא שבאחרונה נפל דבר ביחידת הספורט.

מאז פרש מיחידה זו מנהלה, **אלכם גילעדי**, והוצב בראשה הדוגמן־לשעבר **יואש אלרואי**, נפתחה יחידה זו להשתוללות הכפייה הדתית.

ביום השישי נערכו בהלסינקי חלק ממישחקי אליפות־העולם הראשונה באתלטיקה. אירוע זה שווה כימעט בערכו לאולימפיאדה. אך התחרויות לא שודרו בשידור־חי בטלוויזיה הישראלית, בשל שיקולים רתיים, ולא מיקצועיים.

אזרחי ישראל יכלו לראות במהלך השישי־שבת את המישחקים בערוץ השני — הירדני — ולוותר על התענוג לצפות במוצאי־שבת ביומן האליפות. על השתלטות הכפייה הדתית על מחלקת הספורט של הטלוויזיה אמר אחד מבכירי העובדים ביחידת־הספורט: „ספורט משוחרר לא יוחזר."

פסקול

„אישים באש"ף" – יוק

בכניין כלל נערכה בשבוע שעבר ישיבה, שכונתה בפי עובדי חטיבת החדשות „ישיבת פרה־מיכרז" — ישיבה של תיאום, גימור וניפוי, לקראת המיכרז למינויו של עורך־מבט החדש. בישיבה נכחו מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, וה„מועמד" המומלץ של שלושת אלה לתפקיד, **מיכאל קרסין**, שהגיע לישיבה למרות „חופשת המחלה" שלו. בישיבה זו הורו מנהלי־הטלוויזיה לקרפין על שינוי בעמדותיו ובתיפקודיו, כדי לרכך את חברי ועדת־המיכרזים שתדון במינויו. בפעם הקודמת, כשניגש קרפין למיכרז, לא המליצה הוועדה על מינויו ●● שביתת־צלמי הטלוויזיה („סטרינגרים" וצלמי־רשות). רחתה את חזרתה למסך של התוכנית במבט שני, בעריכתו של **חיים יבין**. שני הסרטים, שהשלמתם עוכבה, למרות שנקבע להם מועד־שידור: סירטו של יבין על לבנון, וכתבתו של **רמי וייץ** על תעלומות „פרשת ברנס" ●● באחת מתוכניות־הצהריים שלו ברשת ב' אמר השדר **גבי גזית** על מינוייה של **שרה דורון** כחברה בממשלה: „איך אומר על זה **יורם ארידור** במישדר־האוצר — „הנה הלך לנו עוד וולבר" ●● על החלטתו של מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, לאסור בקול ישראל ובטלוויזיה הכללית את השימוש במונח „אישים באש"ף", הגיב אחד מוותיקי חטיבת־החדשות: „מה הוא רוצה, שנאמר, ‚חיות דורגליות בכירות באש"ף אמרו...'?"

• העולם הזה (2395) פירסם כתבה על הופעת סטיוארט אחרי שיצא מהארץ.

תשדיר גרינצווייג

הכתבה, שהביאה את צילומיהם של 16 „מבוקשים" בידי מישטרת־ישראל להשלמת חקירת רצח אמיל גרינצווייג, עוררה מחלוקות רבות בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה.

כאשר בחן עורך־המישנה של מבט, **רסיק חלבי**, את הכתבה על שולחן־העריכה, התבטא בנוסח: „זה תשדיר־שירות מישטרתי ולא כתבת־חדשות." גם דעתו של **יאיר שטרן**, מנהל החטיבה, הממלא את מקומו של עורך־מבט המנותח **מיכאל קרסין**, לא היתה נוחה.

לחצים שהופעלו על רשות־השידור מצד צמרת המישטרה הביאו, למחרת היום, להחלטה להקרין את הכתבה. אולם לפני הקרנתה הצליח רפיק חלבי להכניס בתמליל שלה ביקורת על מחדלי המישטרה בפיתרון תעלומת רצח אמיל גרינצווייג.

מול פסל דיין

מאז שנפטר **משה דיין**, לפני שנתיים, לא חדלו ההשערות על העומד לקרות לרחל דיין. מה תעשה? מה יהיה מעמדה החברתי או הפוליטי? התינשא שוב? בקיצור, כולם רצו כותרות על הליידי מס' 1 במדינה.

ואמנם, רחל היתה בכותרות, אך לתקופה קצרה מאוד, שעה שמילחמת־הירושה התחוללה מעל דפי העיתונות. רחל אכן נהגה כליידי גם בפרשה עגומה זאת, אך מאז היא הולכת ונעלמת

רחל דיין
לבד

מהכותרות. האשה, שעמדה במרכז חיי־החברה בישראל, הופכת דמות החיה את חייה בשקט והמתרחקת מאור הזרקורים.

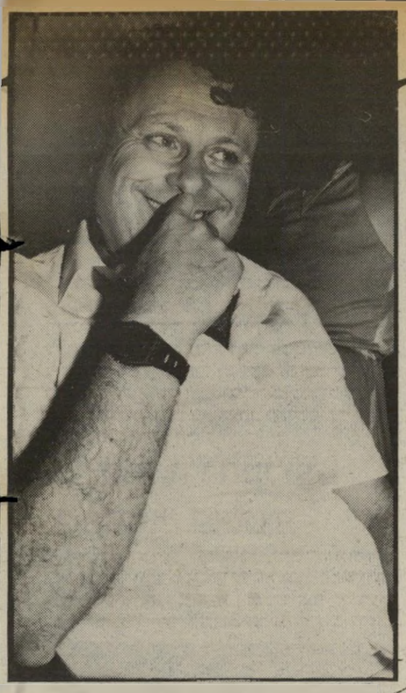
רחל מתגוררת כיום בקומה התשיעית של אחד ממגדלי דויד, מוקפת בחפצים ובדברי־אמנות מהעבר. על הדלת קבועה טבלת־נחושת עם חתימתו של משה, ופסל שלו מוצב ליד הכניסה. הרהיטים יקרים ובעלי־איכות, בסיגנון מעורב, עתיק ומודרני, אך אינם דוקרי־עיניים. הכל נעשה באיפוק. שולחן־האוכל העגול מיועד לששה איש בילבד, ותחת אנשים „חשובים" יושבים לידו בדרך־כלל בני־המישפחה, כשהתמונות של דיין משקיפות מעליהם.

כשהתגרשה רחל מבעלה הראשון ונישאה למשה דיין, הוסכם שבנותיה יישארו אצל בעלה. אך עוד לפני מותו של דיין הלכו יחסיה עם בנותיה והתהדקו, ועכשיו הבנות והנכדים הם במרכז חייה, ותחת להיראות במופעים זוהרים היא נראית בתיאטרון בהצגות־ילדים עם נכדיה.

חברה טובה של רחל, גם היום, היא **סאלי לואיס**, אשת השגריר האמריקאי, והקשר ביניהן נשאר הדוק כשהיה.

שמועות שונות צצו ועלו מדי פעם: שיש לה קשר רומנטי עם זה, או שהיא עומדת להינשא לאחר, בבל"ת, ידידי, בבל"ת.

כל זה מהטבע
כל זה מהטבע

גיורא הראל
שלישית

לאחרונה חזר ארצה, במצב טוב, הד"ר **גיורא הראל**. שימו לב, בנות. ד"ר גיורא היה נשוי בסך הכל פעמיים, ואלמלא היה נזהר וחוזר ארצה במהירות, היה מתחתן בפעם השלישית. מישהי כימעט תפסה אותו בקליפורניה, לפני שחזר.

ואתן, בנות, פרסו את כפות ידיכן העדינות, הושיטו את האצבעות, והתחילו למנות את מעלותיו של הדוקטור:

מוכנות? קדימה.

יליד חיפה, בן 40 פלוס, נאה מאוד וגבוה. לכופף אצבע אחת.

למד בטייוואן במשך כמה שנים אקופונקטורה, שיטת־הריפוי במחטים הסיניים. אצבע שניה.

תואר דוקטור ברפואה טיבעונית מבית־הספר גבוה בלונדון, האצבע השלישית.

כמה נשאר שתיים?

בשבוע שעבר תקע יתד בנווה־מגן שברמת־השרון. עוד אצבע, וגמרנו.

אצבע אחת נשאיר לזאת שתצליח לזרות קומץ מלח על גבו, ולהביאו לרבנות.

בנות עמי

תמי בן־עמי גבוהה? אחותה **רוזי** עוד יותר!

תמי בת 28? רוזי עוד יותר — בת 30.

תמי יפה? רוזי לא פחות.

תמי דוגמנית, רוזי בינתיים זבנית בכיכר המדינה. האחיות בן־עמי הן בנות טובות למישפחה מסורתית. בסך הכל יש חמש בנות ובן. לשולחן־השבת יושבת כל המישפחה, לפי מיטב המסורת של יוצאי־מארוקו. כל בני מישפחת בן־עמי הם גבוהי־קומה, כך גם האב, העוסק ברפרות־רכב.

כשנראתה רוזי עם צעיר הנמוך ממנה בכמה ס"מ טובים, חשבו שזה רומן חדש, אך לא. זהו השותף החדש בדירה **אריק אורן**. הוא דיסק־ג'וקי בתצוגות־אופנה ובמופעים. מה שרוזי מחפשת זה משהו כמו **אולפי פרי** בגובה, כמה ס"מ יותר או פחות, לא חשובים.

תמי עצמה סיימה צילומי־אופנה עבור גוטקס בג'מייקה, ונמצאת עכשיו בניו־יורק, בבית הוריו של אולסי.

רוזי בן־עמי ואריק אורן
שותף חדש בדירה

אהבה לוהטת באש

ענת כרם
שריפה במלון

כשנבחרה **ענת כרם** ב־1982 כ„נערת ישראל", כולם צפו והתבוננו. אחד צפה יותר מכולם, ונתפס. מה זה נתפס? נתפס זה לא מילה. לתחרות באנגליה, אליה נסעה, כבר נסע אחריה, ומאז הוא לא זז ממנה. נוסעים תמיד ביחד (העולם הזה 2369).

סוף־שבוע פה, סוף־שבוע שם, קצת אביזה סונסטה, קצת מלונות אחרים. את הווילה ברניה על הכרמל כימעט שאינו רואה. אשתו, כך שמעתי, גם היא בסדר, ויש בסביבה גבר. הליכי־הגירושין הם בעיצומם, והכל התנהל על מי־מנוחות, עד שחום־האהבה הציף השבוע את חדר־המלון שלהם במלון אסטוריה בתל־אביב. אך יצאו השניים מהחדר, הופ — שריפה, וכל חפציהם עלו באש.

גם זה לא נורא. הבן־אדם מסודר בחיים. מנהל חברה גדולה לייבוא. ואל תשכחו שענת כימעט ואינה זקוקה לפרטי־הלבוש שעלו באש. כדוגמנית היא בין כה וכה לובשת מעט, ומשל אחרים.

חם באילת

אילנה יצחקוב
סיפורים, סיפורים

פעם סיפרו על **רינה ואילנה יצחקוב** אגדות. סיפרו שהן שברו לבבות של גברים רבים בתל־אביב, ופעם, במסיבה, אפילו זכתה אילנה בשערוריה ובקצת מכות ושריטות מאשת עורך־דין נודע, שלא כל־כך התלהבה מקשריה של אילנה עם בעלה.

לפני כמה שנים הן החליטו שיותר טוב ובטוח להן בניו־יורק. הן תקעו שם יתד והתחילו לנהל את העיר, יחד עם עוד נשים ישראליות. מדי פעם הן מגיחות ארצה לכמה שבועות ומספרות סיפורים על הצלחותיהן בעיר הגדולה.

השבת דיווחו לי מאילת שהן ירדו לשם להינפש קצת, ואינן מפסיקות לספר על הצל־חות־יהן בעיסקי קרקעות ובניין, ועל דירות־הפאר שלהן המשקיפות על ההדסון.

רחל מרחלת על כל העולם

תשבץ

אני מתה על תשבצים, גם אתם? קחו נייר וציירו מישבצות בסדר להלן:
מאונך:
1) עורך־דין תל־אביבי ידוע.
2) ארכיטקט תל־אביבי, גם הוא ידוע.
3) בניין־מגורים ברחוב תל־אביבי יקר.
מאוזן:
1) אשת עורך־דין.
2) מאהבת הארכיטקט.
3) הדירה הכי יפה בעיר, בעזרתו של 2 מאונך.

זהו. פרס לא יוגרל בין הפותרים. מי אמר שיש בכלל פיתרון.

אות ארגעה

סוף־סוף אפשר לנשום בשקט. בהנהלת אל־על ובחוגי העליזים הישראליים פשטה הידיעה כשרפה: אחד הדיילים באל־על חלה בתסמונת ההומוסכסואלים ואושפז בבית־חולים איכילוב בתל־אביב.

באל־על רק הסתודדו יודעי־דבר. כולם פחדו שאם ייוודע דבר המחלה, תיפגע החברה קשות. בסוף השבוע שוחרר הבחור בריא ושלם מבית־החולים, וכולם נשמו לרווחה.

המיישר

תמיד אני כותבת על מי שבאים לארץ ולוקחים לנו את היפות ביותר. הפעם הסיפור הוא הפוך. יפה כואת היא **ניצה לרר**, גרושה ישראלית המתגוררת בניו־יורק, שם היא מנהלת חנות מפורסמת לתכשיטים.

היא פגשה בהילטון את מנתח־האף המפורסם הד"ר **שולמן**. הוא היה שבור־לב, כי הוא נפרד מאשתו, ועבר התקף־לב.

אך מתברר שמאז הפגישה עם ניצה הוא מתאושש בצערי־ענק. עובדה: ניצה עומדת להצטרף אליו בימים אלה בארץ.

סוף סוף

אופירה שור מהטלוויזיה הלימודית — כך סיפרו לי חברים — הגיעה סוף־סוף למנוחה ולשלווה.

הבלונדית הגבוהה, בעלת אף משופץ במיק־צת, משכה תמיד תשומת־לב. יכולתם תמיד לפגוש סביבה ידידים, ובעיקר: המון מחזרים.

לפני שלוש שנים נטלה חופשה ונסעה ללונדון, לבלות קצת בחברתו של המחזר התורן, יהודי אנגלי, חתיך לא נורמלי. אך לפני שה־עניינים הגיעו לתכלית, הופ — שבה ארצה.

כאן, בארץ, כך לחשו תמיד, היא קיימה רומן מתמשך של שנים עם עובד־הטלוויזיה, שהת־אלמן. ומאז אין רואים עוד את אופירה. היא נעלמה מהנוף.

האם נשמע בקרוב את מארש־החתונה?

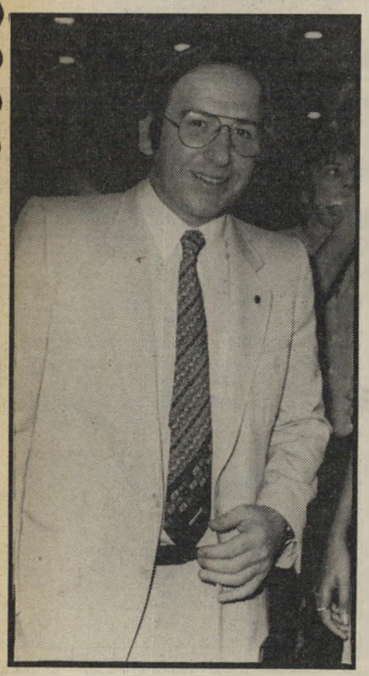
פחד גבהים? איפה!

ביום החמישי האחרון יצאה הטיסה האחרונה של השבוע מניו־יורק ב־2.30, לפי שעון ניו־יורק. הג'אמבו היה גדוש בנוסעים, והכל התנהל על מי־מנוחות.

כשהקרינו על המסך סרט אילם, בגלל תקלה במערכת־הקול, ניסתה ילדה למשוך שמיכה מעל שורת המושבים שלידה, והופ, תקלה לא נעימה. **זוג נוסעים** היה באמצע פעילות מינית סוערת.

הילדה נתקפה בהלם, וכן גם **הדיילת**, שנקראה לעזרה. ואילו השניים בשלהם. יהודי מגודל־זקן, שישב בקצה השורה, הארים כסלק. **הדייל הראשי** הוזעק, וגם ממנו ביקש הזוג שלא להפריע. רק כשהחלה מהומה רצינית, פסקה הפעילות הסוערת.

חתונה בשוקולד

אבי סילוסוף
– חתן

דליה רבין
כלה –

מפה לאוזן נמסר ש**לאה רבין** מספרת שמזל טוב, דליה עומדת להיענות להצעת־הנשואין שהוצעה לה לפני שבוע. המציע אינו אלא **אבי סילוסוף**, חברה של דליה מזה חצי שנה. חוץ מזה הוא גם מנכ"ל משותף של מיפעלי עלית.

שניהם היו כבר נשואים בעבר. דליה התגרשה אחרי שבעלה **אברהם בן־ארצי** השתקם בעיקבות תאונת־דרכים קשה שבה נפגע בגולגלתו. לשניים שני ילדים, בן ובת. אבי פילוסוף מוכר כאיש מקסים, בעל חוש־הומור מפותח, ועוד כל מיני מעלות טובות, היה בעבר בעלה של **תמי סרומצ'נקו**, בתו של אחד מבעלי עלית. כשהתגרשו, נותרה האם עם הבת בת 14, ואילו הוא נותר עם הג'וב. מסתבר שעוד מעלה יש לו: הוא מוכשר, וחבל היה למישפחת פרומצ'נקו לוותר על שרותיו.

לאה רבין, כמו כל אם יהודיה, היתה עסוקה מאז גירושיה של דליה בשתי משימות: דאגה לנכדים והתבוננות מעמיקה בצעירים מבטיחים. עכשיו זה נגמר. מי יותר מבטיח מאבי פילוסוף? לא ידוע עדיין אם דליה תמשיך בעבודתה כעורכת־דין בפרקליטות. אחרי הכל, קפה שוקולד ווופלות לא יעלו לה עוד בכסף. אז בשביל מה לעבוד?

גיזבר, גובה וקופאי לחברה להגנת הטבע

ב־04.30 נשמע צילצול במוקד המישטרה. **יוסף בירנבאום**, עובד במערכת־הביטחון, היה על הקו. „שודדים! שודדים! כרגע שדדו את **סנינה רוזנבלום**, שכנתי ברח' הנרייטה סאלד!"

מכל קצווי העיר נהרו מכוניות המדור המרכזי, כשהצפירות עולות ויורדות, האורות מהבהבים, ונעצרו בחריקה לפני הבית. כשהנשק ביד, עלו השוטרים בריצה מטורפת. אך ברוך השם הכל היה בסדר. היא היתה שלמה ובריאה, רק קצת נסערת.

אחרי שעה כבר היה מפקד־המחוז לידה, כדי להרגיעה. ולא רק הוא, אולי עוד עשרה קצינים. בשוק בצלאל לא היו אותו בוקר יותר פלאפלים.

כשיש כל־כך הרבה מישטרה בסביבה נרגעים מהר. או יש גם ראש להזמין קצת עיתונות ורדיו, להצטלם בכבלים כך או אחרת, לכל עיתון תמונה אכסכלוסיבית.

מה עוד? היא עוד לא טילפנה אלי. אז היא טילפנה פעם־פעמיים ושלוש, עד שקלטתי.

אז בניגוד למה שקראתם בעיתונים, זאת לא היתה כותנת־לילה. היא רק ישנה בטי־שירט, כי המזגן מקרר חזק בלילה. ולמה לברז כי החבר במילואים.

„פנינה, אם ישנת רק בטי־שירט הרי אז..."

„לא. כשביקשתי שהם ירשו לי ללבוש משהו, אמרו: אל תדאגי, כבר ראינו את הכל."

„וכך קשרו אותך?"

„לא. בסוף הירשו לי ללבוש חצאית, ואחר־כך קשרו אותי."

עד כאן קורות הלילה ההוא.

אילו הייתי במקום השודדים, הייתי בורחת מהארץ. תמיד טענתי שירידת הערכים במדינה מהווה אות־אזהרה לבאות. אם אלה שודדים, אני צוללת!

תארו לעצמכם שמחר עוצר אותם **אברהם תורגמן** — זה שבא אליה ב־6 בבוקר — ושולח אותם לשבע שנות־מאסר. זה כלום לעומת מה שיעשו להם החברה' בכלא. להושיט לה את החצאית? הם יצאו מדעתם? כך מתנהג שודד עברי? שלושה מהחברה' לבד עם פנינה', ומתנהגים כמו ג'נטלמנים אנגליים? לאן הגענו?

ואולי לא היו בכלל שודדים, אלא היו הגיזבר, הגובה והקופאי של החברה להגנת הטבע.

וכדי שלא יבואו שנית — כך נודע לי מחוגים יודעי־דבר — טיכסו

סנינה רוזנבלום מדגימה איך כבלו אותה השודדים
כך מתנהג שודד עברי?

רוזנבלום־תורגמן עצה. היא מתחברת, תמורת אלף דולר, ישירות למוקד, כמו אתרים ביטחוניים ממדרגה ראשונה, הללויה.

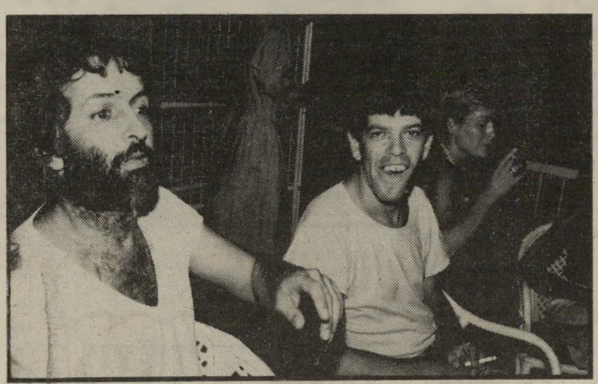
גמרנו? עוד לא גמרנו: את העיקר שכחתי. בימים הקרובים חונכת פנינה את מישרדה החדש — סוכנות־ביטוח, בשותפות עם **אבי כהן**. ומי יפרסם את הסוכנות, ואת הצורך בביטוח נגד גנבה ושוד?

אשת הרבי נעלבה והמעריצים הטביעו את יגונם בכוס פינקס שחור

ציון שחורים תלמידיו של בוזמי־מה באו לברך בהפ־סקה את רבי שנאור, שהיא רושם להם ציונים בפינקס השחור, ולכן הם כינו אותו בוזמימה. למטה: ישראל בורכוב שכתב את המוסיקה למחזה, לידו יצחק אסיאס, שאשתו מתי שימשה עוזרת לבימאי.

ציון מחנצל ראש־העיריה שלמה להט, סיים להאזין לנאומו של שר־החינוך זבולון המר, והלך אל מאחורי הקלעים, כדי לברך את השחקנים. הוא התנצל לפני השחקן הראשי, מנחם עיני, שהוא צריך ללכת לחתונה של חבר שאותו הוא מכיר מגיל 7. ענה לו עיני: „אילו אני הייתי ראש־העירייה, הייתי גם כן הולך."

תלמידיו של בוזמימה והרבה מיוצאי צפון־אפריקה מילאו את היכל התרבות באחד מימי השבוע.

הרבי **שמואל שנאור**, שתלמידיו במארוקו קראו לו בוזמימה, בא גם הוא בחברת אישתו. הם באו לחזות בהצגת בוזמימה, המספרת על מורה ופייטן, שקיבץ את תלמידיו לצאת למסע מסוכן, שהיה אמור להביא אותם אל המלך המשיח, שיראה להם את הדרך לירושלים. בוזמימה פירושו בעברית „בעל הפינקס השחור", הפינקס ששם היה רושם הרב שמואל שנאור את ציוני תלמידיו.

כשההצגה התחילה ובאחד הסצינות הראו את הרבי הנערץ אוסף בדלי סיגריות מהריצפה ומעשן אותם, קמה אשתו ויצאה מהאולם כשהיא אומרת: „יש לי דפיקות בלב, למה מלגלגים על בעלי?" היא שבה לאולם רק כדי לראות את החלק השני של ההצגה.

בהפסקה התקבצו תלמידיו של בוזמימה מסביבו. הם באו לברך אותו לשלום, להזכיר לו את שמם ולספר לו על מעשיהם היום.

רבי שנאור כעס על המחזה, ואמר שכל שנאמר שם הוא שקר, וכי עשו ממנו צחוק. מי שהיה תלמידו, אברהם בינון, העובד בתעשייה האווירית אמר על כך: „הוא סתם כועס. הוא כן היה אוסף בדלי סיגריות מהריצפה, וכל הנאמר במחזה נכון."

רבי שנאור אמר בכעס שאילו ידע שבהצגה משמיצים אותו, הוא לא היה מטריח את עצמו לבוא.

אחרי ההצגה התאספו כל השחקנים בבית־הקפה הצמוד להיכל־התרבות. אחד מהם לקח את המנדולינה, כולם התחילו לשיר, אכלו חטיפים ואחרי חצי שעה אמרו שלום האחד לשני והלכו הביתה.

האבר של בי

מיכנסיים הכלה ג'ני („בי") בלוזר החליפה את שימלת הכלה הלבנה במיכנסיים אופנתיים, שהיא עיצבה. משמאל: שולה פוגל, בעלת סוכנות לדוגמניות, וידידת מישפחת החתן.

בשימלת־חופה לבנה עשויה תחרה מעשי ידיה, התייצבה ברחבת בריכת השחיה של מלון אכדיה **ג'ני** („בי") **בלוזר**, מעצבת־אופנה של אחד מח־ברות הבגדים הגדולות בארץ, לצד יצרן־הבגדים אבר פדלון, שלבש חליפה שחירה שנתפרה ועוצבה בידי בי.

לחתונה היוקרתית הזאת של היצרנים ומעצבי־האופנה הגיעו הרבה אורחים מלונדון, מאיטליה, ומפאריס, שכולם עוסקים ביצור בגדים. רובם באו מצד מישפחת החתן, שחלק מצאצאיה נמצאים בארץ, וכולם ב־עיסקי יצור בגדים.

החתן והכלה איחרו לחופה בשעה שלמה, אבל זה לא הפריע להם לאחר שנית, אחרי החופה. כשכל המוזמנים

מנכ"ל ודוגמנית אברהם ברוך חיבק בחיבה את הדוגמנית מלי בש, שעבדה כדוגמ־נית־החברה שלו. מלי נמצאת בחופשת לידה, והיא חברה קרובה של בי.

לא היה כסח!

תורים ארוכים השתרכו בכניסה לקולנוע דן. היו שם צעירים וצעירות, מאופרים בסגנון הגל החדש, חלק מהראשים מגולחים וחלקם צבועים באדום ולבושים בבגדים החושפים יותר משהם מסתירים. אבל היו גם בני 30 פלוס, שבאו להאזין לשיריו החדשים של **עופר אקרלינג**, זמר צעיר בן 22 שעבד עד לפני זמן־מה כטכנאי בגלי צה"ל, והתפרסם בשירו אני הולך לזמביה.

התור הארוך התקצר, כולם נכנסו לאולם, וחיכו כמעט שעה לתחילת ההופעה. פניהם של הצעירים היו מתוחים. הם רצו לדעת מה בישל

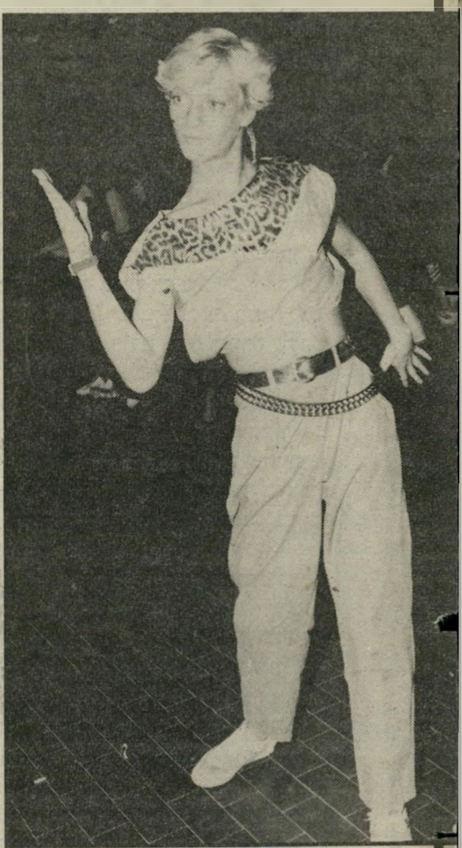
מישקפיים סיגל שלף איפרה את עינה בשחור, וציירה לעצמה מישקפיים כהים. על המוסיקה אמרה: „אני לא כל־כך אוהבת את המוסיקה הזאת, שמעתי רק שיר אחד שלו."

נחש דנה היא אורחת קבועה בקולנוע דן. תמיד אפשר לראות אותה רוקדת באקסטזה, לצלילי המוסיקה שבוקעת מהרמקולים. היא גם ידועה בתילבושות החושפניות שלה ובתכשיטים שהיא עונדת.

בנות 20 נאווה פליקר וחברתה החיילת אירית אולמן באו להקשיב לאליל החדש. הן היו יוצאות דופן בלבושן שהיה רגיל.

בובה לני דיאמנט בן ה־18 רקד ללא הרף. עד לתחילת ההופעה. לני רקד כמו מריונטה, בובה בתיאטרון בובות שמפעילים אותה בחוטים.

בשבילם האליל הישראלי החדש, שחתם עם חברת סי־בי־אס על חוזה הקלטות, ועוד השבוע הוא יוצא להקליט בלונדון תקליט חדש. כולם המתינו לשמוע איזו מוסיקה חדשה מחכה בפתח, והאם יש בשורה בפיו של הנביא המזמר. כדי להעביר את המתח התחילו הצעירים לרקוד לצלילי מוסיקה גל חדש שבקעה מהרמקולים.

אחרי שעה עלה אקרלינג לבימה, לקול צרחות המעריצים.

הוא התחיל לשיר. השיר הראשון התקבל בתשואות. השיר השני עוד נסבל, בשיר השלישי התחילה תנועה אל הבאר, הנמצא מחוץ לאולם ההופעות. הצעירים התנפלו על המשקאות, והטביעו את אכזבתם משירת האליל במשקה.

היו שם גם הזמר והמלחין **מיקי גבריאלוב** ואשתו **מיכל**, מגיש התוכניות המוסיקליות בגלי צה"ל שהוא גם מבקר מוסיקה באחד הצהרונים **יואב קיטנר**, וחברי להקת טיפול נמרץ.

בחוץ התגודדו צעירים מאוכזבים, שקרעו מהעמודים בכניסה לקולנוע את הפוסטרים של ההופעה. אחד מהם אמר: „בושה, בזו, זאת לא מוסיקה, זאת מריחה! אין פה שום כאסח!"

תמלילן אילן גולדהירש בא להאזין לזמר, ולבדוק אפשרות לכתוב עבורו.

המנחה אילנה מרגלית, שהיא מנחת תצוגות אופנה, באה לחתונה בחברת בעלה. אילנה היתה עסוקה השבוע בהליכה מחתונה אחת לשנייה, לצד שבוע מלא של תצוגות־אופנה.

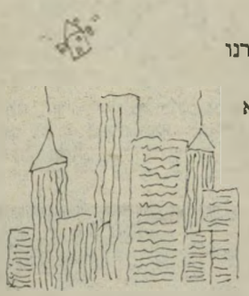
ישבו מסביב לשולחנות, שעליהם הונחו חצאי מלון ממולאים בנקניק ומקושטים במיטריה, ונהנו מהבריזה שהגיעה מהים והקלה על השרב הקיצי, הלכו להם בני הזוג הטריים והחליפו את בגדיהם האלגנטיים בלבוש נוח יותר. גם את הבגדים האלה עיצבה, כמובן, בי. החתן לבש מיכנסיים שחורים וחולצה לבנה, ועינב את עצמו בעניבת־פרפר, והכלה הופיעה במיכנסים לבנים ובחולצה לבנה. הם ירדו במדרגות המובילות לבריכה והתקבלו בתשואות סוערות.

אחרי שהגישו דג סול וסלט חסה, יצאו בני הזוג לרחבת־הריקודים בטנגו חתונתי.

בי תתמה אמנם עם אבר על חוזה מישפחתי, אבל בשום פנים ואופן לא על חוזה עבודה, והיא תמשיך לעבוד באותה חברה שבה היא עובדת היום, ותמשיך לעצב שמלות שנשים אלגנטיות רבות אוהבות ללבוש.

איך החזרנו לארץ את מנחם ה"מַלְיָין" ואת זיו ה"תַּפְרָן"...

האמת היא שזיו לא תפרן, כמו שמנחם כן מליין. אבל חרץ מזה שניהם בחורים טובים, ואני לא-יודע איזה ג'וק נכנס להם בראש, לעזוב אותנו ולהשתקע דוקא בניו-יורק, כשהיה להם מקום כל-כך מוצלח כמו תל-אביב. ועכשיו אני יושב איתם ועם יגאל ועם שני האילנים שבאו אתי מהארץ, וכולנו ביחד, כמו שנידברנו מזה שנים, הולכים להרוג אותה בסיפורים אל תוך הלילה, ולטבול אותה בבירה ופריכים ולראות מה יצא מכל זה,אצל "צ'ארלי'ס", בשנייה פינת שלושים וארבע.

"אם יש עוד משהו שאני מתגעגע אליו בארץ המחורבנת הזו"-פתח מנחם המליין, "זה מיגרש הכדורגל של תל-נורדוי והחברה של יום שבת בבוקר ששיחקו שם. מכל השאר כבר נשבר לי לגמרי". צריך להודות שהוא נגע בנקודה רגישה אצל כולנו, ואני לא מתכוון דוקא לדברים שנשבר לו מהם, אלא למיגרש בתל-נורדוי, שהיינו מגיעים אליו וורודים ונקיים, בשבת בבוקר, מפוצצים במשך שעתיים את הקירות של הסביבה ויושבים אחר כך בצל של העצים, מזיעים ומסריחים ומדברים על החיים, ולא היה דבר יותר טוב מזה.

הנכון הוא שכולנו התגעגענו; גם זיו ויגאל ומנחם שעזבו, וגם אנחנו שנשארנו, התגעגענו לילדות האבודה. למגרש בתל-נורדוי, ולחיים השמן, לתחנה של 63 שפעם עמדה ברחוב סירקין, ולמרסל ולראול ולנילי הראשונה ולנילי השניה ולדורית ולנורית ולמסיבת הסיום שלפני הגיוס, ובעצם אני דוקא חושב שלהיפך, שאולי זה הדבר המשותף היחיד שנשאר לנו, ואם היה עוד משהו היתה זו הישיבה המשותפת אצל "צ'ארלי'ס" בשנייה פינת שלושים וארבע בניו-יורק.

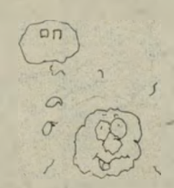
"יש לו את הבירה הכי טובה באיסט, וגם לפריכים שלו אין מתחרים" אמר יגאל, וחרץ מזה הוא לא אמר יותר כלום כל הערב.
"חמצא לי עוד מקום כזה, ואני חוזר לתל-אביב" אמר מנחם, בחיוך של אחד שכבר לא יחזור.
חיו תקע פריך אחד בפה ואמר: "כשהאיש צודק, האיש צודק".

"יש מקום כזה", אמר אילן הראשון "וצארלי שלכם יכול להתנגב בכל הבירה האמריקאית והגרמנית וההולנדית והפולנית עד שניו-יורק תיחרב, וגם אז יש לו עוד הרבה מה ללמוד".
"יש?" שאלו שלושת העריקים (סליחה — יגאל רק הרים גבות, אבל שתק).
"יש!" אמר אילן השני, "אבל נכון שהוא עוד לא היה קיים כשעזבתם. ואם אתם רוצים לשמוע עליו, אז איקו (והוא הצביע עלי) ששורץ שם כמעט כל יום, יסביר לכם למה..."
אז לא היתה לי ברירה. חרץ מזה, בשביל להחזיר את מנחם המליין ואת זיו התפרן הביתה, אני מוכן לעשות כל-דבר. וחרץ מזה, מה שנכון, נכון, אין עוד מקום כזה בכל העולם, ואני אומר את זה עוד פעם — לטוב ולרע אין עוד מקום כזה בכל העולם.

"נכנסתי לשם יום אחד, לפני שנתיים. הייתי עצוב ועייף ומקומט ומדוכא ומלא געגועים לאהבה שלא היתה לי, לילדות האבודה, שכן היתה לי, למישהו שיקשיב לי ולמישהו אחר שאני אקשיב לו. ויחד עם זה רציתי להיות לבד ושלא יבלבלו לי את המוח ועל השולחן עלתה איזה חבית גדולה (זאת הבירה שלהם) וקערת עץ ענקית מלאה בכל מיני דברים טובים שקראו לה "סלט הקיסר", ומלצרית אחת שלא לבשה כלום חרץ מטוניקה יפהפיה שהיה עליה ציור כחול לבן עם גל נחמד שקפץ לי בעיניים וגרם לי לחשוב שהייתי רוצה שהיא תגיש לי בבית, ואחר כך היו עוד מלצריות ומלצרים ולחם שחור חם וטרי וחמאה, שדפקו לתוכה בטעם כל מיני עשבים ותבלינים, והמקום הלך והתמלא באנשים שהרגשתי שאני מחבב אותם בלי להחליף איתם מילה, והשעות חלפו והשמש שקעה — ואין לכם כזו שקיעה בניו-יורק ואין בכל העולם — ובאו שרימפסים וקלאמרים ומיליוני אנשים הסתובבו בין הפנסים, ובא אילן המשוגע שמזמין סטייק פילה "וול-דן", אבל הוא משוגע ואין מה לעשות איתו... ותאמין לי, זה לא בגלל האוכל, ויש להם אוכל טוב. אבל איך אני אסביר לך, לא בגלל זה באים, ואני כמו שסיפרתי לך, נכנסתי לשם יום אחד לפני שנתיים ומאז לא יצאתי...".

"...אם השעות בניו-יורק היו עוברות כל-כך מהר, כמו השנתיים בסיפור שלך, ואם רק חצי ממה שסיפרת נכון, אז מחר אני עולה על המטוס הראשון וכולנו נפגשים שם" אמר מנחם בהתרגשות.
"קבענו?" שאל אילן הראשון.
"קבענו!" פסק זיו התפרן
"מחר נוסעים. רק אל תשכח לתת לנו את הכתובת".

הטיילת

הטיילת היא המסעדה שהטיילת קרויה על שמה.
הרברט סמואל הזכור לטוב, 80 מול השקיעה.
במרחק של 6238 קילומטר ממנחם, זיו, יגאל וכל האבודים מניו-יורק, שיום אחד עוד יחזרו אלינו.

אי.קי. א'

ספורט

כדורסל

סיפורים מעבר לגבול

שמואל יעקובסון, מאמנה החדש קבוצת הכדורסל הפועל קריית־מוצקין, חזר השבוע ארצה אחרי מסע ארוך של מישחקי האר־ניברסיאדה שנערכו בקאנדה, ובפיו סיפורים על הספורטאים הלבנוניים שהתארחו אף הם בתחרויות. לבנון הצליחה לשגר קבוצת כדורעף אחת, והשחקנים באו מלאי סקרנות לצפות בביצועי הכדורסלנים הישראלים.

הלבנונים גילו שהבעיה הגדולה ביותר שהציקה להם באימוניהם לקראת התחרויות לא היתה המילחמה, אלא העובדה שלא היו להם

כדורסלניות הוכמן ודרייגור
פירצה בכדורסל

יריבים מתאימים להתמודד נגדם. הכדורעפנים הלבנוניים הסתפקו באימונים „חפיפים" מול חיילי צה"ל.

סעיף הריון

„סעיף ההריון" שהצליחה להשיג הכדורסלנית ענת דרייגור השבוע, בתביעתה בבית־המישפט נגד קבוצתה אליצור תל־אביב, הקפיץ את כל הכדורסל הנשיי הרדום בארץ. בעיקר קפצו על המציאה חברותיה, שהצליחו להגיע לרמה מקצועית דומה לשלה בכדורסל־נשים בארץ.

בהסכם־פשרה שהיא השיגה עם קבוצתה, קיבלה דרייגור נוסף לתביעותיה הכספיות, שהוגדרו בפי מקורביה כ„שכר ללא תקדים" בכדורסל הנשיי בארץ, שגם הגברים לא היו מתביישים בו, גם סעיף הריון, שפירושו שיותר לכדורסלנית בת ה־24 להיכנס להריון במהלך השנתיים האחרונות של החוזה, ובמהלך תקופת הריונה תקבל תשלום מלא מקבוצתה.

לא צועקים — לא מקבלים. חנה הוכמן (26), חברתה לקבוצה של דרייגור, דרשה הסדר דומה. אך כשראו אנשי אליצור שהם נכנסו לצרה לא קטנה עם התקדים של ענת, הם הכריזו השבוע: פיטפוטיה של דרייגור בעיתונים לא היו מדוייקים, ומה שנכתב לא תאם את החוזה. חנה הוכמן הגיבה השבוע שהיא תיבדוק טוב־טוב מה נכתב בחוזה של חברתה: „הדרישות שלי הן בהתאם לדרישות של ענת. אם הם אינם מוכנים לזה, או אני אפסיק לשחק או שאעבור לענף אחר, כמו כדוריד או כדורעף, או שאתחיל לאמן. ניצלו את זה שאהבתי לשחק כדורסל, ובמשך 16 שנה שאני באגודה נתתי את כולי. לא עמדתי על דרישותי ולכן לא קיבלתי. מי שאינו דורש, מי שאינו עושה צעקות, או מי שאינו מפעיל את העיתונות אינו מקבל דבר."

איסון מיקצועני

קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב סיימה בשבת מחנה־אימונים בן שלושה ימים בקיבוץ מגרה שבגליל העליון. בואה של הקבוצה התל־אביבית לצפון עוררה התעניינות רבה בין ילדי המשק, שהקיפו את הכדורסלנים ללא הפסק בכל שלושת הימים. לא בכל יום מזדמנת לקיבוץ קבוצת כדורסל מהליגה הלאומית, וגם לא בכל יום מגיע מאמן ותיק ומעולה כמו יהושע רוזין. המאמן התל־אביבי ריכז סביבו את ילדי הקיבוץ וקיבוצים סמוכים, שלא הירפו ממנו, ודרשו שיעביר להם אימון. רוזין נכנע לבסוף, והסכים להעביר אימון מיקצועני בכדורסל לילדי מגרה. יפתח, ומלכיה שבצפון.

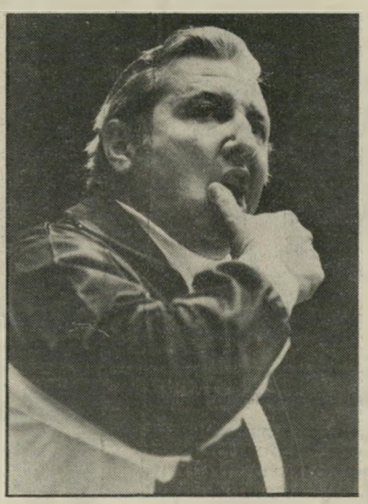
כדורגל

הדגמות ציבעוניות

„בוא ללמוד כדורגל עם עודד מכנס והרצל קביליו" הוא ספר חדש ומיקצועי על כדורגל. שני הכדורגלנים־הכוכבים מדגימים ומבצעים את כל פעולות המישחק, כמו נגיחה, עצירה, בעיטה, ושאר „פוזות" כדורגל. את כל הביצועים מדגימים השחקן הנתנייתי מכנס וחברו מכבי יפו בתמונות ציבעוניות גדולות, מלוות בהסברים מפורטים. הספר מיועד בעיקר לבני נוער ולאנשי מיקצוע.

כסף כסף לבית"ר

מלבד פטרונה הקבוע של קבוצת בית"ר תל־אביב, שלום גניש, כל אנשי בית"ר היו שם. דויד לוי, יורם אריזור וחברי־הנסת שהגיעו הישר מהכנסת, וגם הכדורגלנים. כולם השתתפו בהתכנסות הבית"רית החגיגית בגן־אורנים. החגיגה היתה לרגל עלייתה של קבוצת בית"ר לליגה הלאומית, ומטרתה היתה להתרים את אנשי בית"ר, הידועים ככאלה שהפרוטה מצוייה בכיסם. גניש החליט להסיר את חסותו מהמיבצע, וברגע האחרון הוזעק תחתיו דויד לוויאן,

מאמן יעקובסון
אוהדים לבנוניים

איש־עסקים תל־אביבי שישמש בעונה הקרובה כמתאם שחקנים בין קבוצות מרכז בית"ר.

בנוכחות 1000 איש ולצלילי תיזמורת ובריזחותיו של הבדרן מוטי גילעדי, הצליחו לוויאן וחבריו לאסוף 3 מיליון שקל.

גולף

לא לעשירים

להעלות את הגולף הישראלי על המפה העולמית — זוהי שאיפתו של אלון ברדויד, מנהל מועדון הגולף של קיסריה. כפי שהתניס הישראלי מוכר היום בעולם, כך הוא רוצה שיקרה לגולף. שחקן אחד כמו שלמה גליקשטיין, שיוכל לשמש דוגמה לנוער וימשיך אותו למישחק הגולף.

בינתיים היחידים שהתעוררו הם שכניה של קיסריה, בניה של העיירה אור־עקיבא הסמוכה. כמה מבני המקום הצליחו בשנים האחרונות להגיע להישגים בולטים למדי, וזכו לנסוע לתחרויות ברחבי העולם. כדי למשוך עוד בני נוער לגולף, פתחו אנשי המועדון בית־ספר לנוער ללימוד הגולף. אך מסתבר שגם מיבצע זה אין די בו, טוען ברדויד. „כולם אומרים עדיין שגולף

מנהל ברדויד
כמו גליקשטיין

הוא ספורט לעשירים ולמבוגרים, ולכן נרתעים הישראלים הצעירים מהספורט."

שינוי תדמית. אלון מנסה לשנות את התדמית שיש לגולף: „אני אומר שגולף הוא ספורט אידיאלי לאנשי־עסקים ובעלי מיקצועות חופשיים, ואנשים אינם מבינים שמעלתו הגדולה היא שהוא טוב גם למבוגרים. מחקרים הוכיחו, שהטניס, למשל, אינו מתאים לאנשים מבוגרים יותר. בגיל מסויים הטניס גורם לקשיים ולנזקים גופניים לעוסק בו. עם גולף אין בעיות. ובעיקר, זהו ספורט משפחתי, שכולו משוחק בחיק הטבע, על מיגרשי־דשא ירוקים."

באור־עקיבא הפך הגולף למגיפה. במקום ללכת לים או סתם להסתובב הולכים לשחק גולף, או יושבים לראות מישחקי גולף בינלאומיים המשודרים על מסך הטלוויזיה המקומית בכבלים.

בעולם מקובל שכוכבי־ספורט כמו טניסאים או כדורסלנים הם גולפאים מעולים, או כפי שאמר ג'ק צימרמן, הכדורסלן האמריקאי של מכבי תל־אביב: „הגולף זו האהבה שלי, ואילו הכדורסל זו הפרנסה שלי."

בשבוע שעבר באו הגולפאים לתחרות פתוחה וארבעה הזוכים בה נסעו השבוע לטורניר מישחקים באנגליה.

מיכרה זהב: ייבוא ספורטאים מאמריקה

אנשי הספורט הישראלים נזקקים מדי שנה יותר ויותר לשירותיה של הסוכנות האמריקאית ספורט־טורס אינטרנשונל שבשדרה ה־ חמישית בניו־יורק. בין יתר עיסוקיה של הסוכנות, שבעליה הם ישראלים יורדים, היא עוסקת ביבוא ספורטאים יהודים־אמריקאים, שהביקוש להם בשוק המקומי הולך וגדל.

היה זה אבי ויזלטיר (40) החיפאי, שפתח ב־1977 בסידרת הייבוא הראשונה. אז הכל היה על טהרת החובבנות. „מטעמים אידיאולוגיים," מתעקש ויזלטיר הממושקף להסביר. אז הוא ראג לייצוג ישראלי הולם באולימפיאדת מוסקבה והעלה ארצה שיבעה אתלטים יהודים שנחשבו לבעלי הישגים בינלאומיים. ויזלטיר הפטריוט ראג שהספורטאים המיובאים יתאמנו ויהפכו לנציגים מכובדים בעיר הרוסית.

„היה זה מיבצע לא רגיל," הוא נזכר. „אפילו התקבלנו פעמיים אצל בגין, אצל שר־הקליטה דויד לוי ואצל הנשיא קציר. אך לראבוצי, היה טיפול כושל באמריקאים מצד מוסדות הספורט בארץ, שלא ראגו להם לבית ישראלי חם. אז הם התחילו לברוח מפה. מני רוזנברג, האצן הבינלאומי, היה האחרון שעזב לפני כמה חודשים."

יבואני־ספורט כהן (מימין) וויזלטיר עם ראש־עיריית חיפה גוראל (באמצע)
מאידיאליזם לכסף

לא נשבר. אבי ויזלטיר, שבינתיים הפך לסוכן בחברת הייבוא לספורטאים טוען, ש־ תוצאות המיבצע האישי־ההתנדבותי לא שברו אותו. רק הוכיחו לו את המציאות המרה של עולם הספורט הישראלי. להיפך, כל התהליך רק עורר אצלו אמביציה לעסוק ביתר רצינות בהבאת ספורטאים אמריקאים לישראל. הוא הצטרף לחברה הניו־יורקית, שבבעלותו של אייב כרמל וחצקל כהן, שהוא מראשי הוועד האמריקאי למען עידוד הספורט בישראל וסוחר ידוע, וכל התבורה יושבת מאז על מיכרה זהב ששמו: ייבוא ספורטאים לישראל.

השבוע הבטיח ויזלטיר, שהוא יביא הנה את אחת מקבוצות „הכדורסל מעולם אחר". מאר־ ניברסיטת צ'רלסטון שבדרום קרוליינה, תגיע מתוגברת עם שחקנה הלבן לארי ברד (26). ברד הוכתר השנה בארצות־הברית ככדורסלן המושלם ביותר בעולם.

קבוצה אלוהית

יש הרבה ישראלים שיקפצו בשימחה על ביקורה של קבוצת כדורסל אמריקאית מיקצועית. אך לקומץ קטן של אנשים, שנימנים עם אנשי המיקצוע של הכדורסל בארץ, יש ריעות אחרות. הם אומרים שעדיף לראות את המיקצוענים מול מיקצוענים אחרים, על מסך הטלוויזיה, מאשר לראות אותם פה, ומדועי כי ל„כדורסל מעולם אחר" יש חוקים משלו, ולכן המיפגש עם הכוכבים הישראלים הוא בלתי־אפשרי.

למשל, בליגה האן־בי־אי המיקצוענית מותר לשמור רק שמירה אישית. שהיא יותר קשה למישחק, אך בשום אופן לא איזורית. בצורה זו המישחק מבטיח יותר מאבקים אישיים ויותר מתח. החוק הזה הוא כל־כך רציני. שאם השופט רואה שהקבוצה עברה לשמירה איזורית, הוא פוסק לה עבירה קבוצתית.

בארץ ובאירופה המישחק מבוסס הרבה יותר על שמירה איזורית. גם זמן ההחזקת הכדור בידי קבוצה קצר יותר אצל האמריקאים. לא 30 שניות, אלא רק 24, גם חוק זה מבטיח מישחק מהיר ואינטנסיבי יותר.

החוקים לגבי עבירות גם הם שונים. בעוד שבארץ פוסקים עבירה על פגיעה בשחקן יריב. הרי שבאן־בי־אי המישחק כולו מבוסס יותר על התנגדות גופנית לגטימית בין שחקן אחד לשני. לכן, מסבירים אותם מביני דבר, ביקור הקבוצות „האלוהיות" האלה הביאו תמיד לאכזבה גדולה. „זהו שאו חסר כל חשיבות ספורטיבית." הם מסכמים.

ארוחת בוקר של עשירים?

רק באגדות ובדיזנגוף סוו

ישראכרט אלא מה.

הארוחה כוללת שלוש ביצים בתוספת בצל, תפוחי־אדמה,
ביקון הם, נקניקיות - הכל מטוגן בצורה החביבה עליך. סלט
ירקות גדול, לחם או לחמניות או טוסט חמאה, ריבה ודבש,
עוגה ועוגיות, מיץ אשכוליות או תפוזים וקפה או תה - חופשי חופשי

הכל במחיר המצחיק של —145 שקל.
אז מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר?
קפוץ לדיזנגוף 110 לארוחת בוקר של עשירים
מגיע לך.
בין השעות 7:00 ל־11:00 -
ארוחת־בקר של עשירים במחיר מגוחך
ב דיזנגוף 110.

11 פעילי־סטודנטים לשעבר, רובם קארייריסטים של תנועת החרות ועורך־דין יועמדו לדין באשמת

זיוף, מירמה והפרת אמונים

מישרד איסת"א בתל־אביב
שכר שני היועצים – 30 מיליון בשנה

חשודים טרם יודעים על כך, אך העולם הזה הצליח לגלות: בימים הקרובים יוגש כתב־אישום נגד 11 עסקני סטודנטים ועורך־דינם שיואשמו בעבירות זיוף, מירמה והפרת־אמונים.

החשודים כולם קשורים בחברת הנסיעות של אגודות־הסטודנטים, איסת"א, ובחברה נוספת שהם הקימו — איסת"א ליינס.

העולם הזה, העוקב מזה זמן רב אחרי מעשי־שחיתויות באגודות־הסטו־דנטים גילה, כי פרקליט מחוז תל־אביב למיסוי וכלכלה, יעקב אור, מכין כתב־אישום, שיעורר סערה פוליטית. הנאשמים הם כולם אנשי העתודה הצעירה של תנועת החרות, הנושאים עיניהם להיות בעתיד מנהיגיה.

תריסר החשודים הם:

● **יעקב חיננזון** — מנכ"ל איסת"א ליינס. ב־1972 היה יושב־ראש אגודת־הסטודנטים בבאר־שבע, ואחר־כך, במשך חודש אחד, יושב־ראש ההתאחדות הארצית. מפעילי חרות. אביו הוא בעל חברת המעליות נחושתן.

● **אלי האובן** — יושב־ראש האגודה בתל־אביב ב־1978 ואחר־כך יושב־ראש ההתאחדות הארצית מטעם חרות. פעיל עתה בתנועת החרות וחבר מועצת־המנהלים של איסת"א ליינס. עדותו היא שהביאה למעצרו ולמיש־פטו של יו"ר אגודת־הסטודנטים בתל־אביב, אלי קראוס, בעוון זיופים וגניבה מהאגודה.

● **אהוד מרום** — מקורב לתנועת החרות, מנהל בהתעשיה האווירית וחבר מועצת מנהלי איסת"א. היה יושב־ראש אגודת הסטודנטים בטכניון.

● **אלי אברמוב** — ב־1982 היה יושב־ראש אגודת הסטודנטים בבאר־שבע. עובד כמהנדס בקריה למחקר גרעיני. חבר מועצת־המנהלים של איסת"א.

● **צבי רוזנברג** — לשעבר יושב־ראש אגודת־הסטודנטים בבר־אילן. מישפטן בהשכלתו וחבר מועצת־המנהלים של איסת"א.

● **ליאור קלן** — לשעבר מנכ"ל איסת"א. אחרי הקמת איסת"א ליינס הקים שירותי תיירות, שהפכה יועצת־לנצח של איסת"א ליינס. חבר מועצת־המנהלים של איסת"א ליינס.

● **זוהר דבורין** — לשעבר מנכ"ל איסת"א. אחרי הקמת איסת"א ליינס יסד ביחד עם קון את לייזר – שירותי תיירות בע"מ. הוא בנו של הישופט חיים דבורין ובעלה של סגנית פרקליטת מחוז המרכז, פנינה דבורין. חבר מועצת־המנהלים של איסת"א ליינס.

● **נפתלי צרן** — פעיל חרות מחיפה, יושב־ראש מועצת־המנהלים של איסת"א, שנבחר כיורשו של צחי הנגבי. מקורב לאנשי השר דויד לוי.

● **סנחם מעוז** — עורך־דין ה־חברה. מרצה למישפטים באוניברסיטת בר־אילן.

● **ראובן שלום** — מנכר

עיזר־שר שלום
החברה מינו עצמם –

איסת"א ואיסת"א ליינס. עוזרו של השר לכלכלה, יעקב מרידור.

● **דויד אלטמן** — לשעבר יושב־ראש אגודת־הסטודנטים של בר־אילן, ויושב־ראש התאחדות־הסטודנטים הארצית. איש המפד"ל. כיום מנכ"ל אוניברסיטת בר־אילן. יושב־ראש מועצת המנהלים של איסת"א ליינס.

● **אבי אלמזילינו** — לשעבר פעיל באגודת־הסטודנטים בתל־אביב.

מנכ"ל אלטמן
– כיועצים –

יועצים לעד

פרשה התחילה ב־1976, כשאיסת"א נקלעה לקשיים. דבו־רין וקון פרשו ממנה. במקומם מונה חיננזון כמנכ"ל.

כדי להיחלץ מהקשיים, הוקמה ועדת־בדיקה שהמליצה כי חברה פר־טית, לייזר – שירותי תיירות בע"מ, תעניק סיוע מיקצועי לאיסת"א.

בעלי חברת־היעוץ לא היו אלא דבורין וקון. בין שתי החברות נחתם חוזה לשש שנים. חתמו עליו קון חבר חרות. רופא בהשכלתו. חבר מועצת־המנהלים של איסת"א.

מדוע הם יעמדו לדין?

כפי שפורסם בהרחבה בהעולם הזה (2370), הוגשה התלונה למישטרה על־ידי צחי הנגבי, שנבחר לפני שנה כיושב־ראש מועצת־המנהלים של איסת"א, ועל־ידי חברו ישראל כץ.

הנהלת איסת"א ליינס ניסתה לבטל את מינויו של הנגבי בטענה פורמלית, שהוא לא היה סטודנט רשום. כפי שמחייב התקנון, בזמן שנבחר.

הנגבי וכץ, שהיה אז יושב־ראש התאחדות־הסטודנטים הארצית, התחי־לו לפשפש בנעשה בחברה, ואת מימצאיהם החליטו להעביר לגוף המתאים ביותר — מחלקת חקירות־הונאה במטה הארצי של בנימין זיגל.

חבר מועצת־מנהלים האובן
– של עצמם

זמן קצר היא לקחה לעצמה את כל תפקידי איסת"א. רכוש איסת"א בארץ, חשבונות הבנק שלה וסניפיה בחו"ל הועברו ללא תמורה לאיסת"א ליינס. כך רוקנה החברה של אגודות־הסטודנטים מכל תוכן.

במועצת־המנהלים של החברה ודבורין מצד אחד וחיננזון מהצד השני. העיסקה כולה היתה בהשראתו של מיכה רייסר, היום ח"כ חרות. היועצים זכו במשכורת בסיסית שעליה נוספו אחוזים. ב־1981, למשל, הסתכם שכרם הכולל בסכום של 30 מיליון לירות.

הם יושבים במישרדי איסת"א ומקבלים שם שירותי מישרד.

ב־1980 הציע חיננזון הקמת גוף מישפטי, שייצג את איסת"א כלפי חוץ. העניין כולו הובא לדיון, נדון והוכרע בישיבה אחת בלבד, שנוהלה ב־ידי אלטמן. הוקמה חברת איסת"א ליינס. הנגבי וכץ שישבו באותה ישיבה כנציגי־סטודנטים, לא תמכו בהחלטה.

מועצת־המנהלים של החברה החד־שה הורכבה מ־10 אנשים, חציים סטו־דנטים וחציים אנשי־מיקצוע. ובתוך

החדשה שותפו דבורין וקון. כמנכ"ל מונה חיננזון, כיושב־ראש מועצת המנהלים מונה אלטמן. אל הארבע צורף גם האובן.

מכוחו של סעיף מזור ביותר הפכ אנשי חברת לייזר יוצעים־לעד ש איסת"א ליינס. הם נבחרו לתפקידי הנצחי על־ידי מועצת־המנהלים שב יושבים הם־עצמם.

למבקר החברה החדשה מונה ראוב שלום.

קצר הקרחו

עובדות המדהימות ע

תעלולי הסטודנטים־העסקני ועוד מידע על מעשים שיש בה לכאורה, ראיות לעבירות פליליו הועברו למישטרה, לפני קצת פחו משנה. המישטרה העבירה את החומ לפרקליטות והמליצה להעמיד א החשודים לדין.

כדי למנוע עיכוב, הועבר החומ לפרקליטות מחוז ירושלים, ומש לפרקליט מחוז תל־אביב למיס וכלכלה.

אנשי איסת"א ליינס גייס לעזרתם את שירותיו של שמוא תמיר, ונאלצו לטפל בחידו רישיון־הטיס של החברה, שעוכ על־ידי מישרד־התחבורה בטענ שאיסת"א ליינס חרגה מהגבלו הזיכיון.

בינתיים הועבר החומר לעיונו ש סגן־פרקליט מחוז תל־אביב למיס וכלכלה, אורי עיתם. אחרי עיון בחומ הוא העביר אותו לפרקליט יעקב או לשם הכנת כתב־אישום והעמדה לדי

מידע זה אף נמסר לבית־המישפ העליון, שדן בעניין חידוש רשיו הטיסות של איסת"א ליינס, אחו שהיא פנתה לבג"צ נגד מישרד התחבורה. בדיון זה השתתף גם יוע של שר־התחבורה, שאינו אלא צו הנגבי. איסת"א־ליינס, אגב, זכת בעתירה.

כאשר יחל מישפטם של 2 המופיעים ברשימה יחשפו מן הסת פרשיות רבות הקשורות בשילו הליכוד באוניברסיטות השונות.

מישפטו של אלי קראוס, עסק הסטודנטים מתל־אביב, שהואש בשחיתויות, היה אם־כן רק קצ הקרחון.

בן־ציון ציטרין

„אני לא יכולה לרמות את כולם כל הזמן," אומרת הלנה השדכנית, שחזרה לארץ לביקור לרגל מישפטה נגד הטלוויזיה וחג מישפחתי

מכונה לייצור גברים

בת 33 בגיל זה כבר עברה הלנה התקף לב ואושפזה בבית־חולים, ולפני שנה הוציאו לה צלע מהחזה, בניתוח מסובך שנעשה בארצות־הברית. היא הגיעה לארץ כדי לחגוג את בר המצווה של בנה, ולהשתתף במישפט שלה נגד הטלוויזיה הישראלית, העומד להתחיל בימים אלה.

הלנה הגיעה לארץ, פחות 10 קילו. היא באה עם שני בניה, כדי לנהל את מישפטה נגד הטלוויזיה, שהגישה לפני חמש שנים, וכדי לחגוג את הבר־מיצווה של בנה ערן. בעוד חודשיים יצטרך השופט לקבוע מי צדק — כתבת־הטלוויזיה שרי רז, שטענה בכתבתה במבט שני כי מישרדה של הלנה מרמה את לקוחותיו, שאחוז הזוגות הנישאים באמצעות המישרד הוא אפסי, שאין שומרים על דיסקרטיות ושהייעוץ המיקצועי היה חובבני — או השדכנית הלנה עם־רם הטוענת שזה כזב. מה שהרגיז את הכתבת רז היה — לדברי הלנה — העובדה שהלנה היא ספרדיה מצליחה, כי להצליח מותר רק לאשכנזים, לא לבני עדות־המיזרח, לטענתה של השדכנית, אילו היתה נושאת את השם הקודם שלה, ליבוביץ, לא היתה שרי זוכה לשום תשומת־לב.

לנה לא מוכנה לוותר על התביעה. היא מאמינה שהיא תזכה בה, ושהפיצוי הכספי שתקבל יאפשר לה לפתוח מחדש את מישרדה. אבל לא בכך עיקר. עיקר הוא שהיא תוכל להוכיח שהיא לא רמאית, שהיא לא מרמה את לקוחותיה, שהיא מצליחה במיקצועה.

מכונה שתייצר גברים

מי זאת הלנה עם־רם? היא נולדה לפני 33 שנה בקרית־חיים, לאמא כורדית שהביאה לנישואיה עם אביה שלושה ילדים מבעלה הקודם. אביה הוא ממוצא צ'כי, ולאחר הנשואין נולדו עוד חמישה ילדים, ביניהם הלנה.

היא בעלת השכלה יסודית בלבד, עבדה במשך שנה כעוזרת־בית אצל הסופרת יהודית הנדל ובעלה, הצייר צבי מאירוביץ.

„יש לי הסכם חתום עם בעלי שמותר לי לבגוד פעם אחת. אני מחפשת!"

שני בנים בהבדל של שנה אחד מהשני, ילדה הלנה את שני בניה. חלומה הגדול ללדת בת. הלנה טוענת שהיא מעולם לא שטפה כוס בביתה, ולא לקחה חלק בניהול הבית. „אני ליברלית כל כך עם העוזרות עד שלא יודעים בבית מי העוזרת ומי הגברת," אומרת הלנה.

בין ההורים היה פער עצום. לא היתה שפה משותפת בבית. האב הקשיב למוסיקה של מוצרט, והאם למוסיקה של אום־כולתום. האב עובד עד היום כפועל ברכבת־ישראל.

בגיל 14 התגרשו הוריה.

את איתמר, בעלה, פגשה בצבא. הוא היה הגבר הראשון בחייה, והם נישאו כשמלאו לה 19. כעבור שנה ילדה את ילדה הראשון.

בעלה היה אז נהג־מונית. הילד צרח בלילות, ופעם הופיע בעלה ב־6 בבוקר כשהוא חיוור. להלנה הנרדמת, שהיתה אז כבר בשמירת־הריון לקראת לידת הבן השני, הוא סיפר שהסיע נוסעת שלא היה לה כסף לשלם עבור הנסיעה. הוא התפתה וקיים איתה יחסי־מין. הזוג עם־רם גר אז בדירה קטנה ליד בית־קברות בחיפה.

הבגדים של איתמר עפו דרך החלון, ישר לבית־הקברות. הלנה צילצלה לחמותה הנרדמת, והודיעה לה שהיא יכולה לקבל את בנה בחזרה.

במשך חודשים ארוכים לא הסכימה להחזיר את הבעל האוהב הביתה, למרות כל הפרחים והמיכתבים שבהם הציף אותה. לבסוף הסכימה לקבל אותו, בתנאי שהוא יחתום על התחייבות שגם לה מותר פעם אחת לנהל רומן עם אחר.

מספרת הלנה:

מאז אני מחפשת מישהו ששווה את העניין. עד עכשיו לא מצאתי.

בעלי בן מזל אריה, ואני בת מאזניים. זה הזיווג הטוב ביותר.

כשאני רואה את שוק הגברים — ואני מכירה את כולם — אני אוהבת יותר ויותר את בעלי.

היחס של הגברים לנשים הוא 10 נשים לגבר אחד. הדבר הכי טוב היה אילו הייתי מצליחה להמציא מכונה שמייצרת גברים.

אפילו אילו ידעתי שבעלי בוגד בי, ושהוא החליק, הייתי אומרת שיחזור

הביתה ושיתרחץ. אני לא אעשה לילדיי את מה שהורי עשו לי. אני לעולם לא אתגרש, מה גם שאני רואה את שוק־הגברים העלוב שישנו.

אני יודעת שפעם נראיתי יותר טוב ויותר חתיכה. קראו לי בזמנו „הלנה היפה". אני לא המצאתי אז זה. היום השתניתי. עכשיו אני לא יפה, אבל אני חושבת שאני מושכת תשומת־לב. אולי בגלל הצבעים — שאני שחורה ויש לי עיניים בהירות.

פעם חשבתי שאני הדבר הכי טוב שברא אלוהים. חשבתי שבעלי צריך כל בוקר לקום ולהגיד „תודה לך, אלוהים, שיש לי הלנה."

מה שה„אסט" עשה לי

כל זה היה עד שעברתי את התהליך של אסט. הלכתי לבדוק מה זה, ושם גיליתי הרבה דברים על עצמי. גיליתי שהאנשים שהיו קרובים אלי אכלו הרבה חרא אצלי, הרבה מאוד שנים. אני מדברת על הבעל והילדים.

למראית עין הייתי אשה נהדרת. היו לי תמיד עוזרות שגרו אצלי. לא נגעתי במים. רק אחרי האסט גיליתי איזה עול גרמתי למישפחתי, כי העבודה והקאריירה שלי היו במקום הראשון.

אז הבעל היה זה שגידל כל השנים את הילדים. הוא ישב בבית, ואני עשיתי כסף. רק אחרי האסט גיליתי שבעלי הוא הדבר הטוב ביותר שקרה לי בחיים. זה התבטא אפילו בדברים פעוטים שקרו לי אחר־כך. גיליתי שאף פעם לא הייתי מקשיבה לו.

אחרי האסט קניתי לו מיסעדה, והיום הוא מבסוט מהחיים ועושה כסף יותר ממני. באמת.

מה שהאסט עשה לי אי־אפשר לקנות בכסף. מה שנתן לי זה לא ייאמן. זה ממש שינה אותי. מצאתי את עצמי. אחרי הרבה זמן שחיפשתי את עצמי. היום אני עומדת על שתי רגליים, חזק על האדמה. אני יודעת להתייחס לבעל ולילדים. אני גם יודעת לחיות את הרגע, ואני לא מכורה רק לעבודה. אני נהנית מכל רגע שאני חיה. אני מקבלת את הדברים אחרת.

למשל, חשבתי שאני מהעניין הזה של ההשמצה לא אצא בחיים. כשזה קרה לי, הייתי בטיפול נמרץ. כמעט הלכתי למות. האסט הוציא ממני הרבה בולשיט. השתחררתי מהמון דברים שלא הייתי מודעת להם. לא ידעתי, למשל שהעובדה שהוריי התגרשו כשהייתי בת 14 כל־כך השפיעה על החיים שלי.

אחרי האסט השלמתי עם האבא שלי, אחרי שלא דיברתי איתו במשך 17 שנה. לולא האסט, לא הייתי מדברת איתו בחיים. הייתי אומרת לכולם: כשאבא שלי ימות, ארקוד על הקבר שלו. היום אני מוכנה למות בשבילו. וזה מה שעשה לי האסט.

שם אתה לא מקבל כלום. אתה מקבל את מה שיש בך. זה משנה את תפיסת־החיים שלך. קל יותר לחיות אחרי האסט.

„חשבתי שאני הדבר המושלם ביותר שברא אלוהים!"

מאז גם ירדה לי המסיכה מהפנים, והפכתי להלנה.

אני לא אלוהים

אחרי **התוכנית** בטלוויזיה הייתי במצב נוראי. בכיתי ימים שלמים. נסעתי לארצות־הברית, כשאני יודעת להגיד שתי מילים באנגלית: המבורגר וקוקה־קולה. שם גם הוציאו לי צלע מהחזה, שלחצה על העורק הראשי, וכתוצאה מזה היה לי קריש־דם בעורק. קצת מוקדם לעבור דבר כזה בגיל 32. בהתחלה היה לי קשה מאוד באמריקה. אנשים חשבו שברחתי מהארץ. אבל

(המשך מעמוד 70)

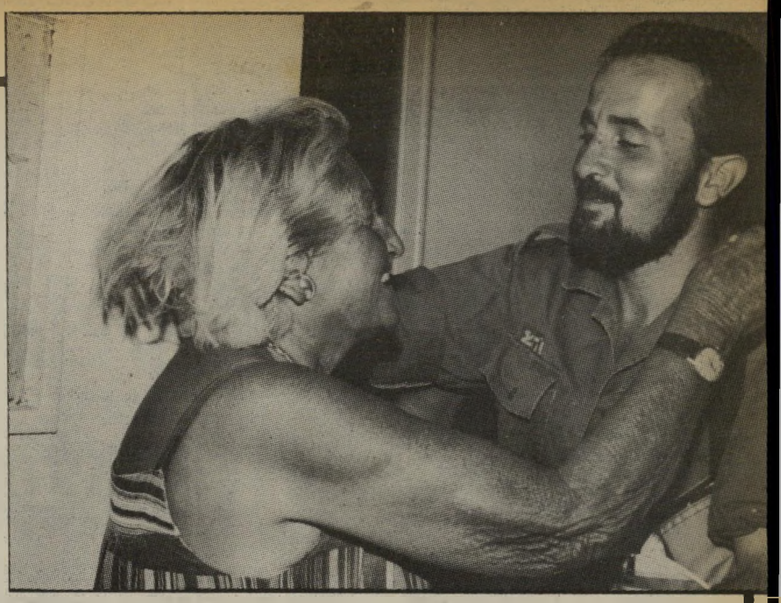
הירִיבות שרי רז, אחת השדרניות ועורכות התכניות הטובות ביותר בטלוויזיה, היא זאת שערכה והכינה את התוכנית בת החצי שעה שהרסה את משרד השידוכין המפורסם ביותר בארץ. מיד לאחריה הגישה הלנה תביעה מישפטית נגד הטלוויזיה ושרי רז אישית על סכום של 5 מיליון לירות, שערכם כיום 250 אלף דולר. הלנה טוענת שרק אם תזכה במישפט יהיה טעם לחזור לארץ.

בעל יחיד הלנה נישאה לאיתמר בעלה כשמלאו לה 19½. „אני מכירה את שוק הגברים, אני לא מחליפה אותו בגבר אחר." טוענת הלנה, למרות שבעלה מרשה לה לבגוד בו.

בהוליווד הלנה דאגה גם בארץ גם בחו"ל, להופיע בכל אירוע חברתי. „זה טוב בשביל העסק, חוץ מזה שאני גם אוהבת להר־ אות." בתמונה מימין עם רון ליבמן כוכב הסדרה קאז וכוכבת הסרטים שלי וינטרס. גם בארץ היא מתכננת להפוך את הבר־מצווה של בנה לאירוע חברתי.

הביתה חוזר אסיר המצפון אנדריי דרזנין, בתמונה עם אמו ליאורה, שחיכתה לו בכניסה לביתו. כשחזר אנדריי קיבלו אותו חברו במטר של נרעיני אורז וחיבוקים. באותו הבוקר נאמר לו, כי שיחרורו מעוכב והוא יועמד למישפט נוסף.

גבול יש - חוק אין

אנדריי דרזנין סיים ביום החמישי האחרון את יום עבודתו בבית־המלאכה של הכלא הצבאי וחזר אל האוהל שבו הוא התגורר. כשנכנס, הרגיש שמשהו אינו כשורה. הארגז ששימש כסיפריה היה הפוך. היה זה ארגז ובו עשרות ספרים וכתבי־עת שונים שהובאו על־ידי האסירים. כששאל את שותפיו לאוהל מה קרה, סיפרו לו שנעשה שם חיפוש ושהוחרמו כמה דברים.

הוא כעס מאוד. אנדריי דרזנין, בן 30, פסיכולוג במיקצועו, הוא איש מילואים שנאסר ל־35 יום על סירובו לשרת בלבנון.

הוא רץ מייד אל הרס"ר הפלוגתי ושאל אותו מה בדיוק החרימו ומדוע עשו את החיפוש שלא בנוכחותו. הרס"ר היה באותה שעה בחברת מפקד פלוגת־הכלואים וסגן־מפקד הבסיס. הרס"ר ענה לו בתקיפות שיחכה בצד, עד שיקראו לו.

אחר־כך הוזמן אנדריי אל מישרדי המיכלאה, שם הושיבו אותו כשידיו מאחורי גבו והראו לו את החפצים שהוחרמו. שלל התפיסה כלל חוברת־הסברה של תנועת יש גבול, מדבקה, צילום מהפגנת התנועה ושלושה דפים מיומנו האישי של אנדריי.

אנדריי שאל מי ערך את החיפוש. מפקד־הפלוגה ענה לו, שהרס"ר הוא שעשה זאת. מאוחר יותר הכחיש הרס"ר את הטענה הזו. מפקד־

הטירטור החדש: סרבני לבנון היוצאים מהכלא — נשלחים אל־ין מייד בחזרה

הפלוגה אמר, שהעבירה של החזקת חומר אסור בכלא היא חמורה מאוד. הוא הוסיף, שפרקליט הכלא יבדוק את העניין, ושאנדריי יישפט לפני בית־דין צבאי ו"יחטוף חזק מאוד".

מרגלים קטנים. הוא נזכר שיום לפני שנערך החיפוש, ניגשו אליו, בהפרשי זמן קצרים, שני חיילים שהציגו עצמם כסרבני־לבנון, וביקשו ממנו חומר־הסברה של יש גבול. אנדריי, שחשד בהם עוד קודם לכן, סירב לתת להם כל חומר. התברר שהשניים נכלאו על עבירות נפקדות, ולא על סירוב לשרת בלבנון. שניהם — חיילי־סדיר — ניסו להתקרב אל אנשי יש גבול הכלואים בכלא הצבאי, הקשיבו לשיחותיהם, ואחר־כך נראו מסתובבים במישרדי הכלא. לשילטונות הכלא אין צורך להביא אנשים מבחוץ ולהשתילם בין קבוצת אסירים זו או אחרת. הם יכולים להטיל את התפקיד המביש על אסיר הנמצא שם ממילא — תמורת טובות־הנאה כמו חופשות או תנאים טובים יותר, או המלצה לחנינה.

ביום הראשון השבוע היה אנדריי דרזנין אמור להשתחרר. השיחרורים בכלא הצבאי נעשים בשעה 7 בבוקר. כשהתייצב אנדריי במישרדי־הכלא, נאמר לו ששמו נמחק מרשימת המשתחררים, משום שעליו לעמוד למישפט.

במשך חמש שעות היה עליו לחכות מחוץ למישרדים, בשמש הלוהטת, כשכל הזמן מכינים אותו למישפט. "תסדר את הכפתורים! תצחצח את הנעליים!" הורו לו בלי הרף.

בשעה 12 וחצי נקרא אנדריי להיכנס אל מישרדו של סגן־מפקד־הבסיס. בשעות שחלפו, קרה כפי הנראה משהו. כשנכנס אל המישרד, ראה את הסגן ואת מפקד הפלוגה שלו יושבים בתנוחה בלתי־פורמאלית. הם אמרו לו שבדקו את העניין, שבמיסמכים שהוחרמו אין כל עילה להעמדתו לדין, ושהוא חופשי.

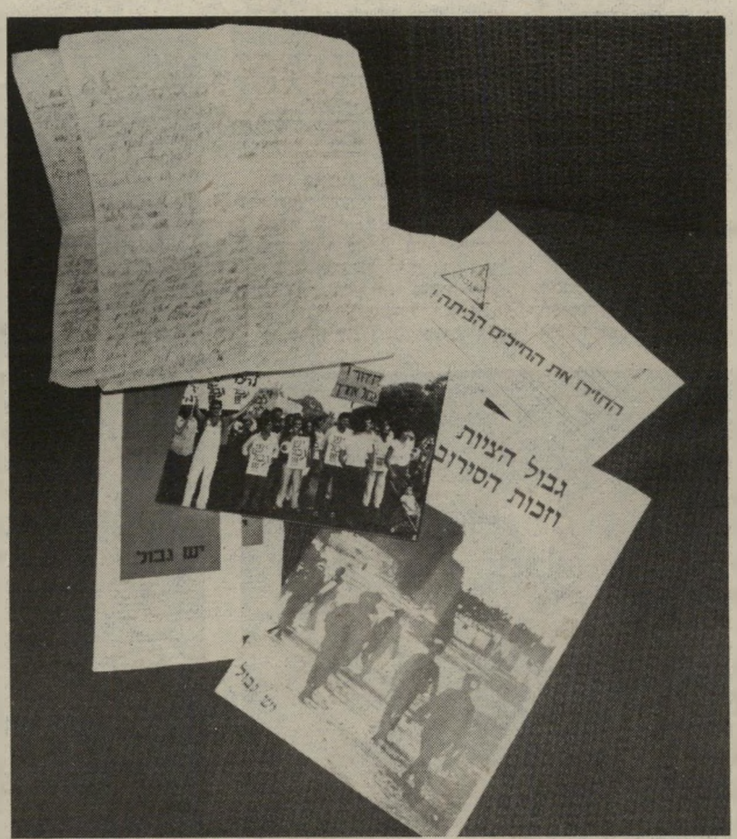
טירטור לכל החיים. סיפורו של דרזנין אינו סיפור בודד. לאחרונה, עקב העלייה במיספרם של סרבני מילחמת־הלבנון, מנסים שילטונות הצבא להטיל עונשים כבדים יותר על הסרבנים.

לפני כשבועיים התפרסמה בעיתונות ידיעה על כוונתם של השילטונות להעלות את העונש על סירוב לשרת בלבנון ל־100 ימי־מאסר.

אחרי שהובהר, כי מבחינה חוקית לא ניתן לעשות זאת, עשו כמה קציני־שיפוט תרגיל: הם שפטו את חיילי־המילואים לתקופות־מאסר רגילות (14־35 יום), מייד בצאת הסרבן מהכלא, נתנו לו צו חדש, אם סירב — שלחו אותו שוב לכלא.

רוברט בנוולגי מירושלים משרת במישטרה הצבאית. לפני כחצי שנה נשלח למחנה־השבויים אל־אנצאר בדרום לבנון. כשסירב — התלבטו קציני המישטרה הצבאית מה לעשות בו. לבסוף החליטו לשולחו לכלא 6, לא כאסיר — אלא כסוהר. רוברט שירת בכלא את תקופת־המילואים שלו.

לפני כחודש נקרא שוב ללבנון. כשסירב הפעם נשלח לכלא 6 כאסיר מן המניין. הוא נשפט ל־21 יום, וכשיצא נשלח שוב ללבנון, סירב, ונשפט ל־35 ימי־מאסר ו־20 יום על תנאי.

החומר שהוחרם חוברת־הסברה של תנועת יש גבול, מדבקה של התנועה, צילום מהפגנה ודפים שנתלשו מיומנו האישי של אנדריי, זהו החומר שסגן־מפקד הכלא הצבאי החליט שאשור להחזיקו. כשהוחרם החומר נלקחו מאנדריי גם שני ספרים – ספר שירים של ברכט ו"ספר מגוחך" של קובי ניב ודודו גבע.

■ כל אחד שווה מיליארד ■

(המשך מעמוד 13)

חשוב יותר מתפקידי כמה וכמה שרים, ולאגודת־ישראל הוא חשוב יותר מתפקידי כל השרים.

את ועדת־הכספים של הכנסת מפעיל שלמה לורינץ להפליא (ראה מיסגרת) למען הישיבות ולמען קהל הבוחרים של אגודת־ישראל, ולעתים נדמה כי ועדה זאת עוסקת בשאר העניינים, כמו בתקציב המדינה, למשל, כאילו היה זה סעיף צדדי נשכח. עבור אגודת־ישראל, מדינת ישראל היא צרה שאינה כתובה בתורה, ובמיקרה הטוב צריך להתייחס אליה כאל פרה חולבת, וכך בדיוק ממלא שלמה לורינץ את תפקידו, לשביעות רצונם המלאה של גדולי התורה.

קשרים אפלים

ציוץ שלישי של אגודת־ישראל, שיש להניח שגם הוא מביא לשולחיו רוב נחת, הוא מנחם פרוש, איש ירושלים, ובנו של מי שהיה עסקן פוליטי באגודת־ישראל. הרב פרוש הוא נציגם של כמה חצרות־רבנים הקרובים לעדה החרדית בירושלים.

גם פרוש, כמו לורינץ, התחיל את דרכו כבעליו של בית־דפוס.

מאוחר יותר נכנס פרוש גם לעיסקי הקבלנות והמלונאות. בעסקים האלה נחשף פעם בצורה לא נעימה הקשר שבין העושר האישי והפוליטיקה העצמאית, כאשר לשם קישוט השתרבב בקשר הזה מרכיב נוסף, אפל ביותר.

היה זה באמצע שנות הששים, כאשר נסע פרוש לארצות־הברית כדי לגייס כספים לבניית מלון חדש בירושלים, המרכז שמו, שנועד במיוחד למהדרים שבמהדרים. שם הכיר פרוש איש ושמו ג'ו סטאשר, אחד מכרישי הפשע המאורגן האמריקאי, ומי ששמו הוזכר בקשר עם גיזבר הסינדיקט, ג'ו לאנסקי הידוע. מאוחר יותר טען פרוש שמישהו מראשי הבונדס המליץ לפניו על סטאשר, והוא לא ידע שהאיש הוא מראשי הפשע המאורגן של העיר קליוולנד שבמדינת אוהיו. אך גם אחרי שנחשפה הפרשה, לא מיהר פרוש לנתק את קשריו עם סטאשר.

ג'ו סטאשר הילווה לידידי־שותפו פריש מאה אלף דולר לבניית המלון לארוחים, כסף שאפשר להניח כי מקורו במאורות הסמים, באולמי־ההימורים ובבתי־הבושת של כרכי ארצות־הברית. וגם פרוש מילא את חלקו בעיסקה. סטאשר, בדיוק כמו לאנסקי אחריו, היה זקוק לארץ־מיקלט, שאליה יוכל לחמוק מפני האף־בי־איי שהיה בעיקבותיו. היה זה פרוש שהמליץ על ידידו, וסטאשר זכה באזרחות ישראלית מן ההפקר.

השותפות בין ח"כ האגודה ואיש הסינדיקט התנפצה ברעמים וברקים בבית־המישפט היש־ראלי. את פרוש ייצג במישפטו עורך־הדין יגאל ארנון, שאמר בבית־המישפט בשם מרשו כי פרוש "מוכן להחזיר כספים למי שהתברר שהוא שייך לעולם הפשע," ואילו עורך־הדין ישראל פיקל אמר בשם ג'ו סטאשר כי הוא "אינו מוכן לתת כספים לרמאים."

סטאשר טען שפרוש לא העביר אליו את חלקו בריווחי המלון, ועוד הוא טען שפרוש קיבל ממנו תרומה של 15 אלף דולר כבר בשנת 1965, כדי להקים על שמו מעון־ילדים בעיירה נתיבות. חלפו שבע שנים, וכאשר התקיים המישפט עדיין לא הוקם מעון־הילדים על שמו של איל־הפשע. לפרוש יש חברות שונות, והוא מחזיק בעשרות קרנות מסוגים שונים. שתיים מן החברות הן נחלת־ישראל פ־ב־ס־ק הרשומה בוואדוז, וחברת חיים ושלום בע"מ. לאחרונה התפרסם פרוש כאשר העביר לידיו מישרד־העבודה־והרווחה כספים לנזקקים. פרוש לקח את הכסף, והעביר אותו לנזקקים בתוספת קטנה. לכל המחאה הוא צירף מכתב אישי, שבו הוא מציין בפירוש רב את שמו, כתובתו, וגם את מיספר הטלפון שלו, כדי שידעו מי בדיוק העביר רווקא אליהם, ולא אל נזקקים אחרים, את הכספים האלה.

חבר־הכנסת הרביעי של אגודת־ישראל הוא כמעט־אלמוני. הוא מייצג באגודת־ישראל את חסידי ויז'ניץ. זהו שמואל הלפרט, הצעיר יחסית לחבריו. גדולי התורה שלחו אותו לכנסת כדי להכשיר קאדר צעיר יותר, ושמואל הלפרט לומד את מלאכת הבוס־טראח מאחורי הקלעים.

הוא מרים את היד בצייתנות ביחד עם חבריו, אך את קולו הוא מרים, בינתיים, רק בעניינים הפנימיים של אגודת־ישראל, כאשר הוא מצהיר שוב ושוב כי בשום פנים ואופן הוא לא יפנה את מקומו, במיסגרת הסדר הרוטאציה המעורפל, לחברו למיפלגה יוסף מלמד, שגם שמו כבר נקשר בשערוריה עסיסית בראש־העין.

סיעת אגודת־ישראל היא ללא ספק הנבחרת המוצלחת ביותר בכנסת. היא מורכבת משלושה כוכבים ומשוליה, ויתכן כי במחצית השניה של כנס הכנסת יהיו רעמים וברקים לא פחות מאשר במחצית הראשונה.

שלמה פרנקל ■

לנוסעים לחו"ל
הזמן בארץ
קבל אופל בכיהח"ר בגרמניה!
עוד שירות של חב' לייאו גולדברג בע"מ
לנוחות הלקוחות

הרקורד של אופל:
אופל רקורד
פנים חדשות באולם התצוגה

את אופל רקורד כמעט ואין צורך להציג.
אנו מציגים רק את החידושים שלה.
לבחירתך 2 דגמים: סטנדרט ולוקסוס.
בנפח מנוע 1800 סמ"ק (90 כ"ס O.H.C) ו־2000 סמ"ק (100 כ"ס), נוסף על ה־1700 סמ"ק המוכרת.
חסכון כ־15% בצריכת הדלק לעומת הדגם הקודם.
הוצאות אחזקה נמוכות יותר.
מיבנה אוירודינמי משופר.
תיבת הילוכים חדשה (4 הילוכים עם אפשרות ל־5 הילוכים) או הילוכים אוטומטיים+ הצתה אלקטרונית,
אביזרי נוחות רבים וגימור מהודר.
אפשרות להגה כח בדגמי 1800 ו־2000 סמ"ק.

מאז 1953 נמכרו 6.8 מיליון מכוניות אופל רקורד!

OPEL REKORD
Reliability comes as standard.

ליאו גולדברג בע"מ
המוניע להצלחת אופל שברולט וביואיק בישראל
משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374, חיפה: דרך יפו 132, טל 7-528285-04, ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536,
סוכנים: חיפה: בית המכונית, יפו 19, טל 04-512251 נתניה: מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423, נצרת: בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677, באר-שבע: רכב בן שושן, העצמאות 49 טל. 057-38338

מכונה לייצור גברים

(המשך מעמוד 67)

לאמריקה נסעתי עוד קודם לכן לשנה, כדי להכיר את העסקים, שיהיה לי מקור לא־אכזב של גברים.

זה לא סוד שבארץ אין די גברים. כל המילחמות ותאונות־הדרכים, במיוחד בגיל 30־40, ביגלו זה כל המישרדים הנפתחים פה חדשים לבקרים — אין להם מה להציע.

פתחתי את המישרד בניו־יורק, כדי לייצא יהודים ארצה, חשבתי שמכוח הנשואין הם אולי יישארו כאן. היתה לי כוונה לחזור כעבור שנה.

עברתי עם הסוכנות היהודית, הם מימנו לי את כל הפירסומת. הם תמכו אצלי אלף דולר, ויש אנשים שמשלמים מדי שנה, אפילו במשך חמש שנים.

הטלוויזיה גמרה לי את החיים. הרי את כל העסק הענקי הזה עשיתי לברי! אני הרי לא מוכרת את עצמי. מכרתי שירותים, ורק לאקדמאים בעלי־רמה. ככל שהרמה עולה הדרישות עולות, וקל לי לשדך אנשים בעלי אותה רמה.

סבל מהשוק לא יבוא אלי. גם אין לו כסף לשלם. אלה גם מוצאים האחד את השני ביתר קלות.

היום אני מצליחה מאוד בארצות־הברית. יש לי סניפים. אבל בשבילי ישראל זה החמצן שלי. אני מתה על הארץ. בניתי משהו בזיעת־אפיים, ובאה תוכנית־טלוויזיה והרסה הכל בחצי שעה.

אני לא האמנתי שאהיה מסוגלת פעם לצחוק או לחייך אחרי הכתבה הארורה הזאת. אחרי האסט אני לא נותנת לעניין הזה להרוס אותי.

סכום התביעה שלי גדל, ומגיע כיום ל־250 אלף דולר.

הכסף זה לא הדבר הכי משמעותי ושמו כסף בעניין הזה. הם גם יבואו להעיד במישפט. יש לי קבלות שהם שילמו לי כסף.

אם הייתי אמינה על הסוכנות והבאתי לכאן עולים חדשים, איך יכול להיות שהייתי פושעת גדולה כזו?

מה לא אמרו עלי? אנשים צריכים להבין שאני לא יכולה לרמות את כולם כל הזמן. יש לי שישים אחוז הצלחה וזה המון. רק אלוהים יכול לחתן את כולם ואני לא אלוהים. אני מאמינה שיש בי תכונה מיוחדת. אני מסתכלת על אנשים בעיניים, שזה ראי הנפש, ודרך העיניים אני רואה את האופי בלי שאותו אדם יאמר לי כלום. זה סוד ההצלחה שהיתה לי בארץ וזה גם מצליח לי עכשיו באמריקה. אני לא עובדת עם שום מיכשור או מחשב. אלא רק בצורה אישית ואינטימית, וזה עובד. דמי־הרשמה שנתיים עולים כסף בי. בשנה הראשונה הם יגיעו ל־1,000 גברים, ובשנה השלישית ל־2,000.

„עבדתי עם הסוכנות היהודית, הם מימנו לי את כל הפרסומת שלי בארצות הברית. הם גם יבואו להעיד במישפט שלי נגד הטלוויזיה!"

„יבוא גברים הלנה מתכננת להביא לארץ בתחילת אוקטובר כ־100 גברים ונשים מארצות הברית המחפשים בן־זוג, כדי למצוא להם בני זוג מתאימים בארץ.

כולם ואני לא אלוהים. אני מאמינה שיש בי תכונה מיוחדת. אני מסתכלת על אנשים בעיניים, שזה ראי הנפש, ודרך העיניים אני רואה את האופי בלי שאותו אדם יאמר לי כלום. זה סוד ההצלחה שהיתה לי בארץ וזה גם מצליח לי עכשיו באמריקה. אני לא עובדת עם שום מיכשור או מחשב. אלא רק בצורה אישית ואינטימית, וזה עובד. דמי־הרשמה שנתיים עולים כסף בי. בשנה הראשונה הם יגיעו ל־1,000 גברים, ובשנה השלישית ל־2,000.

בחיים. קח אדם שלא היה לו אף פעם כסף, תעשה פיתאום שיהיה לו הרבה כסף. זה כמו לעבור מאופניים לשברולט מונטה־קארלו. זה עושה משהו לאנשים. הבנאדם מתחיל להרגיש טוב עם העניין הזה, ואז מתחלקים לפעמים. אני התחלקתי. בעזרת האסט חזרתי למציאות. ראיתי שהכסף זה לא הכל.

שולמית יריב ודינה ונון ■

החקירה

(המשך מעמוד 11)

בכל פעם שנעצר מישהו מן השישה, התפרסם הדבר בכותרות ראשיות בעיתונים. הדבר גרם לתסיסה בדעת־הקהל, כאשר התברר אחרי ימים ספורים כי מדובר בהיטפלות לאנשים שאין להם כל קשר לעניין.

„הרוצחים לא ייתפסו!"

כ אשר גם מעצרם של בני שכונות־העוני בירושלים, לא הרשים את הציבור, אלא העלה ספקות חמורים לגבי רצינות החקירה — שלפה המישטרה ארנבת חדשה מהכובע.

שישה חודשים תמימים אחרי הרצח, היא פירסמה תמונות שצולמו בסמיכות להטלת הרימון, על־ידי צלמי עיתונות וטלוויזיה שהיו במקום הרצח. תמונות אלה פותחו עוד באותו הלילה, וכעבור ימים ספורים הועברו לידי הצוות החוקר, על־פי בקשתו.

מלבר פירסום דרמאתי זה, הכריזה המישטרה על פרס עלוב, בן 10 מיליון לירות, למי שעדותו תסייע בלכידת רוצחי אמיל גרינצווייג. במשך שבוע מאז הודעת המישטרה, לא פנה אליה איש וסיפר שיש לו מידע.

בראש הצוות החוקר עומד ניצב־מישנה ברוך מאיר, שהוא קצין־חקירות ראשי של המחוז הדרומי. הצוות מונה 15 איש. והוקם על־ידי מפקד המחוז הדרומי, ניצב יהושע כספי, עוד בליל הרצח.

הצוות חקר עד היום כ־900 איש, מכל גווני הקשת הפוליטית בארץ, ומקריש את כל זמנו לחקירה. לחקירה שותפות זרועות־ביטחון נוספות.

אך הפירסום הנוכחי של תמונות עדי־המפתח מההפגנה מעיד, שכיוון חקירת הצוות פונה לאפיקים בלתי־תכליתיים.

כל חוקר מתחיל יודע, שרצח פוליטי נעשה אחרי תיכנון מדוקדק, ולא באקראי. הרוצח הפוליטי לא בא להשתתף בהפגנת־נגד ואחר שולף את הרימון ומשחרר את הניצרה. הרוצחים תיכננו בדייקנות את מסלול הבריחה, כדי שלא יהיה סיכוי לתופסם. אין זה סביר, שמי שתקף את מפגיני שלום עכשיו בדרכם ללישכת ראש־הממשלה, ירצח אחר־כך את אחד המפגינים.

התרגיל האחרון של צוות־החקירה חיזק את החששות, שרווחו בחוגים שונים בציבור, שהרוצחים לא ייתפסו לעולם, משום ששילטונות־החקירה אינם מורשים לחקור את מי שיש לחקור.

הסיכויים קטנים

ע תה עוסק צוות־החקירה בפי־ענוח התצלומים ובהגדלתם, כדי להיטיב את איכותם. רק בשבוע הבא ניתן יהיה, על־פי גירסת רובר המטה הארצי, לעיין בתוצאות הפיתוח. כל זאת, כאמור, יותר מחצי שנה מאז צולמו הערים.

ביום הראשון בבוקר פנה כתב העולם הזה לדובר מישטרת תל־אביב. הוא ביקש לברר מה העלו השוטרים שחקרו בחודש פברואר את הצעיר התמהוני, שטען כי הוא יודע מי רצח את גרינצווייג. תשובת הדובר היתה, שכל אירוע שנקשר לזיהוי אפשרי של הרוצח הועבר למצ"ח במחוז הדרומי.

גם דובר המטה הארצי התייחס לשאלה זו. הוא העביר לצוות החוקר את הסיפור המופיע בהעולם הזה. אחד החוקרים ציין, שהסיפור על הצעיר התימהוני ידוע לו, ובכל זאת לא הסתפק בכך. הוא ביקש את פירטיו של הכתב, כדי לגבות ממנו עדות מפורטת על המיקרה. עד להופעת גיליון העולם הזה לא טרח הצוות החוקר לגבות עדות בעניין.

מצד שני, אם אכן פרשת דני מנעז ידועה לצוות, מדוע פורסמה עתה תמונתו, כעד־מפתח לאיתור הרוצחים?

השאלות המתעוררות סביב חקירת הרצח מתרבות מיום ליום, ובאותה מהירות קטנים סיכויי הפיענוח.

מי ומי בטלוויזיה

(המשך מעמוד 14)

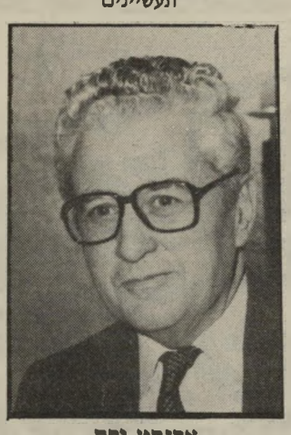
● ***פרוייקט פלד*** – חברה המיוצגת על־ידי הפירסומאי חיים פלד, בעל מישרד־פירסום הנושא את שמו. הוא טוען לייצוג של חברת־ענק אמריקאית בתחום האלקטרוניקה והתיקשורת העוסקת גם בהפקת סרטים. חברה זו נותנת לו גיבוי פיננסי ומיקצועי, אך הוא ייעזר גם בישראלים בשלבים מתקדמים יותר. הקשר בינו ובין המשקיעים נוצר כבר בשנת 1978.

● ***רימון תיקשורת*** – חברה בניהולם של ארנון צוקרמן ורן שילון, לשעבר עובדי הטלוויזיה הישראלית. בנק הפועלים השקיע 10 אחוז בחברה. זהות המשקיעים האחרים נשמרת בסוד.

● ***איטן תיקשורת*** – חברת תיקשורת לעיתונות, רדיו וטלוויזיה. בבעלות בנק לאומי ודנות 42.5% דלתא גליל, של התעשיינים רב

סלג תמיר
תעשיינים

ארנסט יפת
ופיננסים

לאוטמן ופלג תמיר במיספר מניות דומה. 15% מהמניות מתחלקים בין העיתונאים הבכירים של החברה, אלי ניסן, אבי אנג'ל ושלמה עבדי, אנשי הטלוויזיה הישראלית. כרגע עוסקת החברה בהוצאת רשת מקומונים רחוב ראשי, אך השאיפה המרכזית של פעיליה היא כניסה למדיום הטלוויזיוני.

● ***אולפני הבירה*** – חברה בבעלותו של המיליונר ליאון טמן, קרוב מישפחה של ניסים גאון, הרואה בו מתחרה. האולפן נותן שירותים מגוונים לחברות זרות. בעבר היא נוהלה על־ידי ארי סופר, שעבר אחר־כך לטלוויזיה המיסחרית הישראלית.

● ***טלוויזיה מיסחרית ישראלית*** – חברה שבה מושקע כסף זר מאירופה ומארצות־הברית. עד לאחרונה היא נוהלה על־ידי איש הטלוויזיה הוותיק ארי סופר. בשבוע שעבר הוא עזב את החברה. כרגע המנהל הוא סלים פתאל, שעבד במשך 13 שנה בטלוויזיה הישראלית ויצא לשנת חופשה. החברה מספקת כיום שירות־אולפן והפקה לסוכנויות זרות. מישרדיה נמצאים במיגדל־העיר בירושלים.

בן־ציון ציטרין ■

חמרורים

נולד ♦ **בן יונתן**, לזמרת **רותי הולצמן**, לשעבר חברה בשלישיית שוקולד מנטה מסטיק, ולבעלה הד"ר **שמעון ברק**. התינוק נולד בבית־החולים ליולדות בקירייה בתל־אביב, שבו עובד האב. הוא נולד נימול למחצה.

חגג ♦ את יום־הולדתו ה־58 שר־פט בית־המיש־פט העליון **מאיר שמגר**. נולד ברנציג, גרמניה, עלה ב־1939. למד ב־גימנסיה בלפור בתל־אביב, באר־ניברסיטה העב־רית בירושלים ובאוניברסיטת לונדון. מפעילי אצ"ל, שנעצר והוחזק במעצר בירושלים, לטרון אריטריאה, סודאן וקניה, בשנים 1944־1948. היה הפרקליט הצבאי הראשי והגיע לדרגת תת־אלוף. אחרי שיחרורו מונה לתפקיד היועץ המישפטי לממשלה, וכיהן בתפקיד עד שנת 1975. אחר־כך התמנה לשופט עליון. הוא חבר הנהלת האגודה הבינלאומית לחוק צבאי ולדיני מילחמה. אב לשלושה. מתגורר בירושלים.

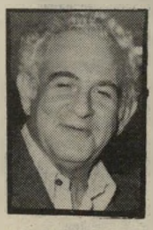

שמגר

חגג ♦ את יום־הולדתו ה־80 הד"ר למישפטים, עיתונאי ועורך ידיעות אחרונות **הרצל נסתלי רוזנבלום**. נולד בקובנו, ליטא. עלה ב־1935, היה ציר בקונגרסים הציוניים מאז 1929. היה חבר המועצה הזמנית בשנים 1948־1949, וחתם על מגילת העצמאות. כותב טור יומי בעל אופי ימני קיצוני בצהרון. בנו **משה ורדי** עובד אף הוא בידיעות אחרונות כעורך החדשות. מתגורר בתל־אביב.

חגג ♦ את יום הולדתו ה־44 המנצח והמוסיקאי **אבי אוסטרר־בסקי**. נולד בפתח־תיקווה, למד באקדמיה למוסיקה ולדראמה בווינה. בוגר האקדמיה על שם רובין ב' קומפוזיציה וניצוח. ניצח על תיזמורות בארצות שונות. מייסד, מנצח ומנהלה המוסיקאלי הראשון של התיזמורת הקאמרית בבאר־שבע, שהוקמה ב־1973. זכה בפרס ראשון בתחרות הבינלאומית למנצחים צעירים בקופנהגן ב־1968. מתגורר בתל־אביב.

חגג ♦ את יום הולדתו ה־57 הסופר והעיתונאי **חנוך ברטוב**. נולד בפתח־תיקווה, למד באוניב־רסיטה העברית בירושלים. היה כתב למרחב בארצות הברית וייעץ לענייני תרבות של שג־רירות ישראל בלונדון. היה ח־בר הועד־המנהל של רשות־השי־דור. מאז 1971 חבר־מערכת ו־בעל טור ב־מעריב. נשוי אי־תי־אי בישראל. חיבר רומנים, ביניהם, החשבון והנפש, שש כנפים לאחד, פצעי בגרות, של מי אתה ילד והבדאי. חיבר ביוגרפיה על הרמטכ"ל המנוח **דויד** („דדו") **אלעזר** בשם דדו, 4 שנה ועוד 20 יום, על חלקו במילחמת יום־הכיפורים. מתגורר בתל־אביב.

ברטוב

התאברסה ♦ רחל („רחק"ה") **שפירא**, בתו בת ה־18 של ח"כ אגודת ישראל **אברהם שפירא**, בעל שטיחי כרמל. בחיר ליבה הוא צעיר רתי מבני־ברק, לא מזוקן, **יהושע ברוקר**.

שותרר ♦ מבית־החולים על שם שיבא בתל־השומר, אחרי שנותח בליבו, סגן־שר־החקלאות **מיכאל דקל**. הוא יצא לחופשת־החלמה בבית־הבראה בצפון־הארץ.

2/1 ליטר יותר בכל הקבוק
טאפו
קנקל
טאפו-תפוז
2 ליטר
קנקל פלסטיק חד-פעמי
טאפו-קולה
טאפו-לימון
קנקל שנק 2 ליטר

א' אלול תשמ"ג, 10.8.83 | מיספר 2397 | 72 עמודים | שנה 47 | המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולמדה

גם הלנה, השדכנית היורדת, טוענת:

„התנכלו לי מפני שאני כורדית!"